The Mahabharata of Vyasa

(Proză tradusă în română)

SABHA PARVA

(Book 2)

Kisari Mohan Ganguli

Mahabharata

lui

Vyasa

Cartea 2 - SABHA PARVA

Tradus în română din textul englez
a lui

Kisari Mohan Ganguli

[1883-1896]

CUPRINS

Despre Kisari Mohan Ganguli
Sabhakriya Parva (secțiunile 1 - 4)
Lokapala Sabhakhayana Parva (secțiunile 5 - 13)
Rajasuyarambha Parva (secțiunile 14 - 19)
Jarasandhta-badha Parva (secțiunile 20 - 24)
Digvijaya Parva (Secțiunile 25 - 31)
Rajasuyika Parva(Secțiunile 32 - 34)
Arghyaharana Parva (Secțiunile 35 - 38)
Sisupala-badha Parva (Secțiunile 39 - 44)
Dyuta Parva (Secțiunile 45 - 80)

ANEXĂ – Arborele genealogic

DESPRE Kisari Mohan Ganguli

Kisari Mohan Ganguli (cunoscut și sub numele de K. M. Ganguli) a fost un traducător indian cunoscut pentru faptul că a fost primul care a realizat o traducere completă în limba engleză a epopeii sanscrite *Mahabharata*. Născut în Janai, Bengalul de Vest, la 1 decembrie 1848, Ganguli a fost un savant realizat, cu rezultate academice remarcabile în limba engleză.

Pentru opera sa monumentală de traducere a Mahabharata, Ganguli a fost distins cu titlul de Companion al Ordinului Cel Mai Eminent al Imperiului Indian (CIE) de către Coroana Britanică.

În „Prefața traducătorului” din Cartea 1: *Adi Parva*, Ganguli menționează succesiunea evenimentelor care au dus la publicarea cărții. Undeva la începutul anilor 1870, Pratapa Chandra Roy, împreună cu Babu Durga Charan Banerjee, l-au vizitat pe Ganguli la domiciliul său din Shibpur, în Howrah, Bengal, rugându-l să preia proiectul de traducere, pe care acesta l-a acceptat după o ezitare inițială și o a doua întâlnire, când au fost elaborate planuri detaliate și i-a fost lăsată o copie a traducerii realizate de Max Müller cu aproximativ treizeci de ani în urmă, pe care Ganguli, după ce a studiat-o, a considerat-o literală și lipsită de fluiditate. Astfel, a început să modifice textul rând cu rând, „fără a afecta însă fidelitatea față de original”. În scurt timp, o duzină de pagini din prima sa „copie” au fost dactilografiate și trimise unor scriitori renumiți, atât europeni, cât și indieni, iar proiectul a fost inițiat numai după ce a primit răspunsuri favorabile din partea acestora.

Traducerea în engleză a *Mahabharatei* realizată de Ganguli este singura ediție completă din domeniul public[1] - până în prezent. Traducerea sa a fost reeditată de Munshiram Manoharlal Publishers.

Mahabharata descrie în detaliu dinamica dinastiei Kuru, concentrându-se în special pe conflictul dintre Pandava și Kaurava, care duce la marele război de la Kurukshetra. Narațiunea abordează teme precum datoria, dreptatea și consecințele deciziilor morale, acoperind încercările și greutățile cu care se confruntă ambele familii.

1 Există doar șase traduceri integrale — de **Kisori Mohan Ganguly** (1883-96), de **Manmatha Nath Dutt** (1895-1905), de **Universitatea din Chicago și J.A.B. van Buitenen** (din 1973), de **P. Lai și Writers Workshop** (din 2005), ediția **Clay Sanskrit Library** (din 2005) și **Bibek Debroy** (2010-2014) + o ediție critică pentru specialiști. Bibek Debroy prezintă și un arbore genealogic redat în ANEXĂ.

Cartea 2 – Sabha Parva

Sabhakriya Parva

SECȚIUNEA I

Om! După ce s-au închinat lui Narayana și lui Nara, cea mai înaltă ființă masculină, precum și zeiței Saraswati, trebuie rostit cuvântul *Jaya*.

Vaisampayana a spus: Apoi, în prezența lui Vasudeva, Maya Danava, după ce l-a venerat pe Arjuna, i-a vorbit în repetate rânduri cu mâinile împreunate și cu cuvinte amabile: „O, fiu al lui Kunti, tu m-ai salvat de Krishna în furia lui și de Pavaka (focul) care dorea să mă consume. Spune-mi ce trebuie să fac pentru tine."

Arjuna a spus: „O, mare *Asura*, ai făcut deja totul (chiar și prin această ofrandă a ta). Fii binecuvântat. Du-te oriunde dorești. Fii bun și binevoitor față de mine, așa cum și noi suntem buni și mulțumiți de tine!"

Maya a spus: „O, taur printre oameni, ceea ce ai spus este demn de tine, O, înălțatule. Dar, O, Bharata, doresc să fac ceva pentru tine cu bucurie. Sunt un mare artist, un Viswakarma printre Danavi. O, fiu al lui Pandu, fiind ceea ce sunt, doresc să fac ceva pentru tine."

Arjuna a spus: „O, tu, cel fără păcat, te consideri salvat (de mine) de la moartea iminentă. Chiar dacă ar fi fost așa, nu te pot obliga să faci ceva pentru mine. În același timp, O, Danava, nu doresc să-ți zădărnicesc intențiile. Fă ceva pentru Krishna. Aceasta va fi o răsplată suficientă pentru serviciile mele față de tine."

Vaisampayana a spus: Atunci, O, taur al neamului Bharata, îndemnat de Maya, Vasudeva s-a gândit pentru o clipă la ce ar trebui să-i ceară lui Maya să realizeze. Krishna, Domnul universului și Creatorul tuturor lucrurilor, după ce s-a gândit, i-a poruncit lui Maya: „Construiește (tu) o sală de ședințe somptuoasă, după cum dorești, dacă tu, O, fiu al lui Diti, care ești cel mai mare dintre toți artiștii, dorești să-i faci bine lui Yudhishthira cel drept. Într-adevăr, construiește un astfel de palat încât persoanele aparținând lumii oamenilor să nu poată să-l imite nici măcar după ce îl examinează cu atenție, stând înăuntru. Și, O, Maya, construiește un conac în care să putem contempla o combinație de modele divine, *asurice* și umane."

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte, Maya s-a bucurat nespus. Și a construit imediat un palat magnific pentru fiul lui Pandu, asemenea palatului celor cerești. Apoi Krishna și Partha (Arjuna), după ce i-au povestit totul regelui Yudhishthira cel drept, i l-au prezentat pe Maya. Yudhishthira l-a primit pe Maya cu respect, oferindu-i onoarea pe care o merita. Și, O, Bharata, Maya a acceptat acea onoare, apreciind-o foarte mult. O, monarh al neamului Bharata, acel mare fiu al lui Diti le-a recitat apoi fiilor lui Pandu istoria lui Danava Vrisha-parva, iar acel artist de seamă, după ce s-a odihnit puțin, s-a apucat, după multe planuri bine gândite, să construiască un palat pentru iluștrii fii ai lui Pandu. În conformitate cu dorințele lui Krishna și ale fiilor lui Pritha, ilustrul Danava de mare vitejie, după ce a îndeplinit într-o zi auspicioasă ritualurile inițiale de întemeiere pentru fundație și după ce a mulțumit mii de brahmani versați cu lapte îndulcit și orez și cu cadouri bogate de diferite feluri, a măsurat un teren de cinci mii de coți pătrați, care era încântător și extrem de frumos de privit și care era favorabil pentru construirea unei clădiri potrivite pentru exigențele fiecărui anotimp.

SECȚIUNEA II

Vaisampayana a spus: Janardana, demn de veneraţia tuturor, după ce a trăit fericit la Khandavaprastha pentru o vreme şi a fost tratat tot timpul cu respect, dragoste şi afecţiune de către fiii lui Pritha, a dorit într-o zi să părăsească Khandavaprastha pentru a-şi vedea tatăl. Cel cu ochii mari, căruia i se cuvenea respectul întregului univers, i-a salutat pe Yudhishthira şi Pritha şi s-a închinat cu capul la picioarele lui Kunti, sora tatălui său. Venerată astfel de Kesava, Pritha i-a mângâiat capul şi l-a îmbrăţişat. Ilustrul Hrishikesa s-a apropiat cu afecţiune de propria sa soră Subhadra, cu ochii plini de lacrimi, şi i-a spus cuvinte de o importanţă şi adevăr deosebite, concise, potrivite, fără replică şi pline de bine. Şi Subhadra, cu vorbele ei dulci, salutându-l la rândul ei şi venerându-l în repetate rânduri cu capul plecat, i-a spus tot ce dorea să fie transmis rudelor sale din partea tatălui. După ce şi-a luat rămas bun şi a rostit binecuvântări asupra frumoasei sale surori, el, cel din neamul Vrishni, a văzut-o apoi pe Draupadi şi pe Dhaumya. Cel mai bun dintre oameni i-a adus omagiile cuvenite lui Dhaumya şi, consolând-o pe Draupadi, a obţinut permisiunea de la ea. Apoi, învăţatul şi puternicul Krishna, însoţit de Partha, s-a dus la verii săi. Înconjurat de cei cinci fraţi, Krishna strălucea ca Sakra în mijlocul celor cereşti. Cel al cărui steag purta figura lui Garuda, dorind să îndeplinească ritualurile pregătitoare pentru începerea călătoriei, s-a purificat printr-o baie şi s-a împodobit cu ornamente. Taurul din neamul Yadu i-a venerat apoi pe zei şi pe brahmani cu coroane de flori, *mantre*, plecăciuni şi parfumuri excelente. După ce a terminat toate aceste ritualuri, cel mai de seamă dintre oamenii statornici şi virtuoşi s-a gândit să pornească la drum. Şeful neamului Yadu a ieşit apoi din apartamentul interior în cel exterior şi, de acolo, le-a făcut brahmanilor, demni de venerare, ofrande din vase pline cu caş şi fructe, boabe prăjite şi i-a determinat să-i pronunţe binecuvântări. Şi, oferindu-le şi cadouri din bogăţii, a făcut un tur în jurul lor. Apoi, urcând în excelentul său car de aur, dotat cu mare viteză şi împodobit cu un steag purtând figura lui Tarkhya (Garuda) şi echipat cu măciucă, disc, sabie, arcul său *Sharnga* şi alte arme, şi înjugând caii săi Saivya şi Sugriva, el, cu ochii ca lotuşii, a pornit într-un moment excelent al unei zile lunare de conjuncţie stelară auspicioasă. Iar Yudhishthira, regele Kurus, din afecţiune, s-a urcat în car după Krishna şi, punându-l pe cel mai bun vizitiu, Daruka, să stea deoparte, a preluat el însuşi frâiele. Şi Arjuna, cu braţele lungi, călare pe acel car, a înconjurat pe Krishna şi l-a răcorit cu un *chamara* alb, prevăzut cu un mâner de aur. Iar puternicul Bhimasena, însoţit de fraţii gemeni Nakula şi Sahadeva, preoţii şi cetăţenii, l-au urmat pe Krishna din spate. Iar Kesava, ucigaşul eroilor ostili, urmat de toţi fraţii, strălucea ca un preceptor urmat de elevii săi preferaţi. Apoi Govinda i-a vorbit lui Arjuna şi l-a îmbrăţişat cu putere, iar după ce i-a venerat pe Yudhisthira şi Bhima, i-a îmbrăţişat pe gemeni. Îmbrăţişat la rândul său de cei trei Pandavi mai mari, el a fost salutat cu reverenţă de gemeni. După ce a parcurs aproximativ jumătate de *Yojana* (două mile), Krishna, cuceritorul oraşelor ostile, s-a adresat respectuos lui Yudhishthira şi i-a cerut, O Bharata, să nu-l mai urmeze. Şi Govinda, familiarizat cu toate îndatoririle, l-a salutat cu respect pe Yudhishthira şi i-a îmbrăţişat picioarele. Dar Yudhishthira l-a ridicat repede pe Kesava şi i-a mirosit capul. Regele Yudhishthira cel drept, fiul lui Pandu, după ce l-a ridicat pe Krishna, dotat cu ochi ca petalele de lotus şi cel mai important din neamul Yadava, i-a dat voie, spunând: „La revedere!”. Apoi ucigaşul lui Madhu, stabilind o întâlnire cu ei (despre întoarcerea sa) în cuvinte potrivite şi împiedicându-i cu dificultate pe Pandavi să-l mai urmeze pe jos, s-a îndreptat cu bucurie spre propriul său oraş, ca Indra îndreptându-se spre Amravati. Din dragostea şi afecţiunea pe care i-o purtau, Pandavii l-au privit pe Krishna atât timp cât a fost în raza lor vizuală, iar minţile lor l-au urmat şi după ce a dispărut din vedere. Iar Kesava, cu înfăţişarea sa plăcută, a dispărut curând din privirea lor, deşi minţile lor nu se săturaseră să-l privească. Acei tauri printre oameni, fiii lui Pritha, cu minţile fixate pe Govinda, au renunţat (să-l mai urmeze) şi s-au întors cu regret şi în grabă în oraşul lor. Iar Krishna, în carul său, a ajuns curând la Dwaraka, urmat de eroul Satyaki. Apoi Sauri, fiul lui Devaki, însoţit de vizitiul său Daruka, a ajuns la Dwaraka cu viteza lui Garuda.

Vaisampayana a continuat: Între timp, regele Yudhishthira, de o glorie nemuritoare, însoţit de fraţii săi şi înconjurat de prieteni, a intrat în excelenta sa capitală. Şi acel tigru printre oameni, alungându-şi toate rudele, fraţii şi fiii, a căutat să se facă fericit în compania lui Draupadi. Şi

Kesava, venerat de principalii Yadava, inclusiv Ugrasena, a intrat cu inima fericită în excelentul său oraș. Și venerându-și bătrânul tată și ilustra mamă, și salutându-l pe (fratele său) Valadeva, cel cu ochi ca petalele de lotus, și-a ocupat locul. Îmbrățișându-i pe Pradyumna, Shamva, Nishatha, Charudeshna, Gada, Aniruddha și Bhanu, și obținând permisiunea tuturor bătrânilor, Janardana a intrat în apartamentele lui Rukmini.

SECȚIUNEA III

Vaisampayana a spus: Atunci Maya Danava s-a adresat lui Arjuna, cel mai de seamă dintre războinicii de succes, spunând: „Acum plec cu permisiunea ta, dar mă voi întoarce curând. La nord de vârful Kailasa, lângă munții Mainaka, în timp ce Danava erau angajați într-un sacrificiu pe malurile lacului Vindu, am adunat o cantitate uriașă de *vanda* (un fel de materiale brute) încântătoare și variate, compuse din bijuterii și pietre prețioase. Acestea au fost așezate în conacul lui Vrishaparva, mereu devotat adevărului. Dacă încă mai există, mă voi întoarce, O, Bharata, cu ele. Atunci voi începe construcția palatului încântător al Pandavilor, care va fi împodobit cu tot felul de pietre prețioase și va fi celebrat în întreaga lume. Cred că există, O, tu, din neamul Kuru, și o bâtă feroce așezată în lacul Vindu de către rege (al Danavilor) după ce și-a măcelărit cu ea toți dușmanii în luptă. Pe lângă faptul că este grea, puternică și împodobită cu butoane aurii, ea este capabilă să suporte greutăți mari și să ucidă toți dușmanii, având o forță egală cu cea a o sută de mii de ciocane. Este o armă potrivită pentru Bhima, la fel cum *Gandiva* este potrivită pentru tine. Există, de asemenea, (în acel lac) o scoică mare numită *Devadatta*, cu un sunet puternic, care a venit de la Varuna. Îți voi da fără îndoială toate acestea.” După ce i-a vorbit astfel lui Partha, *Asura* a plecat în direcția nord-est. La nord de Kailasa, în munții Mainaka, se află un vârf uriaș de pietre prețioase și bijuterii numit Hiranya-sringa. În apropierea acelui vârf se află un lac încântător numit Vindu. Acolo, pe malurile sale, a locuit timp de mulți ani regele Bhagiratha, dorind să o vadă pe zeița Ganga, numită de atunci Bhagirathee după numele regelui. Și acolo, pe malurile sale, O, tu, cel mai bun dintre Bharatas, Indra, ilustrul stăpân al tuturor lucrurilor create, a săvârșit o sută de mari sacrificii. Acolo, de dragul frumuseții, deși nu conform dictatelor ordonanței, au fost așezați stâlpi de sacrificiu din pietre prețioase și altare din aur. Acolo, după ce a săvârșit acele sacrificii, stăpânul cu o mie de ochi al lui Sachi a fost încununat de succes. Acolo, feroce Mahadeva, stăpânul etern al tuturor creaturilor, și-a stabilit reședința după ce a creat toate lumile și acolo locuiește, venerat cu reverență de mii de spirite. Acolo, Nara și Narayana, Brahma și Yama și Sthanu al cincilea, își aduc sacrificiile la expirarea a o mie de *yuga*. Acolo, pentru stabilirea virtuții și a religiei, Vasudeva, cu devotament pios, și-a îndeplinit sacrificiile care s-au întins pe mulți, mulți ani lungi. Acolo au fost așezate de Keshava mii și zeci de mii de stâlpi sacrificiali împodobiți cu ghirlande de aur și altare de mare splendoare. Mergând acolo, O Bharata, Maya a adus înapoi bastonul și cochilia și diversele obiecte cristaline care aparținuseră regelui Vrishaparva. Și marele *Asura*, Maya, după ce s-a dus acolo, a pus stăpânire pe întreaga avere care era păzită de *Yakshas* și *Rakshasas*. Aducându-le, *Asura* a construit cu ele un palat fără egal, de o frumusețe deosebită și de o factură celestă, compus în întregime din pietre prețioase și semiprețioase, și celebrat în toate cele trei lumi. El i-a dăruit lui Bhimasena cea mai bună dintre bâte, iar lui Arjuna cea mai excelentă scoică, la sunetul căreia toate creaturile tremurau de uimire. Palatul construit de Maya era alcătuit din coloane de aur și ocupa, O, monarhule, o suprafață de cinci mii de coți. Palatul, având o formă extrem de frumoasă, asemănătoare cu cea a lui Agni sau Suryya, sau Soma, strălucea în mare splendoare și, prin strălucirea sa, părea să întunece chiar și razele strălucitoare ale soarelui. Și cu strălucirea pe care o emana, care era un amestec de lumină celestă și terestră, părea că ar fi în flăcări. Ca o masă de nori noi, vizibili pe cer, palatul se înălța, devenind vizibil pentru toți. Într-adevăr, palatul construit de priceputul Maya era atât de spațios, încântător și revigorant, construit din materiale excelente, cu pereți și arcade aurite, împodobit cu numeroase picturi variate, atât de bogat și bine construit, încât în frumusețe depășea cu mult Sudharma din neamul Dasarha sau chiar reședința lui Brahma. Și opt mii de Rakshasas numiți *Kinkaras*, feroce, cu corpuri uriașe și înzestrați cu o mare forță, cu ochi

roșii ca cuprul și urechi ascuțite, bine înarmați și capabili să zboare prin aer, păzeau și protejau acel palat. În interiorul acelui palat, Maya a amplasat un bazin fără egal, iar în acel bazin se aflau lotuși cu frunze din pietre prețioase de culoare închisă și tulpini din bijuterii strălucitoare, precum și alte flori cu frunze aurii. Și păsări acvatice de diferite specii se zbenguiau pe suprafața lui. Însuși bazinul era pestriț cu lotuși înfloriți și populat cu pești și broaște țestoase de culoare aurie, fundul său era fără noroi, iar apa sa era transparentă. O scară de cristal ducea de la maluri până la marginea apei. Briza ușoară care mângâia suprafața apei scutura ușor florile care o împodobeau. Malurile acelui bazin erau acoperite cu plăci de marmură scumpă, încrustate cu perle. Și văzând acel bazin împodobit cu bijuterii și pietre prețioase, mulți regi care veneau acolo îl confundau cu uscatul și cădeau în el cu ochii deschiși. În jurul palatului au fost plantați mulți copaci înalți de diferite specii. Cu frunzișul lor verde, umbra răcoroasă și înflorirea continuă, erau foarte încântători privirii. În jur au fost amenajate păduri artificiale, care emiteau mereu un parfum delicios. Și erau și multe iazuri împodobite cu lebede, *karandava* și *chakravaka* (rațe brahmane) pe terenurile din jurul conacului. Și briza care purta parfumul lotușilor care creșteau în apă și (al celor care creșteau pe uscat) contribuia la plăcerea și fericirea Pandavilor. Și Maya, după ce a construit o astfel de sală somptuoasă în decurs de paisprezece luni, i-a raportat lui Yudhishthira finalizarea acesteia.

SECȚIUNEA IV

Vaisampayana a spus: Apoi, acel conducător al oamenilor, regele Yudhishthira, a intrat în *sabha* somptuoasă după ce a hrănit mai întâi zece mii de brahmani cu preparate din lapte și orez amestecate cu unt clarificat și miere, cu fructe și rădăcini, precum și cu carne de porc și vânat. Regele i-a mulțumit pe acei brahmani superiori, care veniseră din diferite țări, cu mâncare condimentată cu susan și preparată cu legume numite *jibanti*, cu orez amestecat cu unt clarificat, cu diferite preparate din carne — cu diverse alte feluri de mâncare, precum și cu nenumărate feluri de mâncare care pot fi supte și nenumărate feluri de băuturi, cu haine și veșminte noi și nefolosite și cu coroane florale excelente. Regele a dat, de asemenea, fiecăruia dintre acei brahmani o mie de vaci. Și, O, Bharata, vocea brahmanilor mulțumiți, care strigau: „Ce zi auspicioasă este aceasta!”, a devenit atât de puternică încât părea să ajungă până la cer. Și când regele Kuru a intrat în *sabha* somptuoasă, după ce a venerat zeii cu diverse feluri de muzică și numeroase specii de parfumuri excelente și scumpe, atleții, mimi, luptătorii, barzii și elogii au început să-l mulțumească pe ilustrul fiu al lui Dharma, etalându-și priceperea. Și astfel, sărbătorind intrarea sa în palat, Yudhishthira și frații săi s-au distrat în acel palat ca și Sakra însuși în ceruri. Pe scaunele din acel palat stăteau, alături de Pandavi, Rishi și regi veniți din diferite țări, și anume: Asita și Devala, Satya, Sarpamali și Mahasira; Arvavasu, Sumitra, Maitreya, Sunaka și Vali; Vaka, Dalvya, Sthulasira, Krishna-Dwaipayana și Suka Sumanta, Jaimini, Paila și discipolii lui Vyasa, și anume noi înșine; Tittiri, Yajanavalkya și Lomaharshana cu fiul său; Apsuhomya, Dhaumya, Animandavya; și Kausika; Damoshnisha și Traivali, Parnada și Varayanuka, Maunjayana, Vayubhaksha, Parasarya și Sarika; Valivaka, Silivaka, Satyapala și Krita-srama; Jatukarna și Sikhavat. Alamva și Parijataka; înălțatul Parvata și marele Muni Markandeya; Pavitrapani, Savarna, Bhaluki și Galava. Janghabandhu, Raibhya, Kopavega și Bhrigu: Harivabhru, Kaundinya, Vabhrumali și Sanatana, Kakshivat și Ashija, Nachiketa și Aushija, Nachiketa și Gautama; Painga, Varaha, Sunaka și Sandilya, cu mari merite ascetice: Kukkura, Venujangha, Kalapa și Katha; acești Munis virtuoși și învățați, cu simțurile și sufletele sub control deplin, și mulți alții la fel de numeroși, toți bine pregătiți în *Vede* și *Vedangas* și familiarizați cu (regulile) moralității și cu un comportament pur și fără pată, l-au așteptat pe ilustrul Yudhishthira și l-au bucurat cu discursurile lor sacre. Și, de asemenea, numeroși Kshatriya principali, precum ilustrul și virtuosul Mujaketu, Vivarddhana, Sangramjit, Durmukha, puternicul Ugrasena; Kakshasena, stăpânul Pământului, Kshemaka cel invincibil; Kamatha, regele Kamvoja, și puternicul Kampana, care singur îi făcea pe Yavani să tremure la auzul numelui său, la fel cum zeul care mânuiește fulgerul îi face pe Asuri, Kalakeya, să tremure în fața lui; Jatasura și regele Madrakas, Kunti, Pulinda, regele Kiratas, și regii Anga și Vanga, și Pandrya, și regele Udhara, și Andhaka; Sumitra și Saivya, ucigașul dușmanilor; Sumanas, regele Kiratas, și Chanur,

regele Yavanilor, Devarata, Bhoja şi aşa-numitul Bhimaratha, Srutayudha — regele Kalinga, Jayasena, regele Magadha; şi Sukarman, Chekitana şi Puru, ucigaşul duşmanilor; Ketumata, Vasudana, Vaideha şi Kritakshana; Sudharman, Aniruddha, Srutayu, înzestrat cu o mare forţă; invincibilul Anuparaja, chipeşul Karmajit; Sisupala cu fiul său, regele Karusha; şi tinerii invincibili din neamul Vrishni, toţi egali în frumuseţe cu cei cereşti, şi anume Ahuka, Viprithu, Sada, Sarana, Akrura, Kritavarman şi Satyaka, fiul lui Sini; şi Bhismaka, Ankriti şi puternicul Dyumatsena, acei căpetenii ai arcaşilor, şi anume Kaikeyas şi Yajnasena din neamul Somaka; aceşti Kshatriya au îndurat cu mare putere, toţi bine înarmaţi şi bogaţi, şi mulţi alţii consideraţi de asemenea ca fiind cei mai de seamă, toţi l-au aşteptat pe Yudhishthira, fiul lui Kunti, în acea *Sabha*, dornici să-i slujească fericirea. Şi acei prinţi, înzestraţi cu mare putere, care se îmbrăcau în piei de cerb şi învăţau ştiinţa armelor sub îndrumarea lui Arjuna, îl aşteptau pe Yudhishthira. Şi, O, rege, şi prinţii din neamul Vrishni, şi anume Pradyumna (fiul lui Rukmini) şi Samva, şi Yuyudhana, fiul lui Satyaki, şi Sudharman, şi Aniruddha, şi Saivya, cei mai de seamă dintre oameni, care învăţaseră ştiinţa armelor sub îndrumarea lui Arjuna, aceştia şi mulţi alţi regi, O, stăpân al Pământului, îl serveau pe Yudhishthira cu acea ocazie. Şi prietenul lui Dhananjaya, Tumvuru, şi *Gandharva* Chittasena cu miniştrii săi, şi mulţi alţi *Gandharva* şi Apsara, pricepuţi în muzica vocală şi instrumentală şi în cadenţă, precum şi *Kinnara*, de asemenea, bine versaţi în măsuri şi mişcări (muzicale), cântând melodii celeste cu voci potrivite şi încântătoare, îi serveau şi îi bucurau pe fiii lui Pandu şi pe Rishi care stăteau în Sabha. Şi aşezaţi în acea *Sabha*, acei tauri printre oameni, cu jurăminte rigide şi devotaţi adevărului, toţi îl serveau pe Yudhishthira ca şi cereştii din ceruri care îl servesc pe Brahma.

Lokapala Sabhakhayana Parva

SECTION V

Vaisampayana a spus: În timp ce iluştrii Pandavi stăteau în acea *Sabha* împreună cu principalii *Gandharva*, a venit, O, Bharata, la acea adunare, celestul Rishi Narada, cunoscător al *Vedelor* şi *Upanishadelor,* venerat de cereştii familiarizaţi cu istoria şi *Purana*, bine versat în tot ceea ce s-a întâmplat în *kalpa* (ciclurile) antice, cunoscător al *Nyaya* (logicii) şi al adevărului ştiinţei morale, posedând o cunoaştere completă a celor şase *Angas* (adică pronunţie, gramatică, prozodie, explicaţia termenilor de bază, descrierea riturilor religioase şi astronomie). Era un maestru perfect în reconcilierea textelor contradictorii şi în diferenţierea aplicării principiilor generale la cazuri particulare, precum şi în interpretarea contrariilor prin referire la diferenţele de situaţie, elocvent, hotărât, inteligent, dotat cu o memorie puternică. Era familiarizat cu ştiinţa morală şi politică, învăţat, priceput în a distinge lucrurile inferioare de cele superioare, priceput în a trage concluzii din dovezi, competent în a judeca corectitudinea sau incorectitudinea afirmaţiilor silogistice constând din cinci propoziţii. Era capabil să-i răspundă succesiv chiar lui Vrihaspati în timpul discuţiilor, cu concluzii clare şi bine formulate despre religie, bogăţie, plăcere şi mântuire, având un suflet mare şi contemplând întregul univers, deasupra, dedesubt şi în jur, ca şi cum ar fi fost prezent în faţa ochilor săi. Era un maestru al sistemelor filozofice *Sankhya* şi Yoga, mereu dornic să-i umilească pe celestiali şi pe *Asuri*, stârnind certuri între ei, versat în ştiinţele războiului şi ale tratatelor, priceput în a trage concluzii judecând lucruri care nu se aflau în cunoştinţa sa directă, precum şi în cele şase ştiinţe ale tratatelor, războiului, campaniilor militare, menţinerii posturilor împotriva inamicului şi stratagemelor prin ambuscade şi rezerve. Era un maestru desăvârşit în toate ramurile învăţăturii, pasionat de război şi muzică, incapabil să fie respins de vreo ştiinţă sau vreun curs, de acţiune, şi poseda aceste şi nenumărate alte realizări. *Rishi*, după ce a rătăcit prin diferite lumi, a ajuns în *Sabha*. Şi *Rishi* celest, de o splendoare nemăsurată, înzestrat cu o mare energie, era însoţit, O, monarhule, de Parijata şi de inteligenţii Raivata, Saumya şi Sumukha. Posedând viteza minţii, Rishi a venit acolo şi s-a umplut de bucurie când i-a văzut pe Pandavi. Brahmana, ajungând acolo, i-a adus omagiu lui Yudhishthira, binecuvântându-l şi urându-i victorie. Văzând sosirea învăţatului Rishi, cel mai mare dintre Pandavi, familiarizat cu toate regulile datoriei, s-a ridicat repede în

picioare împreună cu frații săi mai mici. Aplecându-se cu umilință, monarhul l-a salutat cu veselie pe *Rishi* și i-a oferit cu ceremoniile cuvenite un loc potrivit. Regele i-a dat, de asemenea, vaci și ofrandele obișnuite ale *Arghya*, inclusiv miere și alte ingrediente. Cunoscător al tuturor îndatoririlor, monarhul l-a venerat pe Rishi cu pietre prețioase și bijuterii, din toată inima. Primind această venerație din partea lui Yudhishthira în forma cuvenită, Rishi a fost mulțumit. Astfel venerat de Pandavi și de marii Rishi, Narada, care stăpânea perfect *Vedele*, i-a spus lui Yudhishthira următoarele cuvinte referitoare la religie, bogăție, plăceri și mântuire.

Narada a spus: Bogăția pe care o câștigi este cheltuită pe obiecte potrivite? Mintea ta se bucură de virtute? Te bucuri de plăcerile vieții? Mintea ta nu se scufundă sub greutatea lor? O, conducător al oamenilor, continui să ai o conduită nobilă, în concordanță cu religia și bogăția practicate de strămoșii tăi față de cele trei clase de supuși (adică cei buni, cei indiferenți și cei răi)? Nu lezezi niciodată religia de dragul bogăției, sau atât religia, cât și bogăția de dragul plăcerii care seduce cu ușurință? O, tu, cel mai de seamă dintre oamenii victorioși, mereu devotat binelui tuturor, familiarizat cu oportunitatea tuturor lucrurilor, urmezi religia, bogăția, plăcerea și mântuirea, împărțindu-ți timpul în mod judicios? O, tu, cel fără păcat, cu cele șase atribute ale regilor (adică, istețimea vorbirii, promptitudinea în furnizarea mijloacelor, inteligența în relația cu dușmanul, memoria și cunoașterea moralei și politicii), te ocupi de cele șapte mijloace (adică, semănarea disensiunilor, pedepsirea, concilierea, darurile, incantațiile, medicina și magia)? După ce îți examinezi propriile puncte forte și slăbiciuni, examinezi și cele paisprezece posesiuni ale dușmanilor tăi? Acestea sunt țara, fortărețele, carele, elefanții, cavaleria, soldații de infanterie, principalii oficiali ai statului, *zenana*, aprovizionarea cu alimente, calculele armatei și veniturile, tratatele religioase în vigoare, conturile statului, veniturile, magazinele de vinuri și alți dușmani secreți. Te ocupi de cele opt ocupații (agricultura, comerțul etc.), după ce ai examinat, O, tu, cel mai important dintre monarhii victorioși, mijloacele tale și ale dușmanilor tăi și după ce ai făcut pace cu dușmanii tăi? O, taur al neamului Bharata, cei șapte oficiali principali ai statului tău (și anume, guvernatorul cetății, comandantul forțelor armate, judecătorul șef, generalul din comandamentul interior, preotul șef, medicul șef și astrologul șef) nu au cedat, sper, influenței dușmanilor tăi și nu au devenit, sper, leneși ca urmare a bogăției pe care au câștigat-o? Sper că toți îți sunt supuși. Sper că sfaturile tale nu sunt divulgate niciodată de spionii tăi de încredere deghizați, de tine însuți sau de miniștrii tăi? Sper că afli ce fac prietenii, dușmanii și străinii tăi? Faci pace și pornești război la momentul potrivit? Îți păstrezi neutralitatea față de străini și față de persoanele care sunt neutre față de tine? Și, O, eroule, ai creat persoane asemenea ție, persoane în vârstă, cu un comportament cumpătat, capabile să înțeleagă ce trebuie făcut și ce nu, pure în ceea ce privește nașterea și sângele, și devotate ție, miniștrilor tăi? O, Bharata, victoriile regilor pot fi atribuite sfaturilor bune. O, copilule, regatul tău este protejat de miniștri învățați în *Sastras*, care își păstrează sfaturile pentru ei? Dușmanii tăi sunt incapabili să-l rănească? Nu ai devenit sclavul somnului? Te trezești la ora potrivită? Familiarizat cu activitățile care aduc profit, te gândești, în timpul nopții, la ce ar trebui să faci și ce nu ar trebui să faci a doua zi? Nu hotărăști nimic singur și nu te sfătuiești cu mulți? Sfaturile pe care le-ai hotărât nu devin cunoscute în tot regatul tău? Începi repede să realizezi măsuri de mare utilitate, care sunt ușor de realizat? Astfel de măsuri nu sunt niciodată obstrucționate? Îi ții pe agricultori sub supraveghere? Ei nu se tem să se apropie de tine? Îți realizezi măsurile prin intermediul unor persoane de încredere, incoruptibile și cu experiență practică? Și, O, curajos rege, sper că oamenii cunosc doar măsurile deja realizate de tine și cele care au fost parțial realizate și așteaptă finalizarea, dar nu și cele care sunt doar în stadiul de proiect și nu au fost încă începute? Au fost numiți profesori experimentați, capabili să explice cauzele lucrurilor și învățați în știința moralei și în toate ramurile învățământului, pentru a-i instrui pe prinți și pe șefii armatei? Cumpărați un singur om învățat în schimbul a o mie de indivizi ignoranți? Omul învățat conferă cel mai mare beneficiu în vremuri de necaz. Fortărețele tale sunt întotdeauna pline de comori, alimente, arme, apă, mașini și instrumente, precum și de ingineri și arcași? Chiar și un singur ministru inteligent, curajos, cu pasiunile sale sub control complet și dotat cu înțelepciune și judecată, este capabil să confere cea mai mare prosperitate unui rege sau fiului unui rege. Te întreb, așadar, dacă ai

măcar un astfel de ministru? Cauți să afli totul despre cele optsprezece *Tirtha* ale inamicului și cele cincisprezece ale tale prin intermediul a trei și trei spioni care nu se cunosc între ei? O, ucigaș al tuturor dușmanilor, îi veghezi pe toți dușmanii tăi cu grijă și atenție, fără ca ei să știe? Preotul pe care îl cinstești este umil, are sânge curat, este renumit și nu este gelos și îngust la minte? Ai angajat vreun brahman bine crescut, inteligent și sincer, bine pregătit în ordonanțe, pentru a îndeplini ritualurile tale zilnice în fața focului sacru, și îți amintește el la momentul potrivit când trebuie să îndeplinești *homa*? Astrologul pe care l-ai angajat este priceput în citirea fizionomiei, capabil să interpreteze semnele și competent să neutralizeze efectul perturbărilor naturii? Ai angajat servitori respectabili în funcții respectabile, servitori indiferenți în funcții indiferente și servitori de rang inferior în funcții de rang inferior? Ai numit în funcții înalte miniștri sinceri, cu o conduită bună de generații întregi și deasupra nivelului obișnuit? Nu îți asuprești poporul cu pedepse crude și severe? Și, O, taur al neamului Bharata, miniștrii tăi guvernează regatul tău sub ordinele tale? Îți disprețuiesc vreodată miniștrii tăi, așa cum preoții sacrificiali disprețuiesc oamenii căzuți (și incapabili să mai aducă sacrificii) sau cum soțiile disprețuiesc soții mândri și incontinenți în comportamentul lor? Comandantul forțelor tale este suficient de încrezător, curajos, inteligent, răbdător, bine educat, de bună naștere, devotat ție și competent? Tratezi cu considerație și respect ofițerii superiori ai armatei tale, care sunt pricepuți în toate aspectele bunăstării, sunt întreprinzători, bine educați și înzestrați cu vitejie? Le dai trupelor tale rațiile și solda aprobate la timpul stabilit? Nu îi oprim prin reținerea acestora? Știi că mizeria cauzată de restanțele la plată și neregularitatea în distribuirea rațiilor îi determină pe soldați să se revolte, iar acest lucru este considerat de către învățați ca fiind unul dintre cele mai mari rele? Toți oamenii de rang înalt îți sunt devotați și gata să-și dea viața cu bucurie în luptă pentru tine? Sper că nu permiți niciunui individ cu pasiuni necontrolate să conducă după bunul său plac mai multe aspecte care țin de armată în același timp? Există vreunul dintre servitorii tăi, care a îndeplinit cu succes o anumită sarcină prin folosirea abilităților sale speciale, care să fie dezamăgit că nu a obținut de la tine puțin mai mult respect și o creștere a rației de hrană și a salariului? Sper că răsplătești persoanele învățate și umile, precum și pe cele pricepute în toate domeniile cunoașterii, cu daruri de bogăție și onoare proporționale cu calificările lor. Tu, taur al neamului Bharata, îi susții pe soțiile și copiii celor care și-au dat viața pentru tine și au suferit din cauza ta? Îl prețuiești, O, fiu al lui Pritha, cu afecțiune paternă pe dușmanul care a fost slăbit, sau pe cel care a căutat adăpostul tău, fiind învins în luptă? O, stăpân al Pământului, ești tu egal cu toți oamenii, și poate fiecare să se apropie de tine fără teamă, ca și cum ai fi mama și tatăl lor? Și tu, taur al neamului Bharata, pornești fără să pierzi timpul și reflectând bine asupra celor trei tipuri de forțe, împotriva dușmanului tău când auzi că acesta se află în pericol? O, cuceritor al tuturor dușmanilor, începi marșul tău când vine timpul, luând în considerare toate semnele pe care le-ai văzut, hotărârile pe care le-ai luat și faptul că victoria finală depinde de cele douăsprezece *mándalas* (cum ar fi rezervele, ambuscade etc. și plata în avans a soldaților)? Și, O, persecutor al tuturor dușmanilor, oferi pietre prețioase și bijuterii ofițerilor principali ai inamicului, așa cum merită, fără ca inamicul tău să știe? O, fiu al lui Pritha, cauți să-ți învingi dușmanii înfuriați, care sunt sclavii pasiunilor lor, după ce ți-ai cucerit mai întâi propria suflet și ai obținut stăpânirea asupra propriilor simțuri? Înainte de a porni împotriva dușmanilor tăi, folosești în mod corespunzător cele patru arte ale reconcilierii, darul (bogăției) care produce dezbinare și aplicarea forței? O, monarhule, te duci împotriva dușmanilor tăi, după ce ți-ai întărit mai întâi propriul regat? Și, după ce te-ai dus împotriva lor, te străduiești din răsputeri să obții victoria asupra lor? Și, după ce i-ai învins, cauți să-i protejezi cu grijă? Armata ta este formată din patru tipuri de forțe, și anume trupele regulate, aliații, mercenarii și trupele neregulate, fiecare dotată cu cele opt ingrediente, și anume care, elefanți, cai, ofițeri, infanterie, însoțitori de tabără, spioni care cunosc foarte bine țara și subofițeri conduși împotriva dușmanilor tăi după ce au fost bine instruiți de ofițeri superiori? O, opresor al tuturor dușmanilor, O, mare rege, sper că îți ucizi dușmanii fără să ții seama de anotimpurile lor de recoltare și de foamete? O, rege, sper că servitorii și agenții tăi din propriul tău regat și din regatele dușmanilor tăi continuă să-și îndeplinească îndatoririle respective și să se protejeze reciproc. O, monarhule, sper că ai angajat servitori de încredere care să aibă grijă de hrana ta, de veșmintele pe care le porți și de parfumurile pe care le folosești. Sper, O, rege, că trezoreria,

hambarele, grajdurile, arsenalele și apartamentele femeilor sunt toate protejate de servitori devotați ție și care caută mereu binele tău. Sper, O, monarhule, că te protejezi mai întâi pe tine însuți de servitorii tăi domestici și publici, apoi de servitorii rudelor tale și unii de alții. O, rege, servitorii tăi îți vorbesc vreodată în prima parte a zilei despre cheltuielile tale extravagante cu băutura, sportul și femeile? Cheltuielile tale sunt întotdeauna acoperite de o pătrime, o treime sau jumătate din venitul tău? Îi prețuiești întotdeauna, cu hrană și bogăție, pe rudele, superiorii, comercianții, bătrânii și alți protejați ai tăi, precum și pe cei aflați în suferință? Contabilii și funcționarii angajați de tine pentru a se ocupa de veniturile și cheltuielile tale îți prezintă întotdeauna în fiecare zi, în prima parte a dimineții, veniturile și cheltuielile tale? Îi concediezi fără motiv pe servitorii pricepuți în afaceri, populari și devotați bunăstării tale? O, Bharata, angajezi oameni superiori, indiferenți și inferiori, după ce îi examinezi bine în funcțiile pe care le merită? O, monarhule, angajezi în afacerile tale persoane care sunt hoațe sau predispuse la ispite, sau ostile, sau minore? Persecuți regatul tău cu ajutorul unor oameni hoți sau lacomi, sau minori, sau femei? Sunt mulțumiți agricultorii din regatul tău? Sunt construite rezervoare și lacuri mari în tot regatul tău, la distanțe adecvate, fără ca agricultura din regatul tău să depindă în totalitate de ploile cerului? Agricultorii din regatul tău duc lipsă de semințe sau de hrană? Le acorzi cu bunătate împrumuturi (de semințe) celor care lucrează pământul, luând doar un sfert în plus din fiecare măsură de o sută? O, copilule, cele patru profesii ale agriculturii, comerțului, creșterii vitelor și împrumuturilor cu dobândă sunt practicate de oameni cinstiți? De acestea, O, monarhule, depinde fericirea poporului tău. O, rege, cei cinci oameni curajoși și înțelepți, angajați în cele cinci funcții de protejare a orașului, a cetății, a comercianților și a agricultorilor și de pedepsire a criminalilor, aduc întotdeauna beneficii regatului tău lucrând în unitate unii cu alții? Pentru protecția orașului tău, satele au fost transformate în orașe, iar cătunele și periferiile satelor în sate? Toate acestea se află în întregime sub supravegherea și controlul tău? Hoții și tâlharii care jefuiesc orașul tău sunt urmăriți de poliția ta în toate părțile regatului tău? Consolezi femeile și sunt ele protejate în regatul tău? Sper că nu ai încredere în ele și că nu le divulgi niciun secret? O, monarhule, după ce ai auzit de vreun pericol și te-ai gândit la el, stai în apartamentele interioare bucurându-te de toate lucrurile plăcute? După ce ai dormit în a doua și a treia parte a nopții, te gândești la religie și la profit în a patra parte, fără să dormi. O, fiu al lui Pandu, ridicându-te din pat la ora potrivită și îmbrăcându-te frumos, te arăți poporului tău, însoțit de miniștrii care cunosc semnificația auspicioasă sau nefavorabilă a momentelor? O, învingător al tuturor dușmanilor, oameni îmbrăcați în roșu, înarmați cu săbii și împodobiți cu ornamente stau lângă tine pentru a-ți proteja persoana? O, monarhule! Te comporți ca însuși zeul dreptății față de cei care merită pedeapsa și cei care merită venerație, față de cei care îți sunt dragi și cei pe care nu îi placi? O, fiu al lui Pritha, cauți să vindeci bolile trupești cu medicamente și posturi, iar bolile mentale cu sfaturile bătrânilor? Sper că medicii angajați să aibă grijă de sănătatea ta sunt bine familiarizați cu cele opt tipuri de tratament și că toți îți sunt atașați și devotați. Se întâmplă vreodată, O, monarhule, ca din lăcomie, nebunie sau mândrie să nu reușești să te hotărăști între reclamant și pârât care au venit la tine? Îi privezi, din lăcomie sau nebunie, de pensiile lor pe protejații care au căutat adăpostul tău din încredere sau dragoste? Oamenii care locuiesc în regatul tău, cumpărați de dușmanii tăi, caută vreodată să provoace dispute cu tine, unindu-se între ei? Cei slabi dintre dușmanii tăi sunt întotdeauna reprimați cu ajutorul trupelor puternice, cu ajutorul atât al sfaturilor, cât și al trupelor? Toate căpeteniile principale (ale imperiului tău) îți sunt devotate? Sunt gata să-și dea viața pentru tine, la porunca ta? Îi venerezi pe brahmani și pe înțelepți în funcție de meritele lor în diferite ramuri ale învățăturii? Îți spun că o astfel de venerare este, fără îndoială, foarte benefică pentru tine. Ai credință în religia bazată pe cele trei *Vede* și practicată de oamenii care au trăit înaintea ta? Urmezi cu atenție practicile pe care le-au urmat ei? Brahmanii realizați sunt ospătați în casa ta și în prezența ta cu mâncare nutritivă și excelentă, și primesc și daruri bănești la sfârșitul acestor ospățuri? Cu pasiunile sub control complet și cu mintea concentrată, te străduiești să îndeplinești sacrificiile numite *Vajapeya* și *Pundarika* cu toate ritualurile lor? Te înclini în fața rudelor și superiorilor tăi, a bătrânilor, a zeilor, a asceților, a brahmanilor și a copacilor înalți (banian) din sate, care sunt atât de benefice pentru oameni? O, tu, cel fără păcat, provoci vreodată durere sau mânie cuiva? Preoții capabili să-ți acorde roade auspicioase stau vreodată lângă tine? O,

tu, cel fără păcat, sunt înclinațiile și practicile tale așa cum le-am descris eu, și întotdeauna sporesc durata vieții și răspândesc renumele cuiva și întotdeauna ajută cauza religiei, plăcerii și profitului? Cel care se comportă în acest fel, nu-și găsește niciodată regatul în suferință sau afecțiune; și acel monarh, subjugând întreaga lume, se bucură de un înalt grad de fericire. O, monarhule, sper că nicio persoană bine crescută, cu sufletul curat și respectată nu va fi vreodată ruinată și nu-și va pierde viața, pe baza unei acuzații false sau a unui furt, din cauza miniștrilor tăi ignoranți în ceea ce privește *Sastras* și care acționează din lăcomie? Și, O, taur printre oameni, sper că miniștrii tăi nu vor elibera niciodată din lăcomie un hoț adevărat, știind că este astfel și după ce l-au prins cu prada asupra lui? O Bharata, sper că miniștrii tăi nu se lasă niciodată corupți de mită și că nu decid în mod greșit disputele care apar între bogați și săraci. Te păstrezi tu însuți liber de cele paisprezece vicii ale regilor, și anume ateismul, neadevărul, mânia, imprudența, amânarea, nevizitarea înțelepților, lenea, neliniștea minții, consultarea unui singur om, consultarea persoanelor necunoscătoare științei profitului, abandonarea unui plan stabilit, divulgarea sfaturilor, neîndeplinirea proiectelor benefice și întreprinderea tuturor lucrurilor fără reflecție? Prin acestea, O, rege, chiar și monarhii bine așezați pe tronurile lor sunt ruinați. Au fost fructuoase studiul tău al *Vedelor*, averea și cunoștințele tale despre *Sastre* și căsătoria?

Vaisampayana a continuat: După ce Rishi a terminat, Yudhishthira a întrebat: „Cum, O, Rishi, *Veda*, bogăția, soția și cunoașterea *Sastrelor* dau roade?”

Rishi a răspuns: „Se spune că *Vedele* dau roade atunci când cel care le-a studiat îndeplinește *Agnihotra* și alte sacrificii. Se spune că bogăția dă roade atunci când cel care o are se bucură de ea și o dăruiește în scopuri caritabile. Se spune că soția dă roade atunci când este utilă și când naște copii. Se spune că cunoașterea *Sastrelor* dă roade atunci când are ca rezultat umilința și comportamentul bun.”

Vaisampayana a continuat: — Marele ascet Narada, după ce i-a răspuns astfel lui Yudhishthira, l-a întrebat din nou pe acel conducător drept: — O, rege, funcționarii guvernului tău, care sunt plătiți din impozitele percepute comunității, iau doar ceea ce li se cuvine de la comercianții care vin în teritoriile tale din țări îndepărtate, împinși de dorința de câștig? Sunt comercianții, O, rege, tratați cu considerație în capitala și regatul tău, capabili să-și aducă mărfurile acolo fără a fi înșelați de pretextele false ale (atât cumpărătorilor, cât și ale funcționarilor guvernamentali)?

Asculți întotdeauna, O, monarhule, cuvintele pline de învățături religioase și despre bogăție ale bătrânilor cunoscători ai doctrinelor economice? Darurile de miere și unt clarificat oferite brahmanilor sunt destinate creșterii producției agricole, a vitelor, a fructelor și florilor, și pentru binele virtuții? O, rege, le dai întotdeauna, în mod regulat, tuturor meșterilor și artiștilor angajați de tine materialele necesare pentru lucrările lor și salariile lor pentru perioade de cel mult patru luni? Examinezi lucrările executate de cei angajați de tine, îi aplauzi în fața oamenilor buni și îi răsplătești, arătându-le respectul cuvenit? O, taur al neamului Bharata, urmezi tu aforismele (înțelepților) în ceea ce privește toate aspectele, în special cele legate de elefanți, cai și care? O, taur al neamului Bharata, sunt studiate la curtea ta aforismele referitoare la știința armelor, precum și cele referitoare la utilizarea mașinilor de război, atât de utile pentru orașe și fortărețe? O, tu, cel fără păcat, ești familiarizat cu toate incantațiile misterioase și cu secretele otrăvurilor distrugătoare pentru toți dușmanii? Îți protejezi regatul de frica focului, a șerpilor și a altor animale distrugătoare de vieți, de boli și de Rakshasas? Fiind familiarizat cu fiecare datorie, îi prețuiești ca un tată pe orbii, muții, ologii, diformii, cei fără prieteni și asceții care nu au casă. Ai alungat aceste șase rele, O, monarhule, și anume somnul, lenea, frica, mânia, slăbiciunea minții și amânarea?

Vaisampayana a continuat: Ilustrul taur dintre Kuru, după ce a auzit aceste cuvinte ale celui mai bun dintre brahmani, s-a închinat în fața lui și i-a adorat picioarele. Și mulțumit de tot ce

auzise, monarhul i-a spus lui Narada, cu înfățișare cerească: „Voi face tot ce mi-ai poruncit, căci cunoștințele mele s-au îmbogățit sub îndrumarea ta!” După ce a spus aceasta, regele a acționat conform sfatului primit și, în timp, a cucerit întregul pământ mărginit de centura de mări. Narada a vorbit din nou, spunând: „Regele care se ocupă astfel de protejarea celor patru ordine, *brahmanii*, *kșatriii*, *vaișii* și *șudrașii*, își petrece zilele aici fericit și ajunge în viața de apoi în regiunea Sakra (raiul).”

SECȚIUNEA VI

Vaisampayana a spus: — La sfârșitul cuvintelor lui Narada, regele Yudhishthira cel drept l-a venerat cum se cuvine; și, la porunca lui, monarhul a început să răspundă succint la întrebările pe care *Rishi* le pusese.

Yudhishthira a spus: — O, sfântule, adevărurile religiei și moralității pe care le-ai indicat unul după altul sunt juste și corecte. În ceea ce mă privește, eu respect cuvenit aceste porunci, în măsura puterilor mele. Într-adevăr, faptele care au fost îndeplinite cuvenit de monarhii din vechime sunt, fără îndoială, considerate ca aducând roade cuvenite și întreprinse din motive solide pentru atingerea obiectivelor cuvenite. O, stăpâne, dorim să urmăm calea virtuoasă a acelor conducători care, în plus, aveau sufletele lor sub control deplin.

Vaisampayana a continuat: Yudhishthira, fiul lui Pandu, înzestrat cu o mare glorie, după ce a ascultat cu reverență cuvintele lui Narada și i-a răspuns astfel lui *Rishi*, a reflectat pentru o clipă. Și, văzând o ocazie potrivită, monarhul, așezat lângă Rishi, l-a întrebat pe Narada, care stătea relaxat și era capabil să călătorească în orice lume după bunul său plac, în prezența adunării de regi, spunând: „Dotat cu viteza minții, tu călătorești prin numeroase lumi create în vremuri străvechi de Brahma, văzând totul. Spune-mi, te rog, dacă ai văzut vreodată, O, Brahmana, o sală de adunare ca a mea sau superioară acesteia!” Auzind aceste cuvinte ale lui Yudhishthira cel drept, Narada i-a răspuns zâmbind fiului lui Pandu cu aceste accente dulci:

> **Narada a spus**: „O, copilule, O, rege, nu am văzut și nici nu am auzit vreodată printre oameni de o sală de adunare construită din pietre prețioase și semiprețioase ca aceasta a ta, O, Bharata. Îți voi descrie, însă, sălile regelui celor plecați (Yama), ale lui Varuna (Neptun) de mare inteligență, ale lui Indra, regele zeilor, și ale celui care are casa în Kailasha (Kuvera). Îți voi descrie, de asemenea, *Sabha* celestă a lui Brahma, care alungă orice fel de neliniște. Toate aceste săli de adunare prezintă în structura lor atât modele celeste, cât și umane și prezintă toate formele care există în univers. Și ei sunt veneraţi mereu de zei și de *Pitri*, de *Sadhyas* (sub-zeități numite *Gana*), de asceți care aduc sacrificii, cu sufletele sub control deplin, de *Munis* pașnici angajați fără întrerupere în sacrificii vedice cu daruri pentru Brahmanas. Îți voi descrie toate acestea dacă, O, taur al neamului Bharata, ai vreo înclinație să mă asculți!”

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de Narada, regele Yudhishthira, cel drept și cu sufletul înalt, împreună cu frații săi și cu toți acei brahmani de seamă (așezați în jurul lui), și-a împreunat mâinile (în semn de rugăminte). Apoi, monarhul l-a întrebat pe Narada, spunând: „Descrie-ne toate acele săli de adunare. Dorim să te ascultăm. O, brahman, din ce sunt alcătuite fiecare dintre *sabha*? Care este suprafața fiecăreia și care este lungimea și lățimea fiecăreia? Cine îl servește pe Strămoșul în acea sală de adunare? Și cine îl servește pe Vasava, Domnul celor cerești, și pe Yama, fiul lui Vivaswana? Cine îi servește pe Varuna și pe Kuvera în sălile lor de adunare respective? O, Brahmana Rishi, spune-ne totul despre acestea. Cu toții dorim să te auzim descriindu-le. Într-adevăr, curiozitatea noastră este mare.” Astfel abordat de fiul lui Pandu, Narada a răspuns, spunând: „O, monarh, ascultați totul despre acele săli de adunare celeste, una după alta.”

SECȚIUNEA VII

Narada a spus: — Sala de adunări cerească a lui Sakra este plină de strălucire. El a obținut-o ca rod al propriilor sale fapte. Posedând splendoarea soarelui, ea a fost construită, O, descendent al neamului Kuru, de către Sakra însuși. Capabilă să se deplaseze oriunde dorește, această sală de adunare celestă are o lungime de o sută cincizeci de *yojana*, o lățime de o sută de *yojana* și o înălțime de cinci *yojana*. Îndepărtând slăbiciunea vârstei, durerea, oboseala și frica, aducând noroc și fericire, dotată cu camere și scaune și împodobită cu copaci cerești, este extrem de încântătoare. În acea sală de adunare, O, fiu al lui Pritha, pe un scaun excelent, stă Domnul celeștilor, împreună cu soția sa Sachi, înzestrată cu frumusețe și bogăție. Îmbrăcând o formă imposibil de descris din cauza vagului său caracter, cu o coroană pe cap și brățări strălucitoare pe brațe, îmbrăcat în robe de un alb pur și împodobit cu coroane de flori de multe culori, el stă acolo cu frumusețe, faimă și glorie alături. Și ilustra zeitate a o sută de sacrificii este slujită zilnic. O, monarhule, în acea adunare a Marutas, fiecare ducând viața unui cap de familie în sânul familiei sale. Și Siddhyas, Rishis cerești, Sadhyas în totalitate, zeii și Marutas cu ten strălucitor și împodobiți cu ghirlande aurii, toți în formă celestă și împodobiți cu ornamente, îl așteaptă și îl venerează mereu pe ilustrul șef al nemuritorilor, acel puternic înfrângător al tuturor dușmanilor. Și, O, fiu al lui Pritha, și Rishii cerești, cu toții cu suflete pure, cu păcatele complet spălate și strălucitori ca focul, și plini de energie, și fără niciun fel de tristețe, și eliberați de febra anxietății, și toți cei care îndeplinesc sacrificiul Soma, îl așteaptă și îl venerează pe Indra. Și Parasara și Parvata și Savarni și Galava; și Sankha, și Muni, Gaursiras, și Durvasa, și Krodhana și Swena și Muni Dhirghatamas; și Pavitrapani, Savarni, Yajnavalkya și Bhaluki; și Udyalaka, Swetaketu și Tandya, precum și Bhandayani; și Havishmat, Garishta și regele Harischandra; și Hridya, Udarshandilya. Parasarya, Krishivala; Vataskandha, Visakha, Vidhatas și Kala. Karaladanta, Tastri și Vishwakarman și Tumuru; și alți Rishi, unii născuți din femei, alții trăind din aer, iar alții trăind din foc, toți aceștia îl venerează pe Indra, stăpânul fulgerului, domnul tuturor lumilor. Și Sahadeva, și Sunitha, și Valmiki, de mare merit ascetic; și Samika, de vorbă sinceră, și Prachetas, care își îndeplineau mereu promisiunile, și Medhatithi, și Vamadeva, și Pulastya, Pulaha și Kratu; și Maruta și Marichi, și Sthanu, de mare merit ascetic; și Kakshivat, și Gautama, și Tarkhya, și, de asemenea, Muni Vaishwanara; și Muni Kalakavrikhiya și Asravya, și, de asemenea, Hiranmaya, și Samvartta, și Dehavya, și Viswaksena, de mare energie; și Kanwa, și Katyayana, O, rege, și Gargya, și Kaushika; — toți sunt prezenți acolo împreună cu apele și plantele celeste; și credința, și inteligența, și zeița învățăturii, și bogăția, religia și plăcerea; și fulgerul. O, fiu al lui Pandu; și norii încărcați de ploaie, și vânturile, și toate forțele zgomotoase ale cerului; punctul estic, cele douăzeci și șapte de focuri care transportă untul sacrificial, Agni și Soma, și focul lui Indra, și Mitra, și Savitri, și Aryaman; Bhaga, Viswa Sadhyas, preceptorul (Vrihaspati) și, de asemenea, Sukra; și Vishwavasu și Chitrasena, și Sumanas, și, de asemenea, Tarima; sacrificiile, darurile către Brahmanas, planetele și stelele, O, Bharata, și *mantrele* rostite în sacrificii — toate acestea sunt prezente acolo. Și, O, rege, multe *Apsaras* și *Gandharvas*, prin diferite tipuri de dansuri și muzică instrumentală și vocală, prin practicarea ritualurilor de bun augur și prin exhibarea multor isprăvi de îndemânare, îl mulțumesc pe stăpânul celeștilor — Satakratu — ilustrul ucigaș al lui Vala și Vritra. Pe lângă aceștia, mulți alți Brahmani și Rishi regali și cerești, toți strălucitori ca focul, împodobiți cu coroane de flori și ornamente, vin și pleacă frecvent din acea adunare, călătorind în diverse tipuri de care celeste. Și Vrihaspati și Sukra sunt prezenți acolo în toate ocaziile. Aceștia și mulți alți asceți iluștri cu jurăminte rigide, precum și Bhrigu și cei șapte Rishi care sunt egali, O, rege, cu Brahma însuși, vin și pleacă din acea adunare, călătorind în care frumoase ca cea a lui Soma și arătând ei înșiși la fel de strălucitori ca Soma însuși. Aceasta, O, monarh cu brațe puternice, este adunarea numită *Pushkaramalini* a lui Indra, cel cu o sută de sacrificii, pe care am văzut-o. Ascultă acum povestea casei de adunare a lui Yama.

SECȚIUNEA VIII

Narada a spus: — O, Yudhisthira, voi descrie acum sala de adunări a lui Yama, fiul lui Vivaswat, care, O, fiu al lui Pritha, a fost construită de Viswakarma. Ascultă-mă acum. Strălucitoare

ca aurul lustruit, acea sală de adunări, O, monarhule, acoperă o suprafață de mult mai mult de o sută de *yojane*. Posedând splendoarea soarelui, ea oferă tot ceea ce cineva ar putea dori. Nici foarte rece, nici foarte caldă, ea încântă inima. În acea sală de adunări nu există nici durere, nici slăbiciune a vârstei, nici foame, nici sete. Nimic neplăcut nu își găsește locul acolo, nici vreun fel de sentimente rele. Fiecare obiect al dorinței, celest sau uman, se găsește în acea reședință. Și tot felul de articole plăcute, precum și alimente dulci, suculente, agreabile și delicioase în abundență, care sunt lins, supt și băut, se găsesc acolo, O, pedepsitor al tuturor dușmanilor. Coroanele de flori din acea reședință au cel mai delicios parfum, iar copacii care se află în jurul ei dau fructe care sunt dorite de ei. Există atât apă rece, cât și apă caldă, iar acestea sunt dulci și plăcute. În acel conac, mulți înțelepți regali de mare sfințenie și înțelepți brahmani, de asemenea, de mare puritate, îl așteaptă cu bucurie, O, copilule, și îl venerează pe Yama, fiul lui Vivaswat. Și Yayati, Nahusha, Puru, Mandhatri, Somaka, Nriga; înțeleptul regal Trasadasyu, Kritavirya, Sautasravas; Arishtanemi, Siddha, Kritavega, Kriti, Nimi, Pratarddana, Sivi, Matsya, Prithulaksha, Vrihadratha, Vartta, Marutta, Kusika, Sankasya, Sankriti, Dhruva, Chaturaswa, Sadaswormi și regele Kartavirya; Bharata și Suratha, Sunitha, Nisatha, Nala, Divodasa și Sumanas, Amvarisha, Bhagiratha; Vyaswa, Vadhraswa, Prithuvega, Prithusravas, Prishadaswa, Vasumanas, Kshupa și Sumahavala, Vrishadgu și Vrishasena, Purukutsa, Dhwajin și Rathin; Arshtisena, Dwilipa și Ushinara, cel cu sufletul înalt; Ausinari, Pundarika, Saryati, Sarava și Suchi; Anga, Rishta, Vena, Dushmanta, Srinjaya și Jaya; Bhangasuri, Sunitha și Nishada, și Bahinara; Karandhama, Valhika, Sudymna și puternicul Madhu; Aila și puternicul rege al pământului Maruta; Kapota, Trinaka și Shadeva, precum și Arjuna. Vysawa; Saswa și Krishaswa, precum și regele Sasavindu; Rama, fiul lui Dasaratha, Lakshmana și Pratarddana; Alarka, Kakshasena, Gaya și Gauraswa; Rama, fiul lui Jamadagnya, Nabhaga și Sagara; Bhuridyumna și Mahaswa, Prithaswa și, de asemenea, Janaka; regele Vainya, Varisena, Purujit și Janamejaya; Brahmadatta și Trigarta, precum și regele Uparichara; Indradyumna, Bhimajanu, Gauraprishta, Nala, Gaya; Padma și Machukunda, Bhuridyumna, Prasenajit; Aristanemi, Sudymna, Prithulauswa și Ashtaka; o sută de regi din neamul Matsya și o sută din neamul Vipa și o sută din neamul Haya; o sută de regi cu numele Dhritarashtra, optzeci de regi cu numele Janamejaya; o sută de monarhi numiți Brahmadatta și o sută de regi cu numele Iri; mai mult de două sute de Bhishma și, de asemenea, o sută de Bhima; o sută de Prativindhya, o sută de Naga, o sută de *Palasa* și o sută numiți *Kasa* și *Kusa*; acel rege al regilor Santanu și tatăl tău Pandu, Usangava, Sataratha, Devaraja, Jayadratha; înțeleptul regal Vrishadarva împreună cu miniștrii săi; și alți o mie de regi cunoscuți sub numele de Sasavindu, care au murit după ce au săvârșit numeroase sacrificii grandioase cu cai și au oferit daruri generoase brahmanilor — acești sfinți înțelepți regali, cu realizări mărețe și cunoștințe vaste despre *Sastras*, îl așteaptă, O, rege, și îl venerează pe fiul lui Vivaswat în acea adunare. Și Agastya și Matanga, și Kala, și Mrityu (Moartea), cei care îndeplinesc sacrificii, Siddhas, și mulți Yogini; *Pitris* (aparținând claselor numite Agniswattas, Fenapa, Ushampa, Swadhavat și Verhishadd), precum și ceilalți care au forme; roata timpului și ilustrul transportator al untului sacrificial; toți păcătoșii dintre ființele umane, precum și cei care au murit în timpul solstițiului de iarnă; acești ofițeri ai lui Yama care au fost numiți să numere zilele alocate tuturor și tuturor lucrurilor; copacii și plantele *Singsapa*, *Palasa*, *Kasa* și *Kusa*, în formele lor întrupate, toate acestea, O, rege, îl așteaptă și îl venerează pe zeul dreptății în casa lui de adunare. Aceștia și mulți alții sunt prezenți la *Sabha* al regelui Pitris (manes). Sunt atât de numeroși încât sunt incapabil să-i descriu fie menționându-le numele, fie faptele. O, fiu al lui Pritha, încântătoarea casă de adunare, care se mișcă pretutindeni după voia stăpânului său, este foarte întinsă. A fost construită de Viswakarma după o lungă perioadă de penitențe ascetice. Și, O, Bharata, strălucitoare prin propria sa splendoare, ea se înalță glorificată în toată frumusețea sa. Sannyasii cu penitențe ascetice severe, cu jurăminte excelente și cu vorbire sinceră, pașnici și puri și sfințiți prin fapte sfinte, cu trupuri strălucitoare și îmbrăcați în robe imaculate, împodobiți cu brățări și ghirlande florale, cu cercei din aur lustruit și împodobiți cu propriile lor fapte sfinte, precum și cu semnele ordinului lor (pictate pe trupurile lor), vizitează constant acea *Sabha* (Adunare). Mulți *Gandharva* iluștri și multe Apsara umplu fiecare parte a acelui conac cu muzică, atât instrumentală, cât și vocală, și cu sunete de râsete și dans. Și, O, fiu al lui Pritha, parfumuri excelente, sunete dulci și

ghirlande de flori celeste contribuie întotdeauna la a face acel conac extrem de binecuvântat. Și sute de mii de persoane virtuoase, de o frumusețe celestă și o mare înțelepciune, îl așteaptă și îl venerează mereu pe ilustrul Yama, stăpânul ființelor create, în acea casă de adunare. Așa este, O, monarhule, *Sabha*, a ilustrului rege al *Pitris* !. Voi descrie acum casa de adunare a lui Varuna, numită și *Pushkaramalini* !.

SECȚIUNEA IX

Narada a spus: - O Yudhishthira, *Sabha* celestă a lui Varuna este de o splendoare fără egal. Ca dimensiuni, este similară cu cea a lui Yama. Pereții și arcadele sale sunt toate de un alb pur. A fost construită de Viswakarma (arhitectul celest) în interiorul apelor. Este înconjurat pe toate părțile de mulți copaci cerești făcuți din pietre prețioase și bijuterii și care dau fructe și flori excelente. Și multe plante cu greutatea lor de flori, albastre și galbene, negre și întunecate, albe și roșii, care stau acolo, sau foișoare excelente în jur. În cadrul acelor foișoare, sute și mii de păsări de diverse specii, frumoase și pestrițe, își revarsă mereu melodiile. Atmosfera acelui conac este extrem de plăcută, nici rece, nici caldă. Deținută de Varuna, acea încântătoare casă de adunare de un alb pur este formată din multe camere și este mobilată cu multe scaune. Acolo stă Varuna îmbrăcat în roba celestă, împodobit cu ornamente și bijuterii celeste, alături de regina sa, împodobită cu parfumuri celeste și unsă cu pastă de parfum celest. Adityas îl așteaptă și îl venerează pe ilustrul Varuna, stăpânul apelor. Și Vasuki și Takshaka, și Naga numit Airavana; Krishna și Lohita; Padma și Chitra înzestrați cu o mare energie; Nagas numiți Kamvala și Aswatara; și Dhritarashtra și Valahaka; Matimat și Kundadhara și Karkotaka și Dhananjaya; Panimat și puternicul Kundaka, O, stăpân al Pământului; și Prahlada și Mushikada, și Janamejaya, toți având semne și *mándale* de bun augur și capete lungi; aceștia și mulți alți șerpi. O Yudhishthira, fără niciun fel de anxietate, așteaptă și venerează-l pe ilustrul Varuna. Și, O, rege, Vali, fiul lui Virochana, și Naraka, cuceritorul întregului Pământ; Sanghraha și Viprachitti, și acei Danava numiți Kalakanja; și Suhanu și Durmukha și Sankha și Sumanas și, de asemenea, Sumati; și Ghatodara, și Mahaparswa, și Karthana și, de asemenea, Pithara și Viswarupa, Swarupa și Virupa, Mahasiras; și Dasagriva, Vali, și Meghavasas și Dasavara; Tittiva, Vitabhuta și Sanghrada, și Indratapana — acești Daityas și Danavas, toți împodobiți cu cercei, coroane de flori și coroane, îmbrăcați în veșminte celeste, binecuvântați cu daruri și înzestrați cu mare curaj, bucurându-se de nemurire, cu o conduită bună și jurăminte excelente, îl așteaptă și îl venerează în acea reședință pe ilustrul Varuna, zeul care poartă lațul ca armă. Și, O, rege, mai sunt și cele patru oceane, râul Bhagirathee, Kalindi, Vidisa, Venwa, Narmada cu curent rapid; Vipasa, Satadu, Chandrabhaga, Saraswati; Iravati, Vitasta, Sindhu, Devanadi; Godavari, Krishnavenwa și regina râurilor, Kaveri; Kimpuna, Visalya și râul Vaitarani; Tritiya, Jeshthila și marele Sone (Soane); Charmanwati și marele râu Parnasa; Sarayu, Varavatya și regina râurilor, Langali, Karatoya, Atreyi, roșul Mahanada, Laghanti, Gomati, Sandhya și, de asemenea, Trisrotasi — aceste și alte râuri, care sunt toate sacre și sunt locuri de pelerinaj renumite în întreaga lume, precum și alte râuri și ape sacre, lacuri, fântâni și izvoare, rezervoare mari sau mici, în forma lor personificată, O, Bharata, îl așteaptă și îl venerează pe zeul Varuna. Punctele cerurilor, Pământul și toți Munții, precum și toate speciile de animale acvatice, toate îl venerează pe Varuna acolo. Și diverse triburi de *Gandharvas* și *Apsaras*, dedicate muzicii, atât vocale, cât și instrumentale, îl așteaptă pe Varuna, cântându-i imnuri elogioase. Și toți acei munți care sunt renumiți pentru că sunt atât încântători, cât și bogați în bijuterii, așteaptă (în formele lor personificate) în acea *Sabha*, bucurându-se de conversații dulci între ei. Și ministrul șef al lui Varuna, numit Sunabha, înconjurat de fiii și nepoții săi, îl așteaptă și el pe stăpânul său, împreună cu (forma personificată) a unei ape sacre numite *go*. Toți aceștia, în formele lor personificate, se închină zeității. O, taur al neamului Bharata, așa este sala de adunare a lui Varuna pe care am văzut-o înainte, în timpul călătoriilor mele. Ascultă acum relatarea mea despre sala de adunare a lui Kuvera.

SECȚIUNEA X

Narada a spus: — Posedând o splendoare deosebită, sala de adunări a lui Vaisravana, O, rege, are o lungime de o sută de *yojana* și o lățime de șaptezeci de *yojana*. Ea a fost construită, O, rege, de însuși Vaisravana, folosindu-și puterea ascetică. Posedând splendoarea vârfurilor Kailasa, acea reședință eclipsează prin strălucirea sa chiar și pe Luna însăși. Susținută de Guhyakas, acea reședință pare să fie atașată de firmament. De factură celestă, ea este extrem de frumoasă, cu camere înalte din aur. Extrem de încântătoare și parfumată cu parfumuri celeste, ea este împodobită cu nenumărate bijuterii scumpe. Semănând cu vârfurile unei mase de nori albi, pare să plutească în aer. Pictată cu culori de aur celest, pare să fie împodobită cu dungi de fulgere. În acea reședință, așezat pe un scaun excelent, strălucitor ca soarele și acoperit cu covoare celeste și mobilat cu un taburet frumos, se află regele Vaisravana, o persoană plăcută, îmbrăcat în haine excelente și împodobit cu ornamente scumpe și cercei de o strălucire deosebită, înconjurat de miile sale de soții. Brize delicioase și răcoroase, care murmură prin pădurile înalte de Mandaras și poartă parfumul plantațiilor întinse de iasomie, precum și al lotusurilor de pe malul râului Alaka și al grădinilor Nandana, slujesc întotdeauna plăcerii regelui Yakshas. Acolo, zeitățile împreună cu *Gandharvas*, înconjurate de diverse triburi de Apsaras, cântă în cor, O, rege, note de dulceață cerească. Misrakesi și Rambha, și Chitrasena, și Suchismita; și Charunetra, și Gritachi și Menaka, și Punjikasthala; și Viswachi Sahajanya, și Pramlocha și Urvasi și Ira, și Varga și Sauraveyi, și Samichi, și Vududa, și Lata — acestea și alte o mie de *Apsaras* și *Gandharvas*, toate pricepute în muzică și dans, îl însoțesc pe Kuvera, stăpânul comorilor. Iar acea reședință, mereu plină de sunete de muzică instrumentală și vocală, precum și de sunete de dans ale diverselor triburi de *Gandharvas* și *Apsaras*, a devenit extrem de fermecătoare și încântătoare. *Gandharvas* numiți Kinnaras, și alții numiți Naras, și Manibhadra, și Dhanada, și Swetabhadra și Guhyaka; Kaseraka, Gandakandu, și puternicul Pradyota; Kustumvuru, Pisacha, Gajakarna, și Visalaka, Varaha-Karna, Tamraushtica, Falkaksha, și Falodaka; Hansachuda, Sikhavarta, Vibhishana, Pushpanana, Pingalaka, Sonitoda și Pravalaka; Vrikshavaspa-niketa și Chiravasas — aceștia, O Bharata, și mulți alți Yakshas, cu sutele și miile, îl așteaptă mereu pe Kuvera. Zeița Lakshmi rămâne mereu acolo, la fel și fiul lui Kuvera, Nalakuvera. Eu și mulți alții ca mine ne îndreptăm adesea spre acel loc. Mulți Brahmana Rishis și Rishis celesti se îndreaptă și ei adesea spre acel loc. Mulți Rakshasas și mulți Gandharvas, pe lângă cei care au fost numiți, îl așteaptă pe ilustrul stăpân al tuturor comorilor în acea reședință. Și, O, tigru printre regi, ilustrul soț al lui Uma și stăpân al lucrurilor create, Mahadeva cu trei ochi, cel care mânuiește tridentul și ucigașul Asura numit Bhaganetra, puternicul zeu al arcului feroce, înconjurat de mulțimi de spirite cu sutele și miile, unele de statură pitică, altele cu înfățișare feroce, unii cocoșați, unii cu ochi roșii ca sângele, unii cu țipete înfricoșătoare, unii hrănindu-se cu grăsime și carne, și unii teribili de privit, dar toți înarmați cu diverse arme și înzestrați cu viteza vântului, împreună cu zeița (Parvati) mereu veselă și care nu cunoaște oboseala, așteaptă mereu aici pe prietenul lor Kuvera, stăpânul comorilor. Și sute de șefi *Gandharva*, cu inimi vesele și îmbrăcați în veșmintele lor respective, și Viswavasu, și Haha și Huhu; și Tumvuru și Parvatta, și Sailusha; și Chitrasena, priceput în muzică, și, de asemenea, Chitraratha — aceștia și nenumărați Gandharva îl venerează pe stăpânul comorilor. Și Chakradhaman, șeful Vidyadharas, împreună cu adepții săi, așteaptă în acea reședință pe stăpânul comorilor. Și Kinnaras cu sutele și nenumărați regi cu Bhagadatta ca șef al lor, și Druma, șeful Kimpurushas, și Mahendra, șeful Rakshasas, și Gandhamadana însoțit de mulți Yakshas și Gandharvas și mulți Rakshasas îl așteaptă pe stăpânul comorilor. Virtuosul Vibhishana îl venerează și el acolo pe fratele său mai mare, stăpânul Kuvera (Croesus). Munții Himavat, Paripatra, Vindhya, Kailasa, Mandara, Malaya, Durdura, Mahendra, Gandhamadana, Indrakila, Sunava și dealurile din est și vest — aceștia și mulți alți munți, în formele lor personificate, cu Meru în frunte, îl așteaptă și îl venerează pe ilustrul stăpân al comorilor. Iluștrii Nandiswaras, Mahakala și multe spirite cu urechi ascuțite și guri ascuțite, Kaksha, Kuthimukha, Danti și Vijaya, cu mari merite ascetice, și puternicul taur alb al lui Shiva, care rage profund, toți așteaptă în acea reședință. Pe lângă aceștia, mulți alți *Rakshasas* și *Pisachas* (diavoli) îl venerează pe Kuvera în acea adunare. Fiul lui Pulastya (Kuvera) obișnuia să se închine întotdeauna în toate modurile și să stea, cu permisiunea obținută, lângă zeul zeilor, Shiva, creatorul celor trei lumi, acea zeitate supremă

înconjurată de slujitorii săi. Într-o zi, înălţatul Bhava (Shiva) s-a împrietenit cu Kuvera. De atunci, O, rege, Mahadeva stă mereu în conacul prietenului său, stăpânul comorilor. Cele mai bune dintre toate bijuteriile, prinții tuturor pietrelor prețioase din cele trei lumi, şi anume Sankha şi Padma, în formele lor personificate, însoțiți de toate bijuteriile pământului (de asemenea în formele lor personificate) îl venerează pe Kuvera.

Această încântătoare casă de adunare a lui Kuvera pe care am văzut-o, ataşată de firmament şi capabilă să se mişte de-a lungul acestuia, este astfel, O, rege. Ascultă acum *Sabha* pe care ți-o descriu, aparținând lui Brahma, Strămoşul.

SECȚIUNEA XI

Narada a spus: — Ascultă-mă, copilule, căci îți voi povesti despre casa de adunare a Strămoşului, acea casă pe care nimeni nu o poate descrie, spunând că este aşa. În vechiul veac *Krita* (auriu), O, rege, zeul înălţat Aditya a coborât (odată) din ceruri în lumea oamenilor. După ce a văzut în fața casei de adunare a lui Brahma, Cel care s-a creat singur, Aditya rătăcea vesel pe Pământ în formă umană, dorind să vadă ce se putea vedea aici. Cu acea ocazie, O, fiu al lui Pandu, zeul zilei mi-a vorbit, O, taur al neamului Bharata, despre acea *Sabha* (adunare) celestă a Strămoşului, nemăsurată, imaterială şi de nedescris în ceea ce priveşte forma şi aspectul, şi capabilă să încânte inima fiecărei creaturi prin splendoarea sa. Auzind, O, taur al neamului Bharata, despre meritele acelei *Sabha*, am devenit, O, rege, dornic să o văd. Atunci l-am întrebat pe Aditya, spunând: „O, înălţatule, doresc să văd sacra *Sabha* a Strămoşului. O, stăpân al luminii, spune-mi, O, înălţatule, prin ce penitențe ascetice, prin ce fapte, prin ce farmec sau prin ce rituri voi putea să văd acel *Sabha* excelent care curăță păcatele.” — Auzind aceste cuvinte ale mele, Aditya, zeul zilei, zeitatea cu o mie de raze, mi-a răspuns astfel, O, şef al neamului Bharata: Priveşte, cu mintea cufundată în meditație, jurământul lui Brahma care se întinde pe o mie de ani. Retrăgându-mă apoi în sânul Himavatului, am început acel mare jurământ, iar după ce l-am îndeplinit, zeul înălţat şi fără păcat Surya, înzestrat cu o mare energie şi necunoscând oboseala, m-a luat cu el la *Sabha* strămoşului. O, rege, este imposibil să descriu acel *Sabha*, spunând că este astfel, pentru că într-o clipă ia o formă diferită pe care limbajul nu o poate descrie. O, Bharata, este imposibil să-i indic dimensiunile sau forma. Nu am mai văzut niciodată ceva asemănător. Contribuind mereu la fericirea celor din interiorul său, atmosfera sa nu este nici rece, nici caldă. Foamea şi setea sau orice fel de neliniște dispar de îndată ce cineva ajunge acolo. Pare să fie alcătuit din pietre prețioase strălucitoare de multe feluri. Nu pare să fie susținut de coloane, nu cunoaşte deteriorarea, fiind etern. Această reşedință strălucitoare, prin numeroasele sale semne celeste de splendoare de neegalat, pare să depăşească luna, soarele şi focul în splendoare. Aşezat în ceruri, el străluceşte, criticând, parcă, creatorul zilei. În acea reşedință, O, rege, Zeul Suprem, Strămoşul tuturor lucrurilor create, care a creat totul prin puterea iluziei sale creatoare, rămâne veşnic. Şi Daksha, Prachetas, Pulaha, Marichi, maestrul Kasyapa, Bhrigu, Atri, Vasistha şi Gautama, precum şi Angiras, Pulastya, Kraut, Prahlada şi Kardama, aceşti *Prajapatis*, şi Angirasa din *Atharvan Veda*, Valikhilyas, Marichipas; Inteligența, Spațiul, Cunoaşterea, Aerul, Căldura, Apa, Pământul, Sunetul, Atingerea, Forma, Gustul, Mirosul; Natura şi Modurile (Naturii), precum şi cauzele elementare şi primare ale lumii — toate rămân în acea reşedință alături de domnul Brahma. Şi Agastya, de mare energie, şi Markandeya, de mare putere ascetică, şi Jamadagni şi Bharadwaja, şi Samvarta, şi Chyavana, şi înălţatul Durvasa, şi virtuosul Rishyasringa, ilustrul Sanatkumara, de mare merit ascetic şi preceptorul în toate chestiunile care țin de *Yoga*; Asita şi Devala, şi Jaigishavya, cunoscători ai adevărului; Rishava, Ajitasatru şi Mani, cu energia lor nemăsurată; şi Ştiința vindecării, cu cele opt ramuri ale sale — toate în formele lor personificate, O, Bharata; luna, cu toate stelele şi conjuncțiile stelare; Aditya cu toate razele sale; vânturile; Sacrificiile, Declarațiile de intenție (în sacrificii), Principiile vitale — aceste ființe ilustre şi respectuoase ale jurămintelor în formele lor personificate, şi multe altele prea numeroase pentru a fi menționate, îl însoțesc pe Brahma în acel palat. Bogăția şi Religia şi Dorința, şi Bucuria, şi Aversiunea, şi Asceza şi Liniştea — toate îl însoțesc împreună pe Zeul Suprem în acel

palat. Cele douăzeci de triburi ale *Gandharvas* și *Apsaras*, precum și celelalte șapte triburi ale lor, și toți *Lokapalas* (protectorii principali ai mai multor regiuni), și Sukra, și Vrihaspati, și Vudha, și Angaraka (Mangala), Sani, Rahu și celelalte planete; *mantrele* (din Sama Veda), *mantrele* speciale (din același Veda) (ritualurile) Harimat și Vasumat, Adityas cu Indra, cei doi Agnis menționați pe nume (și anume Agnisoma și Indragni), Marutas, Viswakarman și Vasus, O Bharata; *Pitrișii* și toate tipurile de libații sacrificiale, cele patru Vede, și anume *Rig*, *Sama*, *Yajuh* și *Atharva*; toate științele și ramurile învățăturii; Istoria și toate ramurile minore ale învățăturii; diferitele ramuri ale *Vedelor*; planetele, sacrificiile, Soma, toate zeitățile; Savitri (Gayatri), cele șapte tipuri de rimă; Înțelegerea, Răbdarea, Memoria, Înțelepciunea, Inteligența, Faima, Iertarea; Imnurile din *Sama Veda*; știința imnurilor în general și diverse tipuri de versuri și cântece; diverse comentarii cu argumente; — toate în formele lor personificate, O, rege, și diverse drame și poezii și povestiri și glose rezumate — acestea și multe altele așteaptă pe Zeul Suprem în acel *Sabha*, Kshanas, Lavas, Muhurtas, Ziua, Noaptea, Două săptămâni, Lunile, cele șase anotimpuri, O Bharata, Anii, Yugas, cele patru tipuri de Zile și Nopți (adică, care apar omului, Pitris, zeilor și Brahma) și acea Roată a Timpului eternă, indestructibilă, care nu se deteriorează, excelentă, precum și Roata Virtutii — toate acestea așteaptă mereu acolo. O Yudhishthira; și Aditi, Diti, Danu, Surasa, Vinata, Ira, Kalika, Suravi, Devi, Sarama, Gautami și zeițele Pradha și Kadru; — aceste mame ale celor cerești, și Rudrani, Sree, Lakshmi, Bhadra, Shashthi, Pământul, Ganga, Hri, Swaha, Kriti, zeița Sura, Sachi Pushti, Arundhati, Samvritti, Asa, Niyati, Srishti, Rati, — acestea și multe alte zeițe îl așteaptă pe Creatorul tuturor. Adityas, Vasus, Rudras, Marutas, Aswinas, Viswadevas Sadhyas și Pitris, înzestrați cu viteza minții; toți aceștia îl așteaptă acolo pe Străмoșul. Și, O, taur printre oameni, să știi că există șapte clase de *Pitri*, dintre care patru au forme întrupate, iar restul de trei nu au forme întrupate. Este bine cunoscut faptul că iluștrii Vairajas, Agniswattas și Garhapattyas (trei clase de Pitri) se află în ceruri. Iar cei dintre *Pitri* care sunt numiți Somapas, Ekasringras, Chaturvedas și Kalas sunt venerați mereu de cele patru ordine ale oamenilor. Mulțumiți mai întâi cu Soma (sucul), aceștia îl mulțumesc apoi pe Soma. Toate aceste triburi de *Pitri* îl așteaptă pe Domnul creației și îl venerează cu bucurie pe Zeul Suprem cu energie nemăsurată. Și Rakshasas, Pisachas, Danavas și Guhyakas; Nagas, păsări și diverse animale; și toate ființele mari mobile și imobile; - toți îl venerează pe Străмoșul. Și Purandara, șeful celor cerești, și Varuna și Kuvera și Yama, și Mahadeva însoțit de Uma, se îndreaptă mereu spre acel loc. Și, O, rege al regilor, Mahasena (Kartikeya) îl venerează și el acolo pe Străмoșul. Narayana însuși, și Rishii cerești, și acei *Rishii* numiți Valakhillyas, și toate ființele născute din femei și toate cele care nu sunt născute din femei, și orice altceva se vede în cele trei lumi - atât mobile, cât și imobile, au fost toate văzute de mine acolo, știi, O, rege. Și optzeci de mii de Rishii cu sămânța vitală extrasă, și, O, Pandu, cincizeci de mii de Rishii care au fii, au fost toate văzute de mine acolo. Și toți locuitorii cerului care se îndreaptă spre acel loc îl contemplă pe Zeul Suprem când doresc și, venerându-l cu o plecăciune a capului, se întorc de unde au venit. Și, O, rege al oamenilor, Străмoșul tuturor ființelor create, Sufletul universului, Sinele creator Brahma, de o inteligență și glorie nemăsurate, la fel de bun cu toate creaturile, îi onorează pe zei, Daityas, Nagașii, Brahmanii, Yakșii, Păsările, Kaleyas, Gandharvas, Apsaras și toate celelalte ființe înălțate care au venit la el ca oaspeți. Și acea delicioasă *Sabha*, O, copilule, este mereu aglomerată de persoane care vin și pleacă. Plină de tot felul de energie și venerată de Brahmarshis, acea *Sabha* celestă strălucește cu posesiunile grațioase ale lui Brahma și arată extrem de frumos, O, tigru printre regi, așa cum *Sabha* ta este de neegalat în lumea oamenilor, la fel este și *Sabha* lui Brahma, pe care eu o văd de neegalat în toate lumile. Am văzut aceste *Sabha*, O Bharata, în regiunile celestelor. *Sabha* ta este, fără îndoială, cea mai importantă din lumea oamenilor!

SECȚIUNEA XII

Yudhishthira a spus: - O, tu, cel mai elocvent dintre oameni, după cum mi-ai descris diferitele *Sabha*, se pare că aproape toți monarhii pământului se află în *Sabha* lui Yama. Și, O, stăpâne, aproape toți Nagas, principalii Daityas, râurile și oceanele se află în *Sabha* lui Varuna. Și astfel, *Yakshas*, *Guhyakas*, *Rakshasas*, *Gandharvas* și *Apsaras* și Zeitatea (Yama) având taurul ca

vehicul, se găsesc în *Sabha* stăpânului comorilor. Ai spus că în *Sabha* Strămoşului se pot vedea toţi marii *Rishis*, toţi zeii, toate ramurile învăţăturii. În ceea ce priveşte *Sabha* lui Sakra, totuşi, tu ai numit, O, Muni, toţi zeii, *Gandharvas* şi diverşi *Rishi*. Dar, O, mare *Muni*, tu ai menţionat un singur rege, şi anume, regele Rishi Harishchandra, ca trăind în *Sabha* ilustrului şef al zeilor. Ce faptă a săvârşit acel rege celebru, sau ce penitenţe ascetice cu jurăminte statornice, în urma cărora a ajuns egal cu Indra însuşi? O, Brahmana, cum l-ai întâlnit şi tu pe tatăl meu, înălţatul Pandu, acum oaspete în regiunea Pitris? O, înălţatule cu jurăminte excelente, ţi-a spus el ceva? O, spune-mi totul, căci sunt extrem de curios să aud toate acestea de la tine.

Narada a spus: — O, rege al regilor, îţi voi spune tot ce mă întrebi despre Harischandra, îţi voi povesti despre măreţia lui. Era un rege puternic, de fapt, un împărat peste toţi regii pământului. Într-adevăr, toţi regii pământului se supuneau domniei lui. O, monarhule, călare singur pe un car victorios împodobit cu aur, acel rege, prin vitejia armelor sale, a adus întreaga lume cu cele şapte insule ale sale sub stăpânirea sa. Şi, O, monarhule, după ce a subjugat întreaga lume cu munţii, pădurile şi apele sale, a făcut pregătiri pentru marele sacrificiu numit Rajasuya. Şi toţi regii pământului au adus, la porunca sa, bogăţii pentru acel sacrificiu. Toţi au consimţit să devină distribuitori de hrană şi daruri către brahmanii care erau hrăniţi cu această ocazie. La acel sacrificiu, regele Harishchandra a dăruit tuturor celor care au cerut, bogăţii de cinci ori mai mari decât cele solicitate de fiecare. La încheierea sacrificiului, regele i-a răsplătit pe brahmanii care veniseră din diferite ţări cu daruri generoase de diferite feluri. Brahmanii, mulţumiţi cu diverse feluri de mâncare şi articole plăcute, oferite lor în măsura dorinţelor lor, şi cu grămezile de bijuterii distribuite între ei, au început să spună: „Regele Harischandra este superior tuturor regilor în energie şi renume”. Şi să ştii, O, monarhule, O, taur al neamului Bharata, că din acest motiv Harischandra strălucea mai puternic decât mii de alţi regi. Puternicul Harischandra, după ce şi-a încheiat marele sacrificiu, s-a instalat, O, rege, în suveranitatea pământului şi arăta strălucitor pe tronul său. O, taur al neamului Bharata, toţi acei monarhi care îndeplinesc sacrificiul *Rajasuya* (ajungând în regiunea lui Indra) îşi petrec timpul în fericire în compania lui Indra. Şi, O, taur al neamului Bharata, acei regi care îşi dau viaţa fără să întoarcă spatele câmpului de luptă ajung în palatul lui Indra şi trăiesc în bucurie alături de el. Cei care îşi dau trupurile după asceze severe ajung şi ei în aceeaşi regiune şi strălucesc acolo timp de veacuri. O, rege al neamului Kuru, O, fiu al lui Kunti, tatăl tău Pandu, văzând norocul lui Harischandra şi mirându-se mult de aceasta, mi-a spus ceva. Ştiind că eu veneam în lumea oamenilor, el mi s-a închinat şi a spus: „Tu ar trebui să-i spui lui Yudhishthira, O, Rishi, că el poate subjuga întregul Pământ, întrucât toţi fraţii lui îi sunt supuşi. Şi după ce va face acest lucru, să înceapă marele sacrificiu numit *Rajasuya*. El este fiul meu; dacă va îndeplini acel sacrificiu, eu, la fel ca Harischandra, voi ajunge în curând în tărâmul lui Indra şi acolo, în *Sabha* lui, voi petrece nenumăraţi ani în bucurie continuă.” I-am răspuns: „O, rege, îi voi spune fiului tău toate acestea, dacă voi merge în lumea oamenilor. Acum ţi-am spus ce a spus el, O, tigru printre oameni. Îndeplineşte atunci, O, fiu al lui Pandu, dorinţele tatălui tău. Dacă vei îndeplini acest sacrificiu, vei putea să mergi, împreună cu strămoşii tăi decedaţi, în aceeaşi regiune locuită de şeful nemuritorilor. S-a spus, O, rege, că îndeplinirea acestui mare sacrificiu este însoţită de multe obstacole. O clasă de *Rakshasas* numită Brahma Rakshasas, angajată în obstrucţionarea tuturor sacrificiilor, caută întotdeauna lacune atunci când acest mare sacrificiu este început. La începutul unui astfel de sacrificiu, poate avea loc un război care să distrugă Kshatriyas şi chiar să ofere ocazia distrugerii întregului Pământ. Un obstacol minor poate aduce întregul Pământ în ruină. Reflectând asupra tuturor acestor lucruri, O, rege al regilor, fă ceea ce este pentru binele tău. Fii vigilent şi gata să protejezi cele patru ordine ale supuşilor tăi. Creşte în prosperitate şi bucură-te de fericire. Satisfă-i pe Brahmanas cu daruri de bogăţie. Acum ţi-am răspuns în detaliu la toate întrebările pe care mi le-ai pus. Cu permisiunea ta, mă voi duce acum în oraşul (Dwaravati) acelui Dasarhas.

Vaisampayana a spus: „O Janamejaya, după ce i-a spus aceasta fiului lui Pritha, Narada a plecat, însoţit de acei Rishi cu care venise. Şi după ce Narada a plecat, regele Yudhishthira, O, tu,

din neamul Kuru, a început să se gândească, împreună cu fraţii săi, la acel sacrificiu suprem numit *Rajasuya*."

SECŢIUNEA XIII

Vaisampayana a spus: - Yudhishthira, după ce a auzit aceste cuvinte ale lui Narada, a început să suspine profund. Şi, O, Bharata, preocupat de gândurile sale despre *Rajasuya*, regele nu avea linişte sufletească. Auzind de gloria iluştrilor monarhi (din vechime) şi fiind sigur de dobândirea regiunilor fericirii de către cei care îndeplineau sacrificii ca urmare a faptelor lor sacre, şi gândindu-se în special la acel înţelept regal Harischandra care îndeplinise marele sacrificiu, regele Yudhishthira dorea să facă pregătiri pentru sacrificiul *Rajasuya*. Apoi, venerându-şi consilierii şi pe ceilalţi prezenţi la *Sabha* şi fiind venerat la rândul său de aceştia, a început să discute cu ei despre acel sacrificiu. După ce a reflectat mult, acel rege al regilor, acel taur dintre Kuru, şi-a îndreptat mintea spre pregătirile pentru Rajasuya. Totuşi, acel prinţ cu energie şi vitejie minunate, reflectând asupra virtuţii şi dreptăţii, şi-a îndreptat din nou inima spre a afla ce ar fi spre binele întregului său popor. Căci Yudhishthira, cel mai virtuos dintre toţi oamenii, mereu bun cu supuşii săi, lucra pentru binele tuturor, fără a face vreo distincţie. Într-adevăr, lepădând atât mânia, cât şi aroganţa, Yudhishthira spunea mereu: „Daţi fiecăruia ceea ce i se cuvine", iar singurele sunete pe care le putea auzi erau: „Binecuvântat fie Dharma! Binecuvântat fie Dharma! Yudhishthira! Comportându-se astfel şi oferind tuturor asigurări paterne, nu era nimeni în regat care să nutrească sentimente ostile faţă de el. Prin urmare, a ajuns să fie numit Ajatasatru (cel fără duşmani). Regele îi preţuia pe toţi ca şi cum ar fi făcut parte din familia sa, iar Bhima îi conducea pe toţi cu dreptate. Arjuna, obişnuit să-şi folosească ambele mâini cu aceeaşi îndemânare, proteja poporul de duşmanii (externi). Iar înţeleptul Sahadeva administra justiţia în mod imparţial. Iar Nakula se comporta faţă de toţi cu umilinţa care îi era naturală. Datorită tuturor acestor lucruri, regatul a devenit liber de dispute şi de orice fel de teamă. Şi toţi oamenii au devenit atenţi la ocupaţiile lor respective. Ploaia a devenit atât de abundentă încât nu mai era loc pentru a dori mai mult, iar regatul a crescut în prosperitate. Şi, ca urmare a virtuţilor regelui, cămătarii, articolele necesare pentru sacrificii, creşterea vitelor, cultivarea pământului şi comercianţii, totul a prosperat. Într-adevăr, în timpul domniei lui Yudhishthira, care a fost întotdeauna devotat adevărului, în regat nu existau extorcări, nu se percepeau cu strictеţe restanţele la chirie, nu exista teama de boli, de incendii sau de moarte prin otrăvire şi vrăji. Nu s-a auzit niciodată în acea perioadă ca hoţii, escrocii sau favoriţii regali să se fi comportat vreodată în mod greşit faţă de rege sau faţă de ceilalţi. Regii învinşi în cele şase ocazii (de război, tratat etc.) obişnuiau să-l aştepte pentru a-i face bine monarhului şi a-l venera mereu, în timp ce comercianţii de diferite clase veneau să-i plătească impozitele datorate pentru ocupaţiile lor respective. Şi, în consecinţă, în timpul domniei lui Yudhishthira, care era mereu devotat virtuţii, domnia sa a crescut în prosperitate. Într-adevăr, prosperitatea regatului a crescut nu numai datorită acestora, ci şi datorită persoanelor dedicate voluptăţii şi care se dedau tuturor luxurilor până la saturaţie. Iar regele regilor, Yudhishthira, a cărui dominaţie se întindea peste toate, era înzestrat cu toate realizările şi suporta totul cu răbdare. Şi, O, rege, indiferent de ţările cucerite de celebrul şi ilustrul monarh, oamenii de pretutindeni, de la brahmani la păstori, erau mai ataşaţi de el decât de propriii lor părinţi şi mame.

Vaisampayana a spus: - Regele Yudhishthira, cel mai înalt dintre vorbitori, a convocat consilierii şi fraţii săi şi i-a întrebat în repetate rânduri despre sacrificiul *Rajasuya*. Miniştrii, întrebaţi astfel de înţeleptul Yudhishthira, dornic să îndeplinească sacrificiul, i-au spus atunci aceste cuvinte de mare importanţă: „Cel care deţine deja un regat doreşte toate atributele unui împărat prin intermediul sacrificiului care îl ajută pe rege să dobândească atributele lui Varuna. O, prinţ al neamului Kuru, prietenii tăi consideră că, întrucât eşti demn de atributele unui împărat, a sosit momentul să îndeplineşti sacrificiul *Rajasuya*. Momentul îndeplinirii acelui sacrificiu, în care *Rishii* cu jurăminte austere aprind şase focuri cu *mantre* din *Sama Veda,* a sosit pentru tine ca urmare a posesiunilor tale Kshatriya. La încheierea sacrificiului *Rajasuya*, când cel care îl îndeplineşte este

instalat în suveranitatea imperiului, el este răsplătit cu roadele tuturor sacrificiilor, inclusiv *Agnihotra*. Pentru aceasta el este numit cuceritorul tuturor. Tu eşti destul de capabil, O, tu cel cu braţele puternice, să îndeplineşti acest sacrificiu. Noi toţi îţi suntem supuşi. În curând vei fi capabil, O, mare rege, să îndeplineşti sacrificiul *Rajasuya*. De aceea, O, mare rege, ia hotărârea de a îndeplini acest sacrificiu fără alte discuţii. Astfel i-au vorbit regelui toţi prietenii şi consilierii săi, separat şi împreună. Şi, O, rege, Yudhishthira, ucigaşul tuturor duşmanilor, după ce a ascultat aceste cuvinte virtuoase, îndrăzneţe, plăcute şi grele ale lor, le-a acceptat în mintea sa. Şi după ce a ascultat cuvintele prietenilor şi consilierilor săi, şi cunoscând şi propria sa putere, regele, O, Bharata, s-a gândit repetat la această chestiune. După aceasta, inteligentul şi virtuosul Yudhishthira, înţelept în sfaturi, s-a consultat din nou cu fraţii săi, cu ilustrii Ritwijas din jurul său, cu miniştrii săi şi cu Dhaumya şi Dwaipayana şi alţii.

Yudhishthira a spus: „Cum poate această dorinţă pe care o nutresc de a îndeplini excelentul sacrificiu *Rajasuya*, demn de un împărat, să dea roade, doar ca urmare a credinţei şi a cuvintelor mele?”

Vaisampayana a spus: - O, tu, cu ochi ca petalele de lotus, întrebaţi astfel de rege, ei i-au răspuns atunci lui Yudhishthira cel drept cu aceste cuvinte: „Fiind familiarizat cu poruncile moralităţii, tu, O, rege, eşti demn să îndeplineşti marele sacrificiu al *Rajasuya*. După ce Ritwijas şi Rishis i-au spus aceste cuvinte regelui, miniştrii şi fraţii săi au aprobat cu entuziasm discursul. Cu toate acestea, regele, posedând o mare înţelepciune şi având mintea sub control deplin, animat de dorinţa de a face bine lumii, a analizat din nou problema în mintea sa, gândindu-se la propria sa putere şi mijloace, la circumstanţele de timp şi loc şi la veniturile şi cheltuielile sale. Căci el ştia că cei înţelepţi nu ajung niciodată în necazuri, deoarece acţionează întotdeauna după o deliberare completă. Considerând că sacrificiul nu ar trebui să înceapă, în conformitate cu propria sa hotărâre, Yudhishthira, purtând cu grijă pe umeri greutatea problemelor, s-a gândit la Krishna, persecutorul tuturor păcătoşilor, ca fiind persoana cea mai potrivită pentru a decide în această chestiune, întrucât îl cunoştea ca fiind cel mai important dintre toţi oamenii, dotat cu o energie nemăsurată, puternic, fără naştere, dar născut printre oameni doar din voinţă. Reflectând asupra faptelor sale divine, fiul lui Pandu a ajuns la concluzia că nu exista nimic care să-i fie necunoscut, nimic pe care să nu poată realiza şi nimic pe care să nu poată suporta, iar Yudhishthira, fiul lui Pritha, ajungând la această hotărâre fermă, a trimis curând un mesager la stăpânul tuturor fiinţelor, transmiţându-i prin intermediul acestuia binecuvântări şi cuvinte pe care un senior le-ar trimite unui tânăr. Mesagerul, călătorind într-o trăsură rapidă, a ajuns printre Yadava şi s-a apropiat de Krishna, care locuia atunci în Dwaravati. Achyuta (Krishna), auzind că fiul lui Pritha dorea să-l vadă, a dorit să-şi vadă vărul. Trecând repede peste multe regiuni, tras de propriii lui cai rapizi, Krishna a ajuns la Indraprastha, însoţit de Indrasena. Ajuns la Indraprastha, Janardana s-a apropiat fără întârziere de Yudhisthira. Yudhisthira l-a primit pe Krishna cu afecţiune părintească, iar Bhima l-a primit la fel. Janardana s-a dus apoi cu inima veselă la sora tatălui său (Kunti). Şi, venerat cu reverenţă de gemeni, a început să converseze vesel cu prietenul său Arjuna, care era nespus de bucuros să-l vadă. Şi după ce s-a odihnit o vreme într-un apartament plăcut şi s-a revigorat complet, Yudhishthira s-a apropiat de el în timpul liber şi l-a informat despre sacrificiul *Rajasuya*.

Yudhishthira a spus: - Am dorit să îndeplinesc sacrificiul *Rajasuya*. Cu toate acestea, sacrificiul nu poate fi îndeplinit doar prin dorinţa de a-l îndeplini. Tu ştii, O, Krishna, chiar şi mijloacele prin care poate fi îndeplinit. Numai Cel în care totul este posibil, care este venerat pretutindeni şi care este regele regilor poate îndeplini acest sacrificiu. Prietenii şi consilierii mei care m-au abordat mi-au spus că ar trebui să aduc acest sacrificiu. Dar, O, Krishna, în această privinţă, cuvintele tale vor fi călăuza mea. Unii dintre consilieri, din prietenie, nu observă dificultăţile; alţii, din motive de interes personal, spun doar ceea ce este plăcut. Alţii consideră că ceea ce este benefic pentru ei înşişi este demn de adoptat. Oamenii sunt văzuţi sfătuind astfel în

chestiuni care aşteaptă o decizie. Dar tu, O, Krishna, eşti deasupra unor astfel de motive. Tu ai învins atât dorinţa, cât şi mânia. Se cuvine să-mi spui ce este cel mai benefic pentru lume.

Rajasuyarambha Parva

SECŢIUNEA XIV

Krishna a spus: — O, mare rege, tu eşti un posesor demn al tuturor calităţilor esenţiale pentru îndeplinirea sacrificiului *Rajasuya*. Tu ştii totul, O, Bharata. Cu toate acestea, îţi voi spune încă ceva. Acei oameni din lume care acum poartă numele de Kshatriya sunt inferiori (în toate privinţele) acelor Kshatriya pe care Rama, fiul lui Jamadagnya, i-a exterminat. O, stăpân al pământului, O, taur al neamului Bharata, tu ştii ce formă de guvernare au stabilit aceşti Kshatriya, ghidaţi de instrucţiunile transmise tradiţional din generaţie în generaţie, în cadrul propriului lor ordin şi în ce măsură sunt competenţi să îndeplinească sacrificiul *Rajasuya*. Numeroasele linii regale şi alţi Kshatriya obişnuiţi se prezintă pe toţi (a fi descendenţi ai lui Aila şi Ikshwaku). Descendenţii lui Aila, O, rege, ca şi regii din neamul lui Ikshwaku, sunt, ştii O, taur al neamului Bharata, împărţiţi fiecare în o sută de dinastii separate. Descendenţii lui Yayati şi ai lui Bhojas sunt mari, atât ca număr, cât şi ca realizări. O, rege, aceştia din urmă sunt astăzi împrăştiaţi peste tot pe pământ. Şi toţi Kshatriya-ii venerează prosperitatea acelor monarhi. În prezent, însă, O, monarhule, regele Jarasandha, depăşind prosperitatea de care se bucura întreaga lor ordine şi copleşindu-i cu energia sa, s-a ridicat deasupra tuturor acestor regi. Şi Jarasandha, bucurându-se de suveranitatea asupra părţii centrale a pământului (Mathura), a hotărât să creeze dezbinare între noi. O, monarhule, regele care este stăpânul suprem al tuturor regilor şi în care se concentrează dominaţia universului, merită pe drept cuvânt să fie numit împărat. Şi, O, monarhule, regele Sisupala, înzestrat cu o mare energie, s-a pus sub protecţia lui şi a devenit generalul suprem al forţelor sale. Şi, O, mare rege, puternicul Vaka, regele Karushas, capabil să lupte folosindu-şi puterile de iluzie, îl aşteaptă pe Jarasandha, ca discipol al său. Mai sunt alţi doi, Hansa şi Dimvaka, cu mare energie şi mare suflet, care au căutat adăpostul puternicului Jarasandha. Mai sunt şi alţii, şi anume Dantavakra, Karusha, Karava, Meghavahana, care îl slujesc pe Jarasandha. Şi cel care poartă pe cap acea bijuterie cunoscută ca fiind cea mai minunată de pe pământ, acel rege al Yavanilor, care i-a pedepsit pe Muru şi Naraka, a cărui putere este nelimitată şi care stăpâneşte vestul ca un alt Varuna, care se numeşte Bhagadatta şi care este vechiul prieten al tatălui tău, şi-a plecat capul în faţa lui Jarasandha, prin cuvinte şi mai ales prin fapte. În inima sa, însă, legat de tine prin afecţiune, el te priveşte aşa cum un tată îşi priveşte copilul. O, rege, acel stăpân al pământului care are stăpâniri în vest şi în sud, care este unchiul tău matern şi care se numeşte Purujit, acel curajos perpetuator al neamului Kunti, acel ucigaş al tuturor duşmanilor, este singurul rege care te priveşte cu afecţiune. Cel pe care nu l-am ucis anterior, acel ticălos rău dintre Chedi, care s-a prezentat în această lume ca o personalitate divină şi care a devenit cunoscut şi ca atare, şi care poartă mereu, din prostie, semnele care mă disting pe mine, pe regele Vanga Pundra şi pe Kiratas, înzestrat cu o mare putere, şi care este cunoscut pe pământ sub numele de Paundraka şi Vasudeva, s-a aliat şi el cu Jarasandha. Şi, O, rege al regilor, Bhishmaka, puternicul rege al Bhojas — prietenul lui Indra — ucigaşul eroilor ostili — care guvernează o pătrime din lume, care prin învăţătura sa i-a cucerit pe Pandyas şi pe Kratha-Kausikas, al cărui frate, curajosul Akriti, era ca Rama, fiul lui Jamdagni, a devenit servitorul regelui din Magadha. Noi suntem rudele lui şi, prin urmare, ne ocupăm în fiecare zi cu ceea ce îi este pe plac. Dar, deşi noi îl respectăm foarte mult, el nu ne respectă şi se ocupă cu a ne face rău. Şi, O, rege, fără să-şi cunoască propria putere şi demnitatea rasei din care face parte, s-a pus sub protecţia lui Jarasandha doar pentru că a văzut faima strălucitoare a acestuia. Şi, O, înălţatule, cele optsprezece triburi ale Bhojas, de teamă faţă de Jarasandha, au fugit toate spre vest; la fel au făcut şi Surasenas, Bhadrakas, Vodhas, Salwas, Patachchavas, Susthalas, Mukuttas şi Kulindas, împreună cu Kuntis. Şi regele tribului Salwayana, împreună cu fraţii şi adepţii săi; şi Panchalas din sud şi Kosalas din est au fugit cu toţii în ţara Kuntis. La fel şi Matsyas şi Sannyastapadas, copleşiţi de frică, părăsind stăpânirile lor din nord, au fugit în ţara din sud. Şi astfel, toţi Panchalas, alarmaţi de

puterea lui Jarasandha, şi-au părăsit propriul regat şi au fugit în toate direcţiile. Cu ceva timp în urmă, nebunul Kansa, după ce i-a persecutat pe Yadava, s-a căsătorit cu două dintre fiicele lui Jarasandha. Ele se numesc Asti şi Prapti şi sunt surorile lui Sahadeva. Întărit de o astfel de alianţă, nebunul care îşi persecuta rudele a câştigat supremaţia asupra lor. Dar prin această conduită, el a câştigat o mare defăimare. Nenorocitul a început să-i oprime şi pe bătrânii regi ai tribului Bhoja, dar aceştia, pentru a se proteja de persecuţia rudelor lor, au cerut ajutorul nostru. După ce i-am dăruit lui Akrura frumoasa fiică a lui Ahuka, cu Sankarshana ca secund, am făcut un serviciu rudelor mele, pentru că atât Kansa, cât şi Sunaman au fost ucişi de mine, ajutat de Rama. Dar după ce cauza imediată a fricii a fost înlăturată (prin moartea lui Kansa), Jarasandha, socrul său, a luat armele. Noi, cei optsprezece membri mai tineri ai clanului Yadava, am ajuns la concluzia că, chiar dacă am lovi inamicii noştri în continuu cu arme excelente, capabile să le ia viaţa, tot nu am putea să-i facem nimic nici măcar în trei sute de ani. El are doi prieteni care sunt ca nemuritorii şi, din punct de vedere al forţei, sunt cei mai puternici dintre toţi oamenii înzestraţi cu putere. Ei se numesc Hansa şi Dimvaka şi niciunul dintre ei nu poate fi ucis cu arme. Puternicul Jarasandha, fiind unit cu ei, devine, cred eu, imposibil de învins chiar şi de cele trei lumi. O, tu, cel mai înţelept dintre toţi oamenii, aceasta nu este doar părerea noastră, ci şi a tuturor celorlalţi regi. A trăit odată, O, monarhule, un rege pe nume Hansa, care a fost ucis de Rama (Valadeva) după o bătălie de optsprezece zile. Dar, O, Bharata, auzind oamenii spunând că Hansa a fost ucis, Dimvaka, O, rege, a crezut că nu poate trăi fără Hansa. În consecinţă, s-a aruncat în apele Yamuna şi s-a sinucis. Mai târziu, când Hansa, cuceritorul eroilor ostili, a auzit că Dimvaka s-a sinucis, s-a dus la Yamuna şi s-a aruncat în apele sale. Atunci, O, taur al neamului Bharata, regele Jarasandha, auzind că atât Hansa, cât şi Dimvaka fuseseră ucişi, s-a întors în regatul său cu inima goală. După întoarcerea lui Jarasandha, O, ucigaş al tuturor duşmanilor, noi am fost cuprinşi de bucurie şi am continuat să trăim la Mathura. Apoi, văduva lui Hansa şi fiica lui Jarasandha, acea femeie frumoasă cu ochi ca petalele de lotus, îndurerată de moartea stăpânului ei, s-a dus la tatăl ei şi l-a îndemnat în repetate rânduri, O, monarhule, rege al Magadha, spunând: „O, ucigaş al tuturor duşmanilor, ucide-l pe ucigaşul soţului meu”. —Atunci, O, mare rege, amintindu-ne de concluzia la care ajunsesem cu mult timp în urmă, am devenit extrem de trişti şi am fugit din Mathura. Împărţind averea noastră mare în porţiuni mici, astfel încât fiecare porţiune să fie uşor de transportat, am fugit de frica lui Jarasandha, împreună cu verii şi rudele noastre. Reflectând asupra tuturor lucrurilor, am fugit spre vest. Spre vest se află un oraş încântător numit Kusasthali, împodobit de munţii Raivata. În acel oraş, O, monarhule, ne-am stabilit reşedinţa. Am reconstruit fortăreaţa şi am făcut-o atât de puternică încât a devenit impenetrabilă chiar şi pentru zei. Şi din interiorul ei chiar şi femeile ar putea lupta împotriva duşmanului, ce să mai vorbim de eroii Yadava, care nu cunosc frica? O, ucigaş al tuturor duşmanilor, acum trăim în acel oraş. Şi, O, tigrule al neamului Kuru, având în vedere inaccesibilitatea acelui prim munte şi considerându-se că au depăşit deja teama de Jarasandha, descendenţii lui Madhu au devenit extrem de bucuroşi. Astfel, O, rege, deşi posedăm forţă şi energie, totuşi, din cauza opresiunilor lui Jarasandha, am fost obligaţi să ne refugiem în munţii Gomanta, care măsoară trei *yojane* în lungime. În fiecare *yojana* au fost înfiinţate douăzeci şi unu de posturi de oameni înarmaţi. Şi la intervale de fiecare *yojana* sunt o sută de porţi cu arcade, apărate de eroi viteji angajaţi în paza lor. Şi nenumăraţi Kshatriya invincibili în război, aparţinând celor optsprezece ramuri mai tinere ale Yadava, sunt angajaţi în apărarea acestor lucrări. În neamul nostru, O, rege, sunt optsprezece mii de fraţi şi veri. Ahuka a avut o sută de fii, fiecare dintre ei fiind aproape ca un zeu (în vitejie), Charudeshna cu fratele său Chakradeva, Satyaki, eu însumi, Valadeva, fiul lui Rohini, şi fiul meu Samva, care este egal cu mine în luptă — aceşti şapte, O, rege, sunt Atirathas. Pe lângă aceştia, mai sunt şi alţii, O, rege, pe care îi voi numi în continuare. Ei sunt Kritavarman, Anadhrishti, Samika, Samitinjaya, Kanka, Sanku şi Kunti. Aceşti şapte sunt *Maharathas*. Mai sunt şi cei doi fii ai lui Andhakabhoja, precum şi bătrânul rege însuşi. Dotaţi cu o mare energie, toţi aceştia sunt eroi, fiecare puternic ca un fulger. Aceşti *Maharathas*, alegând ţara din mijloc, trăiesc acum printre Vrishnis. O, tu, cel mai bun din neamul Bharata, numai tu eşti demn să fii împărat. Se cuvine, O, Bharata, să-ţi stabileşti imperiul peste toţi Kshatriyas. Dar aceasta este judecata mea, O, rege, că nu vei putea sărbători sacrificiul *Rajasuya* atâta timp cât puternicul

Jarasandha va trăi. El a închis în fortăreața sa numeroși monarhi, ca un leu care a depus cadavrele elefanților puternici într-o peșteră a regelui munților. O, ucigaș al tuturor dușmanilor, regele Jarasandha, dorind să ofere în sacrificiu o sută de monarhi, l-a adorat pe ilustrul zeu al zeilor, stăpânul lui Uma, pentru asceza sa feroce. Prin acest mijloc, regii pământului au fost învinși de Jarasandha. Și, O, cel mai bun dintre monarhi, prin acest mijloc el a reușit să-și îndeplinească jurământul pe care îl făcuse în legătură cu sacrificiul său. Învingându-i pe regi cu trupele lor și aducându-i pe toți ca prizonieri în acest oraș, el a mărit enorm numărul locuitorilor. Și noi, O, rege, din teamă de Jarasandha, a trebuit să părăsim Mathura și să fugim în orașul Dwaravati. Dacă, O, mare rege, dorești să îndeplinești acest sacrificiu, străduiește-te să eliberezi regii închiși de Jarasandha și să-i provoci moartea. O, fiu al neamului Kuru, altfel această întreprindere a ta nu va putea fi dusă la bun sfârșit. O, tu, cel mai de seamă dintre oamenii inteligenți, dacă vrei să oferi sacrificiul *Rajasuya*, trebuie să procedezi în acest fel și nu altfel. Aceasta, O, rege, este părerea mea (în această privință). Fă, O, tu, cel fără păcat, așa cum crezi de cuviință. În aceste circumstanțe, O, rege, după ce ai reflectat asupra tuturor lucrurilor și ai luat în considerare toate cauzele, spune-ne ce crezi tu că este potrivit.

SECȚIUNEA XV

Yudhishthira a spus: - Inteligent cum ești, ai spus ceea ce nimeni altcineva nu este capabil să spună. Nu există nimeni altcineva pe pământ care să poată risipi toate îndoielile. Iată, în fiecare provincie există regi care se ocupă cu binele propriu. Dar niciunul dintre ei nu a reușit să obțină demnitatea imperială. Într-adevăr, titlul de împărat este greu de obținut. Cel care cunoaște vitejia și puterea altora nu se laudă niciodată pe sine însuși. El, într-adevăr, este cu adevărat demn de aplauze (venerație) cel care, angajat în confruntări cu dușmanii săi, se comportă în mod lăudabil. O, tu, susținător al demnității neamului Vrishni, dorințele și înclinațiile omului, asemenea pământului întins, împodobit cu multe bijuterii, sunt variate și vaste. Așa cum experiența poate fi dobândită rareori decât călătorind în regiuni îndepărtate de casa proprie, tot așa mântuirea nu poate fi atinsă decât acționând în conformitate cu principii foarte înalte, în comparație cu nivelul obișnuit al dorințelor și înclinațiilor noastre. Consider pacea sufletească ca fiind cel mai înalt obiectiv aici, pentru că din această calitate poate rezulta prosperitatea mea. În opinia mea, dacă mă angajez să celebrez acest sacrificiu, nu voi câștiga niciodată cea mai înaltă răsplată. O Janardana, înzestrat cu energie și inteligență, cei care s-au născut în rasa noastră cred că unul dintre ei va deveni la un moment dat cel mai important dintre toți Kshatriya. Dar, O, cel înălțat, și noi am fost cu toții înspăimântați de teama lui Jarasandha și, O, cel fără păcat, de răutatea acelui monarh. O, tu, invincibil în luptă, puterea brațului tău este refugiul meu. Când, prin urmare, tu te-ai speriat de puterea lui Jarasandha, cum aș putea să mă consider puternic în comparație cu el? Madhava, O, tu din rasa Vrishni, sunt în mod repetat deprimat de gândul dacă Jarasandha este capabil sau nu să fie ucis de tine, de Rama, de Bhimasena sau de Arjuna. Dar ce să spun, O, Keshava? Tu ești cea mai înaltă autoritate a mea în toate lucrurile.

Auzind aceste cuvinte, Bhima, priceput în artă oratorică, a spus: „Regele care nu depune eforturi sau care, fiind slab și lipsit de resurse, intră în conflict cu unul puternic, piere ca un mușuroi de furnici. Se poate observa, însă, că chiar și un rege slab poate învinge un dușman puternic și își poate îndeplini toate dorințele, prin vigilență și aplicarea politicii. În Krishna se află politica, în mine se află puterea, în Arjuna se află triumful. Așa cum cele trei focuri (sacrificiale) duc la îndeplinirea unui sacrificiu, noi vom duce la îndeplinirea morții regelui din Magadha.”

Krishna a spus atunci: - Cel care este imatur în înțelegere caută împlinirea dorinței sale fără să țină seama de ceea ce i se poate întâmpla în viitor. Se vede că nimeni nu iartă din acest motiv un dușman care este imatur în înțelegere și înclinat să-și servească propriile interese. Am auzit că în epoca *krita*, după ce i-au supus pe toți, Yauvanaswin prin abolirea tuturor impozitelor, Bhagiratha prin tratamentul său amabil față de supușii săi, Kartavirya prin energia ascetismului său, lordul

Bharata prin forța și vitejia sa, și Maruta prin prosperitatea sa, toți acești cinci au devenit împărați. Dar, O, Yudhishthira, tu, care râvnești la demnitatea imperială, o meriți, nu doar pentru una, ci pentru toate aceste calități, și anume victoria, protecția acordată poporului tău, virtutea, prosperitatea și politica. Știe, O, taur al neamului Kuru, că Jarasandha, fiul lui Vrihadratha, este chiar așa (adică un candidat la demnitatea imperială). O sută de dinastii de regi au devenit incapabile să se opună lui Jarasandha. Prin urmare, el poate fi considerat un împărat datorită puterii sale. Regii care poartă bijuterii îl venerează pe Jarasandha (cu daruri de bijuterii). Dar, fiind rău încă din copilărie, el nu se mulțumește cu o astfel de venerație. Devenind cel mai important dintre toți, el îi atacă cu violență pe regii care poartă coroane pe cap. Nu există niciun rege de la care să nu ia tribut. Astfel, el a adus sub stăpânirea sa aproape o sută de regi. Cum poate, O, fiu al lui Pritha, vreun monarh slab să se apropie de el cu intenții ostile? Închiși în templul lui Shiva și oferiți ca sacrificiu lui, la fel ca atâtea animale, oare acești monarhi dedicați acelui zeu nu simt cea mai dureroasă suferință, O, taur al neamului Bharata? Un Kshatriya care moare în luptă este întotdeauna privit cu respect. De ce nu ne-am întâlni, așadar, și să ne opunem lui Jarsandha în luptă? El a adus deja optzeci și șase de regi; mai lipsesc doar paisprezece pentru a completa o sută. De îndată ce îi va obține pe acei paisprezece, va începe actul său crud. Cel care va împiedica acel act va câștiga cu siguranță un renume strălucitor. Iar cel care îl va învinge pe Jarasandha va deveni cu siguranță împăratul tuturor Kshatriyilor.

SECȚIUNEA XVI

Yudhishthira a spus: - Dorind demnitatea imperială, dar acționând din motive egoiste și bazându-mă doar pe curaj, cum, O, Krishna, pot să te trimit (la Jarasandha)? Îi consider pe Bhima și Arjuna ca fiind ochii mei, iar pe tine, O, Janardana, ca fiind mintea mea. Cum voi trăi, lipsit de ochii și mintea mea? Nici chiar Yama nu poate învinge în luptă puternica oaste a lui Jarasandha, care este înzestrată, în plus, cu o vitejie teribilă. Ce vitejie poți tu să dai dovadă împotriva ei? Această afacere, care promite să se termine altfel, poate duce la mari necazuri. Prin urmare, opinia mea este că sarcina propusă nu ar trebui întreprinsă. Ascultă, O, Krishna, ce cred eu. O, Janardana, renunțarea la această acțiune mi se pare benefică. Inima mea este astăzi îndurerată. *Rajasuya* mi se pare dificil de realizat.

Vaisampayana a spus: - Arjuna, care obținuse acel arc excelent și acele două tolbe inepuizabile, precum și acel car cu steag, precum și sala de adunări, s-a adresat acum lui Yudhishthira și a spus: „Am obținut, O, rege, un arc și arme și săgeți și energie și aliați și domnii și faimă și putere. Acestea sunt întotdeauna greu de obținut, oricât de mult ar fi dorite. Oamenii învățați și renumiți laudă întotdeauna în societatea bună noblețea descendenței. Dar nimic nu se compară cu puterea. Într-adevăr, O, monarhule, nu există nimic care să-mi placă mai mult decât vitejia. Născut într-o rasă renumită pentru vitejia sa, cel care nu are vitejie este greu de respectat. Cel care are vitejie, dar este născut într-o rasă care nu este renumită pentru aceasta, este mult superior celui dinainte. El, O, rege, este un Kshatriya în toate privințele, care își sporește faima și posesiunile prin subjugarea dușmanilor săi. Iar cel care este înzestrat cu vitejie, deși lipsit de toate celelalte merite, își va învinge dușmanii. Cel care este lipsit de vitejie, însă, deși înzestrat cu toate celelalte merite, nu poate realiza aproape nimic. Fiecare merit există alături de curaj într-o stare incipientă. Concentrarea atenției, efortul și destinul sunt cele trei cauze ale victoriei. Cu toate acestea, cel care posedă curaj nu merită încă succesul dacă acționează neglijent. Din această cauză, un dușman înzestrat cu putere suferă uneori moartea din mâinile inamicilor săi. Așa cum răutatea îi copleșește pe cei slabi, la fel și nebunia îi copleșește uneori pe cei puternici. Prin urmare, un rege care dorește victoria ar trebui să evite ambele cauze ale distrugerii. Dacă, în scopul sacrificiului nostru, ne străduim să-l ucidem pe Jarasandha și să-i salvăm pe regii ținuți de el pentru un scop crud, nu există un act mai înalt în care ne-am putea angaja. Dacă, însă, nu ne asumăm această sarcină, lumea ne va considera întotdeauna incompetenți. Cu siguranță avem competența necesară, O, rege! De ce, așadar, ne-ai considera incompetenți? Cei care au devenit *Munis* dornici să atingă

liniștea sufletelor, obțin cu ușurință robe galbene. Așadar, dacă învingem dușmanul, demnitatea imperială va fi ușor a noastră. Prin urmare, vom lupta împotriva dușmanului.

SECȚIUNEA XVII

Vasudeva a spus: — Arjuna a indicat care ar trebui să fie înclinația celui născut în neamul Bharata, în special a celui care este fiul lui Kunti. Nu știm când ne va ajunge moartea, noaptea sau ziua. Nici nu am auzit vreodată că nemurirea a fost atinsă prin renunțarea la luptă. Prin urmare, aceasta este datoria oamenilor, și anume să atace toți dușmanii în conformitate cu principiile stabilite în ordonanță. Acest lucru aduce întotdeauna satisfacție inimii. Ajutat de o politică bună, dacă nu este frustrat de destin, un demers este încununat de succes. Dacă ambele părți ajutate de astfel de mijloace se întâlnesc, una trebuie să obțină ascendența asupra celeilalte, pentru că ambele nu pot câștiga sau pierde. O bătălie, însă, dacă este condusă de o politică proastă, care din nou este lipsită de artele binecunoscute, se termină cu înfrângere sau distrugere. Dacă, din nou, ambele părți se află în circumstanțe egale, rezultatul devine îndoielnic. Ambele, însă, nu pot câștiga. Când este cazul, de ce nu am trebui, ajutați de o politică bună, să ne apropiem direct de dușman și să-l distrugem, precum curentul râului care smulge un copac din rădăcini? Dacă, ascunzându-ne propriile greșeli, atacăm inamicul profitând de slăbiciunile sale, de ce nu am avea succes? Într-adevăr, politica oamenilor inteligenți este că nu trebuie să lupți deschis cu dușmani care sunt extrem de puternici și se află în fruntea forțelor lor bine organizate. Aceasta este și părerea mea. Dacă, însă, ne îndeplinim scopul intrând în secret în lăcașul dușmanului nostru și atacându-l personal, nu vom fi niciodată disprețuiți. Acest taur printre oameni — Jarasandha — se bucură singur de glorie neștirbită, asemenea celui care este sinele în inima fiecărei ființe create. Dar eu văd distrugerea lui înaintea mea. Dorind să ne protejăm rudele, fie îl vom ucide în luptă, fie vom urca la cer, fiind noi înșine uciși în cele din urmă de el.

Yudhishthira a spus: „O, Krishna, cine este acest Jarasandha? Care este energia lui și care este vitejia lui, încât, după ce te-a atins, nu a ars ca o insectă la atingerea focului?”

Krishna a spus: - Ascultă, O, monarhule, cine este Jarasandha, care este energia lui, care este vitejia lui și de ce l-am cruțat, chiar dacă ne-a jignit în repetate rânduri. Era odată un rege puternic pe nume Vrihadratha, stăpânul Magadhas. Mândru în luptă, el avea trei *Akshauhinis* de trupe. Frumos și înzestrat cu energie, posedând bogăție și vitejie nemăsurate, purta mereu pe chipul său semne care indicau participarea la sacrificii. Era ca un al doilea Indra. În glorie era ca Suryya, în iertare ca Pământul, în mânie ca distrugătorul Yama și în bogăție ca Vaisravana. Și, O, tu, cel mai de seamă dintre neamul Bharata, întregul pământ era acoperit de calitățile sale, care îi fuseseră transmise de o lungă linie de strămoși, precum razele care ies din soare. Și, O, taur al neamului Bharata, înzestrat cu o mare energie, acel monarh s-a căsătorit cu două fiice gemene ale regelui Kasi, ambele înzestrate cu bogăția frumuseții. Și acel taur printre oameni a făcut un angajament în secret cu soțiile sale că le va iubi în mod egal și că nu va arăta niciodată preferință pentru niciuna dintre ele. Și stăpânul pământului, în compania celor două soții iubite, care i se potriveau foarte bine, și-a petrecut zilele în bucurie, ca un elefant puternic în compania a două elefante, sau ca oceanul în forma sa personificată între Ganga și Yamuna (de asemenea în formele lor personificate). Totuși, tinerețea monarhului s-a scurs în bucuria posesiunilor sale, fără ca vreun fiu să i se nască pentru a-i perpetua linia. Cel mai bun dintre monarhi nu a reușit să obțină un fiu care să-i perpetueze rasa, nici măcar prin diverse rituri auspicioase, *homa* și sacrificii efectuate cu dorința de a avea un urmaș. Într-o zi, regele a auzit că înaltul Chandakausika, fiul lui Kakshivat din ilustra rasă Gautama, renunțând la penitențele ascetice, ajunsese în timpul călătoriilor sale în capitala sa și se așezase la umbra unui copac de mango. Regele s-a dus la acel *Muni* însoțit de cele două soții ale sale și, venerându-l cu bijuterii și cadouri valoroase, l-a mulțumit nespus. Cel mai bun dintre *Rishi*, sincer în vorbire și ferm atașat de adevăr, i-a spus atunci regelui: „O, rege al regilor, am fost mulțumit de tine. O, tu, cel cu jurăminte excelente, cere-ți o binecuvântare. Regele Vrihadratha,

împreună cu soțiile sale, aplecându-se adânc în fața acelui *Rishi*, a rostit aceste cuvinte, sufocat de lacrimi din cauza disperării sale de a nu avea un copil: „O, sfântule, părăsind regatul meu, sunt pe cale să mă retrag în pădure pentru a practica penitențe ascetice. Sunt foarte nefericit pentru că nu am un fiu. Ce să fac, așadar, cu regatul meu sau cu o binecuvântare?

Krishna a continuat: - Auzind aceste cuvinte (ale regelui), *Muni* și-a controlat simțurile exterioare și a intrat în meditație, așezându-se la umbra acelui copac de mango unde se afla. Și pe poala lui *Muni*, care stătea așezat, a căzut un mango suculent, neatins de ciocul unui papagal sau al oricărei alte păsări. Cel mai bun dintre *Munis*, luând fructul și rostind mental anumite *mantre* asupra lui, i l-a dat regelui ca mijloc de a obține un descendent incomparabil. Și marele *Muni*, posedând și o înțelepciune extraordinară, s-a adresat monarhului, spunând: „Întoarce-te, O, rege, dorința ta s-a împlinit. Renunță, O, rege, să te duci (în pădure)”. Auzind aceste cuvinte ale lui *Muni* și venerându-i picioarele, monarhul, care era înzestrat cu o mare înțelepciune, s-a întors la propria sa locuință. Și amintindu-și promisiunea anterioară (față de ele), regele a dat, O, taur al neamului Bharata, acel singur fruct celor două soții ale sale. Frumoasele sale regine, împărțind acel singur fruct în două părți, l-au mâncat. Ca urmare a certitudinii realizării cuvintelor lui *Muni* și a sincerității sale, amândouă au conceput, ca efect al consumării acelui fruct. Și regele, văzându-le în acea stare, s-a umplut de mare bucurie. Apoi, înțeleptule monarh, după ceva timp, când a sosit momentul, fiecare dintre regine a născut un corp fragmentat. Și fiecare fragment avea un ochi, un braț, un picior, jumătate de stomac, jumătate de față și jumătate de anus. Văzând corpurile fragmentate, ambele mame au tremurat foarte tare. Surorile neajutorate s-au consultat apoi cu îngrijorare și au abandonat cu tristețe acele fragmente înzestrate cu viață. Cele două moașe (care le serveau pe regine) au înfășurat cu grijă fragmentele născute moarte (?) și au ieșit din apartamentele interioare (ale palatului) pe ușa din spate, aruncând cadavrele și întorcându-se în grabă. Puțin timp după aceea, o femeie *Rakshasa* pe nume Jara, care se hrănea cu carne și sânge, a luat fragmentele care zăceau la o intersecție. Împinsă de forța destinului, femeia canibală a unit fragmentele pentru a le putea transporta mai ușor. Și, O, taur printre oameni, de îndată ce fragmentele au fost unite, au format un copil robust dintr-un singur corp (înzestrat cu viață). Apoi, O, rege, femeia canibală, cu ochii mari de uimire, s-a trezit incapabilă să ducă copilul acela cu un corp tare și puternic ca un fulger. Copilul acela a închis pumnii roșii ca cuprul și i-a introdus în gură, începând să urle teribil ca norii încărcați de ploaie. Alarmați de zgomot, locuitorii palatului, O tigru printre oameni, au ieșit brusc împreună cu regele, O ucigaș al tuturor dușmanilor. Reginele neajutorate, dezamăgite și triste, cu sânii plini de lapte, au ieșit și ele brusc pentru a-și recupera copilul. Femeia canibală, văzând reginele în acea stare și pe rege atât de dornic de un urmaș, iar copilul era atât de puternic, s-a gândit în sinea ei: „Trăiesc în domnia regelui care este atât de dornic de un urmaș. Nu se cuvine, așadar, să ucid copilul unui monarh atât de ilustru și virtuos. Femeia *Rakshasa*, ținând copilul în brațe ca norii care învăluie soarele și luând formă umană, i-a spus regelui aceste cuvinte: „O, Vrihadratha, acesta este copilul tău. Ți-l dau eu, O, ia-l. El s-a născut din ambele soții ale tale, în virtutea poruncii marelui Brahmana. Aruncat de moașe, el a fost protejat de mine!

Krishna a continuat: - O, tu, cel mai de seamă dintre neamul Bharata, frumoasele fiice ale regelui Kasi, după ce au obținut copilul, l-au hrănit cu laptele lor. Regele, constatând totul, s-a umplut de bucurie și, adresându-se acelei femei canibale deghizate în ființă umană cu tenul auriu, a întrebat: „O, tu, cu tenul filamentului de lotus, cine ești tu, care îmi dai acest copil? O, tu, cea de bun augur, mi se pare că ești o zeiță care rătăcește după bunul tău plac!”

SECȚIUNEA XVIII

Krishna a continuat: - Auzind aceste cuvinte ale regelui, femeia *Rakshasa* a răspuns: „Binecuvântat să fii, O, rege al regilor. Capabil să iei orice formă dorești. Eu sunt o femeie *Rakshasa* numită Jara. Trăiesc fericită în casa ta, O, rege, venerat de toți. În fiecare zi rătăcesc din casă în casă printre oameni. Într-adevăr, am fost creată demult de Cel care s-a creat singur și am fost

numită Grihadevi (zeița gospodăriei). De o frumusețe cerească, am fost așezată (în lume) pentru distrugerea Danavilor. Cel care, cu devotament, pictează pe pereții (casei sale) o imagine a mea, înzestrată cu tinerețe și înconjurată de copii, va avea prosperitate în locuința sa; altfel, gospodăria va suferi decădere și distrugere. O, stăpâne, pe pereții casei tale este pictată o imagine a mea, înconjurată de numeroși copii. Așezată acolo, sunt venerată zilnic cu parfumuri și flori, cu tămâie și comestibile și diverse obiecte de plăcere. Venerată astfel în casa ta, mă gândesc zilnic să-ți fac ceva bun în schimb. S-a întâmplat, O, rege virtuos, să văd trupurile fragmentate ale fiului tău. Când acestea au fost unite de mine, s-a format un copil viu din ele. O, mare rege, acest lucru s-a întâmplat numai datorită norocului tău. Eu am fost doar instrumentul, sunt capabilă să înghit chiar și muntele Meru, ce să mai spun de copil? Cu toate acestea, am fost mulțumită de tine ca urmare a venerării pe care o primesc în casa ta. De aceea, O, rege, ți-am dăruit acest copil."

Krishna a continuat: - După ce a rostit aceste cuvinte, O, rege, Jara a dispărut pe loc. Regele, după ce a obținut copilul, a intrat în palat. Apoi, regele a dispus să se îndeplinească toate ritualurile de copilărie pentru acel copil și a ordonat poporului său să organizeze un festival în onoarea acelei femei *Rakshasa*. Și monarhul, egal cu Brahma însuși, i-a dat un nume copilului său. Și a spus că, deoarece copilul fusese unit de Jara, el ar trebui să se numească (Jarasandha, adică unit de Jara). Fiul regelui Magadha, înzestrat cu o mare energie, a început să crească în greutate și forță ca un foc în care s-a turnat libație de unt clarificat. Și crescând zi de zi ca luna în cele două săptămâni luminoase, copilul a început să sporească bucuria părinților săi.

SECȚIUNEA XIX

Krishna a spus: — Ceva mai târziu, marele ascet, înălțatul Chandakausika, a venit din nou în țara Magadhas. Plin de bucurie la venirea lui *Rishi*, regele Vrihadratha, însoțit de miniștrii și preoții săi, de soțiile și fiul său, a ieșit să-l întâmpine. Și, O, Bharata, venerându-l pe *Rishi* cu apă pentru a-i spăla picioarele și fața și cu ofrande de *Arghya*, regele i-a oferit apoi întreg regatul său împreună cu fiul său pentru a fi acceptat de *Rishi*. Adorabilul *Rishi* a acceptat venerarea oferită de rege și, adresându-se conducătorului Magadha, O, monarhule, a spus cu inima plină de bucurie: „O, rege, am știut toate acestea prin intuiție spirituală. Dar ascultă, O, rege al regilor, ce va fi fiul tău în viitor, precum și ce vor fi frumusețea, excelența, puterea și vitejia lui. Fără îndoială, acest fiu al tău, crescând în prosperitate și înzestrat cu vitejie, va obține toate acestea. La fel ca alte păsări care nu pot imita niciodată viteza fiului lui Vinata (Garuda), ceilalți monarhi ai pământului nu vor putea să egaleze energia acestui fiu al tău, care va fi înzestrat cu mare vitejie. Și toți cei care îi vor sta în cale vor fi cu siguranță distruși. La fel ca forța curentului care nu poate lăsa nici cea mai mică urmă pe pieptul stâncos al unui munte, armele aruncate asupra lui chiar și de către cei celești nu vor reuși să-i provoace nici cea mai mică durere. El va străluci deasupra capetelor tuturor celor care poartă coroane pe frunte. La fel ca soarele care estompează strălucirea tuturor corpurilor luminoase, acest fiu al tău va jefui toți monarhii de splendoarea lor. Chiar și regii puternici, care dețin armate numeroase și nenumărate vehicule și animale, se vor apropia de acest fiu al tău și vor pieri cu toții ca insectele în foc. Acest copil va acapara prosperitatea crescândă a tuturor regilor, precum oceanul primește râurile umflate de apa sezonului ploios. La fel ca pământul imens care poartă tot felul de produse, susținând atât lucrurile bune, cât și cele rele, acest copil înzestrat cu o mare putere va susține toate cele patru ordine ale oamenilor. Și toți regii pământului vor trăi în ascultare de poruncile acestui copil, la fel cum fiecare creatură înzestrată cu trup trăiește în dependență de Vayu, care este drag ființelor ca și sinele. Acest prinț al Magadha — cel mai puternic dintre toți oamenii din lume — îl va vedea cu ochii fizici pe zeul zeilor numit Rudra sau Hara, ucigașul lui Tripura. O, tu, ucigaș al tuturor dușmanilor, spunând aceasta, *Rishi*, gândindu-se la treburile sale, l-a concediat pe regele Vrihadratha. Domnul Magadhas, reintrând în capitala sa și chemând laolaltă prietenii și rudele sale, l-a instalat pe Jarasandha pe tron. Regele Vrihadratha a început atunci să simtă o mare aversiune față de plăcerile lumești. După instalarea lui Jarasandha, regele Vrihadratha, urmat de cele

două soții ale sale, s-a retras într-un azil ascetic din pădure. Și, O, rege, după ce tatăl și mamele sale s-au retras în pădure, Jarasandha, prin vitejia sa, a adus numeroși regi sub stăpânirea sa.

Vaisampayana a continuat: - Regele Vrihadratha, după ce a trăit o vreme în pădure și a practicat penitenţe ascetice, s-a înălţat în cele din urmă la ceruri împreună cu soțiile sale. Regele Jarasandha, după cum a spus Kausika, după ce a primit numeroasele binecuvântări, și-a condus regatul ca un tată. Ceva timp mai târziu, când regele Kansa a fost ucis de Vasudeva, a izbucnit o dușmănie între el și Krishna. Atunci, O, Bharata, puternicul rege al Magadha, din orașul său Girivraja, a învârtit o măciucă de nouăzeci și nouă de ori și a aruncat-o spre Mathura. În acel moment, Krishna, cel cu fapte minunate, locuia la Mathura. Frumoasa măciucă aruncată de Jarasandha a căzut lângă Mathura, la o distanță de nouăzeci și nouă de *yojana* de Gririvraja. Cetățenii, observând bine circumstanţele, s-au dus la Krishna și l-au informat despre căderea măciucii. Locul unde a căzut măciuca este adiacent Mathura și se numește Gadavasan. Jarasandha avea doi susținători numiți Hansa și Dimvaka, ambii incapabili să fie uciși cu arme. Bine versați în știința politicii și a moralității, în consiliu erau cei mai de seamă dintre toți oamenii inteligenți. Ți-am spus deja totul despre acea pereche puternică. Cei doi și Jarasandha, cred eu, sunt mai mult decât o potrivire pentru trei lumi. O, curajosule rege, din acest motiv puternicele triburi Kukkura, Andhaka și Vrishni, acționând din motive politice, nu au considerat potrivit să lupte cu el.

Jarasandhta-badha Parva

SECȚIUNEA XX

Krishna a spus: — Atât Hansa, cât și Dimvaka au căzut; Kansa și toți adepții săi au fost uciși. A sosit, așadar, momentul distrugerii lui Jarasandha. El nu poate fi învins în luptă nici măcar de toate ființele celeste și de *Asuri* (luptând împreună). Noi credem, totuși, că el ar trebui învins într-o luptă personală cu mâinile goale. Eu am politica, Bhima are forța, iar Arjuna are triumful; și, prin urmare, ca preludiu la îndeplinirea *Rajasuya*, vom realiza cu siguranță distrugerea conducătorului Magadha. Când noi trei ne vom apropia în secret de acel monarh, el va fi, fără îndoială, angajat într-o luptă cu unul dintre noi. Din teamă de rușine, din lăcomie și din mândrie pentru puterea sa, el îl va chema cu siguranță pe Bhima la luptă. Ca moartea însăși, care ucide o persoană oricât de mândră ar fi, Bhimasena, cu brațele sale lungi și puternice, va distruge regele. Dacă îmi cunoști inima, dacă ai încredere în mine, atunci dă-mi, ca garanție, pe Bhima și Arjuna, fără să pierzi timpul!

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de cel înălțat, Yudhishthira, văzându-i pe Bhima și Arjuna stând cu fețe vesele, a răspuns, spunând: — O, Achyuta, O, Achyuta, tu, ucigașul tuturor dușmanilor, nu spune așa. Tu ești stăpânul Pandavilor! Noi depindem de tine. Ceea ce spui, O Govinda, este în concordanță cu sfaturile înțelepte. Tu nu-i conduci niciodată pe cei cărora Prosperitatea le-a întors spatele. Eu, care rămân sub comanda ta, consider că Jarasandha este deja ucis, că monarhii închiși de el au fost deja eliberați, că *Rajasuya* a fost deja îndeplinit de mine. O, stăpân al universului, O, tu, cel mai bun dintre oameni, acționează cu atenție, astfel încât această sarcină să poată fi îndeplinită. Fără voi nu îndrăznesc să trăiesc, ca un om îndurerat, afectat de boală și lipsit de cele trei atribute ale moralității, plăcerii și bogăției. Partha nu poate trăi fără Sauri (Krishna), nici Sauri nu poate trăi fără Partha. Și nu există nimic în lume care să fie de neînvins de către aceștia doi, adică Krishna și Arjuna. Acest chipeș Bhima este, de asemenea, cel mai important dintre toți oamenii înzestrați cu putere. De mare renume, ce nu poate realiza el alături de voi doi? Trupele, când sunt conduse corespunzător, fac întotdeauna servicii excelente. O forță fără lider a fost numită inertă de către înțelepți. Prin urmare, forțele ar trebui să fie întotdeauna conduse de comandanți experimentați. În locurile joase, înțelepții conduc întotdeauna apa. Chiar și pescarii fac ca apa (din rezervor) să se scurgă prin găuri. (Liderii experimentați își conduc întotdeauna forțele ținând cont de lacunele și punctele vulnerabile ale inamicului). Prin urmare, vom depune eforturi pentru a ne atinge scopul, urmând conducerea lui Govinda, care este versat în știința politicii, acea

personalitate a cărei faimă s-a răspândit în întreaga lume. Pentru îndeplinirea cu succes a scopurilor proprii, ar trebui să-l punem întotdeauna pe Krishna în frunte, acea personalitate de seamă a cărei forță constă în înțelepciune și politică și care posedă cunoștințe atât despre metode, cât și despre mijloace. Pentru îndeplinirea scopului propriu, Arjuna, fiul lui Pritha, să-l urmeze pe Krishna, cel mai de seamă dintre Yadavi, iar Bhima să-l urmeze pe Arjuna. Politica, norocul și voința puternică vor aduce (atunci) succesul într-o chestiune care necesită curaj." **Vaisampayana a spus**: „Astfel abordați de Yudhishthira, cei trei, Krishna, Arjuna și Bhima, toți posedați de o mare energie, au pornit spre Magadha îmbrăcați în veșmintele *Snataka* Brahmanas, cu trupuri strălucitoare, și binecuvântați de vorbele plăcute ale prietenilor și rudelor. Dotate cu o energie superioară și cu corpuri deja asemănătoare Soarelui, Lunii și Focului, aprinse de mânie la soarta tristă a regilor lor rude, corpurile lor au devenit și mai strălucitoare. Iar oamenii, văzându-i pe Krishna și Arjuna, care nu fuseseră niciodată învinși în luptă, cu Bhima în frunte, toți gata să îndeplinească aceeași sarcină, l-au considerat pe Jarasandha deja ucis. Căci ilustrul cuplu (Krishna și Arjuna) erau stăpâni care dirijau fiecare operațiune (din univers), precum și toate acțiunile legate de moralitate, bogăție și plăcere ale fiecărei ființe. Plecând din țara Kurus, au trecut prin Kuru-jangala și au ajuns la fermecătorul lac al lotușilor. Trecând peste dealurile Kalakuta, au continuat să traverseze Gandaki, Sadanira (Karatoya) și Sarkaravarta și celelalte râuri care izvorăsc din aceleași munți. Apoi au traversat încântătorul Sarayu și au văzut țara Kosala de Est. Trecând peste acea țară, s-au dus la Mithila și apoi, traversând Mala și Charamanwati, cei trei eroi au traversat Gange și Sone și au continuat spre est. În cele din urmă, acești eroi de glorie neștirbită au ajuns la Magadha, în inima (țării) Kushamva. Ajunși apoi la dealurile Goratha, au văzut orașul Magadha, care era mereu plin de vite, bogății și apă și înfrumusețat de nenumărații copaci care se înălțau acolo.

SECȚIUNEA XXI

Vasudeva a spus: — Privește, O, Partha, marea capitală a Magadha, care se înalță în toată splendoarea ei. Plină de turme și cirezi, cu rezerve de apă care nu se epuizează niciodată și împodobită cu conace frumoase, dispuse într-o ordine perfectă, ea este ferită de orice fel de calamitate. Cele cinci dealuri mari, Vaihara, Varaha, Vrishava, Rishi giri și încântătorul Chaitya, toate cu vârfuri înalte și acoperite cu copaci înalți care oferă umbră răcoroasă și sunt conectate între ele, par să protejeze împreună orașul Girivraja. Piepturile dealurilor sunt ascunse de păduri de *Lodhras* încântătoare și parfumate, cu vârfurile ramurilor acoperite de flori. Aici, ilustrul Gautama, cu jurăminte rigide, a zămislit pe femeia Sudra Ausinari (fiica lui Usinara) Kakshivat și alți fii celebri. Faptul că rasa descendentă din Gautama trăiește încă sub stăpânirea unei rase umane obișnuite (de monarhi) este doar o dovadă a bunătății lui Gautama față de regi. Și, O, Arjuna, aici, în vremuri străvechi, puternicii monarhi din Anga, Vanga și alte țări veneau la reședința lui Gautama și își petreceau zilele în bucurie și fericire. Privește, O, Partha, acele păduri încântătoare de *Pippalas* și frumoase *Lodhras* care se află lângă lăcașul lui Gautama. Acolo locuiau în vremurile străvechi acei Nagas, Arvuda și Sakravapin, acei persecutori ai tuturor dușmanilor, precum și Naga Swastika și acel alt Naga excelent numit Manu. Manu însuși a poruncit ca țara Magadhas să nu fie niciodată afectată de secetă, iar Kaushika și Manimat au favorizat și ei țara. Deținând un oraș atât de încântător și de impenetrabil, Jarasandha este mereu hotărât să-și îndeplinească scopurile, spre deosebire de alți monarhi. Cu toate acestea, ucigându-l astăzi, îi vom umili mândria.

Vaisampayana a spus: — Astfel vorbind, acei frați plini de energie, și anume cel din neamul Vrishni și cei doi Pandava, au intrat în orașul Magadha. Apoi s-au îndreptat spre orașul inexpugnabil Girivraja, care era plin de locuitori veseli și bine hrăniți, aparținând tuturor celor patru ordine sociale, și unde festivitățile erau permanente. Ajungând la poarta orașului, frații (în loc să treacă prin ea) au început să străpungă (cu săgețile lor) inima înaltului vârf Chaityaka, care era venerat de neamul lui Vrihadratha, precum și de cetățeni, și care încânta inimile tuturor magadhașilor. Acolo, Vrihadratha ucisese un canibal numit Rishava și, după ce ucisese monstrul, făcuse din pielea lui trei tobe pe care le așezase în propriul său oraș. Aceste tobe erau astfel încât,

odată bătute, sunetul lor dura o lună întreagă. Fraţii au dărâmat vârful Chaityaka, care încânta pe toţi magadhaşii, în locul în care acele tobe acoperite cu flori celeste obişnuiau să scoată sunetul lor continuu. Dorind să-l ucidă pe Jarasandha, prin acest act al lor păreau să pună piciorul pe capul duşmanului lor. Şi atacând cu braţele lor puternice acel vârf de neclintit, uriaş, înalt, vechi şi renumit, venerat mereu cu parfumuri şi coroane de flori, acei eroi l-au dărâmat. Şi cu inimi pline de bucurie au intrat în oraş. Şi s-a întâmplat că brahmanii învăţaţi care locuiau în oraş au văzut multe semne rele, pe care le-au raportat lui Jarasandha. Şi preotul, punându-l pe rege să se urce pe un elefant, a învârtit în jurul lui torţe aprinse. Şi regele Jarasandha, posedând o mare vitejie, cu scopul de a alunga acele rele, a început să celebreze un sacrificiu, cu jurăminte şi posturi corespunzătoare. Între timp, O, Bharata, fraţii neînarmaţi, sau mai degrabă cu braţele goale ca singure arme, dornici să lupte cu Jarasandha, au intrat în capitală sub înfăţişarea de brahmani. Ei au contemplat frumuseţea extraordinară a magazinelor pline de diverse produse comestibile şi coroane de flori, aprovizionate cu articole de toate felurile şi de toate calităţile pe care omul le poate dori. Acei oameni de seamă, Krishna, Bhima şi Dhananjaya, văzând bogăţia din acele magazine, au trecut pe drumul public. Dotaţi cu o mare forţă, au smuls cu forţa de la vânzătorii de flori ghirlandele pe care le expuseseră spre vânzare. Îmbrăcaţi în robe de diferite culori şi împodobiţi cu ghirlande şi cercei, eroii au intrat în lăcaşul lui Jarasandha, care era dotat cu o mare inteligenţă, asemenea leilor din Himalaya care privesc cu atenţie turmele de vite. Şi braţele acelor războinici, O, rege, unse cu pastă de santal, arătau ca trunchiurile copacilor *sala*. Oamenii din Magadha, văzând acei eroi care arătau ca elefanţii, cu gâturi late ca ale copacilor şi piepturi largi, au început să se minuneze. Acei tauri printre oameni, trecând prin trei porţi aglomerate de oameni, s-au apropiat cu mândrie şi veselie de rege. Iar Jarasandha s-a ridicat în grabă şi i-a întâmpinat cu apă pentru a-şi spăla picioarele, cu miere şi alte ingrediente ale *Arghya* - cu daruri de vite şi cu alte forme de respect. Marele rege s-a adresat lor spunând: „Sunteţi bineveniţi!” Şi, O, Janamejaya, atât Partha, cât şi Bhima au rămas tăcuţi la auzul acestor cuvinte. Şi adresându-se monarhului, Krishna a spus: „O, rege al regilor, aceştia doi sunt acum în respectarea unui jurământ. De aceea, ei nu vor vorbi. Vor rămâne tăcuţi până la miezul nopţii. După acea oră, vor vorbi cu tine!” Regele, după ce şi-a cazat oaspeţii în apartamentele de sacrificiu, s-a retras în camerele sale private. Când a sosit miezul nopţii, monarhul a ajuns la locul unde se aflau oaspeţii săi, îmbrăcaţi ca brahmani. Căci, O, rege, acel monarh mereu victorios respecta acest jurământ cunoscut în toate lumile, potrivit căruia, de îndată ce ar fi aflat de sosirea brahmanilor Snataka la reşedinţa sa, chiar şi la miezul nopţii, ar fi ieşit imediat, O, Bharata, şi le-ar fi acordat o audienţă. Văzând îmbrăcămintea ciudată a oaspeţilor săi, cel mai bun dintre regi s-a mirat foarte tare. Cu toate acestea, el i-a servit cu respect. Pe de altă parte, acei tauri printre oameni, acei ucigaşi ai tuturor duşmanilor, O, tu, cel mai bun dintre neamul Bharata, văzându-l pe regele Jarasandha, au spus: „Fie ca mântuirea să fie atinsă de tine, O, rege, fără dificultate”. Şi, O, tigrule printre regi, după ce i-au spus aceasta monarhului, au rămas privindu-se unii pe alţii. Şi, O, rege al regilor, Jarasandha le-a spus atunci fiilor lui Pandu şi celui din neamul Yadu, toţi deghizaţi în brahmani: „Luaţi loc”. Şi acei tauri printre oameni s-au aşezat şi, ca cei trei preoţi ai unui mare sacrificiu, au strălucit în frumuseţea lor. Şi regele Jarasandha, O, tu din neamul Kuru, ferm devotat adevărului, mustrând oaspeţii deghizaţi, le-a spus: „Ştiu foarte bine că în întreaga lume brahmanii care respectă jurământul Snataka nu se împodobesc niciodată cu ghirlande şi pastă parfumată în afara sezonului. Cine sunteţi voi, îmbrăcaţi astfel în flori şi cu mâinile purtând urmele corzilor arcului? Îmbrăcaţi în robe colorate şi împodobiţi în mod neobişnuit cu flori şi pastă, îmi daţi de înţeles că sunteţi brahmani, deşi purtaţi energia kshatriya. Spuneţi-mi sincer cine sunteţi. Adevărul împodobeşte chiar şi regii. Dărâmând vârful dealului Chaityaka, de ce aţi intrat, deghizaţi, (în oraş) printr-o poartă nepotrivită, fără teamă de mânia regală? Energia unui brahman locuieşte în vorbirea lui, (nu în fapte). Fapta voastră nu se potriveşte cu ordinul căruia pretindeţi că aparţineţi. Spuneţi-ne, aşadar, ce scop aveţi în vedere. Ajunşi aici într-un mod atât de necorespunzător, de ce nu acceptaţi venerarea pe care v-o ofer? Care este motivul pentru care aţi venit la mine?” Abordat astfel de rege, Krishna, cu sufletul înalt şi priceput în vorbire, i-a răspuns monarhului cu o voce calmă şi gravă.

Krishna a spus: — O, rege, să știi că suntem brahmani *Snataka*. Brahmanii, kșatriii și vaișii sunt toți, O, monarhule, competenți să respecte jurământul *Snataka*. Acest jurământ are, în plus, (multe) reguli speciale și generale. Un Kshatriya care respectă acest jurământ cu reguli speciale atinge întotdeauna prosperitatea. De aceea ne-am împodobit cu flori. Kshatriya, O, rege, își demonstrează energia prin arme și nu prin vorbă. De aceea, O, fiu al lui Vrihadratha, vorbele rostite de un Kshatriya nu sunt niciodată îndrăznețe. O, monarhule, creatorul și-a pus propria energie în scopul Kshatriya. Dacă dorești să o vezi, o vei vedea cu siguranță astăzi. Acestea sunt regulile ordonanței, și anume că reședința unui dușman trebuie să fie pătrunsă prin poarta greșită, iar reședința unui prieten prin cea dreaptă. Și să știi, O, monarhule, că acesta este și jurământul nostru etern: că, odată ce am pătruns în locuința dușmanului pentru a ne îndeplini scopul, nu acceptăm venerarea care ni se oferă!

SECȚIUNEA XXII

Jarasandha a spus: — Nu-mi amintesc să fi acționat vreodată în mod jignitor față de voi! Chiar și după o analiză mentală atentă, nu reușesc să văd răul pe care vi l-am făcut. Dacă nu v-am făcut niciodată rău, de ce voi, brahmanii, mă considerați pe mine, care sunt nevinovat, ca fiind dușmanul vostru? O, răspundeți-mi sincer, pentru că aceasta este, într-adevăr, regula urmată de cei cinstiți. Mintea este îndurerată de răul făcut plăcerii și moralității cuiva. Acel Kshatriya care răpește (sursele) plăcerii și moralității unui om nevinovat, chiar dacă este un mare războinic și bine versat în toate regulile moralității, obține, fără îndoială, soarta păcătoșilor (în viața de apoi) și cade din prosperitate. Practicile Kshatriya sunt cele mai bune dintre cele cinstite din cele trei lumi. Într-adevăr, cei care sunt familiarizați cu moralitatea aplaudă practicile Kshatriya. Aderând la practicile ordinului meu cu sufletul statornic, nu le fac niciodată rău celor care sunt sub mine. Prin urmare, aducând această acuzație împotriva mea, se pare că vorbiți în mod eronat!

Krishna a spus: — O, tu, cel cu brațe puternice, există o anumită persoană din capul unei linii (regale) care susține demnitatea rasei sale. La porunca lui am venit împotriva ta. Tu, O, rege, ai adus mulți dintre Kshatriya din lume ca prizonieri (în orașul tău). După ce ai comis această nedreptate, cum te poți considera nevinovat? O, cel mai bun dintre monarhi, cum poate un rege să acționeze în mod greșit față de alți regi virtuoși? Dar tu, O, rege, tratând alți regi cu cruzime, cauți să-i oferi ca sacrificiu zeului Rudra! O, fiu al lui Vrihadratha, acest păcat comis de tine ne poate afecta chiar și pe noi, pentru că, fiind virtuoși în practicile noastre, suntem capabili să protejăm virtutea. Sacrificarea ființelor umane ca ofrandă zeilor nu s-a mai văzut niciodată. De ce, așadar, cauți să aduci un sacrificiu zeului Sankara prin uciderea ființelor umane? Te adresezi persoanelor care aparțin propriului tău ordin ca și animalelor (potrivite pentru sacrificiu)! Prostule, cine altcineva, O, Jarasandha, este capabil să se comporte în acest fel? Omul culege întotdeauna roadele oricăror fapte pe care le săvârșește, indiferent de circumstanțe. De aceea, dorind să ajutăm toate persoanele aflate în suferință, am venit aici, pentru prosperitatea neamului nostru, să te ucidem pe tine, ucigașul rudelor noastre. Tu crezi că nu există niciun om printre Kshatriya (care să fie egal cu tine). Aceasta, O, rege, este o mare eroare de judecată din partea ta. Ce Kshatriya există, O, rege, care, înzestrat cu măreția sufletului și amintindu-și demnitatea propriului său neam, nu ar urca în cerul etern, care nu are egal nicăieri, căzând într-o luptă deschisă? Știi, O, taur printre oameni, că Kshatriya se angajează în luptă, ca persoane instalate în sacrificii, cu cerul în vedere, și cuceresc întreaga lume! Studierea *Vedelor*, faima mare, penitențele ascetice și moartea în luptă sunt toate acte care duc la cer. Atingerea cerului prin celelalte trei acte poate fi incertă, dar moartea în luptă are această consecință sigură. Moartea în luptă este cauza sigură a triumfului, precum cea a lui Indra. Ea este înnobilată de numeroase merite. Din acest motiv, cel cu o sută de sacrificii (Indra) a devenit ceea ce este, și prin înfrângerea *Asurilor* el stăpânește universul. Oamenii cu care te duci la război sunt atât de siguri că vor ajunge în rai, mândri cum ești de puterea excesivă a vastei tale oștiri Magadha? Nu-i desconsidera pe ceilalți, O, rege. Curajul locuiește în fiecare om. O, rege al oamenilor, sunt mulți oameni al căror curaj poate fi egal sau superior cu al tău. Atâta timp cât

aceştia nu sunt cunoscuţi, numai tu eşti remarcat pentru curajul tău. Vitejia ta, O, rege, poate fi suportată de noi. De aceea spun asta. O, rege al Magadha, renunţă la superioritatea şi mândria ta în prezenţa celor care sunt egalii tăi. Nu te duce, O, rege, cu copiii tăi, cu miniştrii şi cu armata ta, în tărâmurile lui Yama. Damvodhava, Kartavirya, Uttara şi Vrihadratha au fost regi care au suferit distrugerea, împreună cu toate forţele lor, pentru că şi-au nesocotit superiorii. Dorind să eliberăm monarhii captivaţi de tine, să ştii că noi nu suntem cu siguranţă brahmani. Eu sunt Hrishesha, numit şi Sauri, iar aceşti doi eroi printre oameni sunt fiii lui Pandu. O, rege al Magadha, te provocăm. Luptă în faţa noastră. Fie eliberezi toţi monarhii, fie te duci în lăcaşul lui Yama.

Jarasandha a spus: „Niciodată nu iau prizonier un rege fără să-l înving mai întâi. Cine a fost ţinut aici fără să fi fost învins în război? Aceasta, O, Krishna, se spune că este datoria pe care trebuie să o îndeplinească Kshatriya, şi anume să-i supună pe ceilalţi prin demonstraţia vitejiei şi apoi să-i trateze ca pe nişte sclavi. După ce i-am adunat pe aceşti monarhi cu intenţia de a-i oferi ca sacrificii zeului, cum aş putea, O, Krishna, să-i eliberez astăzi de teamă, când îmi amintesc şi datoria pe care am recitat-o a unui Kshatriya? Cu trupe împotriva trupelor aliniate în ordine de luptă, sau singur împotriva unuia, sau împotriva a doi, sau împotriva a trei, în acelaşi timp sau separat, sunt gata să lupt."

Vaisampayana a spus: - După ce a vorbit astfel şi dorind să lupte cu acei eroi cu realizări teribile, regele Jarasandha a ordonat ca (fiul său) Sahadeva să fie instalat pe tron. Apoi, O, taur al neamului Bharata, în ajunul bătăliei, regele s-a gândit la cei doi generali ai săi, Kausika şi Chitrasena. Aceştia doi, O, rege, erau numiţi de toată lumea în lumea oamenilor cu apelativele respectuoase de Hansa şi Dimvaka. Şi, O, monarhule, acel tigru printre oameni, domnul Sauri, mereu devotat adevărului, ucigaşul lui Madhu, fratele mai mic al lui Haladhara, cel mai important dintre toţi cei care îşi controlau complet simţurile, ţinând cont de porunca lui Brahma şi amintindu-şi că stăpânul Magadha era destinat să fie ucis în luptă de Bhima şi nu de descendentul lui Madhu (Yadavas), nu a dorit să-l ucidă pe regele Jarasandha, cel mai important dintre toţi oamenii înzestraţi cu forţă, acel erou care poseda vitejia unui tigru, acel războinic de o vitejie teribilă.

SECŢIUNEA XXIII

Vaisampayana a spus: - Atunci, cel mai de seamă dintre toţi vorbitorii, Krishna din neamul Yadava, adresându-se regelui Jarasandha, care era hotărât să lupte, a spus: „O, rege, cu care dintre noi trei doreşti să lupţi? Cine dintre noi să se pregătească pentru luptă (cu tine)?". Astfel abordat, conducătorul Magadha, regele Jarasandha, de mare splendoare, şi-a exprimat dorinţa de a lupta cu Bhima. Preotul, aducând cu el pigmentul galben obţinut de la vacă şi ghirlande de flori şi alte obiecte de bun augur, precum şi diverse medicamente excelente pentru restabilirea conştiinţei pierdute şi alinarea durerii, s-a apropiat de Jarasandha, care tânjea după luptă. Regele Jarasandha, în numele căruia un renumit brahman a oficiat ceremonii de împăcare cu binecuvântări, amintindu-şi de datoria unui kşatriya, s-a îmbrăcat pentru luptă. Scoţându-şi coroana şi legându-şi părul corespunzător, Jarasandha s-a ridicat în picioare ca un ocean care izbucneşte din continente. Apoi, monarhul, dotat cu o vitejie teribilă, s-a adresat lui Bhima şi a spus: „Voi lupta cu tine. Este mai bine să fii învins de o persoană superioară." Şi spunând aceasta, Jarasandha, acel înfrângător al tuturor duşmanilor, s-a năpustit cu mare energie asupra lui Bhimasena, ca Asura Vala sau bătrânul care s-a năpustit asupra şefului celeştilor. Iar puternicul Bhimasena, în numele căruia zeii fuseseră invocaţi de Krishna, vărul său, după ce s-a consultat cu Jarasandha, s-a îndreptat spre acesta, împins de dorinţa de a lupta. Atunci acei tigri printre oameni, acei eroi de mare vitejie, cu braţele goale ca singure arme, s-au angajat cu veselie în luptă, fiecare dorind să-l învingă pe celălalt. Şi apucându-se reciproc de braţe şi împletindu-şi picioarele, (uneori) se loveau cu palmele sub braţe, făcând incinta să tremure la sunet. Şi, apucându-se frecvent de gât cu mâinile şi trăgându-se şi împingându-se cu violenţă, şi apăsând fiecare membru al corpului său împotriva fiecărui membru al celuilalt, au continuat, O, înălţatule, să se lovească sub braţe (uneori). Şi uneori întinzându-şi braţele şi alteori

apropiindu-le, şi ridicându-le şi coborându-le, au început să se apuce unul de altul. Şi lovindu-se cu gâtul de gât şi cu fruntea de frunte, provocau scântei aprinse ca fulgerele. Şi apucându-se reciproc în diverse moduri cu braţele şi lovindu-se cu picioarele cu atâta violenţă încât le afectau nervii cei mai adânci, se loveau reciproc în piept cu pumnii încleştaţi. Cu braţele goale ca singurele arme, urlând ca norii, se apucau şi se loveau reciproc ca doi elefanţi nebuni care se întâlnesc cu trompele. Furioşi unul pe celălalt, s-au luptat trăgându-se şi împingându-se reciproc şi privindu-se cu înverşunare ca doi lei furioşi. Şi fiecare lovind fiecare membru al celuilalt cu propriul său membru şi folosindu-şi braţele împotriva celuilalt, şi apucându-se reciproc de talie, s-au aruncat unul pe celălalt la distanţă. Experţi în lupte, cei doi eroi s-au îmbrăţişat cu braţele şi s-au tras unul pe celălalt spre ei, începând să se împingă cu mare violenţă. Eroii au realizat apoi cea mai măreaţă dintre toate isprăvile în lupte, numită *Prishtabhanga,* care consta în a se arunca unul pe celălalt cu faţa spre pământ şi a-l menţine pe cel doborât în acea poziţie cât mai mult timp posibil. Folosindu-şi braţele, fiecare a realizat şi isprăvile numite *Sampuma-murchcha* şi *Purna-kumbha*. Uneori îşi răsuceau reciproc braţele şi alte membre, ca şi cum acestea ar fi fost fibre vegetale care trebuiau răsucite în corzi. Şi cu pumnii încleştaţi se loveau reciproc uneori, pretinzând că ţintesc anumite membre, în timp ce loviturile cădeau asupra altor părţi ale corpului. Astfel se luptau aceşti eroi unul cu celălalt. Mii de cetăţeni, brahmani, kşatrii, vaişii şi sudri, şi chiar femei şi bătrâni, O, tigrule printre oameni, au ieşit şi s-au adunat acolo pentru a privi lupta. Mulţimea a devenit atât de mare încât era o masă solidă de oameni, fără spaţiu între corpuri. Sunetul pe care îl făceau luptătorii lovindu-se cu braţele, apucându-se de gât pentru a se doborî unul pe altul şi apucându-se de picioare pentru a se arunca unul pe altul la pământ, a devenit atât de puternic încât semăna cu un tunet sau cu prăbuşirea unor stânci. Amândoi erau cei mai puternici dintre bărbaţi şi amândoi se bucurau nespus de o astfel de întâlnire. Dorind să-l învingă pe celălalt, fiecare era în alertă pentru a profita de cea mai mică greşeală a celuilalt. Şi, O, monarhule, puternicii Bhima şi Jarasandha s-au luptat teribil pe acele terenuri, conducând mulţimea uneori prin mişcările mâinilor lor, ca Vritra şi Vasava din vechime. Astfel, cei doi eroi, trăgându-se unul pe altul înainte şi împingându-se unul pe altul înapoi şi aruncându-se unul pe altul cu smucituri bruşte cu faţa în jos şi în lateral, s-au mutilat reciproc în mod îngrozitor. Uneori se loveau unul pe altul cu genunchii. Şi adresându-şi unul altuia cuvinte dure, se loveau cu pumnii strânşi, loviturile căzând ca o masă de piatră unul asupra celuilalt. Cu umeri laţi şi braţe lungi şi amândoi pricepuţi în lupte, ei se loveau reciproc cu braţele lor lungi, care erau ca nişte buzdugane de fier. Această întâlnire a eroilor a început în prima zi (lunară) a lunii Kartic (octombrie) şi eroii iluştri au luptat fără întrerupere şi fără mâncare, zi şi noapte, până în a treisprezecea zi lunară. În noaptea celei de-a paisprezecea zile lunare, monarhul din Magadha a renunţat din cauza oboselii. Şi, O, rege, Janardana, văzând că monarhul era obosit, s-a adresat lui Bhima, cel cu fapte teribile, şi, ca şi cum ar fi vrut să-l stimuleze, i-a spus: „O, fiu al lui Kunti, un duşman obosit nu poate fi presat, pentru că, dacă este presat într-un astfel de moment, ar putea chiar să moară. De aceea, O, fiu al lui Kunti, acest rege nu trebuie să fie oprimant de tine. Pe de altă parte, O, taur al neamului Bharata, luptă cu el cu armele tale, folosind doar atâta forţă câtă mai are adversarul tău!” Atunci ucigaşul eroilor inamici, fiul lui Pandu, astfel abordat de Krishna, a înţeles situaţia dificilă a lui Jarasandha şi a hotărât imediat să-i ia viaţa. Şi cel mai puternic dintre toţi oamenii, prinţul din neamul Kuru, dorind să-l învingă pe Jarasandha, care până atunci rămăsese neînvins, şi-a adunat toată puterea şi curajul.

SECŢIUNEA XXIV

Vaisampayana a spus: - Astfel abordat, Bhima s-a hotărât ferm să-l ucidă pe Jarasandha şi i-a răspuns lui Krishna din neamul Yadu, spunând: „O, tigrule al neamului Yadu, O, Krishna, acest nenorocit care încă stă în faţa mea cu suficientă putere şi hotărât să lupte, nu ar trebui să fie iertat de mine.” Auzind aceste cuvinte ale lui Vrikodara (Bhima), acel tigru printre oameni, Krishna, dorind să-l încurajeze pe erou să-l ucidă pe Jarasandha fără întârziere, a răspuns: „O, Bhima, arată-i astăzi lui Jarasandha puterea pe care ai dobândit-o din fericire, puterea pe care ai obţinut-o de la (tatăl tău), zeul Maruta”. Astfel abordat de Krishna, Bhima, ucigaşul de duşmani, ridicându-l în aer pe

puternicul Jarasandha, a început să-l învârtă în aer. Şi, O, taur al neamului Bharata, după ce l-a învârtit în aer de o sută de ori, Bhima şi-a apăsat genunchiul pe coloana vertebrală a lui Jarasandha şi i-a rupt corpul în două. Şi după ce l-a ucis astfel, puternicul Vrikodara a scos un răget teribil. Şi urletul Pandava amestecându-se cu sunetul morţii lui Jarasandha, în timp ce acesta era rupt de genunchiul lui Bhima, a provocat un zgomot puternic care a băgat frica în inimile tuturor creaturilor. Toţi cetăţenii din Magadha au amuţit de groază, iar multe femei au născut prematur. Auzind aceste urlete, oamenii din Magadha au crezut că fie Himavat se prăbuşea, fie pământul însuşi era sfâşiat în două. Iar acei asupritori ai tuturor duşmanilor, lăsând trupul fără viaţă al regelui la poarta palatului, unde zăcea ca şi cum ar fi dormit, au părăsit oraşul. Iar Krishna, punând la dispoziţie carul lui Jarasandha, prevăzut cu un stâlp de steag excelent, şi punându-i pe fraţii (Bhima şi Arjuna) să se urce în el, a intrat şi şi-a eliberat rudele (închise). Iar acei regi salvaţi de la un destin teribil, bogaţi în bijuterii, s-au apropiat de Krishna şi i-au oferit cadouri sub formă de bijuterii şi pietre preţioase. După ce şi-a învins duşmanul, Krishna, înarmat şi nevătămat, însoţit de regii (pe care îi eliberase), a ieşit din Girivraja călătorind în acel car celest (a lui Jarasandha). Şi cel care putea mânui arcul cu ambele mâini (Arjuna), care era incapabil să fie învins de vreunul dintre monarhii de pe pământ, care era extrem de chipeş şi priceput în distrugerea duşmanului, însoţit de cel care poseda o mare forţă (Bhima), a ieşit din acel loc cu Krishna conducând carul pe care călătorea. Şi acel car, cel mai bun dintre toate, pe care niciun rege nu-l putea învinge, condus de războinicii Bhima şi Arjuna şi condus de Krishna, arăta extrem de frumos. Într-adevăr, pe acel car Indra şi Vishnu luptaseră în vechime în bătălia (cu *Asurii*) în care Taraka (soţia lui Vrihaspati) devenise cauza imediată a multor măceluri. Şi călătorind pe acel car, Krishna ieşi acum din fortăreaţa de pe deal. Posedând splendoarea aurului încălzit, împodobit cu rânduri de clopoţei zornăitori şi dotat cu roţi al căror zgomot era ca vuietul norilor, mereu victorios în luptă şi măcelărind întotdeauna duşmanul împotriva căruia era îndreptat, era chiar acel car pe care Indra ucisese nouăzeci şi nouă de *Asura* în vechime. Iar acei tauri printre oameni (cei trei veri) care au obţinut acel car, împreună cu cei doi fraţi, aşezaţi în acel car (a lui Jarasandha), s-au mirat foarte mult. O Bharata, acel car, la care erau înjugaţi cai celeşti şi care avea viteza vântului, condus astfel de Krishna, arăta extrem de frumos. Şi pe acel car, cel mai bun dintre toate, se afla un stâlp de steag fără a fi ataşat în mod vizibil la el, care era produsul măiestriei celeste. Şi frumosul stâlp de steag, care avea splendoarea curcubeului, putea fi văzut de la distanţa de un *ayojana*. Iar Krishna, în timp ce ieşea, se gândea la Garuda. Şi Garuda, la care se gândea stăpânul său, a venit acolo în scurt timp, ca un copac de proporţii uriaşe care stătea într-un sat şi era venerat de toţi. Garuda, cu greutatea imensă a corpului său şi hrănindu-se cu şerpi, s-a aşezat pe acel car excelent, împreună cu nenumăratele creaturi cu gura deschisă şi urlând înfricoşător de pe catargul său. Şi atunci acel car, cel mai bun dintre toate, a devenit şi mai orbitor cu splendoarea sa şi era imposibil de privit de către fiinţele create, la fel ca soarele de la amiază înconjurat de o mie de raze. Şi, O, rege, atât de bun era acel stâlp de steag de factură cerească, încât nu se lovea niciodată de vreun copac şi nici o armă nu-l putea răni, chiar dacă era vizibil pentru ochii oamenilor. Şi Achyuta, acel tigru printre oameni, călărind împreună cu cei doi fii ai lui Pandu pe acel car ceresc, al cărei zgomot al roţilor era ca un vuiet al norilor, ieşi din Girivraja. Carul pe care călătorea Krishna fusese obţinut de regele Vasu de la Vasava, iar de la Vasu de la Vrihadratha, iar de la acesta din urmă, la momentul potrivit, de la regele Jarasandha. Şi el, cu braţe lungi şi ochi ca petalele de lotus şi cu o reputaţie ilustră, ieşind din Girivraja, se opri (pentru o vreme) pe o câmpie plată în afara oraşului. Şi, O, rege, toţi cetăţenii, cu brahmanii în frunte, s-au grăbit să se îndrepte spre el pentru a-l adora cu ritualurile religioase cuvenite. Iar regii care fuseseră eliberaţi din captivitate l-au venerat cu respect pe ucigaşul lui Madhu şi, adresându-i elogii, i-au spus: „O, tu, cel cu braţe lungi, astăzi ne-ai salvat, scufundaţi în mlaştina adâncă a durerii, din mâinile lui Jarasandha. Un astfel de act de virtute din partea ta, O, fiu al lui Devaki, ajutat de puterea lui Bhima şi Arjuna, este cu adevărat extraordinar. O, Vishnu, pe când noi toţi zăceam în teribilul fort al lui Jarasandha, a fost cu adevărat doar norocul care te-a determinat să ne salvezi, O, fiu al neamului Yadu, şi astfel ţi-ai câştigat o reputaţie remarcabilă. O, tigru printre oameni, ne închinăm în faţa ta. O, porunceşte-ne ce să facem. Oricât de dificil ar fi de îndeplinit, porunca ta, odată ce ne-a fost făcută cunoscută, O, stăpâne (Krishna), va fi îndeplinită

imediat de noi." Astfel abordat de monarhi, Hrishikesa, cu sufletul înalt, le-a dat toate asigurările şi a spus: „Yudhishthira doreşte să îndeplinească sacrificiul *Rajasuya*. Acel monarh, mereu călăuzit de virtute, este dornic să dobândească demnitatea imperială. Aflând acest lucru de la mine, ajutaţi-l în eforturile sale." Atunci, O, rege, toţi acei monarhi, cu inimi pline de bucurie, au acceptat cuvintele lui Krishna, spunând: „Aşa să fie!" Şi spunând aceasta, acei stăpâni ai pământului i-au oferit cadouri de bijuterii celui din neamul Dasarha. Iar Govinda, mişcat de bunătate faţă de ei, a luat o parte din acele daruri. „Apoi, fiul lui Jarasandha, Sahadeva, însoţit de rudele sale şi de principalii oficiali ai statului, şi cu preotul său în faţă, a venit acolo. Iar prinţul, aplecându-se adânc şi oferind daruri generoase de bijuterii şi pietre preţioase, l-a venerat pe Vasudeva, acel zeu printre oameni. Atunci, cel mai bun dintre oameni, Krishna, dându-i toate asigurările prinţului cuprins de teamă, a acceptat darurile sale de mare valoare. Şi Krishna l-a instalat cu bucurie pe prinţ în suveranitatea Magadha. Şi fiul puternic şi ilustru al lui Jarasandha, instalat astfel pe tron de către acei oameni înălţaţi, după ce a obţinut prietenia lui Krishna şi a fost tratat cu respect şi bunătate de cei doi fii ai lui Pritha, a reintrat în oraşul tatălui său. Iar acel taur printre oameni, Krishna, însoţit de fiii lui Pritha şi binecuvântat cu mare noroc, a părăsit oraşul Magadha, încărcat cu numeroase bijuterii. Însoţit de cei doi fii ai lui Pandu, Achyuta (Krishna) a ajuns la Indraprastha şi, apropiindu-se de Yudhishthira, s-a adresat cu bucurie acelui monarh, spunând: „O, cel mai bun dintre regi, datorită norocului, puternicul Jarasandha a fost ucis de Bhima, iar regii închişi (la Girivraja) au fost eliberaţi cu toţii. De asemenea, din fericire, aceştia doi, Bhima şi Dhananjaya, sunt bine şi au ajuns, O, Bharata, în propriul lor oraş, nevătămaţi." Atunci Yudhishthira l-a venerat pe Krishna aşa cum merita şi i-a îmbrăţişat cu bucurie pe Bhima şi Arjuna. Iar monarhul, care nu mai avea duşmani, obţinând victoria prin intermediul fraţilor săi ca urmare a morţii lui Jarasandha, s-a dedat plăcerii şi veseliei împreună cu toţi fraţii săi. Şi fiul cel mai mare al lui Pandu (Yudhisthira), împreună cu fraţii săi, s-au apropiat de regii care veniseră la Indraprastha şi, după cum era obiceiul, i-au ospătat şi i-au cinstit, apoi i-au condus pe toţi, fiecare după vârsta sa. La porunca lui Yudhishthira, acei regi, cu inima plină de bucurie, au plecat fără întârziere spre ţările lor, călărind vehicule excelente. Astfel, O, rege, a procedat acel tigru printre oameni. Janardana, de o mare inteligenţă, a făcut ca duşmanul său Jarasandha să fie ucis prin intermediul Pandavilor. Şi, O, Bharata, acel pedepsitor al tuturor duşmanilor, după ce a făcut ca Jarasandha să fie ucis, şi-a luat rămas bun de la Yudhishthira şi Pritha, de la Draupadi şi Subhadra, de la Bhimasena şi Arjuna şi de la gemenii Nakula şi Sahadeva. După ce şi-a luat rămas bun şi de la Dhananjaya, a pornit spre propriul său oraş (Dwarka), călătorind în cel mai bun dintre carele de factură celestă, dotată cu viteza minţii şi dăruită lui de Yudhishthira, umplând cele zece puncte ale orizontului cu zgomotul profund al roţilor sale. Şi, O, taur al neamului Bharata, chiar când Krishna era pe punctul de a pleca, Pandavii, cu Yudhishthira în frunte, au înconjurat acel tigru printre oameni, care nu obosea niciodată de efort.

Şi după ce ilustrul Krishna, fiul lui Devaki, a plecat (din Indraprastha) după ce a obţinut acea mare victorie şi a alungat temerile regilor, acea ispravă, O, Bharata, a sporit faima Pandavilor. Şi, O, rege, Pandavii şi-au petrecut zilele, continuând să bucure inima lui Draupadi. Şi în acel moment, tot ceea ce era potrivit şi în concordanţă cu virtutea, plăcerea şi profitul, a continuat să fie executat în mod corespunzător de către regele Yudhishthira în exercitarea îndatoririlor sale de a-şi proteja supuşii.

Digvijaya Parva

SECŢIUNEA XXV

Vaisampayana a spus: - Arjuna, după ce a obţinut cel mai bun arc, cele două tolbe inepuizabile, carul şi stâlpul pentru steag, precum şi casa de adunare, s-a adresat lui Yudhisthira şi a spus: „Arcul, armele, energia extraordinară, aliaţii, teritoriul, faima, armata – toate acestea, O, rege, dificil de obţinut, dar atât de dorite, au fost obţinute de mine. Prin urmare, cred că ceea ce trebuie

făcut acum este să umflăm trezoreria noastră. Doresc, O, cel mai bun dintre monarhi, să-i fac pe regii (pământului) să ne plătească tribut. Doresc să pornesc, într-un moment propice al unei zile sfinte a lunii, sub o constelație favorabilă, pentru cucerirea direcției care este prezidată de Domnul comorilor (adică Nordul).”

Vaisampayana a continuat: - Regele Yudhisthira cel drept, auzind aceste cuvinte ale lui Dhananjaya, i-a răspuns pe un ton grav și calm, spunând: „O, taur al neamului Bharata, pornește, după ce ai primit binecuvântările sfinților brahmani, pentru a-ți cufunda dușmanii în tristețe și a-ți umple prietenii de bucurie. Victoria, O, fiu al lui Pritha, va fi cu siguranță a ta, și îți vei îndeplini cu siguranță dorințele.”

Astfel abordat, Arjuna, înconjurat de o mare oaste, a pornit în acel car celest a realizărilor minunate pe care o obținuse de la Agni. Și Bhimasena, precum și acei tauri printre oameni, gemenii, trimiși cu afecțiune de Yudhishthira cel drept, au pornit, fiecare în fruntea unei mari armate. Iar Arjuna, fiul pedepsitorului lui Paka, a supus apoi acea direcție (nordul) care era prezidată de Domnul comorilor. Și Bhimasena a cucerit cu forța Estul, iar Sahadeva Sudul, iar Nakula, O, rege, familiarizat cu toate armele, a cucerit Vestul. Astfel, în timp ce frații săi erau ocupați cu acestea, înălțatul rege Yudishthira cel drept a rămas în Khandavaprastha, bucurându-se de o mare bogăție în mijlocul prietenilor și rudelor.

Bhagadatta, auzind aceasta, a spus: „Tu, care o ai pe Kunto ca mamă, așa cum tu ești pentru mine, la fel este și Yudhishthira. Voi face toate acestea. Spune-mi, ce altceva pot face pentru tine.”

SECȚIUNEA XXVI

Vaisampayana a continuat: - Astfel abordat, Dhananjaya i-a răspuns lui Bhagadatta, spunând: „Dacă îți dai cuvântul că vei face acest lucru, ai îndeplinit tot ce-mi doresc”. Și după ce l-a subjugat astfel pe regele Pragjyotisha, Dhananjaya, cel cu brațele lungi, fiul lui Kunti, a pornit apoi spre nord, direcția stăpânită de zeul comorilor. Acest taur printre oameni, acest fiu al lui Kunti, a cucerit apoi zonele muntoase și împrejurimile lor, precum și regiunile deluroase. Și după ce a cucerit toate munții și regii care domneau acolo, aducându-i sub stăpânirea sa, a cerut tribut de la toți. Și câștigând afecțiunea acelor regi și unindu-se cu ei, el a mărșăluit apoi, O, rege, împotriva lui Vrihanta, regele Uluka, făcând pământul să tremure cu sunetul tobelor sale, zgomotul roților carelor sale și urletul elefanților din alaiul său. Vrihanta, însă, ieșind repede din orașul său, urmat de armata sa formată din patru tipuri de trupe, i-a dat bătălie lui Falguna (Arjuna). Și lupta care a avut loc între Vrihanta și Dhananjaya a fost teribilă. S-a întâmplat ca Vrihanta să nu poată suporta vitejia fiului lui Pandu. Atunci, acel rege invincibil al regiunii muntoase, considerând că fiul lui Kunti era de neînvins, s-a apropiat de el cu toată averea sa. Arjuna a răpit regatul lui Vrihanta, dar, după ce a făcut pace cu el, a pornit, însoțit de acel rege, împotriva lui Senavindu, pe care l-a alungat curând din regatul său. După aceasta, el a subjugat Modapura, Vamadeva, Sudaman, Susankula, Ulukasul de Nord și regii acelor țări și popoare. De atunci, la porunca lui Yudhishthira, O, monarhule, Arjuna nu s-a mai mișcat din orașul Senavindu, ci a trimis doar trupele sale și a adus sub stăpânirea sa acele cinci țări și popoare. Căci Arjuna, ajuns la Devaprastha, orașul Senavindu, s-a instalat acolo cu armata sa formată din patru tipuri de forțe. De acolo, înconjurat de regii și popoarele pe care le subjugase, eroul a mărșăluit împotriva regelui Viswagaswa, acel taur din neamul lui Puru. După ce i-a învins în luptă pe curajoșii montaniarzi, care erau toți mari războinici, fiul lui Pandu, O, rege, a ocupat apoi, cu ajutorul trupelor sale, orașul protejat de regele Puru. După ce l-a învins în luptă pe regele Puru, precum și pe triburile de tâlhari din munți, fiul lui Pandu a adus sub stăpânirea sa cele șapte triburi numite Utsava-sanketa. Acel taur din rasa Kshatriya i-a învins apoi pe bravii Kshatriya din Kashmira și, de asemenea, pe regele Lohita împreună cu zece căpetenii minore. Apoi Trigartas, Daravas, Kokonadas și alți Kshatriya, O, rege, au avansat împotriva fiului lui Pandu. Acel prinț din

neamul Kuru a cucerit apoi încântătorul oraș Avisari și l-a supus domniei sale pe Rochamana, care stăpânea în Uraga. Apoi, fiul lui Indra (Arjuna), dând dovadă de puterea sa, a atacat încântătorul oraș Singhapura, care era bine protejat cu diverse arme. Apoi Arjuna, acel taur dintre fiii lui Pandu, în fruntea tuturor trupelor sale, a atacat cu înverșunare regiunile numite Suhma și Sumala. Apoi fiul lui Indra, înzestrat cu mare vitejie, după ce i-a presat cu mare forță, i-a adus sub stăpânirea sa pe Valhikas, care erau întotdeauna greu de învins. Apoi Falguna, fiul lui Pandu, luând cu el o forță selectă, i-a învins pe Daradas împreună cu Kambojas. Apoi, înălțatul fiu al lui Indra a învins triburile de tâlhari care locuiau în frontiera de nord-est și pe cele care locuiau în păduri. Și, O, mare rege, fiul lui Indra a subjugat și triburile aliate ale Lohas, Kambojas din est și Rishikas din nord. Iar bătălia cu Rishikas a fost extrem de aprigă. Într-adevăr, lupta care a avut loc între ei și fiul lui Pritha a fost egală cu cea dintre zei și *Asuri*, în care Taraka (soția lui Vrihaspati) a devenit cauza atâtor măceluri. Și învingându-i, O, rege, pe Rishikas pe câmpul de luptă, Arjuna le-a luat ca tribut opt cai de culoarea pieptului papagalului, precum și alți cai de culoarea păunului, născuți în nord și în alte climate și înzestrați cu viteză mare. În cele din urmă, după ce a cucerit toate munții Himalaya și Nishkuta, acel taur printre oameni, ajungând la Munții Albi, și-a instalat tabără pe pieptul lor.

SECȚIUNEA XXVII

Vaisampayana a spus: - Acest erou și cel mai important dintre Pandavi, înzestrat cu o mare energie, a traversat Munții Albi și a subjugat țara Limpurushas, condusă de Durmaputra, după o ciocnire care a implicat un mare măcel al Kshatriyilor, și a adus regiunea sub stăpânirea sa completă. După ce a cucerit acea țară, fiul lui Indra (Arjuna), cu mintea limpede, a mărșăluit în fruntea trupelor sale către țara numită Harataka, condusă de Guhakas. Subjugându-i printr-o politică de conciliere, prințul Kuru a văzut (în acea regiune) acel lac excelent numit Manasa și diverse alte lacuri și rezervoare sacre pentru Rishis. Și prințul înălțat, ajuns la lacul Manasa, a cucerit regiunile stăpânite de *Gandharvas*, care se întindeau în jurul teritoriilor Harataka. Aici, cuceritorul a luat, ca tribut din țară, numeroși cai excelenți numiți Tittiri, Kalmasha, Manduka. În cele din urmă, fiul ucigașului lui Paka, ajungând în țara Harivarsha de Nord, a dorit să o cucerească. Atunci, niște gardieni de frontieră cu trupuri uriașe și înzestrați cu mare forță și energie, venind la el cu inimi viteze, i-au spus: „O, fiu al lui Pritha, această țară nu poate fi cucerită niciodată de tine. Dacă îți dorești binele, întoarce-te de aici. Cel care pătrunde în această regiune, dacă este om, va pieri cu siguranță. Ne-ai făcut plăcere, O, eroule, cuceririle tale au fost suficiente. Nici nu este nimic de văzut aici, O, Arjuna, care să poată fi cucerit de tine. Aici trăiesc kurușii din nord. Aici nu poate fi război. Chiar dacă vei intra, nu vei putea vedea nimic, pentru că cu ochii umani nu se poate vedea nimic aici. Dacă, totuși, cauți altceva, O, Bharata, spune-ne, O, tigru printre oameni, ca să-ți îndeplinim dorința.” Astfel abordat de ei, Arjuna le-a răspuns zâmbind: „Doresc ca Yudhishthira, cel drept și de mare inteligență, să dobândească demnitatea imperială. Dacă țara voastră este închisă pentru ființele umane, nu voi intra în ea. Dați-i lui Yudhishthira un tribut.” Auzind aceste cuvinte ale lui Arjuna, ei i-au dat ca tribut multe haine și ornamente de factură celestă, mătăsuri de textură celestă și piei de origine celestă.

Astfel, acest tigru printre oameni a subjugat țările din nord, după ce a purtat nenumărate bătălii atât cu triburile Kshatriya, cât și cu triburile de tâlhari. Și după ce i-a învins pe căpetenii și i-a adus sub stăpânirea sa, le-a cerut multe bogății, diverse pietre prețioase și bijuterii, caii din speciile numite Tittiri și Kalmasha, precum și cei de culoarea aripilor papagalului și cei care erau ca păunii în nuanță și toți înzestrați cu viteza vântului. Și înconjurat, O, rege, de o mare armată formată din cele patru tipuri de forțe, eroul s-a întors în excelentul oraș Sakraprastha. Și Partha i-a oferit întreaga avere, împreună cu animalele pe care le adusese, lui Yudhishthira cel drept. Și la porunca monarhului, eroul s-a retras într-o cameră a palatului pentru a se odihni.

SECȚIUNEA XXVIII

Vaisampayana a spus: - Între timp, Bhimasena, dotat şi el cu o mare energie, după ce a obținut acordul lui Yudhishthira cel drept, a pornit spre est. Și tigrul dintre Bharatas, posedat de mare vitejie şi sporind mereu durerea dușmanilor săi, era însoțit de o oaste puternică, cu elefanți, cai şi care de luptă, bine înarmați şi capabili să zdrobească toate regatele ostile. Acel tigru printre oameni, fiul lui Pandu, mergând mai întâi în marea țară a Panchalas, a început prin diverse mijloace să concilieze tribul acela. Apoi, acel erou, acel taur al neamului Bharata, în scurt timp, i-a învins pe Gandaka şi pe Videha. Cel înălțat i-a subjugat apoi pe Dasarna. Acolo, în țara Dasarna, regele numit Sudharman a luptat cu brațele goale într-o bătălie aprigă cu Bhimasena. Și Bhimasena, văzând isprava ilustrului rege, l-a numit pe puternicul Sudharman primul comandant al forțelor sale. Apoi Bhima, cu vitejia sa teribilă, a mărşăluit spre est, făcând pământul să tremure sub paşii oastei puternice care îl urma. Apoi acel erou, care era cel mai puternic dintre toți oamenii puternici, l-a învins în luptă pe Rochamana, regele Aswamedha, care se afla în fruntea tuturor trupelor sale. Iar fiul lui Kunti, după ce l-a învins pe acel monarh prin fapte de o mare vitejie, a subjugat regiunea estică. Apoi, acel prinț din neamul Kuru, înzestrat cu o mare vitejie, a pătruns în țara Pulinda din sud şi i-a supus pe Sukumara şi pe regele Sumitra. Apoi, O, Janamejaya, acel taur din neamul Bharata, la porunca lui Yudhishthira cel drept, a pornit împotriva lui Sisupala, cel plin de energie. Regele Chedi, auzind de intențiile fiului lui Pandu, a ieşit din oraşul său. Și acel pedepsitor al tuturor dușmanilor l-a primit apoi pe fiul lui Pritha cu respect. Apoi, O, rege, acei tauri din neamurile Chedi şi Kuru, întâlniți astfel, s-au întrebat unul pe altul despre starea lor de bine. Apoi, O, monarh, regele Chedi i-a oferit regatul său lui Bhima şi i-a spus zâmbind: „O, tu, cel fără păcat, ce intenții ai?” Și Bhima i-a prezentat intențiile regelui Yudhishthira. Și Bhima a locuit acolo, O, rege, timp de treizeci de nopți, fiind ospătat cum se cuvine de Sisupala. După aceea, a plecat din Chedi cu trupele şi vehiculele sale.

SECȚIUNEA XXIX

Vaisampayana a spus că: - Acel pedepsitor al tuturor dușmanilor l-a învins pe regele Srenimat din țara Kumara, apoi pe Vrihadvala, regele Kosala. Apoi, cel mai important dintre fiii lui Pandu, prin fapte de o ferocitate ieşită din comun, l-a învins pe virtuosul şi puternicul rege Dirghayaghna din Ayodhya. Apoi, cel înălțat a subjugat țara Gopalakaksha şi Kosalas din nord, precum şi pe regele Mallas. Puternicul, ajungând apoi în regiunea umedă de la poalele Himalaya, a adus în curând întreaga țară sub stăpânirea sa. Și acel taur al neamului Bharata a adus astfel sub control diverse țări. Înzestrat cu o mare energie şi cu o forță care îl făcea să fie cel mai puternic dintre toți oamenii puternici, fiul lui Pandu a cucerit apoi țara Bhallata, precum şi muntele Suktimanta, care se afla lângă Bhallata. Apoi Bhima, cu vitejia sa teribilă şi brațele sale lungi, l-a învins în luptă pe Suvahu, regele Kasi, care nu se dădea bătut, şi l-a adus sub stăpânirea sa completă. Apoi, acel taur dintre fiii lui Pandu l-a învins în luptă, prin forță brută, pe marele rege Kratha, care domnea în regiunea din jurul Suparsa. Apoi, eroul de mare energie i-a învins pe Matsya şi pe puternicii Maladas şi țara numită Pasubhumi, care era fără teamă sau opresiune de niciun fel. Apoi, eroul cu brațe lungi, venind din acea țară, a cucerit Madahara, Mahidara şi Somadheyas şi şi-a îndreptat paşii spre nord. Și acel tigru printre oameni l-a învins apoi cu relativă uşurință pe acel stăpân al pământului, Janaka, regele Videhas. Iar eroul a subjugat apoi strategic triburile Saka şi barbarii care trăiau în acea parte a țării. Și fiul lui Pandu, trimițând expediții din Videha, i-a cucerit pe cei şapte regi ai Kiratas care trăiau în jurul muntelui Indra. Apoi, puternicul erou, înzestrat cu energie abundentă, i-a învins în luptă pe Submas şi pe Prasuhmas. Și câştigându-i de partea sa, fiul lui Kunti, posedat de o mare forță, a mărşăluit împotriva Magadha. Pe drum, el i-a subjugat pe monarhii cunoscuți sub numele de Danda şi Dandadhara. Însoțit de aceşti monarhi, fiul lui Pandu a mărşăluit împotriva lui Girivraja. După ce l-a adus pe fiul lui Jarasandha sub stăpânirea sa prin conciliere şi l-a obligat să-i plătească tribut, eroul, însoțit de monarhii pe care i-a învins, a pornit împotriva lui Kansa. Și făcând pământul să tremure cu ajutorul trupelor sale formate din cele patru tipuri de forțe, cel mai important dintre Pandavi l-a întâlnit apoi pe Kama, ucigaşul dușmanilor. Și,

O, Bharata, după ce l-a subjugat pe Karna şi l-a adus sub stăpânirea sa, puternicul erou l-a învins apoi pe puternicul rege al regiunilor muntoase. Şi fiul lui Pandu l-a ucis apoi într-o luptă aprigă, cu puterea braţelor sale, pe puternicul rege care locuia în Madagiri. Şi Pandava, O, rege, i-a învins în luptă pe acei eroi puternici şi curajoşi, cu vitejie feroce, şi anume pe eroicul şi puternicul Vasudeva, regele Pundrei, şi pe regele Mahaujah, care domnea în Kausika-kachchha, şi apoi l-a atacat pe regele Vanga. Şi după ce i-a învins pe Samudrasena, pe regele Chandrasena şi pe Tamralipta, precum şi pe regele Karvatas şi pe conducătorul Suhmas, precum şi pe regii care locuiau pe malul mării, acel taur dintre Bharatas a cucerit apoi toate triburile *Mlechchha*. Puternicul fiu al zeului vântului, după ce a cucerit astfel diverse ţări şi a cerut tribut de la toate, a avansat spre Lohity. Şi fiul lui Pandu i-a obligat apoi pe toţi regii *Mlechchha* care locuiau în regiunile mlăştinoase de pe malul mării să plătească tribut şi diverse bogăţii, precum lemn de santal şi aloe, haine şi pietre preţioase, perle şi pături, aur şi argint şi corali valoroşi. Regii *Mlechchha* au revărsat asupra ilustrului fiu al lui Kunti o ploaie abundentă de bogăţii constând în monede şi pietre preţioase numărate cu sutele de milioane. Apoi, întorcându-se la Indraprastha, Bhima, cu teribila sa vitejie, a oferit întreaga bogăţie regelui Yudhisthira, cel drept.

SECŢIUNEA XXX

Vaisampayana a spus: - Astfel, Sahadeva, concediat cu afecţiune de către regele Yudhisthira cel drept, a pornit spre sud, însoţit de o oaste puternică. Puternic şi curajos, acel prinţ al neamului Kuru, învingându-i complet pe Suraseni, l-a adus pe regele Matsya sub stăpânirea sa. Apoi, eroul, învingându-l pe Dantavakra, puternicul rege al Adhirajas, şi obligându-l să plătească tribut, l-a repus pe tron. Prinţul l-a supus apoi pe Sukumara şi pe regele Sumitra, după care i-a învins pe ceilalţi Matsyas şi pe Patacharas. Dotat cu o mare inteligenţă, războinicul Kuru a cucerit în scurt timp ţara Nishadas, precum şi dealul înalt numit Gosringa şi pe stăpânul pământului numit Srenimat. Şi subjugând apoi ţara numită Navarashtra, eroul a mărşăluit împotriva lui Kuntibhoja, care a acceptat cu mare bunăvoinţă stăpânirea eroului cuceritor. Şi mărşăluind de acolo spre malurile Charmanwati, războinicul Kuru l-a întâlnit pe fiul regelui Jamvaka, care, din cauza vechilor ostilităţi, fusese învins anterior de Vasudeva. O Bharata, fiul lui Jamvaka i-a dat bătălie lui Sahadeva. Şi Sahadeva, învingându-l pe prinţ, a mărşăluit spre sud. Puternicul războinic i-a învins apoi pe Sekas şi pe alţii, şi le-a cerut tributuri, precum şi diverse pietre preţioase şi bogăţii. Aliindu-se cu triburile învinse, prinţul a mărşăluit apoi spre ţările situate pe malurile Narmadei. Şi învingându-i în luptă pe cei doi regi eroici ai Avanti, numiţi Vinda şi Anuvinda, susţinuţi de o oaste puternică, puternicul fiu al zeilor gemeni le-a luat o mare parte din bogăţii. După aceasta, eroul a mărşăluit spre oraşul Bhojakata şi acolo, O, rege al gloriei nepieritoare, a avut loc o luptă aprigă între el şi regele acelui oraş, care a durat două zile întregi. Dar fiul lui Madri, învingându-l pe invincibilul Bhismaka, i-a învins apoi în luptă pe regele Kosala şi pe conducătorul teritoriilor situate pe malurile Venwa, precum şi pe Kantarakas şi pe regii din estul Kosalas. Eroul i-a învins apoi pe Natakeyas şi pe Heramvaks în luptă şi, subjugând ţara Marudha, a cucerit Munjagrama prin forţa sa brută. Fiul lui Pandu i-a învins apoi pe puternicii monarhi ai Nachinas şi Arvukas şi pe diverşii regi ai pădurilor din acea parte a ţării. Înzestrat cu o mare forţă, eroul l-a supus apoi pe regele Vatadhipa. După ce i-a învins pe Pulinda în luptă, eroul a mărşăluit spre sud. Fratele mai mic al lui Nakula a luptat apoi o zi întreagă cu regele Pandrya. Eroul cu braţe lungi, după ce l-a învins pe acel monarh, a mărşăluit mai departe spre sud. Apoi a zărit celebrele peşteri din Kishkindhya şi, în acea regiune, a luptat timp de şapte zile cu regii maimuţe Mainda şi Dwivida. Acei regi iluştri, însă, fără a fi obosiţi de întâlnire, au fost mulţumiţi de Sahadeva. Şi adresându-se cu bucurie prinţului Kuru, au spus: „O, tigrule printre fiii lui Pandu, pleacă de aici, luând cu tine tributul nostru. Fie ca misiunea regelui Yudhishthira, cel drept şi dotat cu o mare inteligenţă, să fie îndeplinită fără obstacole.” Şi luând bijuterii şi pietre preţioase de la toţi, eroul a mărşăluit spre oraşul Mahishmati, iar acolo, acel taur printre oameni a luptat cu regele Nila. Bătălia care a avut loc între regele Nila şi puternicul Sahadeva, fiul lui Pandu, ucigaşul eroilor inamici, a fost aprigă şi teribilă. Şi întâlnirea a fost extrem de sângeroasă, iar viaţa eroului însuşi a fost expusă unui mare risc, pentru că zeul Agni însuşi l-a ajutat pe regele Nila în acea luptă. Atunci carele, eroii, elefanţii şi soldaţii în armurile lor din armata

lui Sahadeva păreau să fie în flăcări. Și văzând acest lucru, prințul din neamul Kuru a devenit extrem de neliniștit. Și, O, Janamejaya, văzând aceasta, eroul nu a putut să se hotărască ce să facă.

Janamejaya a spus: „O, regeneratule, de ce zeul Agni a devenit ostil în luptă față de Sahadeva, care lupta doar pentru îndeplinirea unui sacrificiu (și, prin urmare, pentru satisfacția lui Agni însuși)?”

Vaisampayana a spus: - Se spune, O, Janamejaya, că zeul Agni, în timp ce locuia în Mahishmati, și-a câștigat reputația de iubăreț. Regele Nila avea o fiică extrem de frumoasă. Ea obișnuia să stea mereu lângă focul sacru al tatălui ei, făcându-l să ardă cu putere. Și se întâmpla că focul regelui Nila, chiar dacă era alimentat, nu ardea până nu era agitat de suflul blând al buzelor frumoase ale fetei. Și se spunea în palatul regelui Nila și în casele tuturor supușilor săi că zeul Agni o dorea pe frumoasa fată ca soție. Și se întâmplă că el a fost acceptat de fata însăși. Într-o zi, zeul, luând forma unui brahman, se bucura fericit de compania frumoasei fete, când a fost descoperit de rege. Și virtuosul rege a ordonat ca brahmanul să fie pedepsit conform legii. La auzul acestui lucru, ilustrul zeu s-a aprins de mânie. Văzând acest lucru, regele s-a mirat foarte tare și și-a plecat capul jos, până la pământ. După ceva timp, regele, plecându-se adânc, i-a dăruit fiica sa zeului Agni, deghizat în brahman. Zeul Vibhabasu (Agni) a acceptat-o pe frumoasa fiică a regelui Nila și a devenit milostiv față de monarh. Agni, ilustrul împlinitor al tuturor dorințelor, i-a cerut monarhului să-i ceară o favoare. Și regele a cerut ca trupele sale să nu fie niciodată cuprinse de panică în timpul luptelor. Și de atunci, O, rege, acei monarhi care, din ignoranță, doresc să subjuge orașul regelui Nila, sunt consumați de Hutasana (Agni). Și de atunci, O, perpetuator al neamului Kuru, fetele din orașul Mahishmati au devenit destul de inacceptabile pentru alții (ca soții). Și Agni, prin binecuvântarea sa, le-a acordat libertate sexuală, astfel încât femeile din acel oraș să rătăcească mereu după bunul lor plac, fiecare nefiind legată de un anumit soț. Și, O, taur al neamului Bharata, de atunci monarhii (din alte țări) au părăsit acest oraș de teamă față de Agni. Iar virtuosul Sahadeva, văzând trupele sale cuprinse de frică și înconjurate de flăcări, a rămas nemișcat ca un munte. Și purificându-se și atingând apa, eroul (Sahadeva) s-a adresat apoi lui Agni, zeul care sfințește totul, cu aceste cuvinte: „Mă închin ție, O, tu, a cărui urmă este mereu marcată de fum. Toate eforturile mele sunt pentru tine. O, tu, sfințitor al tuturor, tu ești gura zeilor și tu ești Sacrificiul personificat. Tu ești numit Pavaka pentru că sfințești totul, și tu ești Havyavahana, pentru că porți untul clarificat care este turnat asupra ta. *Veda* a apărut pentru a-ți sluji și, prin urmare, tu ești numit Jataveda. Tu, care ești șeful zeilor, ești numit Chitrabhanu, Anala, Vibhavasu, Hutasana, Jvalana, Sikhi, Vaiswanara, Pingesa, Plavanga, Bhuritejah. Tu ești cel din care s-a născut Kumara (Kartikeya); tu ești sfânt; tu ești numit Rudragarva și Hiranyakrit. O, Agni, dă-mi energie, Vayu dă-mi viață, Pământul dă-mi hrană și putere, iar Apa dă-mi prosperitate. O, Agni, tu care ești prima cauză a apelor, tu care ești de o mare puritate, tu pentru care au apărut *Vedele*, tu care ești cel mai important dintre zei, tu care ești gura lor, O, purifică-mă cu adevărul tău. Rishii și Brahmanii, Zeitățile și Asurii toarnă unt clarificat în fiecare zi, conform rânduielii, în tine, în timpul sacrificiilor. Fie ca razele adevărului care emană din tine, în timp ce te arăți în acele sacrificii, să mă purifice. Tu, care ești înconjurat de fum și stăpânit de flăcări, tu, marele purificator al tuturor păcatelor născute din Vayu și mereu prezent în toate creaturile, purifică-mă cu razele adevărului tău. După ce m-am curățat astfel cu bucurie, O, tu, cel înălțat, mă rog ție. O, Agni, dă-mi acum mulțumire și prosperitate, cunoaștere și bucurie.”

Vaisampayana a continuat: - Cel care va turna unt clarificat în Agni recitând aceste *mantre*, va fi binecuvântat cu prosperitate și, având sufletul sub control complet, va fi curățat de toate păcatele sale.

Sahadeva, adresându-se din nou lui Agni, spuse: ”O, purtător al libațiilor sacrificiale, nu se cuvine să împiedici un sacrificiu!” După ce spuse aceasta, acel tigru printre oameni – fiul lui Madri – întinse niște iarbă *kusa* pe pământ și se așeză în așteptarea focului (care se apropia) și în

fața trupelor sale îngrozite și neliniștite. Și Agni, asemenea oceanului care nu depășește niciodată continentele, nu a trecut peste capul său. Pe de altă parte, apropiindu-se în liniște de Sahadeva și adresându-se prințului din neamul Kuru, Agni, zeul oamenilor, i-a dat toate asigurările și a spus: „O, tu, din neamul Kuru, ridică-te din această poziție. Ridică-te, te puneam doar la încercare. Cunosc toate intențiile tale, precum și pe cele ale fiului lui Dharma (Yudhisthira). Dar, O, cel mai bun dintre descendenții lui Bharata, atâta timp cât va exista un descendent al liniei regelui Nila, atâta timp acest oraș va fi protejat de mine. Totuși, O, fiu al lui Pandu, îți voi îndeplini dorințele inimii tale.” Și la aceste cuvinte ale lui Agni, O, taur al neamului Bharata, fiul lui Madri s-a ridicat cu inima veselă, și, împreunându-și mâinile și plecând capul, l-a venerat pe zeul focului, sfințitorul tuturor ființelor. Și în cele din urmă, după ce Agni a dispărut, regele Nila a venit acolo și, la porunca acelei zeități, l-a venerat cu riturile cuvenite pe Sahadeva, acel tigru printre oameni, acel stăpân al bătăliei. Și Sahadeva a acceptat acea venerare și l-a făcut să-i aducă tribut. Și după ce l-a adus astfel pe regele Nila sub stăpânirea sa, fiul victorios al lui Madri a mers mai departe spre sud. Eroul cu brațe lungi l-a adus apoi sub stăpânirea sa pe regele Tripura, de o energie nemăsurată. Apoi, îndreptându-și forțele împotriva regatului Paurava, l-a învins și l-a supus pe monarhul acestuia. După aceasta, prin mare efort, prințul l-a adus sub stăpânirea sa pe Akriti, regele Saurashtra și preceptorul Kausikas. În timpul șederii sale în regatul Saurashtra, virtuosul prinț a trimis un ambasador la regele Rukmin din Bhishmaka, în teritoriile Bhojakata, care, bogat în posesiuni și inteligență, era prietenul însuși al lui Indra. Și monarhul, împreună cu fiul său, amintindu-și relația lor cu Krishna, au acceptat cu bucurie, O, rege, domnia fiului lui Pandu. Apoi, stăpânul bătăliei, după ce a cerut bijuterii și bogății de la regele Rukmin, a mărșăluit mai departe spre sud. Și, înzestrat cu o mare energie și o mare forță, eroul i-a supus pe Surparaka și Talakata, precum și pe Dandakas. Războinicul Kuru a învins și a supus apoi nenumărați regi ai tribului *Mlechchha* care trăiau pe coastă, pe Nishadas și canibalii și chiar pe Karnapravarnas, precum și triburile numite *Kalamukhas*, care erau o încrucișare între oameni și *Rakshasas*, și întreaga regiune a munților Cole, precum și Surabhipatna, și insula numită Insula de Cupru, și muntele numit Ramaka. Războinicul cu suflet înalt, după ce l-a supus pe regele Timingila, a cucerit un trib sălbatic cunoscut sub numele de Kerakas, care erau oameni cu un singur picior. Fiul lui Pandu a cucerit, de asemenea, orașul Sanjayanti și țara Pashandas și Karahatakas doar cu ajutorul mesagerilor săi și i-a obligat pe toți să-i plătească tribut. Eroul i-a supus și a cerut tributuri de la Paundrayas și Dravidas, împreună cu Udrakeralas și Andhras și Talavanas, Kalingas și Ushtrakarnikas, precum și de la încântătorul oraș Atavi și de la Yavanas. Și, o, rege al regilor, ucigașul tuturor dușmanilor, fiul virtuos și inteligent al lui Madri, ajuns la malul mării, a trimis cu mare încredere mesageri către ilustrul Vibhishana, nepotul lui Pulastya. Și monarhul a acceptat de bunăvoie domnia fiului lui Pandu, pentru că acel rege inteligent și înălțat considera totul ca fiind o acțiune a Timpului. Și i-a trimis fiului lui Pandu diverse feluri de bijuterii și pietre prețioase, lemn de santal și lemn, multe ornamente celest, haine scumpe și multe perle valoroase. Iar inteligentul Sahadeva, acceptându-le pe toate, s-a întors în propriul său regat.

Astfel, O, rege, ucigașul tuturor dușmanilor, după ce a învins prin conciliere și război numeroși regi și i-a obligat să-i plătească tribut, s-a întors în orașul său. Taurul din neamul Bharata, după ce i-a dăruit întreaga avere regelui Yudhisthira cel drept, s-a considerat, O, Janamejaya, încununat de succes și a continuat să trăiască fericit.

SECȚIUNEA XXXI

Vaisampayana a spus: - Vă voi povesti acum faptele și triumfurile lui Nakula și cum acest nobil a cucerit teritoriul care fusese odată subjugat de Vasudeva. Inteligentul Nakula, înconjurat de o mare oaste, a pornit din Khandavaprastha spre vest, făcând pământul să tremure de strigătele și urletele leonine ale războinicilor și de zgomotul profund al roților carelor. Iar eroul a atacat mai întâi țara muntoasă numită Rohitaka, care era dragă (generalului celest) Kartikeya și care era încântătoare și prosperă, plină de vite și de tot felul de bogății și produse. Și întâlnirea pe care fiul lui Pandu a avut-o cu Mattamyurakas din acea țară a fost aprigă. Și ilustrul Nakula, după aceasta, a

subjugat întreaga țară deșertică și regiunea cunoscută sub numele de Sairishaka, plină de belșug, precum și pe cea numită Mahetta. Și eroul a avut o întâlnire aprigă cu înțeleptul regal Akrosa. Și fiul lui Pandu a părăsit acea parte a țării după ce a subjugat Dasarnas, Sivis, Trigartas, Amvashtas, Malavas, cele cinci triburi ale Karnatas și acele clase de două ori născute care se numeau Madhyamakeyas și Vattadhanas. Și, făcând o călătorie ocolitoare, acel taur printre oameni a cucerit triburile (Mlechcha) numite Utsava-sanketas. Și ilustrul erou a supus în curând puternicul Gramaniya care locuia pe malul mării, și Sudras și Abhiras care locuiau pe malurile Saraswati, și toate triburile care trăiau din pescuit, precum și pe cei care locuiau în munți, și întreaga țară numită după cele cinci râuri, și munții numiți Amara, și țara numită Uttarayotisha și orașul Divyakutta și tribul numit Dwarapala. Și fiul lui Pandu, prin forță brută, i-a supus pe Ramathas, Harahunas și pe diverși regi din vest. Și în timp ce se afla acolo, Nakula a trimis, O, Bharata, mesageri la Vasudeva. Și Vasudeva, împreună cu toți Yadava, i-au acceptat domnia. Și puternicul erou, mergând de acolo la Sakala, orașul Madras, l-a făcut pe unchiul său Salya să accepte din afecțiune domnia Pandava. Și, O, monarhule, ilustrul prinț, merită ospitalitatea și divertismentul din partea unchiului său, a fost bine primit de unchiul său. Și priceput în război, prințul, luând de la Salya o mare cantitate de bijuterii și pietre prețioase, a părăsit regatul său. Și fiul lui Pandu a supus apoi pe ferocii *Mlechchas* care locuiau pe coastă, precum și triburile sălbatice ale Palhavas, Kiratas, Yavanas și Sakas.După ce a subjugat diverși monarhi și i-a obligat pe toți să-i plătească tribut, Nakula, cel mai important dintre Kuru, plin de resurse, s-a întors spre propriul său oraș. Și, O, rege, comoara adusă de Nakula era atât de mare încât zece mii de cămile abia o puteau căra pe spinare. Ajuns la Indraprastha, eroicul și norocosul fiu al lui Madri i-a prezentat lui Yudhishthira întreaga avere.

„Astfel, O, rege, Nakula a subjugat țările care se aflau la vest — direcția care este prezidată de zeul Varuna și care fusese subjugată odată de Vasudeva însuși!”

Rajasuyika Parva

SECȚIUNEA XXXII

Vaisampayana a spus: - Datorită protecției oferite de Yudhisthira cel drept și adevărului pe care l-a prețuit întotdeauna în comportamentul său, precum și controlului sub care i-a ținut pe toți dușmanii, supușii acelui monarh virtuos erau cu toții angajați în ocupațiile lor respective. Și datorită impozitării echitabile și domniei virtuoase a monarhului, norii din regatul său au adus atâta ploaie cât dorea poporul, iar orașele și satele au devenit foarte prospere. Într-adevăr, ca urmare a acțiunilor monarhului, toate treburile regatului, în special sacrificarea vitelor, agricultura și comerțul, au prosperat foarte mult. O, rege, în acele zile, nici măcar hoții și escrocii nu spuneau minciuni între ei, nici cei care erau favoriții monarhului. Nu existau secete, inundații, epidemii, incendii și morți premature în acele zile ale lui Yudhishthira dedicate virtuții. Și numai pentru a-i oferi servicii plăcute, pentru a-l venera sau pentru a-i aduce tributuri care nu-l sărăceau, ceilalți regi se apropiau de Yudhisthira (și nu din ostilitate sau pentru a-l înfrunta în luptă). Marea cameră a comorilor regelui era atât de plină de bogății obținute în mod virtuos, încât nu putea fi golită nici măcar în o sută de ani. Și fiul lui Kunti, constatând starea tezaurului său și întinderea posesiunilor sale, și-a îndreptat inima spre celebrarea unui sacrificiu. Prietenii și ofițerii săi, fiecare separat și toți împreună, s-au apropiat de el și i-au spus: „A sosit timpul, O, înălțatule, pentru sacrificiul tău. Așadar, să se facă pregătirile fără pierdere de timp”. În timp ce vorbeau astfel, Hari (Krishna), cel atotștiutor și străvechi, sufletul *Vedelor,* cel invincibil, așa cum îl descriu cei care au cunoaștere, cel mai important dintre toate existențele veșnice din univers, originea tuturor lucrurilor, precum și cel în care toate lucrurile se dizolvă, stăpânul trecutului, viitorului și prezentului Kesava — ucigașul lui Kesi, bastionul tuturor Vrishnis, cel care alungă orice teamă în vremuri de necaz și cel care îi învinge pe toți dușmanii, după ce l-a numit pe Vasudeva la comanda armatei (Yadava) și după ce a adus cu el pentru regele Yudhishthira o mare comoară, a intrat în acea excelentă cetate a cetăților. Khandava, înconjurat de o oaste puternică și umplând atmosfera cu zgomotul roților carului său. Iar

Madhava, acel tigru printre oameni, sporind averea nelimitată a Pandavilor cu oceanul inepuizabil de pietre prețioase pe care le adusese, sporise și durerea dușmanilor Pandavilor. Capitala Bharata era înveselită de prezența lui Krishna, la fel cum o regiune întunecată este înveselită de soare sau o regiune cu aer calm de o briză ușoară. Apropiindu-se de el cu bucurie și primindu-l cu respectul cuvenit, Yudhishthira l-a întrebat de sănătate. Și după ce Krishna s-a așezat confortabil, acel taur printre oameni, fiul lui Pandu, împreună cu Dhaumya și Dwaipayana și ceilalți preoți sacrificiali, precum și cu Bhima, Arjuna și gemenii, i s-au adresat astfel lui Krishna:

> O, Krishna, pentru tine este că întreaga lume se află sub stăpânirea mea. Și, O, tu, din neamul Vrishni, prin harul tău am dobândit o avere imensă. Și, O, fiu al lui Devaki, O, Madhava, doresc să dedic această avere, conform legii, brahmanilor superiori și purtătorului de libații sacrificiale. Și, O, tu din neamul Dasarha, se cuvine să-mi acorzi permisiunea să sărbătoresc un sacrificiu împreună cu tine și cu frații mei mai mici. De aceea, O, Govinda, O, tu, cel cu brațe lungi, instalează-te la acel sacrificiu; căci, O, tu, din neamul Dasarha, dacă vei oferi sacrificiul, eu voi fi curățat de păcat. Sau, O, tu, cel înălțat, acordă-mi permisiunea să fiu instalat la sacrificiu împreună cu frații mei mai mici, căci, cu permisiunea ta, O, Krishna, voi putea să mă bucur de roadele unui sacrificiu excelent.

Vaisampayana a continuat: - După ce a spus aceasta, Krishna i-a lăudat virtuțile lui Yudhisthira și i-a spus: „Tu, O, tigru printre regi, meriți demnitatea imperială. De aceea, să fie săvârșit marele sacrificiu de către tine. Și dacă vei săvârși acel sacrificiu și vei obține roadele lui, noi toți ne vom considera încununați de succes. Eu sunt mereu angajat în căutarea binelui. Adu tu, așadar, sacrificiul pe care îl dorești. Folosește-mă și pe mine într-o funcție în acest scop, căci eu voi asculta toate poruncile tale.” **Yudhisthira a răspuns**: „O, Krishna, hotărârea mea este deja încununată de succes, iar succesul este cu siguranță al meu, când tu, O, Harishikesa, ai sosit aici în conformitate cu dorința mea!”

Vaisampayana a continuat: - La porunca lui Krishna, fiul lui Pandu, împreună cu frații săi, s-a apucat să strângă materialele necesare pentru efectuarea sacrificiului *Rajasuya*. Iar pedepsitorul tuturor dușmanilor, fiul lui Pandu, i-a poruncit apoi lui Sahadeva, cel mai de seamă dintre toți războinicii și toți miniștrii, spunând: „Să se numească persoane care să adune fără pierdere de timp toate articolele pe care brahmanii le-au indicat ca fiind necesare pentru îndeplinirea acestui sacrificiu, precum și toate materialele și lucrurile necesare pentru a aduce noroc pe care Dhaumya le poate ordona ca fiind necesare pentru acesta, fiecare dintre ele fiind de tipul necesar și una după alta, în ordinea cuvenită. Indrasena, Visoka și Puru, împreună cu Arjuna ca vizitiu al său, să se ocupe de strângerea hranei, dacă vor să-mi facă pe plac. Acești cei mai de seamă dintre Kuru să adune, de asemenea, toate articolele cu gust și miros plăcut, care pot încânta și atrage inimile brahmanilor.”

În același timp cu aceste cuvinte ale regelui Yudhisthira cel drept, Sahadeva, cel mai de seamă dintre războinici, după ce a îndeplinit totul, a prezentat problema regelui. Și Dwaipayana, O, rege, a numit atunci ca preoți sacrificiali brahmani înălțați, care erau ca și *Vedele* însele în forme întrupate. Fiul lui Satyavati a devenit el însuși *Brahma* acelui sacrificiu. Iar acel taur din rasa Dhananjaya, Susaman, a devenit cântărețul imnurilor vedice (*Sama*). Yajnavalkya, devotat lui *Brahma*, a devenit *Adhyaryu*, iar Paila, fiul lui Vasu și Dhaumya, a devenit *Hotris*. Și, O, taur al neamului Bharata, discipolii și fiii acestor oameni, toți bine familiarizați cu *Vedele* și ramurile *Vedelor*, au devenit *Hotragts*. Și toți, după ce au rostit binecuvântări și au recitat obiectul sacrificiului, au adorat, conform rânduielii, marele complex sacrificial. La porunca brahmanilor, constructorii și meșterii au ridicat acolo numeroase edificii spațioase și bine parfumate, asemenea templelor zeilor. După ce acestea au fost terminate, cel mai bun dintre regi și taurul dintre oameni, Yudhishthira, i-a poruncit consilierului său șef, Sahadeva, spunând: „Trimite, fără pierdere de timp, mesageri înzestrați cu viteză pentru a invita pe toți la sacrificiu”. Și Sahadeva, auzind aceste cuvinte

ale regelui, a trimis mesageri spunându-le: „Invitați-i pe toți brahmanii din regat și pe toți proprietarii de pământ (kshatriya) și pe toți vaișya, precum și pe toți *sudra* respectabili, și aduceți-i aici!”

Vaisampayana a continuat: - Dotate cu viteză, aceste mesagere, astfel comandate, au invitat pe toată lumea conform ordinelor lui Pandava, fără a pierde timp, și au adus cu ele multe persoane, atât prieteni, cât și străini. Apoi, O, Bharata, brahmanii, la momentul potrivit, l-au instalat pe Yudhishthira, fiul lui Kunti, la sacrificiul *Rajasuya*. Și după ce ceremonia de instalare s-a încheiat, acel om de seamă, virtuosul rege Yudhishthira, asemănător cu zeul Dharma însuși în formă umană, a intrat în incinta sacrificială, înconjurat de mii de brahmani și de frații săi, de rude, prieteni și consilieri, precum și de un număr mare de regi Kshatriya care veniseră din diferite țări și de ofițerii statului. Numeroși brahmani, bine pregătiți în toate ramurile cunoașterii și versați în *Vede* și în diversele lor ramuri, au început să sosească din diverse țări. Mii de meșteșugari, la porunca regelui Yudhishthira cel drept, au ridicat pentru acei brahmani și însoțitorii lor locuințe separate, bine aprovizionate cu hrană și haine, precum și cu fructe și flori de fiecare anotimp. Și, O, rege, veneraţi cu respect de către monarh, brahmanii au continuat să locuiască acolo, petrecându-și timpul în conversații pe diverse teme și urmărind spectacolele actorilor și dansatorilor. Și zgomotul brahmanilor cu suflet înalt, mâncând și vorbind vesel, se auzea acolo fără întrerupere. „Dă” și „Mănâncă” erau cuvintele care se auzeau acolo neîncetat și în fiecare zi. Și, O, Bharata, regele Yudhishthira cel drept le-a dat fiecăruia dintre acei brahmani mii de vaci, paturi, monede de aur și fecioare.

Astfel a început pe pământ sacrificiul acelui erou fără egal, ilustrul fiu al lui Pandu, asemenea sacrificiului din ceruri al lui Sakra însuși. Apoi, acel taur printre oameni, regele Yudhishthira, l-a trimis pe Nakula, fiul lui Pandu, la Hastinapura pentru a-i aduce pe Bhishma și Drona, Dhritarashtra și Vidura și Kripa și pe cei dintre verii săi care îi erau binevoitori.

SECȚIUNEA XXXIII

Vaisampayana a spus: - Nakula, fiul lui Pandu, mereu victorios, ajuns la Hastinapura, i-a invitat oficial pe Bhishma și Dhritarashtra. Cei mai în vârstă dintre membrii neamului Kuru, cu preceptorul în frunte, invitați cu ceremoniile cuvenite, au venit cu inima plină de bucurie la acel sacrificiu, cu brahmanii mergând înaintea lor. Și, O, descendent al neamului Bharata, auzind de sacrificiul regelui Yudhishthira, sute de alți Kshatriya, cunoscători ai naturii sacrificiului, au venit cu inima plină de bucurie din diferite țări, dorind să-l vadă pe regele Yudhishthira, fiul lui Pandu, și palatul său de sacrificiu, și au adus cu ei multe bijuterii scumpe de diferite feluri. Și Dhritarashtra și Bhishma și Vidura, de înaltă inteligență; și toți frații Kaurava, cu Duryyodhana în frunte; și Suvala, regele Gandhara, și Sakuni, înzestrat cu mare putere; și Achala, și Vrishaka, și Karna, cel mai de seamă dintre toți vizitii; și Salya, înzestrat cu mare putere, și puternicul Valhika; și Somadatta, și Bhuri din neamul Kuru, și Bhurisravas și Sala; și Aswatthama, Kripa, Drona și Jayadratha, conducătorul Sindhu; și Yajnasena cu fiii săi, și Salya, stăpânul pământului, și marele rege războinic Bhagadatta din Pragjyotisha, însoțit de toate triburile *Mlechcha* care locuiau în regiunile mlăștinoase de pe malul mării; și mulți regi ai munților, și regele Vrihadvala; și Vasudeva, regele *Paundrayas*, și regii din Vanga și Kalinga; și Akastha și Kuntala și regii din Malavas și Andhrakas; și Dravidas și Singhalas și regele din Kashmira, și regele Kuntibhoja, plin de energie, și regele Gauravahana, și toți ceilalți regi eroici din Valhika; și Virata cu cei doi fii ai săi, și Mavella, înzestrat cu mare putere; și diverși regi și prinți care domneau în diverse țări; și, O, Bharata, regele Sisupala, înzestrat cu mare energie și invincibil în luptă, însoțit de fiul său — toți au venit la sacrificiul fiului lui Pandu. Și Rama și Aniruddha și Kanaka și Sarana; și Gada, Pradyumna, Shamva și Charudeshna, de mare energie; și Ulmuka și Nishatha și curajosul Angavaha; și nenumărați alți Vrishni — toți războinici puternici — au venit acolo.

Aceştia şi mulţi alţi regi din ţara de mijloc au venit, O, monarhule, la marele sacrificiu *Rajasuya* al fiului lui Pandu. Şi, O, rege, la porunca regelui Yudhishthira cel drept, tuturor acelor monarhi li s-au atribuit conace pline cu tot felul de alimente şi împodobite cu bazine şi copaci înalţi. Iar fiul lui Dharma i-a venerat pe toţi acei monarhi iluştri aşa cum meritau. Veneraţi de rege, ei s-au retras în reşedinţele care le-au fost alocate. Aceste reşedinţe erau (albe şi înalte) ca stâncile din Kailasa, plăcute privirii şi dotate cu tot felul de mobilier. Erau înconjurate pe toate părţile de ziduri bine construite şi înalte, văruite în alb; ferestrele lor erau acoperite cu reţele de aur, iar interiorul era mobilat cu rânduri de perle, scările erau uşor de urcat, iar podelele erau acoperite cu covoare scumpe. Toate erau împodobite cu ghirlande de flori şi parfumate cu aloe excelentă. Albe ca zăpada sau ca luna, ele arătau extrem de frumoase chiar şi de la distanţa de un *ayojana*. Uşile şi intrările lor erau dispuse uniform şi erau suficient de largi pentru a permite accesul unei mulţimi de persoane. Împodobite cu diverse obiecte scumpe şi construite din diverse metale, ele arătau ca vârfurile Himavatului. După ce s-au odihnit o vreme în acele conace, monarhii l-au văzut pe regele Yudhishthira cel drept înconjurat de numeroşi *Sadasyas* (preoţi sacrificiali) şi efectuând mereu sacrificii distinse prin daruri mari către Brahmanas. Conacul sacrificial în care erau prezenţi regii şi Brahmanas şi marii *Rishis* arăta, O, rege, la fel de frumos ca şi cerul însuşi, aglomerat de zei!

SECŢIUNEA XXXIV

Vaisampayana a spus: - Atunci, O, rege, Yudhishthira, după ce s-a apropiat şi şi-a închinat bunicului şi învăţătorului său, s-a adresat lui Bhishma, Drona, Kripa, fiului lui Drona, Duryodhana şi Vivingsati şi a spus: „Ajutaţi-mă cu toţii în chestiunea acestui sacrificiu. Această mare comoară care se află aici este a voastră. Consultaţi-vă între voi şi îndrumaţi-mă după cum doriţi.”

Cel mai mare dintre fiii lui Pandu, care fusese instalat la sacrificiu, după ce le-a spus tuturor acest lucru, i-a numit pe fiecare dintre ei în funcţii potrivite. L-a numit pe Dussasana să supravegheze departamentul de hrană şi alte articole de plăcere. Aswatthama a fost rugat să se ocupe de brahmani. Sanjaya a fost numit să ofere închinare în schimb regilor. Bhishma şi Drona, amândoi înzestraţi cu o mare inteligenţă, au fost numiţi să vadă ce s-a făcut şi ce a rămas nefăcut. Iar regele l-a numit pe Kripa să aibă grijă de diamante, aur, perle şi pietre preţioase, precum şi de distribuirea darurilor către brahmani. Şi astfel, alţi tigri printre oameni au fost numiţi în funcţii similare. Valhika, Dhritarashtra, Somadatta şi Jayadratha, aduşi acolo de Nakula, se plimbau, bucurându-se ca stăpâni ai sacrificiului. Vidura, numit şi Kshatta, cunoscător al tuturor regulilor moralităţii, a devenit distribuitorul. Duryyodhana a devenit primitorul tributurilor aduse de regi. Krishna, care era el însuşi centrul tuturor lumilor şi în jurul căruia se mişcau toate creaturile, dornice să obţină roade excelente, s-a angajat din proprie voinţă să spele picioarele brahmanilor.

Şi dorind să vadă acea reşedinţă sacrificială, precum şi pe regele Yudhishthira cel drept, nimeni nu a venit acolo cu un tribut mai mic de o mie (ca număr, greutate sau măsură). Toţi l-au onorat pe regele Yudhishthira cel drept cu daruri generoase de bijuterii. Şi fiecare dintre regi a făcut un dar din averea sa, mângâindu-se cu mândria că bijuteriile pe care le-a dăruit îl vor ajuta pe regele Kuru Yudhisthira să-şi ducă la bun sfârşit sacrificiul.

Şi, O, monarhule, complexul sacrificial al ilustrului fiu al lui Kunti arăta extrem de frumos — cu multitudinea de palate construite pentru a dăinui veşnic şi aglomerate de gărzi şi războinici. Acestea erau atât de înalte încât vârfurile lor atingeau carele zeilor care veniseră să asiste la sacrificiu; la fel şi carele celestelor, locuinţele brahmanilor şi conacele construite acolo pentru regi, asemănătoare carelor celestelor, împodobite cu pietre preţioase şi pline de tot felul de bogăţii, şi, în sfârşit, mulţimile de regi care veniseră acolo, toţi înzestraţi cu frumuseţe şi bogăţie. Yudhisthira, parcă rivalizând cu Varuna însuşi în bogăţie, a început sacrificiul (lui *Rajasuya*), marcat de şase focuri şi daruri generoase pentru brahmani. Regele i-a mulţumit pe toţi cu cadouri de mare valoare şi, într-adevăr, cu tot felul de obiecte pe care cineva le-ar putea dori. Cu abundenţă de orez şi de tot

felul de alimente, precum și cu o mulțime de bijuterii aduse ca tribut, acea vastă adunare era formată din persoane care erau toate hrănite din plin. Zeii au fost, de asemenea, mulțumiți de sacrificiul *Ida*, untul clarificat, *Homa* și libațiile turnate de marii *Rishi* versați în *mantre* și pronunție. La fel ca zeii, și brahmanii au fost mulțumiți de darurile sacrificiale, de mâncare și de bogăția mare. Și toate celelalte ordine de oameni au fost, de asemenea, mulțumite de acel sacrificiu și pline de bucurie.

Astfel se încheie secțiunea a treizeci și patra din Rajasuyika Parva din Sabha Parva.

Arghyaharana Parva

SECȚIUNEA XXXV

Vaisampayana a spus: — În ultima zi a sacrificiului, când regele urma să fie stropit cu apa sacră, marii brahmani *rishi*, care meritau întotdeauna un tratament respectuos, împreună cu regii invitați, au intrat împreună în incinta interioară a complexului sacrificial. Și acei iluștri *Rishis*, cu Narada în frunte, așezați confortabil alături de acei înțelepți regali în incinta respectivă, arătau ca zeii așezați în palatul lui Brahma, în compania *Rishis*-ilor cerești. Înzestrați cu o energie nemăsurată, acei *Rishis*, având timp liber, au început diverse subiecte de conversație. „*Așa este*”, ”*Nu este așa*”, ”*Chiar așa este*”, ”*Nu poate fi altfel*” – astfel mulți dintre ei s-au angajat în discuții unii cu alții. Unii dintre disputanți, prin argumente bine alese, făceau ca poziția mai slabă să pară mai puternică și cea mai puternică să pară mai slabă. Unii disputanți, înzestrați cu o mare inteligență, se năpusteau asupra poziției susținute de alții ca șoimii care se aruncă asupra cărnii aruncate în aer, în timp ce alții, versați în interpretarea tratatelor religioase și a jurămintelor rigide și bine familiarizați cu fiecare comentariu și glosă, se angajau în conversații plăcute. Și, O, rege, acea platformă aglomerată de zei, brahmani și mari *rishi* arăta extrem de frumoasă, ca întinderea vastă a firmamentului împânzită de stele. O, monarhule, nu era atunci niciun *sudra* în apropierea platformei din conacul lui Yudhisthira, nici nimeni care să nu fi depus jurământul.

Și Narada, văzând prosperitatea norocosului Yudhisthira, care s-a născut din acel sacrificiu, a devenit foarte mulțumit. Văzând acea mulțime vastă de Kshatriya, *Muni* Narada, O, rege al oamenilor, a devenit gânditor. Și, O, taur printre oameni, Rishi a început să-și amintească cuvintele pe care le auzise demult în palatul lui Brahma cu privire la încarnarea pe pământ a unor părți din fiecare zeitate. Și știind, O, fiu al neamului Kuru, că aceea era o adunare de zei (încarnați), Narada s-a gândit în mintea sa la Hari cu ochi ca petalele de lotus. El știa că acel creator al tuturor lucrurilor, cel mai înălțat dintre toți zeii — Narayana — care comandase odinioară celor cerești, spunând: „Năşteți-vă pe pământ și ucideți-vă unii pe alții și întoarceți-vă în ceruri” — acel ucigaș al tuturor dușmanilor zeilor, acel cuceritor al tuturor orașelor ostile, pentru a-și îndeplini propria promisiune, se născuse în ordinul Kshatriya. Și Narada știa că înălțatul și sfântul Narayana, numit și Sambhu, stăpânul universului, după ce le-a poruncit astfel tuturor celor cerești, s-a născut în neamul Yadus și că cel mai important dintre toți perpetuatorii neamurilor, provenind din neamul Andhaka-Vrishnis de pe pământ, a fost binecuvântat cu mare noroc și strălucea ca luna însăși printre stele. Narada știa că Hari, zdrobitorul dușmanilor, a cărui forță a brațului era mereu lăudată de toți cei cerești, printre care și Indra, trăia atunci în lume sub formă umană. O, Cel care s-a creat singur va lua (de pe pământ) această vastă adunare de Kshatriya înzestrați cu atâta forță. Aceasta era viziunea lui Narada, cel atotștiutor, care știa că Hari sau Narayana era acel Domn Suprem pe care toată lumea îl venera cu sacrificii. Și Narada, înzestrat cu o mare inteligență, cel mai important dintre toți oamenii și versat în moralitate, gândindu-se la toate acestea, stătea la sacrificiul înțeleptului rege Yudhisthira, cel drept, cu sentimente de uimire.

Atunci Bhishma, O, rege, adresându-se regelui Yudhisthira cel drept, a spus: „O, Bharata, să se ofere *Argkya* (un semn de respect) regilor, după cum merită fiecare dintre ei. Ascultă, O,

Yudhishthira, preceptorul, preotul sacrificial, ruda, Snataka, prietenul și regele, s-a spus că aceștia sunt cei șase care merită *Arghya*. Înțelepții au spus că atunci când oricare dintre aceștia locuiește cu cineva timp de un an întreg, merită să fie venerat cu *Arghya*. Aceşti regi stau cu noi de ceva timp. De aceea, O, rege, să se procure *Arghyas* pentru a fi oferit fiecăruia dintre ei. Și să se ofere mai întâi un *Arghya* celui mai important dintre cei prezenți."

Auzind aceste cuvinte ale lui Bhishma, Yudhishthira a spus: „O, strămoșule, O, tu, din neamul Kuru, pe cine consideri cel mai important dintre aceștia și cui ar trebui să-i oferim *Arghya*, spune-mi, O, strămoșule."

Vaisampayana a continuat: — Atunci, O, Bharata, Bhishma, fiul lui Santanu, a judecat cu inteligența sa că pe pământ Krishna era cel mai important dintre toți. Și a spus: — Așa cum soarele este printre toate obiectele luminoase, la fel este și cel (adică Krishna) (care strălucește ca soarele) printre noi toți, datorită energiei, forței și vitejiei sale. Iar această reședință sacrificială a noastră este iluminată și înveselită de el, așa cum o regiune fără soare este iluminată de soare, sau o regiune cu aer calm este înviorată de o adiere de vânt. Astfel poruncit de Bhishma, Sahadeva, înzestrat cu mare vitejie, i-a prezentat în mod cuvenit primul *Arghya* din ingrediente excelente lui Krishna din neamul Vrishni. Krishna l-a acceptat, de asemenea, conform formelor ordonanței. Dar Sisupala nu a putut suporta să vadă acea închinare oferită lui Vasudeva. Și acest puternic rege al Chedi, mustrându-i în mijlocul adunării atât pe Bhishma, cât și pe Yudhishthira, l-a criticat pe Vasudeva după aceea.

SECȚIUNEA XXXVI

Sisupala a spus: - O, tu, din neamul Kuru, acesta din neamul Vrishni nu merită venerarea regală ca și cum ar fi un rege, în mijlocul tuturor acestor monarhi iluștri. O, fiu al lui Pandu, această conduită a ta, de a-l venera de bunăvoie cu ochi ca petalele de lotus, nu este demnă de iluștrii Pandavi. Voi, fii ai lui Pandu, voi sunteți copii. Voi nu știți ce este moralitatea, pentru că aceasta este foarte subtilă. Bhishma, acest fiu al lui Ganga are puține cunoștințe și a încălcat regulile moralității (dându-vă un astfel de sfat). Și, O, Bhishma, dacă cineva ca tine, posedând virtute și moralitate, acționează din motive de interes, el merită să fie condamnat de cei cinstiți și înțelepți. Cum se face că cel din neamul Dasarha, care nici măcar nu este rege, acceptă venerarea în fața acestor regi și cum se face că a fost venerat de voi? O, taur al neamului Kuru, dacă îl consideri pe Krishna cel mai în vârstă, iată-l pe Vasudeva, și cum poate fi spus acest lucru despre fiul său în prezența lui? Sau, dacă îl consideri pe Vasudeva binefăcătorul și susținătorul tău, iată-l pe Drupada; cum poate atunci Madhava să merite (prima) venerare? Sau, O, fiu al lui Kuru, îl consideri pe Krishna învățător? Când Drona este aici, cum l-ai venerat pe cel din neamul Vrishni? Sau, O, fiu al lui Kuru, îl consideri pe Krishna drept *Ritwija*? Când bătrânul Dwaipayana este aici, cum l-ai venerat pe Krishna? Din nou, când bătrânul Bhishma, fiul lui Santanu, cel mai de seamă dintre oameni, care nu va muri decât din propria voință, este aici, de ce, O, rege, l-ai venerat pe Krishna? Când bravul Aswatthaman, versat în toate ramurile cunoașterii, este aici, de ce, O, rege, l-ai venerat pe Krishna, O, tu, din neamul Kuru? Când acel rege al regilor, Duryodhana, cel mai de seamă dintre oameni, este aici, la fel ca și Kripa, preceptorul prinților Bharata, de ce l-ai venerat pe Krishna? Cum, O, fiu al lui Pandu, trecând peste Druma, preceptorul Kimpurusas, l-ai venerat pe Krishna? Când invincibilul Bhishmaka și regele Pandya, care posedă toate semnele de bun augur, și cei mai de seamă dintre regi — Rukmi și Ekalavya și Salya, regele Madrasului, sunt aici, cum, O, fiu al lui Pandu, i-ai oferit lui Krishna prima venerație? Aici se află și Karna, care se laudă mereu cu puterea sa printre toți regii și care este (într-adevăr) înzestrat cu o mare putere, discipolul preferat al brahmanului Jamadagnya, eroul care a învins în luptă toți monarhii doar cu propria sa putere. Cum, O, Bharata, trecând peste el, i-ai oferit prima venerare lui Krishna? Cel care l-a ucis pe Madhu nu este nici preot sacrificial, nici învățător, nici rege. Faptul că tu, în ciuda tuturor acestor lucruri, l-ai venerat, O, șef al Kurusilor, nu poate fi decât din motive de câștig. Dacă, O, Bharata, dorința ta era să-i oferi prima venerație celui care l-a ucis pe Madhu, de ce au fost aduși aici acești monarhi pentru

a fi insultați în acest fel? Nu i-am adus omagiu ilustrului fiu al lui Kunti din teamă, din dorința de câștig sau pentru că am fost convinși prin conciliere. Dimpotrivă, i-am adus omagiu pur și simplu pentru că el a dorit demnitatea imperială din motive de virtute. Și totuși, el este cel care ne insultă astfel. O, rege, din ce alt motiv, dacă nu din dorința de a insulta, ai fi putut să-l venerezi pe Krishna, care nu posedă însemnele regalității, cu *Arghya* în mijlocul monarhilor adunați? Într-adevăr, reputația de virtute pe care fiul lui Dharma a dobândit-o a fost dobândită de el fără motiv, căci cine ar oferi o astfel de venerare necuvenită celui care s-a îndepărtat de virtute? Acest nenorocit născut în neamul Vrishnis l-a ucis pe nedrept pe ilustrul rege Jarasandha. Dreptatea a fost astăzi abandonată de Yudhishthira, iar el a dat dovadă doar de meschinărie prin faptul că i-a oferit *Arghya* lui Krishna. Dacă fiii neajutorați ai lui Kunti erau speriați și înclinați spre meschinărie, tu, O, Madhava, ar fi trebuit să-i luminezi cu privire la pretențiile tale la prima venerare? De ce, O, Janarddana, ai acceptat venerarea pe care nu o meriți, deși ți-a fost oferită de acei prinți meschini? Tu dai mare importanță venerării care ți-a fost oferită pe nedrept, asemenea unui câine care linge în singurătate o cantitate de unt clarificat pe care a obținut-o. O Janarddana, aceasta nu este de fapt o insultă adusă monarhilor; dimpotrivă, tu ești cel pe care Kurușii l-au insultat. Într-adevăr, O, ucigaș al lui Madhu, așa cum o soție este pentru cel care nu are putere virilă, așa cum un spectacol frumos este pentru cel orb, așa este această venerare regală pentru tine, care nu ești rege. Ce este Yudhishthira, s-a văzut; ce este Bhishma, s-a văzut; și ce este acest Vasudeva, s-a văzut. Într-adevăr, toți aceștia au fost văzuți așa cum sunt!

„După ce a rostit aceste cuvinte, Sisupala s-a ridicat de pe scaunul său excelent și, însoțit de regi, a părăsit adunarea.”

SECȚIUNEA XXXVII

Vaisampayana a spus: - Atunci, regele Yudhishthira a alergat în grabă după Sisupala și i-a vorbit cu blândețe și într-un ton conciliant următoarele cuvinte: „O, stăpân al pământului, ceea ce ai spus nu este deloc potrivit pentru tine. O, rege, este un păcat grav și o cruzime inutilă. Nu-l insulta pe Bhishma, O, rege, spunând că el nu știe ce este virtutea. Iată, acești mulți regi, mai în vârstă decât tine, aprobă cu toții venerarea oferită lui Krishna. Se cuvine să o suporți cu răbdare, ca și ei. O, stăpân al Chedi, Bhishma îl cunoaște cu adevărat pe Krishna. Tu nu-l cunoști atât de bine ca acesta din neamul Kuru.”

Bhishma a spus, de asemenea, după aceasta: - Cel care nu aprobă venerarea oferită lui Krishna, cel mai vechi din univers, nu merită nici cuvinte blânde, nici împăcare. Șeful războinicilor Kshatriya, care, după ce a învins un Kshatriya în luptă și l-a adus sub puterea sa, îl eliberează, devine guru (preceptor sau maestru) al celui învins. Nu văd în această adunare de regi nici măcar un singur conducător al oamenilor care să nu fi fost învins în luptă de energia acestui fiu al rasei Satwata. Acesta (adică Krishna), cu gloria sa nepătată, merită să fie venerat nu numai de noi, ci, fiind puternic, merită să fie venerat și de cele trei lumi. Nenumărați războinici dintre Kshatriya au fost învinși în luptă de Krishna. Întregul univers fără limite este stabilit în el, din rasa Vrishni. De aceea îl venerăm pe Krishna printre cei mai buni și mai vechi, și nu pe alții. Nu se cuvine să spui așa. Nu gândi niciodată astfel. Eu, O, rege, am așteptat multe persoane cu cunoștințe vechi. Am auzit de la toți acești înțelepți, în timp ce vorbeau, despre numeroasele atribute foarte apreciate ale realizatului Sauri. Am auzit, de asemenea, de multe ori toate faptele recitate de oameni pe care Krishna, de mare inteligență, le-a săvârșit de la nașterea sa. Și, O, rege al Chedi, noi nu îl venerăm pe Janarddana, care este venerat de cei buni de pe pământ și care este sursa fericirii fiecărei creaturi, din capriciu, sau ținând cont de relația noastră cu el sau de beneficiile pe care ni le poate conferi. Noi i-am oferit lui prima venerare datorită faimei sale, eroismului său, succesului său. Nu există niciunul aici, chiar și dintre cei de vârstă fragedă, pe care să nu-l fi luat în considerare. Trecând peste multe persoane care sunt de seamă pentru virtuțile lor, l-am considerat pe Hari demn de prima venerare. Dintre brahmani, cel care este superior în cunoaștere, dintre ksatrii, cel care este superior

în forță, dintre *vaişya*, cel care este superior în posesiuni și bogăție, și dintre *sudra*, cel care este superior în vârstă, merită să fie venerat. În ceea ce privește venerarea oferită lui Govinda, există două motive, și anume cunoașterea *Vedelor* și a ramurilor lor, precum și forța excesivă. Cine altcineva din lumea oamenilor, în afară de Kesava, este atât de distins? Într-adevăr, generozitatea, inteligența, cunoașterea *Vedelor*, curajul, modestia, realizările, inteligența excelentă, umilința, frumusețea, fermitatea, mulțumirea și prosperitatea — toate acestea locuiesc pentru totdeauna în Achyuta. De aceea, voi, regilor, se cuvine să aprobați venerarea oferită lui Krishna, care are mari realizări și care, în calitate de precept, tată și guru, este demn de *Arghya* și merită venerarea (tuturor). Hrishikesa este preotul sacrificial, guru, demn de a fi solicitat să accepte căsătoria fiicei cuiva, Snataka, regele, prietenul: de aceea Achyuta a fost venerat de noi. Krishna este originea universului și cel în care universul se va dizolva. Într-adevăr, acest univers de creaturi mobile și imobile a luat naștere numai din Krishna. El este cauza primară nemanifestată (*Avyakta Prakriti*), creatorul, eternul și dincolo de înțelegerea tuturor creaturilor. De aceea, el, cu gloria sa neștirbită, merită cea mai înaltă venerare. Intelectul, sediul sensibilității, cele cinci elemente, aerul, căldura, apa, eterul, pământul și cele patru specii de ființe (ovipare, vivipare, născute din umezeală murdară și vegetale) sunt toate stabilite în Krishna. Soarele, luna, constelațiile, planetele, toate direcțiile principale, direcțiile intermediare, sunt toate stabilite în Krishna. Așa cum *Agnihotra* este cel mai important dintre toate sacrificiile vedice, așa cum *Gayatri* este cel mai important dintre numere, așa cum regele este cel mai important dintre oameni, așa cum oceanul este cel mai important dintre toate râurile, așa cum luna este cea mai importantă dintre toate constelațiile, așa cum soarele este cel mai important dintre toate corpurile luminoase, așa cum Meru este cel mai important dintre toți munții, așa cum Garuda este cel mai important dintre toate păsările, atâta timp cât cursul ascendent, descendent și lateral al universului durează, Kesava este cel mai important din toate lumile, inclusiv din regiunile celestelor. Acest Sisupala este doar un băiat, iar Kesava este cel mai important dintre toate lumile, inclusiv regiunile celestelor și lateralele universului. Acest Sispala este doar un băiat și, prin urmare, nu-l cunoaște pe Krishna, și vorbește mereu și pretutindeni despre Krishna în acest fel. Acest conducător al Chedi nu va vedea niciodată virtutea în lumina în care o vede cel care dorește să dobândească merite înalte. Cine dintre bătrâni și tineri sau dintre acești iluștri domni ai pământului nu îl consideră pe Krishna demn de venerație sau nu îl venerează pe Krishna? Dacă Sisupala consideră că această venerație este nemeritată, se cuvine să facă ceea ce este potrivit în această chestiune.

SECȚIUNEA XXXVIII

Vaisampayana a spus: — Puternicul Bhishma a încetat, după ce a spus aceasta. Sahadeva i-a răspuns (lui Sisupala) cu cuvinte grave, spunând: „Dacă printre voi există vreun rege care nu poate suporta să-l vadă pe Kesava, cel cu tenul închis, ucigașul lui Kesi, posesorul unei energii nemăsurate, venerat de mine, piciorul meu se va așeza pe capetele tuturor celor puternici (ca el). Când spun asta, acela să-mi dea un răspuns adecvat. Și acei regi care posedă inteligență să aprobe venerarea lui Krishna, care este preceptorul, tatăl, guru și merită *Arghya* și venerarea (deja oferită lui)".

Când Sahadeva și-a arătat astfel piciorul, niciunul dintre acei monarhi inteligenți, înțelepți, mândri și puternici nu a spus nimic. Și o ploaie de flori a căzut pe capul lui Sahadeva, iar o voce incorporală a spus: „Excelent, excelent". Apoi Narada, îmbrăcat în piele neagră de cerb, vorbind atât despre viitor, cât și despre trecut, acel risipitor al tuturor îndoielilor, pe deplin familiarizat cu toate lumile, a spus în mijlocul nenumăratelor creaturi aceste cuvinte cu cea mai clară semnificație: „Acei oameni care nu îl vor venera pe Krishna cu ochi de lotus ar trebui considerați morți, deși se mișcă, și nu ar trebui să li se vorbească niciodată, în niciun caz."

Vaisampayana a continuat: - Atunci, acel zeu printre oameni, Sahadeva, conștient de diferența dintre un brahman și un kșatriya, după ce i-a venerat pe cei care meritau venerare, a

încheiat ceremonia. Dar după ce Krishna a primit prima venerare, Sunitha (Sisupala), cel care secera dușmanii, cu ochii roșii ca cuprul de furie, s-a adresat acelor conducători ai oamenilor și a spus: „Când eu sunt aici să vă conduc pe toți, la ce vă gândiți acum? Să ne aliniem în luptă împotriva Vrishnis și Pandavas adunați?” Și taurul Chedis, după ce i-a stârnit astfel pe regi, a început să se consulte cu ei despre cum să împiedice finalizarea sacrificiului. Toți monarhii invitați care veniseră la sacrificiu, cu Sunitha ca șef al lor, păreau furioși și fețele lor păleau. **Toți au spus**: „Trebuie să acționăm astfel încât ritualul final de sacrificiu îndeplinit de Yudhishthira și închinarea lui Krishna să nu fie considerate ca fiind acceptate de noi”. Și împinși de credința în puterea lor și de marea lor încredere, regii, lipsiți de rațiune din cauza furiei, au început să spună asta. Mișcați de încrederea în sine și îndureraţi de insulta care le fusese adusă, monarhii au exclamat în repetate rânduri astfel. Deși prietenii lor au încercat să-i calmeze, fețele lor străluceau de furie ca ale unor lei răcnind alungați de la prada lor. Krishna a înțeles atunci că marea vastă de monarhi, cu valurile sale nenumărate de trupe, se pregătea pentru o înaintare teribilă.

Sisupala-badha Parva

SECȚIUNEA XXXIX

Vaisampayana a spus: — Văzând acea vastă adunare de regi agitați de mânie, asemenea mării înfricoșătoare agitată de vânturile care suflă în momentul dizolvării universale, Yudhishthira s-a adresat bătrânului Bhishma, acel șef al oamenilor inteligenți și strămoșul Kurus, asemenea lui Puruhita (Indra), ucigașul dușmanilor, plin de energie, adresându-se lui Vrihaspati, a spus: —Acest vast ocean de regi a fost agitat de mânie. Spune-mi, O, bunicule, ce ar trebui să fac în această situație. O, bunicule, ce ar trebui să fac acum pentru ca sacrificiul meu să nu fie împiedicat și supușii mei să nu fie răniți?”

Când regele Yudhishthira cel drept, versat în moralitate, a spus aceasta, Bhishma, strămoșul Kurus, a răspuns cu aceste cuvinte: „Nu te teme, O, tigrule al Kurus. Poate câinele să ucidă leul? Am descoperit înainte o cale care este atât benefică, cât și confortabilă de practicat. Așa cum câinii dintr-o haită care se apropie de leul adormit latră împreună, la fel sunt și toți acești stăpâni ai pământului. Într-adevăr, O, copilule, ca și câinii în fața leului, acești (monarhi) latră cu furie în fața leului adormit al rasei Vrishni. Achyuta este acum ca un leu adormit. Până când se va trezi, acest șef al Chedilor — acest leu printre oameni — îi face pe acești monarhi să pară niște lei. O, copilule, O, tu, cel mai important dintre toți monarhii, acest Sisupala, care are puțină inteligență, dorește să-i ia cu el pe toți acești regi, prin intermediul celui care este sufletul universului, în regiunile lui Yama. Cu siguranță, O, Bharata, Vishnu a dorit să ia înapoi energia care există în acest Sisupala. O, șef al tuturor oamenilor inteligenți, O, fiu al lui Kunti, inteligența acestui rege rău al Chedis, precum și a tuturor acestor monarhi, a devenit perversă. Într-adevăr, inteligența tuturor celor pe care acest tigru printre oameni dorește să-i ia la sine, devine perversă, la fel ca cea a acestui rege al Chedis. O Yudhishthira, Madhava este progenitorul, dar și distrugătorul tuturor ființelor create din cele patru specii (ovipare etc.) care există în cele trei lumi.”

Vaisampayana a continuat: Apoi, conducătorul Chedis, după ce a auzit aceste cuvinte ale lui Bhishma, i s-a adresat acestuia, O Bharata, cu cuvinte severe și dure.

SECȚIUNEA XL

Sisupala a spus: - Bătrân și infam nenorocit al neamului tău, nu ți-e rușine să-i sperii pe toți acești monarhi cu numeroasele tale amenințări false? Tu ești cel mai important dintre Kuruși și, trăind așa cum trăiești în al treilea stadiu (celibatul), este potrivit pentru tine să dai astfel de sfaturi care sunt atât de departe de moralitate. Ca o barcă legată de o altă barcă sau ca orbii care urmează orbilor, așa sunt Kurușii care te au ca ghid. Ne-ai rănit încă o dată inimile recitând în mod special

faptele acestui om (Krishna), precum uciderea lui Putana şi a altora. Arogant şi ignorant cum eşti, şi dornic să-l lauzi pe Kesava, de ce nu ţi se rupe limba în sute de bucăţi? Cum poţi tu, superior cum eşti în cunoaştere, să doreşti să-l lauzi pe acel văcar pe care chiar şi oamenii cu puţină inteligenţă îl pot insulta? Dacă Krishna, în copilărie, a ucis un vultur, ce este remarcabil în asta, sau în cealaltă ispravă a sa, O, Bhishma, şi anume uciderea lui Aswa şi Vrishava, care erau amândoi nepricepuţi în luptă? Dacă acesta a aruncat cu un picior o bucată de lemn neînsufleţită, şi anume o maşină, ce este minunat în asta, O, Bhishma? O Bhishma, ce este remarcabil în faptul că acesta a susţinut timp de o săptămână muntele Govardhan, care este ca un furnicar? „În timp ce se distra pe vârful muntelui, acesta a mâncat o cantitate mare de mâncare” — auzind aceste cuvinte ale tale, mulţi s-au mirat nespus. Dar, O, tu, care eşti familiarizat cu regulile moralităţii, nu este oare şi mai nedrept faptul că acea mare personalitate, şi anume Kansa, a cărei mâncare a mâncat-o acesta, a fost ucisă de el? Tu, cel infam din neamul Kuru, eşti ignorant în ceea ce priveşte regulile moralităţii. Nu ai auzit niciodată, de la oamenii înţelepţi care ţi-au vorbit, ceea ce îţi voi spune eu acum? Cei virtuoşi şi înţelepţi îi învaţă întotdeauna pe cei cinstiţi că armele nu trebuie niciodată folosite împotriva femeilor, vacilor, brahmanilor şi a celor cărora li s-a luat hrana, precum şi a celor cărora li s-a luat adăpostul. Se pare, O Bhishma, că toate aceste învăţături au fost aruncate de tine. O, infamule din neamul Kuru, dorind să-l lauzi pe Kesava, tu îl descrii în faţa mea ca fiind mare şi superior în cunoaştere şi vârstă, de parcă eu nu aş şti nimic. Dacă, după cuvântul tău, O Bhishma, cel care a ucis femei (adică Putana) şi vite este venerat, atunci ce se va întâmpla cu această mare lecţie? Cum poate cineva care este astfel să merite laude, O, Bhishma? „Acesta este cel mai înţelept dintre toţi înţelepţii, acesta este stăpânul universului” — auzind aceste cuvinte ale tale, Janarddana crede că toate acestea sunt adevărate. Dar, cu siguranţă, toate sunt false. Versurile pe care le cântă un cântăreţ, chiar dacă le cântă des, nu produc nicio impresie asupra lui. Şi fiecare creatură acţionează în conformitate cu dispoziţia sa, chiar şi pasărea *Bhulinga* (care culege particule de carne dintre dinţii leului, deşi predică împotriva imprudenţei). Cu siguranţă, dispoziţia ta este foarte meschină. Nu există nici cea mai mică îndoială în privinţa asta. Şi, de asemenea, se pare că fiii lui Pandu, care îl consideră pe Krishna demn de veneraţie şi care te au pe tine ca ghid, sunt posedaţi de o dispoziţie păcătoasă. Deţinând cunoaşterea virtuţii, ai căzut de pe calea înţelepţilor. De aceea eşti păcătos. Cine, O, Bhishma, ştiind că este virtuos şi superior în cunoaştere, va acţiona aşa cum ai făcut tu din motive de virtute? Dacă cunoşti căile moralităţii, dacă mintea ta este călăuzită de înţelepciune, fii binecuvântat. Atunci de ce, O, Bhishma, acea fată virtuoasă, Amva, care îşi pusese inima pe altul, a fost răpită de tine, atât de mândru de înţelepciune şi virtute? Fratele tău, Vichitravirya, conform cu obiceiurile celor cinstiţi şi virtuoşi, cunoscând starea acelei fete, nu s-a căsătorit cu ea, deşi a fost adusă de tine. Lăudându-te cu virtutea ta, chiar sub ochii tăi, pe văduva fratelui tău au fost zămisliţi fii de altul, conform obiceiurilor celor cinstiţi. Unde este virtutea ta, O, Bhishma? Acest celibat al tău, pe care îl duci fie din ignoranţă, fie din impotenţă, este fără rod. O, tu, care eşti familiarizat cu virtutea, nu văd bunăstarea ta. Tu, care expui moralitatea în acest fel, nu pari să fi avut vreodată grijă de bătrâni. Cultul, darurile, studiul, sacrificiile distinse prin daruri mari către brahmani, toate acestea nu egalează în merit nici măcar o şaisprezecime din ceea ce se poate obţine prin posesia unui fiu. Meritul, O, Bhishma, dobândit prin nenumărate jurăminte şi posturi, devine cu siguranţă fără rod în cazul celui fără copii. Tu eşti fără copii şi bătrân şi expunătorul unei moralităţi false. Ca lebăda din poveste, vei muri acum de mâna rudelor tale. Alţi oameni înţelepţi au spus acest lucru din vechime. Îţi voi recita în curând în întregime.”

Pe vremuri, trăia pe malul mării o lebădă bătrână. Vorbind mereu despre moralitate, dar comportându-se altfel, ea obişnuia să le înveţe pe păsări. *Practicaţi virtutea şi renunţaţi la păcat* – acestea erau cuvintele pe care alte păsări sincere, O, Bhishma, o auzeau mereu rostind. Şi celelalte creaturi ovipare care cutreierau marea, am auzit noi, O, Bhishma, că îi aduceau hrană din motive de virtute. Şi, O, Bhishma, toate celelalte păsări, păstrându-şi ouăle la el, zburau şi se scufundau în apele mării. Iar lebăda bătrână şi păcătoasă, atentă la propriile sale preocupări, obişnuia să mănânce ouăle tuturor acelor păsări care aveau încredere oarbă în ea. După un timp, când numărul ouălor a început să scadă, o pasăre de mare înţelepciune a devenit suspicioasă şi chiar a fost martoră (la

faptă) într-o zi. Și după ce a fost martoră la fapta păcătoasă a lebedei bătrâne, acea pasăre, cu mare durere, le-a vorbit tuturor celorlalte păsări. Atunci, O, tu, cel mai bun dintre Kuru, toate acele păsări, fiind martore cu ochii lor la fapta lebedei bătrâne, s-au apropiat de acel nenorocit cu comportament fals și l-au ucis.

Comportamentul tău, O, Bhishma, este asemenea celui al lebedei bătrâne. Acești stăpâni ai pământului te-ar putea ucide în furie, asemenea creaturilor din tribul înaripat care ucid lebăda bătrână. Persoanele familiarizate cu *Purana* recită un proverb, O, Bhishma, cu privire la acest eveniment, pe care ți-l voi repeta în întregime, O, Bharata. **Acesta este**: *"O, tu, care te susții pe aripile tale, deși inima ta este afectată (de pasiuni), tu predici totuși (despre virtute); dar această faptă păcătoasă a ta de a mânca ouăle contrazice cuvintele tale*."

SECȚIUNEA XLI

Sisupala a spus: - Acel puternic rege Jarasandha, care nu a dorit să lupte cu Krishna, spunând «*El este un sclav*», era demn de cea mai mare stimă din partea mea. Cine va considera demn de laudă gestul făcut de Kesava, precum și de Bhima și Arjuna, în ceea ce privește moartea lui Jarasandha? Intrând pe o poartă necorespunzătoare, deghizat în brahman, Krishna a observat astfel puterea regelui Jarasandha. Și când acel monarh i-a oferit mai întâi acestui nenorocit apă pentru a-și spăla picioarele, atunci i-a negat statutul de brahman din motive aparente de virtute. Și când Jarasandha, O, tu din neamul Kuru, i-a invitat pe Krishna, Bhima și Dhananjaya să mănânce, Krishna a fost cel care a refuzat cererea monarhului. Dacă acesta este stăpânul universului, așa cum îl prezintă acest nebun, de ce nu se consideră el însuși un brahman? Totuși, mă surprinde foarte mult faptul că, deși îi îndepărtezi pe Pandavi de calea înțelepților, ei te consideră totuși un om cinstit. Sau, poate, acest lucru nu este deloc surprinzător pentru cei care te au pe tine, O, Bharata, cu firea ta feminină și aplecat de bătrânețe, ca sfătuitor în toate lucrurile.

Vaisampayana a continuat: - Auzind aceste cuvinte ale lui Sisupala, dure atât în sensul lor, cât și în sunet, cel mai puternic dintre oamenii puternici, Bhimasena, plin de energie, s-a înfuriat. Ochii lui, mari și largi în mod natural, asemănători cu frunzele de lotus, au devenit și mai mari și roșii ca cuprul sub influența furiei. Iar monarhii adunați au văzut pe fruntea lui trei linii de riduri, ca Ganga cu trei curenți pe muntele cu trei vârfuri. Când Bhimasena a început să scrâșnească din dinți de furie, monarhii au văzut că fața lui semăna cu cea a Morții însuși, la sfârșitul *Yuga*, gata să înghită toate creaturile. Și, O, Bharata, mânia lui Bhima a fost curând potolită de Bhishma, străbunul Kurus, cu diferite sfaturi. Și Bhima, pedepsitorul dușmanilor, nu putea să nu asculte cuvintele lui Bhishma, asemenea oceanului care nu depășește niciodată (chiar și când este umflat de apele sezonului ploios) continentele. Dar, O, rege, chiar dacă Bhima era furios, curajosul Sisupala, bazându-se pe propria sa bărbăție, nu tremura de frică. Și deși Bhima sărea impetuos în fiecare clipă, Sisupala nu i-a acordat niciun gând, ca un leu care nu se teme de un animal mic în furia sa. Puternicul rege al Chedi, văzând furia teribilă a lui Bhima, a spus râzând: „Eliberează-l, O, Bhishma! Lasă-i pe toți monarhii să-l vadă ars de puterea mea, ca o insectă în foc." Auzind aceste cuvinte ale conducătorului Chedi, Bhishma, cel mai important dintre Kuru și șeful tuturor oamenilor inteligenți, i-a spus lui Bhima aceste cuvinte.

SECȚIUNEA XLII

Bhishma a spus: - Acest Sisupala s-a născut în familia regelui Chedi, cu trei ochi și patru mâini. Imediat după naștere, a început să țipe și să ragă ca un măgar. Din această cauză, tatăl și mama lui, împreună cu rudele lor, au fost cuprinși de frică. Văzând aceste semne extraordinare, părinții lui au hotărât să-l abandoneze. Dar o voce incorporală, în acel moment, le-a spus regelui și soției sale, împreună cu miniștrii și preoții lor, cu toții cu inimile paralizate de anxietate, aceste cuvinte: „Fiul tău, O, rege, care s-a născut, va deveni norocos și superior în forță. De aceea, nu te

teme de el. Îngrijește copilul fără anxietate. El nu va muri (în copilărie). Timpul lui nu a sosit încă. Cel care îl va ucide cu arme s-a născut și el". Auzind aceste cuvinte, mama, neliniștită de dragostea pentru fiul ei, s-a adresat Ființei invizibile și a spus: „Mă închin cu mâinile împreunate celui care a rostit aceste cuvinte despre fiul meu; fie că este o divinitate înălțată sau orice altă ființă, să-mi spună încă un cuvânt, doresc să aud cine va fi ucigașul fiului meu". **Ființa invizibilă a spus atunci**: „Cel pe genunchii căruia va fi așezat acest copil, brațele sale în plus vor cădea pe pământ ca o pereche de șerpi cu cinci capete, iar la vederea lui, al treilea ochi de pe frunte îi va dispărea, va fi ucigașul său?" Auzind despre cei trei ochi și cele patru brațe ale copilului, precum și despre cuvintele Ființei invizibile, toți regii pământului s-au dus la Chedi pentru a-l vedea. Regele din Chedi, venerându-i pe monarhii care veniseră, așa cum se cuvenea, le-a dat copilul pe rând în brațe. Și deși copilul a fost așezat în brațele a o mie de regi, unul după altul, totuși ceea ce spusese vocea incorporală nu s-a împlinit. Auzind toate acestea la Dwaravati, puternicii eroi Yadava, Sankarshana și Janarddana, s-au dus și ei în capitala Chedis, pentru a o vedea pe sora tatălui lor, fiica Yadavas (regina Chedi). Salutând pe toată lumea în funcție de rangul său, precum și pe rege și regină, și întrebând de starea de bine a fiecăruia, atât Rama, cât și Kesava și-au ocupat locurile. Și după ce acești eroi au fost venerați, regina, cu mare bucurie, a așezat ea însăși copilul în poala lui Damodara. De îndată ce copilul a fost așezat în poala lui, brațele lui în plus au căzut și ochiul de pe fruntea lui a dispărut. Văzând acest lucru, regina, alarmată și îngrijorată, i-a cerut lui Krishna o binecuvântare. **Ea a spus**: „O, Krishna cu brațele puternice, sunt cuprinsă de teamă; acordă-mi o binecuvântare. Tu ești cel care îi asigură pe toți cei aflați în suferință și cel care alungă frica tuturor." Astfel abordată de ea, Krishna, fiul neamului Yadu, a spus: „Nu te teme, O, respectată. Tu ești familiarizată cu moralitatea. Nu trebuie să te temi de mine. Ce favoare să-ți acord? Ce să fac, O, mătușă? Indiferent dacă pot sau nu, voi face ce îmi ceri." — Astfel vorbindu-i Krishna, **regina a spus**: „O, tu, cel cu mare putere, va trebui să ierți ofensele lui Sisupala de dragul meu. O, tigrule al neamului Yadu. Știi, O, stăpâne, aceasta este favoarea pe care o cer." **Krishna a spus atunci**: „O, mătușă, chiar și atunci când va merita să fie ucis, îi voi ierta o sută de ofense. Nu te întrista."

Bhishma a continuat: „Chiar așa, O, Bhima, este acest rege mizerabil, Sisupala, cu inima rea, care, mândru de binecuvântarea acordată de Govinda, te cheamă la luptă!"

SECȚIUNEA XLIII

Bhishma a spus: - Voința sub care conducătorul Chedi te cheamă la luptă, deși tu ai o forță care nu cunoaște deteriorarea, nu este deloc intenția lui. Cu siguranță, acesta este scopul lui Krishna însuși, stăpânul universului. O, Bhima, ce rege de pe pământ ar îndrăzni să mă insulte astfel, așa cum a făcut astăzi acest nenorocit din neamul său, deja posedat de Moarte? Acest om cu brațe puternice este, fără îndoială, o parte din energia lui Hari. Și, cu siguranță, Domnul dorește să-și recupereze propria energie. Ca urmare a acestui fapt, O, tigrule al neamului Kuru, acest rege al Chedi, asemănător unui tigru, atât de rău la inimă, răcnește în felul acesta, fără să-i pese de noi toți.

Vaisampayana a continuat: - Auzind aceste cuvinte ale lui Bhishma, regele Chedi nu a mai putut suporta. El i-a răspuns furios lui Bhishma cu aceste cuvinte: „Fie ca dușmanii noștri, O, Bhishma, să fie înzestrați cu acea vitejie pe care o are Kesava, pe care tu, ca un cântăreț profesionist de imnuri, îl lauzi, ridicându-te repetat de pe scaunul tău. Dacă mintea ta, O, Bhishma, se bucură atât de mult să-i laude pe alții, atunci laudă-i pe acești regi, lăsându-l deoparte pe Krishna. Laudă-l pe acest excelent rege, Darada, conducătorul Valhika, care a sfâșiat pământul imediat ce s-a născut. Laudă-l, O, Bhishma, pe acest Karna, conducătorul teritoriilor Anga și Vanga, care este egal în forță cu cel cu o mie de ochi, care trage cu un arc mare, care, înzestrat cu brațe puternice, posedă cercei cerești de factură divină cu care s-a născut și această armură care are splendoarea soarelui răsărit, care l-a învins într-o întrecere de lupte libere pe invincibilul Jarasandha, egal cu Vasava însuși, și care l-a sfâșiat și mutilat pe acel monarh. O Bhishma, laudă-i pe Drona și Aswatthaman, care, atât tatăl, cât și fiul, sunt războinici puternici, demni de laudă și cei mai buni dintre brahmani, și oricare

dintre ei, O Bhishma, dacă ar fi înfuriat, ar putea distruge acest pământ cu toate creaturile sale mobile și imobile, după cum cred eu. Nu văd, O Bhishma, niciun rege care să fie egal în luptă cu Drona sau Aswatthaman. De ce nu dorești să-i lauzi? Trecând peste Duryyodhana, acel rege al regilor cu brațe puternice, care este de neegalat pe întreg pământul înconjurat de mări, și peste regele Jayadratha, priceput în arme și înzestrat cu mare vitejie, și peste Druma, învățătorul Kimpurushas și celebrat în întreaga lume pentru vitejia sa, și fiul lui Saradwata, bătrânul Kripa, învățătorul prinților Bharata și înzestrat cu mare energie, de ce îl lauzi pe Kesava? Trecând peste cel mai bun dintre arcași — acel excelent rege, Rukmin, de mare energie, de ce îl lauzi pe Kesava? Trecând peste Bhishmaka, plin de energie, și peste regele Dantavakra, și peste Bhagadatta, cunoscut pentru nenumăratele sale sacrificii, și peste Jayatsena, regele Magadha, și peste Virata și Drupada, și peste Sakuni și Vrihadvala, și peste Vinda și Anuvinda din Avant Pandya, Sweta Uttama Sankhya, cel cu mare prosperitate, mândrul Vrishasena, puternicul Ekalavya și marele vizitiu Kalinga, cel cu energie abundentă, de ce îl lauzi pe Kesava? Și, O, Bhishma, dacă mintea ta este mereu înclinată să cânte laudele altora, de ce nu îi lauzi pe Salya și pe alți conducători ai pământului? O, rege, ce pot face eu când (se pare) că nu ai auzit nimic înainte de la bătrânii virtuoși care dau lecții de moralitate? N-ai auzit niciodată, O, Bhishma, că reproșul și glorificarea, atât a sinelui, cât și a altora, nu sunt practici ale celor respectabili? Nu există nimeni care să-ți aprobe comportamentul, O, Bhishma, de a-l lăuda neîncetat cu devotament, doar din ignoranță, pe Kesava, care este atât de nevrednic de laude. Cum poți, doar din dorința ta, să stabilești întregul univers în servitorul și păstorul lui Bhoja (Kansa)? Poate, O, Bharata, această înclinație a ta nu este conformă cu adevărata ta natură, asemenea celei a păsării *Bhulinga*, așa cum am spus deja. Există o pasăre numită *Bhulinga* care trăiește de cealaltă parte a Himavatului. O, Bhishma, acea pasăre rostește mereu cuvinte cu sens negativ. Nu face niciodată nimic — asta spune ea mereu, dar nu înțelege niciodată că ea însăși acționează mereu foarte imprudent. Având puțină inteligență, acea pasăre culege din gura leului bucățile de carne rămase între dinți, într-un moment în care leul este ocupat cu mâncatul. Cu siguranță, O Bhishma, acea pasăre trăiește după bunul plac al leului. O, nenorocitule păcătos, tu vorbești mereu ca acea pasăre. Și cu siguranță, O Bhishma, tu trăiești numai după bunul plac al acestor regi. Angajat în acte contrare opiniilor tuturor, nu există nimeni altcineva ca tine!

Vaisampayana a continuat: - Auzind aceste cuvinte dure ale conducătorului Chedi, Bhishma, O, rege, a spus în auzul regelui Chedi: „Cu adevărat, eu trăiesc după voia acestor conducători ai pământului. Dar eu îi consider pe acești regi ca fiind mai prejos decât un fir de paie”. Imediat ce Bhishma a rostit aceste cuvinte, regii s-au aprins de mânie. Unii dintre ei s-au ridicat în picioare, iar alții au început să-l mustre pe Bhishma. Auzind cuvintele lui Bhishma, unii dintre ei, care erau mânuitori de arcuri mari, au exclamat: „Acest nenorocit de Bhishma, deși bătrân, este extrem de lăudăros. El nu merită iertarea noastră. De aceea, voi, regi, înfuriați de mânia acestui Bhishma, este bine ca acest nenorocit să fie ucis ca un animal sau, adunându-ne împreună, să-l ardem într-un foc de iarbă sau paie”. Auzind aceste cuvinte ale monarhilor, Bhishma, strămoșul Kurus, înzestrat cu o mare inteligență, adresându-se acelor domni ai pământului, a spus: „Nu văd sfârșitul discursurilor noastre, căci la cuvinte se poate răspunde cu cuvinte. De aceea, voi, domni ai pământului, ascultați cu toții ceea ce spun. Fie că voi fi ucis ca un animal sau ars într-un foc de iarbă și paie, astfel îmi pun clar piciorul pe capetele voastre. Iată-l pe Govinda, care nu cunoaște deteriorarea. Pe el l-am venerat. Cel care dorește o moarte rapidă, să-l cheme la luptă pe Madhava, cel cu tenul întunecat și mânuitorul discului și al buzduganului; și căzând, să intre și să se amestece cu trupul acestui zeu!”

SECȚIUNEA XLIV

Vaisampayana a spus: - Auzind aceste cuvinte ale lui Bhishma, conducătorul Chedi, dotat cu o vitejie extraordinară, dornic să lupte cu Vasudeva, i s-a adresat și i-a spus: „O, Janarddana, te provoc. Vino, luptă cu mine până când te voi ucide astăzi împreună cu toți Pandava. Căci, O, Krishna, și fiii lui Pandu, care, ignorând pretențiile tuturor acestor regi, te-au venerat pe tine, care

nu eşti rege, merită să fie ucişi de mine împreună cu tine. Aceasta este părerea mea, O, Krishna, că cei care, din copilărie, te-au venerat, ca şi cum ai merita asta, deşi eşti nevrednic de veneraţie, fiind doar un sclav şi un nenorocit, şi nu un rege, merită să fie ucişi de mine." După ce a spus aceasta, acel tigru printre regi a rămas acolo, răcnind de furie. Şi după ce Sisupala a tăcut, Krishna s-a adresat tuturor regilor în prezenţa Pandavilor şi a rostit aceste cuvinte cu voce blândă: „Voi, regilor, acest om rău, care este fiul unei fiice din neamul Satwata, este un mare duşman al nostru, al neamului Satwata; şi deşi noi nu căutăm niciodată să-i facem rău, el ne caută mereu răul. Acest ticălos cu fapte crude, voi, regilor, auzind că ne-am dus în oraşul Pragjyotisha, a venit şi a ars Dwaraka, deşi este fiul surorii tatălui meu. În timp ce regele Bhoja se distra pe dealul Raivataka, acesta a căzut asupra însoţitorilor acelui rege şi i-a ucis şi i-a dus pe mulţi dintre ei în lanţuri în propriul său oraş. Păcătos în toate intenţiile sale, acest ticălos, pentru a împiedica sacrificiul tatălui meu, a furat calul sacrificial care fusese lăsat liber sub paza unor oameni înarmaţi. Împins de motive păcătoase, acesta a violat-o pe soţia reticentă a nevinovatului Vabhru (Akrura) în drumul ei de la Dwaraka spre ţara Sauviras. Acest răufăcător al unchiului său matern, deghizat în hainele regelui Karusha, a violat-o şi pe inocenta Bhadra, prinţesa Visala, logodnica regelui Karusha. Am îndurat cu răbdare toate aceste suferinţe de dragul surorii tatălui meu. Este însă un noroc că toate acestea s-au întâmplat astăzi în prezenţa tuturor regilor. Priviţi cu toţii astăzi ostilitatea pe care acesta o nutreşte faţă de mine. Şi să ştiţi, de asemenea, tot ce mi-a făcut pe la spate. Pentru mândria excesivă de care a dat dovadă în prezenţa tuturor acestor monarhi, merită să fie ucis de mine. Astăzi nu sunt în stare să iert răul pe care mi l-a făcut. Dorind o moarte rapidă, acest nebun a dorit-o pe Rukmini. Dar nebunul nu a obţinut-o, la fel cum un *sudra* nu reuşeşte să obţină audiţia *Vedelor.*"

Vaisampayana a continuat: - Auzind aceste cuvinte ale lui Vasudeva, toţi monarhii adunaţi au început să-l mustre pe conducătorul Chedi. Dar puternicul Sisupala, auzind aceste cuvinte, a râs cu voce tare şi a spus astfel: „O, Krishna, nu ţi-e ruşine să spui în această adunare, mai ales în faţa tuturor acestor regi, că Rukmini (soţia ta) a fost râvnită de mine? O, ucigaş al lui Madhu, cine altcineva în afară de tine, care se consideră bărbat, ar spune în mijlocul unor oameni respectabili că soţia lui a fost dorită de altcineva? O, Krishna, iartă-mă dacă vrei, sau nu mă ierta. Dar, furios sau prietenos, ce poţi să-mi faci?"

Şi în timp ce Sisupala vorbea astfel, înălţatul ucigaş al lui Madhu se gândea în mintea sa la discul care umileşte mândria *Asurilor.* Şi de îndată ce discul a ajuns în mâinile sale, ilustrul, priceput în vorbire, a rostit cu voce tare aceste cuvinte: „Ascultaţi, stăpâni ai pământului, de ce acesta a fost până acum iertat de mine. La cererea mamei sale, o sută de ofense (ale sale) trebuiau să fie iertate de mine. Chiar aceasta era binecuvântarea pe care ea o ceruse, şi chiar aceasta i-am acordat-o. Acest număr, voi, regilor, s-a împlinit. Acum îl voi ucide în prezenţa voastră, voi, monarhilor." După ce a spus aceasta, şeful Yadus, ucigaşul tuturor duşmanilor, în furie, i-a tăiat instantaneu capul conducătorului Chedi cu ajutorul discului său. Şi cel cu braţele puternice a căzut ca o stâncă lovită de tunet. Şi, O, monarhule, regii adunaţi au văzut atunci o energie puternică, asemenea soarelui pe cer, ieşind din corpul regelui Chedi, şi, O, rege, acea energie l-a adorat pe Krishna, care avea ochi ca frunzele de lotus şi era venerat de toate lumile, şi a intrat în corpul său. Şi toţi regii care au văzut energia care a intrat în acel conducător al oamenilor cu braţe puternice au considerat-o minunată. Şi când Krishna l-a ucis pe regele Chedi, cerul, deşi fără nori, a revărsat ploi torenţiale, s-au auzit tunete puternice, iar pământul însuşi a început să tremure. Unii dintre regi nu au scos niciun cuvânt în acele momente de nedescris, ci au stat pur şi simplu privindu-l pe Janarddana. Alţii şi-au frecat palmele cu degetul arătător, cuprinşi de furie. Alţii, lipsiţi de raţiune din cauza furiei, îşi muşcau buzele cu dinţii. Unii dintre regi îl aplaudau în particular pe cel din neamul Vrishni. Unii erau cuprinşi de furie, în timp ce alţii deveneau mediatori. Marii Rishi, cu inimile pline de bucurie, îl lăudau pe Kesava şi plecau. Toţi brahmanii cu suflet înalt şi regii puternici care se aflau acolo, văzând vitejia lui Krishna, se bucurau în inimile lor şi îl lăudau.

Yudhishthira le-a poruncit apoi fraților săi să îndeplinească fără întârziere ritualurile funerare ale regelui Sisupala, fiul curajos al lui Damaghosha, cu respectul cuvenit. Fiii lui Pandu au ascultat porunca fratelui lor. Apoi, Yudhishthira, împreună cu toți regii, l-a instalat pe fiul regelui Sisupala în suveranitatea Chedis.

Atunci, O, monarhule, sacrificiul regelui Kurus, care era plin de energie și binecuvântat cu tot felul de prosperitate, a devenit extrem de frumos și plăcut pentru toți tinerii. A început sub auspicii bune, toate obstacolele au fost înlăturate, a fost aprovizionat cu bogății și grâu din belșug, precum și cu orez și tot felul de alimente, și a fost supravegheat corespunzător de Kesava. Și Yudhishthira a finalizat la timpul potrivit marele sacrificiu. Iar puternicul Janarddana, înălțatul Sauri, cu arcul său numit *Saranga* și cu discul și buzduganul său, a păzit sacrificiul până la finalizarea lui. Și toți monarhii Kshatriya, apropiindu-se de virtuosul Yudhishthira care se scăldase după încheierea sacrificiului, au rostit aceste cuvinte: „Prin noroc ai ieșit victorios. O, virtuosule, ai obținut demnitatea imperială. O, tu, din neamul Ajamida, prin tine s-a răspândit faima întregului tău neam. Și, O, rege al regilor, prin această faptă a ta, ai dobândit și un mare merit religios. Am fost veneraţi de tine în măsura dorințelor noastre. Acum îți spunem că dorim să ne întoarcem în propriile noastre regate. Se cuvine să ne acorzi permisiunea.”

Auzind aceste cuvinte ale monarhilor, regele Yudhishthira cel drept, venerându-i pe fiecare după cum meritau, le-a poruncit fraților săi, spunând: «Acești monarhi au venit la noi din proprie voință. Aceşti pedepsitori ai dușmanilor doresc acum să se întoarcă în propriile lor regate, luându-și rămas bun de la mine. Fiți binecuvântați, urmați-i pe acești regi excelenți până la granițele propriilor noastre domnii». Auzind aceste cuvinte ale fratelui lor, virtuoșii prinți Pandava i-au urmat pe regi, unul după altul, așa cum merita fiecare. Puternicul Dhrishtadyumna l-a urmat fără întârziere pe regele Virata; Dhananjaya l-a urmat pe ilustrul și puternicul vizitiu Yajnasena; puternicul Bhimasena i-a urmat pe Bhishma și Dhritarashtra; Sahadeva, maestrul bătăliei, l-a urmat pe curajosul Drona și pe fiul său; iar Nakula, O, rege, l-a urmat pe Suvala cu fiul său; iar fiii lui Draupadi cu fiul lui Subhadra i-au urmat pe acei războinici puternici — regii țărilor muntoase. Și alți tauri dintre Kshatriya i-au urmat pe alți Kshatriya. Și mii de brahmani au plecat, de asemenea, după ce au fost veneraţi cuvenit.

După ce toți regii și brahmanii au plecat, puternicul Vasudeva s-a adresat lui Yudhishthira și i-a spus: „O, fiu al neamului Kuru, cu permisiunea ta, și eu doresc să merg la Dwaraka. Prin mare noroc, ai îndeplinit cel mai important sacrificiu – *Rajasuya*!” Astfel abordat de Janarddana, Yudhishthira a răspuns: „Datorită harului tău, O, Govinda, am realizat marele sacrificiu. Și datorită harului tău, întreaga lume Kshatriya, acceptând domnia mea, a venit aici cu tributuri valoroase. O, eroule, fără tine, inima mea nu simte niciodată bucurie. Cum aș putea, O, eroule, să-ți dau ție, O, cel fără păcat, permisiunea să pleci? Dar tu trebuie să te duci în orașul Dwaraka.” Virtuosul Hari, renumit în întreaga lume, astfel abordat de Yudhishthira, s-a dus vesel cu vărul său la Pritha și a spus: „O, mătușă, fiii tăi au obținut acum demnitatea imperială. Au obținut bogății imense și au fost încununați cu succes. Fii mulțumită de toate acestea. La porunca ta, O, mătușă, doresc să mă duc la Dwaraka.” După aceasta, Kesava și-a luat rămas bun de la Draupadi și Subhadra. Ieșind apoi din apartamentele interioare însoțit de Yudhishthira, el și-a făcut abluțiunile și a îndeplinit ritualurile zilnice de închinare, apoi i-a pus pe brahmani să rostească binecuvântări. Atunci, puternicul Daruka a sosit acolo cu un car de o construcție excelentă și cu un corp asemănător norilor. Și văzând că acel car cu stindardul Garuda a sosit acolo, cel cu sufletul înalt, cu ochi ca frunzele de lotus, a înconjurat carul cu respect și, urcând în el, a pornit spre Dwaravati. Iar regele Yudhishthira cel drept, binecuvântat cu prosperitate, însoțit de frații săi, l-a urmat pe jos pe puternicul Vasudeva. Apoi Hari, cu ochi ca frunzele de lotus, oprind pentru o clipă cea mai bună dintre căruțe, s-a adresat lui Yudhishthira, fiul lui Kunti, spunând: „O, rege al regilor, prețuiește-ți supușii cu vigilență și răbdare neîncetate. Și așa cum norii sunt pentru toate creaturile, așa cum copacul mare cu ramuri întinse este pentru păsări, așa cum cel cu o mie de ochi este pentru nemuritori, fii tu refugiul și sprijinul rudelor

tale.” Și Krishna și Yudhishthira, după ce au vorbit astfel unul cu celălalt, și-au luat rămas bun și s-au întors la casele lor. Și, O, rege, după ce șeful neamului Satwata a plecat la Dwaravati, numai regele Duryodhana, împreună cu fiul regelui Suvala, Sakuni, acești tauri printre oameni, au continuat să trăiască în acea adunare celestă.

Dyuta Parva

SECȚIUNEA XLV

Vaisampayana a spus: - Când acel sacrificiu suprem, *Rajasuya*, atât de dificil de realizat, a fost încheiat, Vyasa, înconjurat de discipolii săi, s-a prezentat în fața lui Yudhishthira. Iar Yudhishthira, văzându-l, s-a ridicat repede de pe scaunul său, înconjurat de frații săi, și l-a venerat pe *Rishi*, care era bunicul său, spălându-i picioarele cu apă și oferindu-i un scaun. Ilustrul, după ce s-a așezat pe un covor scump, încrustat cu aur, s-a adresat regelui Yudhishthira cel drept și a spus: „Ia loc”. Și după ce regele s-a așezat, înconjurat de frații săi, ilustrul Vyasa, sincer în vorbire, a spus: „O, fiu al lui Kunti, tu crești din noroc. Ai obținut o domnie imperială atât de dificil de dobândit. Și, O, perpetuator al neamului Kuru, toți Kauravas au prosperat datorită ție. O, împărate, am fost venerat cum se cuvine. Acum doresc să plec, cu permisiunea ta!” Regele Yudhishthira cel drept, astfel abordat de *Rishi* de ten închis, și-a salutat bunicul și, atingându-i picioarele, a spus: „O, șef al oamenilor, o îndoială greu de risipit s-a ridicat în mine. O, taur printre cei regenerați, în afară de tine nu este nimeni care să o înlăture. Ilustrul Rishi Narada a spus că (ca urmare a sacrificiului *Rajasuya*) se întâmplă trei feluri de semne, și anume cele celeste, atmosferice și terestre. O, bunicule, aceste semne au încetat odată cu căderea neamului Chedis?”

Vaisampayana a continuat: - Auzind aceste cuvinte ale regelui, înălțatul fiu al lui Parasara, Vyasa, născut pe insulă, cu tenul închis la culoare, a rostit aceste cuvinte: „Timp de treisprezece ani, O, rege, aceste semne vor avea consecințe puternice, care vor duce la distrugerea tuturor Kshatriyilor, O, rege al regilor. În timp, O, taur al neamului Bharata, făcându-te singura cauză, Kshatriya adunați ai lumii vor fi distruși, O, Bharata, pentru păcatele lui Duryodhana și prin puterea lui Bhima și Arjuna. În visul tău, O, rege al regilor, vei vedea spre sfârșitul acestei puteri pe Bhava cu gâtul albastru, ucigașul lui Tripura, mereu absorbit în meditație, având taurul ca semn distinctiv, bând din craniul uman, și feroce și teribil, acel stăpân al tuturor creaturilor, acel zeu al zeilor, soțul lui Uma, numit altfel Hara și Sarva, și Vrisha, înarmat cu tridentul și arcul numit *Pinaka*, și îmbrăcat în piele de tigru. Și îl vei vedea pe Shiva, înalt și alb ca stânca Kailasa și așezat pe taurul său, privind neîncetat în direcția (sud) prezidată de regele *Pitris*. Chiar acesta va fi visul pe care îl vei visa astăzi, O, rege al regilor. Nu te întrista pentru că ai visat un astfel de vis. Nimeni nu poate fi superior influenței Timpului. Fii binecuvântat! Acum voi merge spre muntele Kailasa. Condu pământul cu vigilență și statornicie, îndurând cu răbdare toate lipsurile!”

Vaisampayana a continuat: - După ce a spus aceasta, ilustrul Vyasa, născut pe insulă, cu tenul închis la culoare, însoțit de discipolii săi care urmau întotdeauna poruncile *Vedelor,* s-a îndreptat spre Kailasa. Și după ce bunicul a plecat astfel, regele, cuprins de anxietate și durere, a început să se gândească neîncetat la ceea ce spusese *Rishi*. Și și-a spus: „Într-adevăr, ceea ce a spus *Rishi* trebuie să se împlinească. Vom reuși să alungăm soarta doar prin efort?” Apoi Yudhishthira, plin de energie, s-a adresat tuturor fraților săi și a spus: „Voi, tigrii printre oameni, ați auzit ce mi-a spus *Rishi*, născut pe insulă. După ce am auzit cuvintele lui *Rishi*, am ajuns la această hotărâre fermă, și anume că ar trebui să mor, deoarece mi-a fost hărăzit să fiu cauza distrugerii tuturor Kshatriyilor. Dragii mei, dacă Timpul a hotărât astfel, ce rost mai are să trăiesc?” Auzind aceste cuvinte ale regelui, Arjuna a răspuns: „O, rege, nu te lăsa pradă acestei teribile depresii care distruge rațiunea. Adună-ți curajul, O, mare rege, și fă ceea ce este benefic.” Yudhishthira, ferm în adevăr, gândindu-se tot timpul la cuvintele lui Dwaipayana, le-a răspuns astfel fraților săi: „Fiți binecuvântați. Ascultați jurământul meu de astăzi. Timp de treisprezece ani, indiferent de scopul

pentru care trăiesc, nu voi rosti niciun cuvânt dur către fraţii mei sau către vreunul dintre regii pământului. Trăind sub comanda rudelor mele, voi practica virtutea, dând exemplu prin jurământul meu. Dacă voi trăi în acest fel, fără a face diferenţă între copiii mei şi ceilalţi, nu vor exista neînţelegeri (între mine şi ceilalţi). Neînţelegerile sunt cauza războiului în lume. Ţinând războiul la distanţă şi făcând mereu ceea ce este plăcut celorlalţi, nu voi avea o reputaţie proastă în lume, voi, tauri printre oameni." Auzind aceste cuvinte ale fratelui lor mai mare, Pandavii, mereu angajaţi în a face ceea ce era plăcut lui, le-au aprobat. Şi Yudhishthira cel drept, după ce a promis acest lucru, împreună cu fraţii săi, în mijlocul acelei adunări, şi-a mulţumit preoţii, precum şi zeii, cu ceremoniile cuvenite. Şi, O, taur al neamului Bharata, după ce toţi monarhii au plecat, Yudhishthira, împreună cu fraţii săi, după ce au îndeplinit ritualurile obişnuite de bun augur, însoţiţi de miniştrii săi, au intrat în propriul palat. Şi, O, stăpân al oamenilor, regele Duryodhana şi Sakuni, fiul lui Suvala, au continuat să locuiască în acea încântătoare casă de adunare.

SECŢIUNEA XLVI

Vaisampayana a spus: - Acest taur printre oameni, Duryodhana, a continuat să locuiască în acea casă de adunare (a Pandavilor). Împreună cu Sakuni, prinţul Kuru a examinat încet întreaga reşedinţă şi a văzut în ea multe modele celeste, pe care nu le mai văzuse niciodată în oraşul numit după elefant (Hastinapore). Într-o zi, regele Duryodhana, în timp ce se plimba prin conac, a dat peste o suprafaţă de cristal. Din ignoranţă, regele a confundat-o cu un lac şi şi-a ridicat hainele. După ce şi-a dat seama de greşeala sa, regele a rătăcit prin conac cu mare tristeţe. Ceva mai târziu, regele a confundat un lac de apă cristalină, împodobit cu lotuşi cu petale de cristal, cu pământul şi a căzut în el cu toate hainele pe el. Văzându-l pe Duryodhana căzut în lac, puternicul Bhima a râs cu voce tare, la fel şi servitorii palatului. Şi servitorii, la porunca regelui, i-au adus repede haine uscate şi frumoase. Văzând situaţia dificilă în care se afla Duryodhana, puternicul Bhima şi Arjuna şi cei doi gemeni au râs cu voce tare. Neobişnuit să suporte insulte, Duryodhana nu a putut suporta râsul lor. Ascunzându-şi emoţiile, nici măcar nu s-a uitat la ei. Şi văzând că monarhul îşi ridică din nou hainele pentru a traversa o bucată de pământ uscat pe care o confundase cu apă, toţi au râs din nou. Iar regele, ceva mai târziu, a confundat o uşă închisă din cristal cu una deschisă. Şi când era pe punctul de a trece prin ea, capul lui s-a lovit de ea şi a rămas în picioare, cu creierul învârtindu-i-se. Şi confundând cu o uşă închisă o altă uşă din cristal care era de fapt deschisă, regele, încercând să o deschidă cu mâinile întinse, a căzut. Şi ajungând la o altă uşă care era de fapt deschisă, regele, crezând-o închisă, s-a îndepărtat de ea. Şi, O, monarhule, regele Duryodhana, văzând acea bogăţie imensă în sacrificiul *Rajasuya* şi devenind victima acelor numeroase erori în sala de adunări, s-a întors în cele din urmă, cu permisiunea Pandavilor, la Hastinapore.

Iar inima regelui Duryodhana, îndurerată la vederea prosperităţii Pandavilor, a devenit înclinată spre păcat, în timp ce se îndrepta spre oraşul său, reflectând la tot ce văzuse şi suferise. Şi văzând Pandavii fericiţi şi toţi regii pământului aducându-le omagiu, precum şi pe toată lumea, tineri şi bătrâni, angajaţi în a le face bine, şi reflectând, de asemenea, la splendoarea şi prosperitatea iluştrilor fii ai lui Pandu, Duryodhana, fiul lui Dhritarashtra, a pălit. În timp ce se îndrepta (spre oraşul său) cu inima îndurerată, prinţul nu se gândea la nimic altceva decât la acea adunare şi la prosperitatea de neegalat a înţeleptului Yudhishthira. Şi Duryodhana, fiul lui Dhritarashtra, era atât de absorbit de gândurile sale încât nu a scos niciun cuvânt către fiul lui Suvala, chiar dacă acesta i se adresase în repetate rânduri. Iar Sakuni, văzându-l absent, a spus: „O, Duryodhana, de ce te porţi astfel?"

Duryodhana răspunse: — O, unchiule, văzând că întreaga lume se află sub stăpânirea lui Yudhishthira, datorită puterii armelor ilustrului Arjuna, şi văzând, de asemenea, sacrificiul fiului lui Pritha, asemenea sacrificiului lui Sakra însuşi, de mare glorie printre celestiali, eu, cuprins de gelozie şi arzând zi şi noapte, mă usuc ca un rezervor puţin adânc în sezonul de vară. Iată, când Sisupala a fost ucis de şeful Satwatas, nu a fost niciun om care să ia partea lui Sisupala. Consumaţi

de focul Pandava, toți au iertat acea ofensă; altfel, cine ar fi putut să o ierte? Acea faptă extrem de nepotrivită, cu consecințe grave, săvârșită de Vasudeva, a avut succes datorită puterii ilustrului fiu al lui Pandu. Și atât de mulți monarhi au adus cu ei diverse bogății pentru regele Yudhishthira, fiul lui Kunti, ca niște Vaisya care plătesc tribut! Văzând prosperitatea lui Yudhishthira de o asemenea splendoare, inima mea arde, afectată de gelozie, deși nu se cuvine să fiu gelos.

După ce a reflectat în acest fel, Duryodhana, parcă ars de foc, s-a adresat din nou regelui Gandhara și a spus: „Mă voi arunca într-un foc aprins, voi înghiți otravă sau mă voi îneca în apă. Nu pot trăi. Ce om din lume, plin de vigoare, poate suporta să-și vadă dușmanii bucurându-se de prosperitate, iar pe sine însuși în sărăcie? De aceea, eu, care suport să văd acea prosperitate și noroc (la dușmanii mei), nu sunt nici femeie, nici unul care nu este femeie, nici bărbat, nici unul care nu este bărbat. Văzând suveranitatea lor asupra lumii și bogăția lor imensă, precum și sacrificiul acela, cine ar fi ca mine, care să nu sufere din cauza tuturor acestor lucruri? Singur, sunt incapabil să obțin o astfel de prosperitate regală; nici nu văd aliați care m-ar putea ajuta în această chestiune. De aceea mă gândesc la autodistrugere. Văzând acea prosperitate mare și senină a fiului lui Kunti, consider că soarta este supremă și eforturile sunt zadarnice. O, fiu al lui Suvala, în trecut m-am străduit să-i provoc distrugerea. Dar, zădărnicindu-mi toate eforturile, el a crescut în prosperitate, asemenea lotusului dintr-un iaz. De aceea consider că soarta este supremă și eforturile sunt zadarnice. Iată, fiii lui Dhritarashtra sunt în declin, iar fiii lui Pritha cresc pe zi ce trece. Văzând prosperitatea Pandavilor, adunarea lor și servitorii care râd de mine, inima mea arde ca și cum ar fi în flăcări. De aceea, unchiule, să știi că sunt profund îndurerat și cuprins de gelozie, și spune-i asta lui Dhritarashtra.”

SECȚIUNEA XLVII

Sakuni a spus: «O, Duryodhana, nu ar trebui să fii gelos pe Yudhishthira. Fiii lui Pandu se bucură de ceea ce merită ca urmare a norocului lor. O, ucigaș de dușmani, O, mare rege, nu ai putut să-i distrugi, deși ai pus la cale nenumărate planuri, multe dintre ele chiar puse în practică. Acești tigri printre oameni au scăpat din pur noroc de toate aceste mașinații. Ei au obținut-o pe Draupadi ca soție și pe Drupada cu fiii săi, precum și pe Vasudeva, de mare vitejie, ca aliați, capabili să-i ajute în subjugarea întregii lumi. Și, O, rege, moștenind partea paternă a regatului fără a fi privați de ea, ei au crescut ca urmare a propriei lor energii. Ce ai de ce să-ți pară rău pentru asta? După ce l-a mulțumit pe Hustasana, Dhananjaya a obținut arcul *Gandiva* și două tolbe inepuizabile, precum și multe arme cerești. Cu acel arc unic și cu forța propriilor brațe, el i-a supus pe toți regii lumii. Ce te face să fii trist pentru asta? După ce l-a salvat pe Asura Maya de la o conflagrație, Arjuna, ucigașul dușmanilor, folosindu-și ambele mâini cu aceeași îndemânare, l-a determinat să construiască acea casă de adunare. Și tot pentru asta, la porunca lui Maya, acei *Rakshasas* sinistri numiți Kinkaras au susținut acea casă de adunare. Ce te face să fii trist pentru asta? Ai spus, O, rege, că nu ai aliați. Asta, O, Bharata, nu este adevărat. Acești frați ai tăi îți sunt supuși. Drona, de mare vitejie și mânuind arcul mare împreună cu fiul său, Karna, fiul lui Radha, marele războinic Gautama (Kripa), eu însumi cu frații mei și regele Saumadatti — aceștia sunt aliații tăi. Unindu-te cu aceștia, cucerește întreaga lume».

Duryodhana a spus: „O, rege, împreună cu tine și cu acești mari războinici, îi voi subjuga pe Pandavi, dacă asta îți face plăcere. Dacă îi pot subjuga acum, lumea va fi a mea, împreună cu toți monarhii și acea adunare atât de plină de bogății.”

Sakuni a răspuns: Dhananjaya și Vasudeva, Bhimasena și Yudhishthira, Nakula și Sahadeva și Drupada cu fiii săi — aceștia nu pot fi învinși în luptă nici măcar de către cei cerești, pentru că sunt toți mari războinici care mânuiesc cele mai mari arcuri, sunt pricepuți în mânuirea armelor și se bucură de luptă. Dar, O, rege, eu știu mijloacele prin care Yudhishthira însuși poate fi învins. Ascultă-mă și adoptă-le.

Duryodhana a spus: „Fără a pune în pericol prietenii noştri şi alţi oameni iluştri, O, unchiule, spune-mi dacă există vreo modalitate prin care îl pot învinge”.

Sakuni a spus: - Fiul lui Kunti este foarte pasionat de jocul de zaruri, deşi nu ştie să joace. Dacă i se cere să joace, acel rege nu poate refuza. Eu sunt priceput la zaruri. Nu există nimeni egal cu mine în această privinţă pe pământ, nici măcar în cele trei lumi, O, fiu al lui Kuru. De aceea, roagă-l să joace zaruri. Priceput la zaruri, voi câştiga regatul lui şi prosperitatea lui splendidă pentru tine, O, taur printre oameni. Dar, O, Duryodhana, prezintă toate acestea regelui (Dhritarashtra). La porunca tatălui tău, voi câştiga fără îndoială toate posesiunile lui Yudhishthira.

Duryodhana a spus: „O, fiu al lui Suvala, prezintă tu însuţi toate acestea în mod corespunzător lui Dhritarashtra, şefului Kurus. Eu nu voi fi în stare să fac acest lucru.”

SECŢIUNEA XLVIII

Vaisampayana a spus: - O, rege, impresionat de marele sacrificiu *Rajasuya* al regelui Yudhishthira, Sakuni, fiul lui Suvala, aflând mai înainte intenţiile lui Duryodhana, în timp ce îl însoţea pe drumul de la casa adunării şi dorind să spună ceea ce era pe placul acestuia, s-a apropiat de Dhritarashtra, înzestrat cu mare înţelepciune, şi găsind monarhul lipsit de vedere aşezat (pe tronul său), i-a spus aceste cuvinte: — „Să ştii, O, mare rege, O, taur al neamului Bharata, că Duryodhana, după ce şi-a pierdut culoarea, a devenit palid şi slăbit şi deprimat şi pradă anxietăţii. De ce nu afli, după o anchetă corespunzătoare, durerea care se află în inima fiului tău cel mare, durerea cauzată de duşman?”

Dhritarashtra a spus: — Duryodhana, care este motivul marii tale suferinţe, O, fiu al neamului Kuru? Dacă este potrivit să aud, atunci spune-mi motivul. Sakuni spune că ţi-ai pierdut culoarea, ai devenit palid şi slăbit şi eşti pradă anxietăţii. Nu ştiu care poate fi motivul tristeţii tale. Această vastă avere a mea este sub controlul tău. Fraţii tăi şi toate rudele noastre nu fac niciodată nimic care să-ţi displacă. Porţi cele mai bune haine şi mănânci cea mai bună mâncare preparată cu carne. Cel mai bun cal te poartă. Ce anume te-a făcut, aşadar, să păleşti şi să slăbeşti? Paturi scumpe, domnişoare frumoase, conace împodobite cu mobilier excelent şi distracţii plăcute, fără îndoială că toate acestea aşteaptă doar porunca ta, ca în cazul zeilor înşişi. De aceea, O, mândrule, de ce te întristezi, O, fiule, ca şi cum ai fi sărac?

Duryodhana a spus: «Mănânc şi mă îmbrac ca un vagabond şi îmi petrec timpul pradă unei gelozii aprige. El este într-adevăr un bărbat care, incapabil să suporte mândria duşmanului, trăieşte după ce l-a învins pe acesta, cu dorinţa de a-şi elibera propriii supuşi de tirania duşmanului. Mulţumirea, la fel ca şi mândria, O Bharata, distrug prosperitatea; şi celelalte două calităţi, compasiunea şi frica. Cel care acţionează sub influenţa acestora nu obţine niciodată nimic măreţ. Văzând prosperitatea lui Yudhishthira, nimic din ceea ce am nu-mi aduce satisfacţie. Prosperitatea fiului lui Kunti, care este atât de strălucitoare, mă face să pălesc. Cunoscând bogăţia duşmanului şi propria mea sărăcie, chiar dacă acea bogăţie nu se află în faţa mea, o văd totuşi în faţa mea. De aceea, mi-am pierdut culoarea şi am devenit melancolic, palid şi slăbit. Yudhishthira întreţine optzeci şi opt de mii de brahmani *Snataka* care duc o viaţă domestică, dându-le fiecăruia câte treizeci de sclave. În plus, alte mii de brahmani mănâncă zilnic în palatul său cea mai bună mâncare pe farfurii de aur. Regele Kambhoja i-a trimis (ca tribut) nenumărate piei, negre, întunecate şi roşii, de cerb Kadali, precum şi nenumărate pături de texturi excelente. Şi sute şi mii şi mii de elefanţi şi treizeci de mii de cămile rătăcesc în palat, pentru că regii pământului le-au adus pe toate ca tribut în capitala Pandavilor. Şi, O, stăpân al pământului, regii au adus, de asemenea, la acest sacrificiu suprem, grămezi peste grămezi de bijuterii şi pietre preţioase pentru fiul lui Kunti. Niciodată până acum nu am văzut sau auzit de o bogăţie atât de enormă ca cea adusă la sacrificiul fiilor inteligenţi ai lui Pandu. Şi, O, rege, văzând acea colecţie enormă de bogăţii aparţinând duşmanului, nu pot să

mă bucur de liniște sufletească. Sute de brahmani, susținuți de donațiile pe care Yudhishthira le-a făcut și posedați de bogății de vite, au așteptat la poarta palatului cu trei mii de milioane de tribut, dar au fost împiedicați de paznici să intre în conac. Aducând cu ei unt clarificat în frumoase kamandale din aur, ei nu au obținut accesul în palat, iar Oceanul însuși i-a adus în vase din cupru alb nectarul care se generează în apele sale și care este mult superior celui pe care florile și plantele anuale îl produc pentru Sakra. Și Vasudeva (la încheierea sacrificiului), după ce a adus o scoică excelentă, a scăldat Soarele lui Pritha cu apă de mare adusă în mii de ulcioare de aur, toate bine împodobite cu numeroase pietre prețioase. Văzând toate acestea, am devenit febril de gelozie. Acele ulcioare fuseseră duse în oceanele de Est și de Sud. Și fuseseră duse și pe umerii oamenilor până în oceanul de Vest, O, taur printre oameni. Și, O, tată, deși numai păsările pot ajunge în regiunea nordică, Arjuna, după ce a ajuns acolo, a cerut ca tribut o cantitate imensă de bogății. Mai este un alt incident minunat pe care ți-l voi povesti. O, ascultă-mă. Când au fost hrăniți o sută de mii de brahmani, s-a hotărât ca, pentru a anunța acest act, în fiecare zi să se sufle în cor în cochilii. Dar, O, Bharata, am auzit continuu scoici suflate acolo aproape repetat. Și auzind acele note, părul mi s-a ridicat în cap. Și, O, mare rege, acel complex palatial, plin de nenumărați monarhi care au venit acolo ca spectatori, arăta extrem de frumos, ca firmamentul fără nori, cu stele. Și, O, rege al oamenilor, monarhii au venit la sacrificiul înțeleptului fiu al lui Pandu, aducând cu ei tot felul de bogății. Și regii care au venit acolo au devenit ca Vaisyas, distribuitorii de hrană către Brahmanas care erau hrăniți. Și, O, rege, prosperitatea pe care am văzut-o la Yudhishthira era atât de mare încât nici șeful celeștilor, nici Yama sau Varuna, nici stăpânul Guhyakas nu deținea la fel. Și văzând acea mare prosperitate a fiului lui Pandu, inima mea arde și nu pot să mă bucur de pace.»

Auzind aceste cuvinte ale lui Duryodhana, Sakuni a răspuns: „Ascultă cum poți obține această prosperitate de neegalat pe care o vezi în fiul lui Pandu, tu, care ai adevărul ca pricepere. O, Bharata, sunt un adept al zarurilor, superior tuturor din lume. Pot determina succesul sau eșecul fiecărei aruncări și când să pariez și când nu. Am cunoștințe speciale despre acest joc. Fiul lui Kunti este, de asemenea, pasionat de jocul de zaruri, deși are puține abilități în acest domeniu. Chemat să joace sau să lupte, el va veni cu siguranță, iar eu îl voi învinge în mod repetat la fiecare aruncare, practicând înșelăciunea. Îți promit că voi câștiga toată averea lui, iar tu, O, Duryodhana, te vei bucura de ea."

Vaisampayana a continuat: Regele Duryodhana, astfel abordat de Sakuni, fără să lase să treacă niciun moment, i-a spus lui Dhritarashtra: „Acesta, Sakuni, un adept al zarurilor, este gata să câștige la zaruri, O, rege, averea fiilor lui Pandu. Se cuvine să-i acorzi permisiunea să facă acest lucru."

Dhritarashtra a răspuns: „Întotdeauna urmez sfaturile lui Kshatta, ministrul meu care posedă o mare înțelepciune. După ce mă voi consulta cu el, îți voi comunica hotărârea mea cu privire la această chestiune. Dotat cu o mare clarviziune, el ne va spune, ținând cont de moralitate, ce este bine și ce este potrivit pentru ambele părți și ce ar trebui făcut în această chestiune."

Duryodhana a spus: „Dacă te consulți cu Kshatta, el te va face să renunți. Și dacă renunți, O, rege, cu siguranță mă voi sinucide. Și când voi fi mort, O, rege, vei fi fericit cu Vidura. Atunci te vei bucura de întregul pământ; ce nevoie mai ai de mine?"

Vaisampayana a continuat: - Dhritarashtra, auzind aceste cuvinte pline de suferință rostite de Duryodhana din sentimente contradictorii, el însuși gata să facă ceea ce îi dicta Duryodhana, i-a poruncit servitorului său, spunând: „Cheamă meșteri să construiască fără întârziere un palat încântător, frumos și spațios, cu o sută de uși și o mie de coloane. Și după ce ați adus tâmplari și dulgheri, puneți bijuterii și pietre prețioase pe toți pereții. Și făcându-l frumos și ușor de accesat, anunțați-mă când totul este gata." Și, O, monarhule, regele Dhritarashtra, luând această hotărâre pentru a-l pacifica pe Duryodhana, a trimis mesageri la Vidura pentru a-l chema. Căci fără a se

sfătui cu Vidura, monarhul nu lua niciodată nicio hotărâre. Dar în ceea ce privește problema de față, regele, deși cunoștea răul jocurilor de noroc, era totuși atras de ele. Inteligentul Vidura, însă, de îndată ce a auzit de aceasta, a știut că sosirea lui Kali era iminentă. Și văzând că drumul spre distrugere era pe cale să se deschidă, s-a dus repede la Dhritarashtra. Și Vidura, apropiindu-se de ilustrul său frate mai mare și plecându-se la picioarele lui, a rostit aceste cuvinte:

„O, înălțat rege, nu sunt de acord cu această hotărâre pe care ai luat-o. Se cuvine, O, rege, să acționezi în așa fel încât să nu apară niciun conflict între copiii tăi din cauza acestei partide de jocuri de noroc."

Dhritarashtra a răspuns: "O, Kshatta, dacă zeii vor fi milostivi cu noi, cu siguranță nu va apărea niciodată nicio dispută între fiii mei. Prin urmare, fie că este de bun augur sau nu, benefic sau nu, să continuăm această provocare prietenoasă la zaruri. Fără îndoială, chiar și aceasta este ceea ce soarta ne-a hărăzit. Și, O, fiu al neamului Bharata, când eu sunt aproape, și Drona și Bhishma și tu, nimic rău din ceea ce ar fi putut hotărî soarta nu se va întâmpla. De aceea, mergi cu un car tras de cai înzestrați cu viteza vântului, ca să ajungi astăzi la Khandavaprastha și să-l aduci pe Yudhishthira cu tine. Și, O, Vidura, îți spun că aceasta este hotărârea mea. Nu-mi spune nimic. Consider că soarta este supremă, ea fiind cea care aduce toate acestea." Auzind aceste cuvinte ale lui Dhritarashtra și concluzionând că neamul său era condamnat, Vidura, cu mare tristețe, s-a dus la Bhishma cu mare înțelepciune.

SECȚIUNEA XLIX

Janamejaya a spus: „O, tu, cel mai versat în *Vedas*, cum s-a desfășurat acel joc de zaruri, care a adus atâta rău verișorilor și prin care strămoșii mei, fiii lui Pandu, au fost cufundați în atâta durere? Ce regi au fost prezenți la acea adunare și care dintre ei au aprobat jocul de noroc și care dintre ei l-au interzis? O, tu, cel fără păcat, O, șef al celor regenerați, doresc să-mi povestești în detaliu totul despre acest lucru, care, într-adevăr, a fost cauza distrugerii lumii."

Santi a spus: „Astfel abordat de rege, discipolul lui Vyasa, înzestrat cu o mare energie și cunoscător al întregii *Vede*, a povestit tot ce s-a întâmplat."

Vaisampayana a spus: - O, cel mai bun dintre Bharati, O, mare rege, dacă dorești să auzi, atunci ascultă-mă, căci îți voi povesti din nou totul în detaliu.

După ce a aflat părerea lui Vidura, Dhritarashtra, fiul lui Amvika, l-a chemat pe Duryodhana și i-a spus din nou în particular: „Fiule al lui Gandhari, nu te băga în jocurile de zaruri. Vidura nu vorbește bine despre ele. Fiind un om foarte înțelept, el nu mi-ar da niciodată un sfat care să nu fie în interesul meu. Și eu consider că ceea ce spune Vidura este extrem de benefic pentru mine. Fă asta, O, fiu, pentru că eu consider că este și pentru binele tău. Într-adevăr, Vidura cunoaște toate misterele științei (moralității politice) pe care ilustrul, învățatul și înțeleptul Vrihaspati, *Rishi* celest, care este ghidul spiritual al lui Vasava, le-a dezvăluit înțeleptului șef al nemuritorilor. Și, O, fiu, eu accept întotdeauna sfaturile lui Vidura. O, rege, așa cum înțeleptul Uddhava este mereu respectat printre Vrishni, la fel și Vidura, care posedă o mare inteligență, este considerat cel mai important dintre Kuru. De aceea, O, fiu, nu te ocupa de zaruri. Este evident că zarurile seamănă discordie. Iar discordia este ruina regatului. De aceea, O, fiu, renunță la ideea de a juca jocuri de noroc. O, fiu, ai obținut de la noi ceea ce, conform legii, un tată și o mamă ar trebui să ofere fiului lor, și anume rangul și posesiunile ancestrale. Ești educat și inteligent în toate ramurile cunoașterii și ai fost crescut cu dragoste în casa părintească. Născut ca cel mai mare dintre frații tăi, trăind în propriul tău regat, de ce te consideri nefericit? O, tu, cel cu brațe puternice, tu obții hrană și îmbrăcăminte de cea mai bună calitate, pe care oamenii obișnuiți nu le pot obține. De ce te întristezi încă? O, fiu, O, tu, cel cu brațe puternice, care stăpânești marele tău regat ancestral, plin de oameni și bogății, tu

străluceşti la fel de splendid ca şi conducătorul celest din ceruri. Tu eşti înzestrat cu înţelepciune. Se cuvine să-mi spui care poate fi cauza acestei tristeţi care te-a făcut atât de melancolic."

Duryodhana a răspuns: «Sunt un nenorocit păcătos, O, rege, pentru că mănânc şi mă îmbrac privind (prosperitatea duşmanilor). S-a spus că omul care nu este cuprins de invidie la vederea prosperităţii duşmanului său este un nenorocit. O, înălţatule, acest fel de prosperitate a mea nu mă satisface. Văzând prosperitatea strălucitoare a fiului lui Kunti, sunt foarte îndurerat. Îţi spun că vitalitatea mea trebuie să fie puternică, întrucât trăiesc chiar şi văzând că întreaga lume se află sub stăpânirea lui Yudhishthira. Nipas, Chitrakas, Kukkuras, Karaskaras şi Lauha-janghas trăiesc în palatul lui Yudhishthira ca nişte sclavi. Himavat, oceanul, regiunile de pe malul mării şi nenumăratele alte regiuni care produc bijuterii şi pietre preţioase, toate au recunoscut superioritatea conacului lui Yudhishthira în ceea ce priveşte bogăţia pe care o conţine. Şi, O, monarhule, considerându-mă cel mai în vârstă şi îndreptăţit la respect, Yudhishthira m-a primit cu respect şi m-a numit să primesc bijuteriile şi pietrele preţioase (care au fost aduse ca tribut). O Bharata, limita şi asemănarea bijuteriilor excelente şi neprețuite care au fost aduse acolo nu au fost văzute. Şi, O, rege, mâinile mele erau obosite de la primirea acelei bogăţii. Şi când eram obosit, cei care aduceau acele articole valoroase din regiuni îndepărtate obişnuiau să aştepte până când eram în stare să-mi reiau munca. Aducând bijuterii din lacul Vindu, arhitectul Asura Maya a construit (pentru Pandavi) o suprafaţă asemănătoare unui lac, făcută din cristal. Privind lotuşii (artificiali) cu care era umplută, am confundat-o, O, rege, cu apă. Şi văzându-mă ridicându-mi hainele (în timp ce eram pe punctul de a-l traversa), Vrikodara (Bhima) a râs de mine, considerându-mă lipsit de bijuterii şi că mi-am pierdut capul la vederea bogăţiei duşmanului meu. Dacă aş avea puterea, O, rege, fără să pierd niciun moment, l-aş ucide pe Vrikodara pentru asta. Dar, O, monarhule, dacă încercăm să-l ucidem pe Bhima acum, fără îndoială, soarta noastră va fi aceeaşi cu a lui Sisupala. O, Bharata, acea insultă a duşmanului m-a ars. Din nou, O, rege, văzând un lac similar, care era de fapt plin cu apă, dar pe care l-am confundat cu o suprafaţă de cristal, am căzut în el. La auzul acestor cuvinte, Bhima şi Arjuna au râs din nou batjocoritor, iar Draupadi, însoţită de alte femei, s-a alăturat râsului. Acest lucru îmi doare nespus de mult inima. Hainele mele fiind ude, servitorii, la porunca regelui, mi-au dat alte haine. Şi aceasta este o mare durere pentru mine. Şi, O, rege, ascultă acum despre o altă greşeală despre care vorbesc. Încercând să trec prin ceea ce avea exact forma unei uşi, dar prin care nu se putea trece, m-am lovit cu fruntea de piatră şi m-am rănit. Gemenii Nakula şi Sahadeva, văzând de la distanţă că m-am lovit la cap, au venit şi m-au sprijinit în braţe, arătându-şi marea îngrijorare pentru mine. Şi Sahadeva mi-a spus în repetate rânduri, parcă zâmbind: „Aceasta, O, rege, este uşa. Mergi pe aici!" Iar Bhimasena, râzând cu voce tare, mi s-a adresat şi mi-a spus: „O, fiu al lui Dhritarashtra, aceasta este uşa. Şi, O, rege, nici măcar nu auzisem de numele acelor pietre preţioase pe care le-am văzut în acea reşedinţă. Şi din aceste motive inima mea suferă atât de mult.»

SECŢIUNEA L

Duryodhana a spus: - Ascultă acum, O, Bharata, despre toate obiectele cele mai scumpe pe care le-am văzut, aparţinând fiilor lui Pandu, şi aduse unul după altul de către regii pământului. Văzând bogăţia duşmanului, mi-am pierdut minţile şi abia mă mai cunoşteam pe mine însumi. Şi, O, Bharata, ascultă cum îţi descriu acea bogăţie care consta atât din produse manufacturate, cât şi din produsele pământului. Regele din Kamboja a dăruit nenumărate piei de cea mai bună calitate şi pături din lână, din blana moale a rozătoarelor şi a altor animale săpătoare, precum şi din părul pisicilor, toate împodobite cu fire de aur. De asemenea, el a dăruit trei sute de cai din rasele Titteti şi Kalmasha, care aveau nasuri ca papagalii. De asemenea, el a dăruit trei sute de cămile şi un număr egal de măgăriţe, toate îngrăşate cu măsline şi *Pilusha*. Şi nenumăraţi brahmani angajaţi în creşterea vitelor şi ocupaţi cu slujbe umile pentru satisfacerea ilustrului rege Yudhishthira cel drept au aşteptat la poartă cu trei sute de milioane de tribut, dar li s-a refuzat accesul în palat. Şi sute şi sute de brahmani, care deţineau bogăţii de vite şi trăiau pe pământurile pe care Yudhishthira le-a dat, au venit acolo cu frumoasele lor *kamandale* de aur umplute cu unt clarificat. Şi deşi au adus un astfel

de tribut, li s-a refuzat accesul în palat. Iar regii Sudra care locuiau în regiunile de pe coastă au adus cu ei, O, rege, sute de mii de servitoare din țara Karpasika, toate cu trăsături frumoase, talie subțire și păr luxuriant, împodobite cu ornamente de aur; și, de asemenea, multe piei de cerb Ranku, demne chiar și de brahmani, ca tribut pentru regele Yudhishthira. Și triburile Vairamas, Paradas, Tungas, împreună cu Kitavas, care trăiau din culturi dependente de apa din cer sau din râu, precum și cei care se născuseră în regiunile de pe malul mării, în păduri sau în țări de cealaltă parte a oceanului, așteptau la poartă, neprimind permisiunea de a intra, cu capre, vaci, măgari, cămile, legume, miere, pături, bijuterii și pietre prețioase de diferite feluri. Și marele rege războinic Bhagadatta, curajosul conducător al Pragjyotisha și puternicul suveran al *mleehchas*, în fruntea unui număr mare de Yavanas, aștepta la poartă, neputând intra, cu un tribut considerabil format din cai de cea mai bună rasă și cu viteza vântului. Și regele Bhagadatta (văzând mulțimea) a trebuit să se îndepărteze de poartă, predând o serie de săbii cu mânere din fildeșul cel mai pur și bine împodobite cu diamante și tot felul de pietre prețioase. Și multe triburi venite din diferite regiuni, dintre care unele aveau doi ochi, altele trei, iar altele aveau ochii pe frunte, și cele numite Aushmikas, Nishadas și Romakas, unele canibale și multe având doar un picior. Eu spun, O, rege, stând la poartă, fiind refuzat să intru. Și acești conducători diferiți au adus ca tribut zece mii de măgari de diferite culori, cu gâtul negru și corpuri uriașe, foarte rapizi și foarte docili, celebrați în întreaga lume. Și acești măgari erau toți de dimensiuni mari și de culori încântătoare. Și toți erau crescuți pe coasta Vankhu. Și erau mulți regi care i-au dat lui Yudhishthira mult aur și argint. Și, după ce au adus multe daruri, au fost primiți în palatul lui Yudhishthira. Oamenii care au venit acolo, având doar un picior, i-au dăruit lui Yudhishthira mulți cai sălbatici, dintre care unii erau roșii ca *cochenila*, alții albi, alții aveau culorile curcubeului, alții arătau ca norii de seară, iar alții aveau culori pestrițe. Și toți erau înzestrați cu viteza minții. Și i-au dat regelui și aur de calitate superioară în cantitate suficientă. Am văzut și nenumărați chini, sakas și udras și multe triburi barbare care trăiau în păduri, și mulți *vrishnis* și *harahunas*, și triburi întunecate din Himavat, și mulți *nipas* și oameni care locuiau în regiuni de pe coastă, așteptând la poartă, cărora li se refuza permisiunea de a intra. Iar oamenii din Valhika i-au dat ca tribut zece mii de măgari, de dimensiuni mari, cu gâtul negru și care alergau zilnic două sute de mile. Și acei măgari erau de multe forme. Ei erau bine antrenați și celebrați în întreaga lume. Aveau proporții simetrice și o culoare excelentă, iar pielea lor era plăcută la atingere. Valhikas au prezentat, de asemenea, numeroase pături din lână fabricate în Chin și numeroase piei de cerb Ranku, haine fabricate din iută și altele țesute cu fire filate de insecte. Au dăruit, de asemenea, mii de alte haine care nu erau din bumbac, având culoarea lotusului. Toate acestea aveau o textură fină. De asemenea, au oferit mii de piei de oaie moi. Au oferit și multe săbii și chimire ascuțite și lungi, topoare și topoare de luptă cu muchii fine fabricate în țările occidentale. După ce au oferit ca tribut mii de parfumuri, bijuterii și pietre prețioase de diferite feluri, au așteptat la poartă, fiindu-le refuzată intrarea în palat. Și sakas, tukhatas, tukharas, kankas, romakas și bărbații cu coarne, aducând cu ei ca tribut numeroși elefanți mari și zece mii de cai, precum și sute și sute de milioane de aur, au așteptat la poartă, fiindu-le refuzată permisiunea de a intra. Iar regii țărilor din est, după ce au prezentat numeroase obiecte de valoare, inclusiv multe covoare, vehicule și paturi scumpe, armuri de diverse culori împodobite cu bijuterii, aur și fildeș, arme de diferite feluri, mașini de diferite forme, frumos construite și împodobite cu aur, cai bine dresați împodobiți cu piei de tigru, pături bogate și variate pentru acoperirea elefanților, diverse feluri de bijuterii și pietre prețioase, săgeți lungi și scurte și diverse alte tipuri de arme, au obținut permisiunea de a intra în palatul sacrificial al ilustrului Pandava!

SECȚIUNEA LI

Duryodhana a spus: - O, tu, cel fără păcat, ascultă-mă în timp ce îți descriu acea mare avere constând din diverse tipuri de tributuri oferite lui Yudhishthira de către regii pământului. Cei care locuiesc pe malul râului Sailoda, care curge între munții Mer și Mandara, și se bucură de umbra delicioasă a vârfurilor bambusului Kichaka, și anume Khashas, Ekasanas, Arhas, Pradaras, Dirghavenus, Paradas, Kulindas, Tanganas și ceilalți Tanganas, au adus ca tribut grămezi de aur

măsurate în *dronas* (ulcioare) şi scoase din pământ de furnici, numite astfel după aceste creaturi. Triburile montane, înzestrate cu o mare forţă, au adus ca tribut numeroase Chamaras (perii lungi) moi şi negre şi altele albe ca raza lunii şi miere dulce extrasă din florile care cresc pe Himavat, precum şi din Mishali champaka şi ghirlande de flori aduse din regiunea nordică Kurus, şi diverse tipuri de plante din nord, chiar şi din Kailasa, au aşteptat cu capetele plecate la poarta regelui Yudhishthira, fiindu-le refuzată permisiunea de a intra. Am văzut acolo şi nenumăraţi căpetenii ai Kiratas, înarmaţi cu arme crude şi mereu angajaţi în fapte crude, mâncând fructe şi rădăcini, îmbrăcaţi în piei şi trăind pe versanţii nordici ai Himavatului şi pe muntele din spatele căruia răsare soarele, precum şi în regiunea Karusha, pe coastă şi pe ambele părţi ale munţilor Lohitya. Şi, O, rege, după ce au adus cu ei ca tribut încărcături peste încărcături de santal şi aloe, precum şi aloe negru, şi grămezi peste grămezi de piei valoroase, aur şi parfumuri, şi zece mii de servitoare din propria lor rasă, şi multe animale şi păsări frumoase din ţări îndepărtate, şi mult aur de o mare splendoare procurat din munţi, Kirata au aşteptat la poartă, fiindu-le refuzată permisiunea de a intra. Kairata, Darada, Darva, Sura, Vaiamaka, Audumvara, Durvibhaga, Kumara, Parada împreună cu Vahlikas, Kashmira, Ghoraka, Hansakayana, Sivi, Trigarta, Yauddheya, conducătorul Madrasului şi Kaikeya, Amvashtas, Kaukuras, Tarkshyas, Vastrapas împreună cu Palhavas, Vashatayas, Mauleyas împreună cu Kshudrakas şi Malavas, Paundrayas, Kukkuras, Sakas, Angas, Vangas, Punras, Sanavatyas şi Gayas — aceşti Kshatriyas buni şi de viţă nobilă, împărţiţi în clanuri regulate şi instruiţi în folosirea armelor, au adus tribut regelui Yudhishthira cu sutele şi miile. Iar Vangas, Kalingas, Magadhas, Tamraliptas, Supundrakas, Dauvalikas, Sagarakas, Patrornas, Saisavas şi nenumăraţii Karnapravaranas, care s-au prezentat la poartă, au fost informaţi de paznicii porţii, la porunca regelui, că dacă vor aştepta şi vor aduce tributuri generoase, vor putea fi admişi. Atunci, regii acelor naţiuni au dăruit fiecare câte o mie de elefanţi înzestraţi cu colţi asemănători cu braţele plugurilor şi împodobiţi cu centuri din aur şi acoperiţi cu pături fine, care le confereau o nuanţă asemănătoare cu cea a lotusului. Toţi erau de culoare închisă ca stâncile şi mereu mucegăiţi, proveneau de pe malurile lacului Kamyaka şi erau acoperiţi cu armuri defensive. De asemenea, erau extrem de răbdători şi din cea mai bună rasă. După ce au făcut aceste daruri, acei regi au fost lăsaţi să intre. O, rege, aceştia şi mulţi alţii, veniţi din diverse regiuni, precum şi nenumăraţi alţi regi iluştri, au adus bijuterii şi pietre preţioase la acest sacrificiu. Şi Chitraratha, de asemenea rege al *Gandharvas*, prietenul lui Indra, a dăruit patru sute de cai înzestraţi cu viteza vântului. Iar Gandharva Tumvuru a dăruit cu bucurie o sută de cai de culoarea frunzei de mango şi împodobiţi cu aur. Şi, O, tu, din neamul Kuru, celebrul rege al tribului Mlechcha, numit Sukaras, a dăruit multe sute de elefanţi excelenţi. Iar Virata, regele Matsya, a oferit ca tribut două mii de elefanţi împodobiţi cu aur. Iar regele Vasudana din regatul Pansu i-a dăruit fiului lui Pandu douăzeci şi şase de elefanţi şi două mii de cai. O, rege, toţi împodobiţi cu aur şi înzestraţi cu viteză şi forţă, în plină vigoare a tinereţii, precum şi cu diverse alte bogăţii. Iar Yajnasena a oferit fiilor lui Pandu pentru sacrificiu paisprezece mii de servitoare şi zece mii de servitori cu soţiile lor, multe sute de elefanţi excelenţi, douăzeci şi şase de care cu elefanţi înjugaţi şi, de asemenea, întregul său regat. Iar Vasudeva din neamul Vrishni, pentru a spori demnitatea lui Arjuna, a dăruit paisprezece mii de elefanţi excelenţi. Într-adevăr, Krishna este sufletul lui Arjuna, iar Arjuna este sufletul lui Krishna, şi orice ar spune Arjuna, Krishna va îndeplini cu siguranţă. Iar Krishna este capabil să renunţe la rai însuşi de dragul lui Arjuna. Şi Arjuna este, de asemenea, capabil să-şi sacrifice viaţa de dragul lui Krishna. Şi regii Chola şi Pandya, deşi au adus nenumărate ulcioare de aur umplute cu suc parfumat de santal din dealurile Malaya, şi încărcături de lemn de santal şi aloe din dealurile Dardduras, şi multe pietre preţioase de o strălucire deosebită şi ţesături fine încrustate cu aur, nu au obţinut permisiunea (de a intra). Iar regele Singhalas a dăruit cele mai frumoase pietre preţioase din mare, numite *lapis lazuli*, precum şi grămezi de perle şi sute de pături pentru elefanţi. Şi nenumăraţi bărbaţi cu pielea închisă la culoare, cu ochii roşii ca cuprul, îmbrăcaţi în haine împodobite cu pietre preţioase, aşteptau la poartă cu aceste daruri. Şi nenumăraţi brahmani şi kşatrii care fuseseră învinşi, precum şi *vaişya* şi *sudra* servitori, din dragoste pentru Yudhişthira, au adus tribut fiului lui Pandu. Şi chiar şi toţi *mlechcha*, din dragoste şi respect, au venit la Yudhişthira. Şi toate categoriile de oameni, buni,

indiferenți și de rang inferior, aparținând nenumărate rase, venind din diverse țări, au făcut din locuința lui Yudhishthira simbolul lumii.

Și văzând că regii pământului ofereau dușmanilor daruri atât de excelente și valoroase, mi-am dorit moartea din cauza durerii. Și, O, rege, îți voi povesti acum despre servitorii Pandavilor, oameni cărora Yudhishthira le furnizează hrană, atât gătită, cât și nepreparată. Sunt o sută de mii de miliarde de elefanți și cavalerie și o sută de milioane de care și nenumărați soldați de infanterie. Într-un loc se măsoară proviziile crude; în altul se gătesc; iar în altul se distribuie mâncarea. Și peste tot se aud sunete de sărbătoare. Și printre oamenii de toate rangurile, nu am văzut niciunul în conacul lui Yudhishthira care să nu aibă mâncare, băutură și podoabe. Și optzeci și opt de mii de brahmani *Snataka* care duc o viață domestică, toți întreținuți de Yudhishthira, cu treizeci de servitoare date fiecăruia, mulțumiți de rege, se roagă mereu cu inima mulțumită pentru distrugerea dușmanilor săi. Și zece mii de alți asceți cu sămânța vitală retrasă mănâncă zilnic din farfurii de aur în palatul lui Yudhishthira. Și, O, rege, Yajnaseni, fără să fi mâncat ea însăși, verifică zilnic dacă toată lumea, inclusiv cei deformați și piticii, a mâncat sau nu. Și, O, Bharata, doar doi nu aduc tribut fiului lui Kunti, și anume Panchalas, ca urmare a relației lor prin căsătorie, și Andhakas și Vrishnis, ca urmare a prieteniei lor.

SECȚIUNEA LII

Duryodhana a spus: Acei regi care sunt venerați în întreaga lume, care sunt devotați adevărului și care s-au angajat să respecte jurăminte stricte, care posedă o mare erudiție și elocvență, care sunt pe deplin familiarizați cu *Vedele* și ramurile lor, precum și cu sacrificiile, care sunt pioși și modești, ale căror suflete sunt devotate virtuții, care posedă faimă și care s-au bucurat de marile rituri ale încoronării, toți îl așteaptă și îl venerează pe Yudhishthira. Și, O, rege, am văzut acolo multe mii de vaci sălbatice cu tot atâtea vase de cupru alb pentru muls, aduse acolo de regii pământului ca daruri sacrificiale pentru a fi dăruite de Yudhishthira brahmanilor. Și, O, Bharata, pentru a-l scălda pe Yudhishthira la sfârșitul sacrificiului, mulți regi, cu cea mai mare promptitudine, au adus acolo, într-o stare de puritate, multe vase excelente (conținând apă). Și regele Vahlika a adus acolo un car împodobit cu aur pur. Și regele Sudakshina însuși a înjugat la acesta patru cai albi din rasa Kamboja, iar Sunitha, de mare putere, a montat stâlpul inferior, iar conducătorul Chedi a luat și a montat cu propriile mâini stâlpul steagului. Și regele țării din sud era pregătit cu zale; conducătorul Magadha, cu ghirlande de flori și coif; marele războinic Vasudana cu un elefant de șaizeci de ani, regele Matsya, cu accesoriile laterale ale carului, toate acoperite cu aur; regele Ekalavya, cu pantofii; regele Avanti, cu diverse tipuri de apă pentru baia finală; regele Chekitana, cu tolba; regele Kasi, cu arcul; și Salya, cu o sabie a cărei mâner și curele erau împodobite cu aur. Apoi Dhaumya și Vyasa, de mare merit ascetic, împreună cu Narada și fiul lui Asita, Devala, stând în picioare în fața regelui, au oficiat ceremonia de stropire a regelui cu apă sacră. Iar marii *Rishi*, cu inima veselă, s-au așezat acolo unde se oficia ceremonia de stropire. Și alți *Rishi* iluștri, cunoscători ai *Vedelor*, printre care și fiul lui Jamadagni, s-au apropiat de Yudhishthira, cel care oferea daruri sacrificiale generoase, rostind *mantre* tot timpul, ca și cei șapte *Rishi*, care se apropiau de marea India din ceruri. Iar Satyaki, cu vitejia sa neînvinsă, ținea umbrela (deasupra capului regelui). Iar Dhananjaya și Bhima erau ocupați cu bronzarea regelui, în timp ce gemenii țineau în mâini două *chamaras*. Iar Oceanul însuși a adus într-o praștie acea mare scoică a lui Varuna, pe care meșterul celest Viswakarman o construise cu o mie de Nishkas de aur și pe care Prajapati o oferise Indiei într-un *Kalpa* anterior. Cu acea scoică Krishna l-a scăldat pe Yudhishthira după încheierea sacrificiului, iar eu, văzând-o, am leșinat. Oamenii merg la mările din est sau din vest și, de asemenea, la cea din sud. Dar, O, tată, nimeni, în afară de păsări, nu poate merge vreodată la marea din nord. Dar Pandava și-au extins dominația chiar și acolo, pentru că am auzit sute de cochilii aduse de acolo suflând (în palatul sacrificial), semn al bucuriei de bun augur. Și în timp ce acele cochilii suflau simultan, părul mi s-a ridicat în cap. Iar acei regi care erau slabi la putere au căzut. Iar Dhrishtadyumna și Satyaki și fiii lui Pandu și Kesava, acei opt, înzestrați cu

putere și vitejie și frumoși la înfățișare, văzând regii lipsiți de conștiință și pe mine în acea situație, au râs cu poftă. Atunci Vibhatsu (Arjuna), cu inima veselă, a dăruit, O, Bharata, celor cinci sute de brahmani principali cinci sute de boi cu coarne placate cu aur. Și regele Yudhishthira, fiul lui Kunti, după ce a încheiat sacrificiul *Rajasuya*, a obținut, asemenea înălțatului Harishchandra, o astfel de prosperitate încât nici Rantideva, nici Nabhaga, nici Jauvanaswa, nici Manu, nici regele Prithu, fiul lui Vena, nici Bhagiratha, Yayati, nici Nahusha nu au obținut ceva asemănător. Și văzând, O, înălțatule, o astfel de prosperitate la fiul lui Pritha, care este chiar ca cea pe care o avea Harishchandra, nu văd niciun rost în a continua să trăiesc, O, Bharata! O, stăpân al oamenilor, un jug legat (de umerii boilor) de un orb se slăbește. La fel se întâmplă și cu noi. Cei mai tineri cresc, în timp ce cei mai în vârstă se ofilesc. Și văzând toate acestea, O, șef al Kurus, nu pot să mă bucur de pace nici măcar cu ajutorul reflecției. Și din această cauză, O, rege, sunt cufundat în durere și devin palid și slăbit.

SECȚIUNEA LIII

Dhritrashtra a spus: — Tu ești fiul meu cel mai mare și te-ai născut din prima mea soție. De aceea, fiule, nu fi gelos pe Pandavi. Cel care este gelos este mereu nefericit și suferă chinurile morții. O, taur al neamului Bharata, Yudhishthira nu cunoaște înșelăciunea, posedă bogății egale cu ale tale, îi are pe prietenii tăi ca prieteni ai săi și nu este gelos pe tine. De ce ai fi tu gelos pe el? O, rege, în ceea ce privește prietenii și aliații, ești egal cu Yudhishthira. De ce ai râvni, din nebunie, averea fratelui tău? Nu fi așa. Nu mai fi gelos. Nu te întrista. O, taur al neamului Bharata, dacă râvnești la demnitatea care însoțește îndeplinirea unui sacrificiu, lasă preoții să-ți pregătească marele sacrificiu, numit *Saptatantu*. Atunci, regii pământului îți vor aduce, cu bucurie și cu mare respect, bogății, pietre prețioase și podoabe. O, copilule, a râvni la bunurile altora este extrem de josnic. Pe de altă parte, cel care se mulțumește cu propria sa existență și se dedică practicilor propriului său ordin se bucură de fericire. A nu te strădui niciodată să obții averea altora, a persevera în propriile treburi și a proteja ceea ce ai câștigat – acestea sunt semnele adevăratei măreții. Cel care rămâne impasibil în fața calamităților, priceput în treburile sale, mereu vigilent și umil, se bucură întotdeauna de prosperitate. Fiii lui Pandu sunt ca brațele tale. Nu-ți tăia brațele. Nu te arunca în disensiuni interne de dragul bogăției fraților tăi. O, rege, nu fi gelos pe fiii lui Pandu. Bogăția ta este egală cu cea a fraților tăi în întregime. Este un mare păcat să te cerți cu prietenii. Cei care sunt strămoșii tăi sunt și ai lor. Dăruiește în scop caritabil cu ocazia sacrificiilor, satisfă-ți fiecare dorință dragă, distrează-te în compania femeilor în mod liber și bucură-te de pace.

SECȚIUNEA LIV

Duryodhana a spus: Cel care este lipsit de intelect, dar a auzit doar multe lucruri, poate înțelege cu greu adevărata semnificație a scripturilor, asemenea lingurii care nu percepe gustul supei pe care o atinge. Tu știi totul, dar totuși mă derutezi. Ca două bărci legate una de alta, tu și cu mine suntem legați unul de celălalt. Ești nepăsător față de propriile tale interese? Sau ai sentimente ostile față de mine? Acești fii și aliați ai tăi sunt condamnați la distrugere, în măsura în care te au pe tine ca conducător, pentru că descrii ca fiind realizabil în viitor ceea ce trebuie făcut în prezent. Cel al cărui ghid acționează sub instrucțiunile altora se poticnește adesea. Cum pot atunci adepții săi să se aștepte să găsească calea cea dreaptă? O, rege, tu ai o înțelepciune matură; ai ocazia să asculți cuvintele celor bătrâni, iar simțurile tale sunt, de asemenea, sub controlul tău. Nu se cuvine să ne confunzi pe noi, cei care suntem gata să ne căutăm propriile interese. Vrihaspati a spus că obiceiurile regilor sunt diferite de cele ale oamenilor obișnuiți. Prin urmare, regii ar trebui să se ocupe întotdeauna cu vigilență de propriile lor interese. Obținerea succesului este singurul criteriu care ar trebui să ghideze conduita unui Kshatriya. Prin urmare, indiferent dacă mijloacele sunt virtuoase sau păcătoase, ce scrupule pot exista în îndatoririle propriului ordin? Cel care dorește să răpească prosperitatea strălucitoare a dușmanului său, ar trebui, O, taur al neamului Bharata, să supună toate direcțiile, precum vizitiul care îmblânzește caii cu biciul său. Cei obișnuiți să

mânuiască arme spun că o armă nu este doar un instrument care taie, ci un mijloc, ascuns sau evident, care poate învinge un dușman. Cine este considerat dușman și cine prieten nu depinde de înfățișarea sau dimensiunile cuiva. Cel care provoacă durere altuia, O, rege, trebuie considerat dușman de către cel care suferă. Nemulțumirea este rădăcina prosperității. De aceea, O, rege, doresc să fiu nemulțumit. Cel care se străduiește să dobândească prosperitate este, O, rege, o persoană cu adevărat politică. Nimeni nu ar trebui să se atașeze de bogăție și de belșug, pentru că bogăția câștigată și acumulată poate fi jefuită. Obiceiurile regilor sunt chiar astfel. În timpul unei perioade de pace, Sakra i-a tăiat capul lui Namuchi după ce a dat o promisiune contrară, și a făcut acest lucru pentru că era de acord cu acest obicei etern față de dușman. Ca un șarpe care înghite broaște și alte creaturi care trăiesc în găuri, pământul înghite un rege pașnic și un brahman care nu iese din casă. O, rege, nimeni nu poate fi, prin natura sa, dușmanul cuiva. Dușmanul cuiva, și nu al altcuiva, este cel care are interese comune cu acea persoană. Cel care, din nebunie, neglijează un dușman în creștere, își vede organele vitale tăiate ca de o boală pe care a îngrijit-o fără tratament. Un dușman, oricât de nesemnificativ ar fi, dacă i se permite să crească în putere, înghite pe cineva ca furnicile albe de la rădăcina unui copac, care mănâncă copacul însuși. O Bharata, O Ajamida, nu lăsa ca prosperitatea dușmanului să-ți fie acceptabilă. Această politică (de a neglija dușmanul) ar trebui să fie purtată mereu pe cap de cei înțelepți, ca o povară. Cel care dorește mereu creșterea averii sale, crește mereu în mijlocul rudelor sale, la fel cum corpul crește în mod natural din momentul nașterii. Puterea conferă o creștere rapidă. Deși râvnesc prosperitatea Pandavilor, încă nu am reușit să o obțin. În prezent, sunt pradă îndoielilor cu privire la capacitățile mele. Sunt hotărât să-mi rezolv aceste îndoieli. Fie voi obține prosperitatea lor, fie voi muri în luptă. O, rege, când starea mea sufletească este astfel, ce-mi pasă acum de viață, când Pandavii cresc pe zi ce trece, iar averile noastre nu cresc deloc?

SECȚIUNEA LV

Sakuni a spus: – O, tu, cel mai înaintat dintre învingători, voi smulge (pentru tine) această prosperitate a lui Yudhishthira, fiul lui Pandu, la vederea căreia te întristezi atât de mult. De aceea, O, rege, cheamă-l pe Yudhishthira, fiul lui Kunti. Aruncând zarurile, un om priceput, el însuși nevătămat, poate învinge pe cel care nu are pricepere. Știi, O, Bharata, că pariul este arcul meu, zarurile sunt săgețile mele, semnele de pe ele sunt coarda arcului meu, iar tabla de zaruri este carul meu.

Duryodhana a spus: Acest Sukuni, priceput la zaruri, este gata, O, rege, să răpească prosperitatea fiului lui Pandu cu ajutorul zarurilor. Se cuvine să-i dai permisiunea.

Dhritarashtra a spus: Sunt ascultător sfaturilor fratelui meu, ilustrul Vidura. Consultându-mă cu el, voi spune ce trebuie făcut în această chestiune.

Duryodhana a spus: — Vidura este mereu angajat în a face bine fiilor lui Pandu. O, Kaurava, sentimentele lui față de noi sunt altele. Prin urmare, fără îndoială, el îți va îndepărta inima de la fapta propusă. Niciun om nu ar trebui să se angajeze în vreo sarcină bazându-se pe sfaturile altuia, pentru că, O, fiu al neamului lui Kuru, mințile a două persoane rareori sunt de acord în privința unei fapte anume. Nebunul care trăiește evitând toate cauzele fricii se irosește ca o insectă în sezonul ploios. Nici boala, nici Yama nu așteaptă până când cineva este în prosperitate. Prin urmare, atâta timp cât există viață și sănătate, cineva ar trebui (fără a aștepta prosperitatea) să-și îndeplinească scopul.

Dhritarashtra a spus: — O, fiule, ostilitatea față de cei puternici este ceva ce nu mi se pare niciodată recomandabil. Ostilitatea provoacă o schimbare a sentimentelor, iar aceasta în sine este o armă, deși nu este făcută din oțel. Tu, O, prințe, consideri o mare binecuvântare ceea ce va aduce în

urma sa consecințele teribile ale războiului. Ceea ce este cu adevărat plin de rău. Odată început, va crea săbii ascuțite și săgeți ascuțite.

Duryodhana a răspuns: Oamenii din cele mai vechi timpuri au inventat folosirea zarurilor. Nu există distrugere în asta, nici lovituri cu arme. Așadar, acceptă cuvintele lui Sakuni și dă ordinul pentru construirea rapidă a casei de adunare. Ușa cerului, care ne conduce spre o astfel de fericire, ni se va deschide prin jocul de noroc. Într-adevăr, cei care se dedau jocului de noroc (cu un astfel de ajutor) merită un astfel de noroc. Pandavii vor deveni atunci egalii tăi (în loc să fie, ca acum, superiori); așadar, joacă-te cu Pandavii.

Dhritarashtra a spus: — Cuvintele rostite de tine nu îmi plac. Fă ceea ce ți se pare potrivit, O, conducător al oamenilor. Dar vei avea de regretat că ai acționat conform acestor cuvinte, căci cuvintele pline de imoralitate nu pot aduce prosperitate în viitor. Chiar și acest lucru a fost prevăzut de învățatul Vidura, care a urmat mereu calea adevărului și a înțelepciunii. Chiar și marea calamitate, care distruge viețile Kshatriyilor, vine așa cum a fost hotărât de soartă.

Vaisampayana a continuat: După ce a spus aceasta, Dhritarashtra, slab de minte, a considerat că soarta este supremă și inevitabilă. Și regele, lipsit de rațiune de către Soartă și ascultător de sfaturile fiului său, le-a poruncit oamenilor săi cu voce tare, spunând: „Construiți cu grijă, fără a pierde timp, o sală de adunări de cea mai frumoasă descriere, care să se numească palatul cu arcade de cristal, cu o mie de coloane, împodobit cu aur și *lapis lazuli*, dotat cu o sută de porți și cu o lungime și lățime de două mile”. Auzind aceste cuvinte ale sale, mii de meșteri înzestrați cu inteligență și îndemânare au ridicat în curând palatul cu cea mai mare promptitudine și, după ce l-au ridicat, au adus acolo tot felul de obiecte. Și curând după aceea, ei i-au raportat cu bucurie regelui că palatul fusese terminat și că era încântător și frumos, mobilat cu tot felul de pietre prețioase și acoperit cu covoare multicolore incrustate cu aur. Atunci, regele Dhritarashtra, înțelept, l-a chemat pe Vidura, șeful miniștrilor săi, și i-a spus: „Reparând (la Khandavaprastha), adu-l pe prințul Yudhishthira aici fără întârziere. Lasă-l să vină aici cu frații săi și să admire frumoasa mea sală de adunări, decorată cu nenumărate bijuterii și pietre prețioase, paturi și covoare scumpe, și să înceapă aici o partidă prietenoasă de zaruri.”

SECȚIUNEA LVI

Vaisampayana a spus: Regele Dhritarashtra, constatând înclinațiile fiului său și știind că soarta este inevitabilă, a făcut ceea ce am spus. Vidura, însă, cel mai inteligent dintre oameni, nu a fost de acord cu cuvintele fratelui său și a spus astfel: „Nu sunt de acord, O, rege, cu porunca ta. Nu acționa astfel. Mă tem că acest lucru va duce la distrugerea neamului nostru. Când fiii tăi își vor pierde unitatea, cu siguranță vor apărea disensiuni între ei. Asta înțeleg eu, O, rege, din această partidă de zaruri.”

Dhritarashtra a spus: „Dacă soarta nu este ostilă, această ceartă nu mă va întrista cu siguranță. Întregul univers se mișcă după voința Creatorului său, sub influența controlatoare a sorții. Nu este liber. De aceea, O, Vidura, du-te la regele Yudhishthira la porunca mea și adu-l repede pe acel fiu invincibil al lui Kunti.”

SECȚIUNEA LVII

Vaisampayana a spus: Vidura, astfel poruncit împotriva voinței sale de către regele Dhritarashtra, a pornit, cu ajutorul unor cai de mare vigoare, înzestrați cu viteză și forță deosebite, liniștiți și răbdători, spre lăcașul înțelepților fii ai lui Pandu. Dotat cu o mare inteligență, Vidura a pornit pe drumul care ducea la capitala Pandavilor. Ajuns în orașul regelui Yudhishthira, a intrat în el și s-a îndreptat spre palat, venerat de nenumărați brahmani. Ajuns la palat, care era asemănător cu

reşedinţa lui Kuvera însuşi, virtuosul Vidura s-a apropiat de Yudhishthira, fiul lui Dharma. Atunci, ilustrul Ajamida, devotat adevărului şi fără duşmani pe pământ, l-a salutat cu respect pe Vidura şi l-a întrebat despre Dhritarashtra şi fiii săi. Iar Yudhishthira a spus: „O, Kshatta, mintea ta pare a fi tristă. Ai venit aici fericit şi împăcat? Sper că fiii lui Dhritarashtra sunt ascultători faţă de bătrânul lor tată. Sper că şi poporul este ascultător faţă de domnia lui Dhritarashtra."

Vidura a spus: Ilustrul rege, împreună cu fiii săi, este bine şi fericit, şi, înconjurat de rudele sale, domneşte chiar ca Indra însuşi. Regele este fericit cu fiii săi, care îi sunt toţi ascultători şi nu are niciun necaz. Ilustrul monarh este hotărât să-şi mărească propria putere. Regele Kurus mi-a poruncit să te întreb dacă eşti bine şi prosper şi să te rog să te duci la Hastinapore împreună cu fraţii tăi şi să-mi spui, după ce vei vedea palatul nou construit al regelui Dhritarashtra, dacă acesta este egal cu al tău. Du-te acolo, O, fiu al lui Pritha, împreună cu fraţii tăi, bucuraţi-vă de acea reşedinţă şi jucaţi un meci amical la zaruri. Vom fi bucuroşi dacă vei merge, deoarece cei din Kuru au ajuns deja acolo. Şi vei vedea acolo acei jucători şi trişori pe care ilustrul rege Dhritarashtra i-a adus deja acolo. Pentru aceasta, O, rege, am venit aici. Lasă porunca regelui să fie aprobată de tine.

Yudhishthira a spus: „O, Kshatta, dacă ne aşezăm la o partidă de zaruri, s-ar putea să ne certăm. Ce om ar fi de acord să joace, ştiind toate acestea? Ce crezi că este potrivit pentru noi? Noi toţi ascultăm sfaturile tale."

Vidura a spus: „Ştiu că jocurile de noroc sunt sursa nefericirii şi am încercat să-l conving pe rege să renunţe la ele. Cu toate acestea, regele m-a trimis la tine. Ştiind toate acestea, O, învăţatule, fă ceea ce este benefic."

Yudhishthira a spus: „În afară de fiii lui Dhritarashtra, ce alţi jucători necinstiţi sunt gata să joace? Spune-ne, O, Vidura, cine sunt ei şi cu cine va trebui să jucăm, mizând sute şi sute din averile noastre."

Vidura a spus: „O, monarhule, Sakuni, regele Gandhara, un adept al zarurilor, având o mare îndemânare şi disperat în mize, Vivingati, regele Chitrasena, Satyavrata, Purumitra şi Jaya, aceştia, O, rege, sunt acolo."

Yudhishthira a spus: „Se pare că acolo se află unii dintre cei mai disperaţi şi teribili jucători, care se bazează întotdeauna pe înşelăciune. Totuşi, întregul univers se află la voia Creatorului său, sub controlul destinului. Nu este liber. O, învăţatule, nu doresc, la porunca regelui Dhritarashtra, să mă angajez în jocuri de noroc. Tatăl doreşte întotdeauna să-i facă bine fiului său. Tu eşti stăpânul nostru, O, Vidura. Spune-mi ce este potrivit pentru noi. Nefiind dispus să joc, nu o voi face, dacă răul Sakuni nu mă va chema la *Sabha* ? Dacă, însă, el mă va provoca, nu voi refuza niciodată. Pentru că aceasta este jurământul meu etern."

Vaisampayana a continuat: După ce a spus aceste cuvinte lui Vidura, regele Yudhishthira a poruncit să se facă pregătirile pentru călătorie fără pierdere de timp. A doua zi, regele, însoţit de rudele şi slujitorii săi şi luând cu el şi femeile din gospodărie, printre care se afla şi Draupadi, a pornit spre capitala Kurus. *„Ca un corp strălucitor care cade în faţa ochilor, soarta ne priveaz㠄 de raţiune, iar omul, legat ca şi cu o funie, se supune voinţei Providenţei*", spunând aceasta, regele Yudhishthira, pedepsitorul duşmanilor, a pornit cu Kshatta, fără a se gândi la chemarea lui Dhritarashtra. Şi ucigaşul eroilor ostili, fiul lui Pandu şi Pritha, călătorind în carul care îi fusese dăruit de regele Valhika şi îmbrăcat în haine regale, a pornit împreună cu fraţii săi. Iar regele, strălucind ca şi cum ar fi fost înconjurat de splendoarea regală, cu brahmanii mergând înaintea lui, a plecat din oraşul său, chemat de Dhritarashtra şi împins de ceea ce fusese hotărât de Kala (Timpul). Ajuns la Hastinapore, s-a dus la palatul lui Dhritarashtra. Ajuns acolo, fiul lui Pandu s-a apropiat de rege. Apoi, cel înălţat s-a apropiat de Bhishma, Drona, Karna, Kripa şi fiul lui Drona, i-a îmbrăţişat

și a fost îmbrățișat de toți. Cel cu brațele puternice, înzestrat cu mare vitejie, s-a apropiat apoi de Somadatta, apoi de Duryodhana și Salya, de fiul lui Suvala și de ceilalți regi care ajunseseră acolo înaintea lui. Regele s-a dus apoi la curajosul Dusshasana, apoi la toți ceilalți frați ai săi, apoi la Jayadratha și apoi la toți cei din neamul Kuru, unul după altul. Apoi, cel cu brațele puternice, înconjurat de toți frații săi, a intrat în apartamentul înțeleptului rege Dhritarashtra. Apoi Yudhishthira a văzut-o pe venerabila Gandhari, mereu ascultătoare față de stăpânul ei și înconjurată de nurorile sale, precum Rohini de stele. După ce a salutat-o pe Gandhari și a fost binecuvântat de ea în schimb, regele l-a văzut pe bătrânul său unchi, acel monarh ilustru a cărui înțelepciune era ochiul său. Regele Dhritarashtra, O, monarhule, și-a mirosit capul, precum și capetele celorlalți patru prinți din neamul Kuru, și anume fiii lui Pandu, cu Bhimasena ca cel mai mare dintre ei. Și, O, rege, văzându-l pe chipeșul Pandava, acei tigri printre oameni, toți Kurușii s-au bucurat nespus. La porunca regelui, Pandavii s-au retras în camerele care le fuseseră alocate și care erau toate împodobite cu bijuterii și pietre prețioase. După ce s-au retras în camere, femeile din casa lui Dhritarashtra, conduse de Dussala, le-au vizitat. Când au văzut frumusețea strălucitoare și prosperitatea lui Yajnaseni, nurorile lui Dhritarashtra au devenit triste și pline de invidie. Iar acei tigri printre oameni, după ce au conversat cu doamnele, și-au făcut exercițiile fizice zilnice și apoi au îndeplinit ritualurile religioase ale zilei. Și după ce și-au terminat rugăciunile zilnice, s-au împodobit cu pastă de santal de cea mai parfumată calitate. Dorind să-și asigure norocul și prosperitatea, ei i-au determinat (prin daruri) pe brahmani să rostească binecuvântări. Apoi, după ce au mâncat mâncare de cea mai bună calitate, s-au retras în camerele lor pentru a se odihni. Acei tauri dintre Kuru au fost adormiți cu muzică de femei frumoase. Și obținând de la ele ceea ce li se cuvenea, acei cuceritori ai orașelor ostile au petrecut cu inima veselă acea noapte încântătoare în plăcere și distracție. Și treziți de barzii cu muzică dulce, s-au ridicat din paturile lor și, după ce au petrecut noaptea astfel în fericire, s-au ridicat în zori și, după ce au îndeplinit ritualurile obișnuite, au intrat în casa de adunare și au fost salutați de cei care erau pregătiți acolo pentru jocuri de noroc.

SECȚIUNEA LVIII

Vaisampayana a spus: Fiii lui Pritha, cu Yudhishthira în frunte, după ce au intrat în sala de adunări, s-au apropiat de toți regii care erau prezenți acolo. Și, venerându-i pe toți cei care meritau să fie veneraţi și salutându-i pe ceilalți după cum meritau fiecare în funcție de vârstă, s-au așezat pe scaune curate și acoperite cu covoare scumpe. După ce s-au așezat, la fel ca toți regii, Sakuni, fiul lui Suvala, s-a adresat lui Yudhishthira și a spus: „O, rege, adunarea este completă. Toți te așteptau. Așadar, aruncă zarurile și stabilește regulile jocului, O, Yudhishthira.”

Yudhishthira a răspuns: „Jocul de noroc înșelător este păcătos. Nu există nicio măiestrie Kshatriya în el. Cu siguranță nu există nicio moralitate în el. De ce, atunci, O, rege, lauzi atât de mult jocul de noroc? Înțelepții nu aplaudă mândria pe care o simt jucătorii în jocul înșelător. O, Sakuni, învinge-ne, nu ca un nenorocit, prin mijloace înșelătoare”.

Sakuni a spus: Jucătorul cu suflet înalt, care cunoaște secretele câștigului și pierderii, care este priceput în a zădărnici artele înșelătoare ale confratelui său, care este unit în toate operațiunile diverse din care constă jocul de noroc, cunoaște cu adevărat jocul și suferă totul în cursul acestuia. O, fiu al lui Pritha, miza la zaruri, care poate fi pierdută sau câștigată, este cea care ne poate face rău. Și din acest motiv jocurile de noroc sunt considerate o greșeală. Așadar, O, rege, să începem jocul. Nu te teme. Să stabilim miza. Nu amâna!

Yudhishthira a spus: Cel mai bun dintre *Munis*, Devala, fiul lui Asita, care ne învață mereu despre toate acele fapte care pot duce la rai, iad sau alte regiuni, a spus că este păcat să joci înșelător cu un jucător. A obține victoria în luptă fără viclenie sau stratageme este cel mai bun sport. Jocurile de noroc, însă, ca sport, nu sunt așa. Cei respectabili nu folosesc niciodată limbajul *Mlechchas* și nu adoptă înșelăciunea în comportamentul lor. Războiul purtat fără viclenie și șiretenie este actul

oamenilor cinstiți. Nu, O, Sakuni, jucând cu disperare, nu ne câștiga averea cu care, în funcție de abilitățile noastre, ne străduim să învățăm cum să-i ajutăm pe brahmani. Nici măcar dușmanii nu ar trebui învinși prin pariuri disperate în jocuri înșelătoare. Nu doresc nici fericire, nici bogăție prin viclenie. Comportamentul unui jucător, chiar dacă este fără înșelăciune, nu ar trebui aplaudat.

Sakuni a spus: O, Yudhishthira, din dorința de a câștiga, care nu este un motiv foarte onest, o persoană de rang înalt se apropie de alta (într-o competiție de superioritate rasială). La fel, din dorința de a învinge, care nu este un motiv foarte onest, o persoană învățată se apropie de alta (într-o competiție de învățătură). Totuși, astfel de motive sunt rareori considerate cu adevărat necinstite. La fel, Yudhishthira, o persoană pricepută la zaruri se apropie de una care nu este atât de pricepută din dorința de a o învinge. De asemenea, cineva care este familiarizat cu adevărurile științei se apropie de altul care nu este din dorința de a câștiga, ceea ce nu este un motiv foarte onest. Dar (așa cum am spus deja) un astfel de motiv nu este cu adevărat necinstit. Și, O Yudhishthira, la fel și cel priceput în arme se apropie de cel care nu este atât de priceput; cel puternic se apropie de cel slab. Aceasta este practica în fiecare concurs. Motivul este victoria, O Yudhishthira. Dacă, prin urmare, tu, apropiindu-te de mine, mă consideri motivat de motive necinstite, dacă te cuprinde vreo teamă, atunci renunță la joc.

Yudhishthira a spus: „Fiind chemat, nu mă retrag. Acesta este jurământul meu. Și, O, rege, soarta este atotputernică. Cu toții suntem sub controlul destinului. Cu cine din această adunare voi juca? Cine poate paria la fel ca mine? Să înceapă jocul.”

Duryodhana a spus: O, monarh, voi furniza bijuterii, pietre prețioase și tot felul de bogății. Și pentru mine va juca Sakuni, unchiul meu.

Yudhishthira a spus: „Jocul de noroc pentru cineva prin intermediul altcuiva mi se pare contrar regulilor. Și tu, O, învățatule, vei recunoaște acest lucru. Dacă, totuși, ești încă hotărât să joci, să înceapă jocul.”

SECȚIUNEA LIX

Vaisampayana a spus: Când piesa a început, toți acei regi, cu Dhritarashtra în frunte, și-au ocupat locurile în acea adunare. Și, O, Bharata, Bhishma și Drona și Kripa și Vidura, cu sufletul înalt, cu inimile triste, au stat în spate. Iar acei regi cu gâturi de leu și înzestrați cu o mare energie și-au ocupat locurile separat și în perechi pe multe scaune înalte, de o frumoasă factură și culoare. Și, O, rege, acea reședință arăta strălucitoare cu acei regi adunați, ca și cerul însuși cu un conclav al celestelor de mare noroc. Și toți erau familiarizați cu *Vedele*, curajoși și cu înfățișări strălucitoare. Și, O, mare rege, atunci a început meciul amical la zaruri.

Yudhishthira a spus: „O, rege, această bogăție excelentă de perle de mare valoare, procurate din ocean prin agitare (în vechime), atât de frumoase și împodobite cu aur pur, aceasta, O, rege, este miza mea. Care este miza ta, O, mare rege, bogăția cu care dorești să joci cu mine?”

Duryodhana a spus: — Am multe bijuterii și multă bogăție. Dar nu sunt mândru de ele. Câștigă tu această miză.

Vaisampayana a continuat: — Atunci Sakuni, priceput la zaruri, a luat zarurile și (aruncându-le) i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat!”

SECȚIUNEA LX

Yudhishthira a spus: „Ai câștigat această miză de la mine prin mijloace necinstite. Dar nu fi atât de mândru, O, Sakuni. Hai să jucăm mize de mii și mii. Am multe vase frumoase, fiecare plin cu o mie de *Nishkas* în trezoreria mea, aur inepuizabil și mult argint și alte minerale. Aceasta, O, rege, este averea cu care voi paria cu tine!”

Vaisampayana a continuat: „Astfel abordat, Sakuni i-a spus șefului perpetuatorilor neamului Kuru, celui mai mare dintre fiii lui Pandu, regele Yudhishthira, a cărui glorie era de neegalat: „Iată, am câștigat!”

Yudhishthira a spus: Aceasta este carul meu sacru, victorios și regal, care bucură inimile și ne-a adus până aici, care este egal cu o mie de care, care are proporții simetrice și este acoperit cu piele de tigru, și dotată cu roți și stâlpi de steag excelenți, care este frumos și împodobit cu șiruri de clopoței, al căror zgomot este ca vuietul norilor sau al oceanului, și care este tras de opt cai nobili, cunoscuți în tot regatul, albi ca raza lunii și de ale căror copite nicio creatură pământească nu poate scăpa — aceasta, O, rege, este averea mea cu care voi paria cu tine!”

Vaisampayana a continuat: „Auzind aceste cuvinte, Sakuni, gata cu zarurile și adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat!”

Yudhishthira a spus: „Am o sută de mii de servitoare, toate tinere, împodobite cu brățări de aur la încheieturi și pe brațe, cu *nishkas* în jurul gâtului și alte ornamente, împodobite cu ghirlande scumpe și îmbrăcate în rochii bogate, unse cu pastă de santal, purtând bijuterii și aur și pricepute în cele patruzeci și șase de arte elegante, în special în dans și cântat, și care așteaptă și servesc la porunca mea pe cei cerești, pe Snataka Brahmanas și pe regi. Cu această bogăție, O, rege, voi paria cu tine!”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte, Sakuni, pregătit cu zarurile, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat!”

Yudhishthira a spus: „Am mii de servitori, pricepuți în a servi oaspeții, îmbrăcați mereu în haine de mătase, înzestrați cu înțelepciune și inteligență, cu simțurile sub control, deși tineri, și împodobiți cu cercei, care servesc toți oaspeții zi și noapte, cu farfurii și vase în mână. Cu această bogăție, O, rege, voi paria cu tine!”

Vaisampayana a continuat: „Auzind aceste cuvinte, Sakuni, gata cu zarurile, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat!”

Yudhishthira a spus: „Eu am, O, fiu al lui Suvala, o mie de elefanți mucegăiți, cu centuri de aur, împodobiți cu ornamente, cu semnul lotusului pe tâmple, gât și alte părți, împodobiți cu ghirlande de aur, cu colți albi, lungi și groși ca niște cozi de plug, demni să poarte regi pe spinarea lor, capabili să suporte orice fel de zgomot pe câmpul de luptă, cu corpuri uriașe, capabili să dărâme zidurile orașelor inamice, de culoarea norilor proaspăt formați, și fiecare având câte opt elefante. Cu această bogăție, O, rege, voi paria cu tine.”

Vaisampayana a continuat: Către Yudhishthira, care spusese astfel, Sakuni, fiul lui Suvala, a spus râzând: „Iată, am câștigat!”

Yudhishthira a spus: Am la fel de multe care cât elefanți, toate dotate cu stâlpi și catarge de aur, cai bine dresați și războinici care luptă minunat și fiecare dintre ei primește o mie de monede ca salariu lunar, indiferent dacă luptă sau nu. Cu această avere, O, rege, voi paria cu tine!”

Vaisampayana a continuat: Când aceste cuvinte au fost rostite, ticălosul Sakuni, hotărât să fie dușman, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat”.

Yudhishthira a spus: „Caii din rasele *Tittiri*, *Kalmasha* și *Gandharva*, împodobiți cu ornamente, pe care Chitraratha, învins în luptă și supus, i-a dăruit cu bucurie lui Arjuna, stăpânul Gandivei. Cu această avere, O, rege, voi paria cu tine.”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceasta, Sakuni, pregătit să joace zaruri, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat!”

Yudhishthira a spus: „Am zece mii de care și vehicule în care sunt înjugați animale de tracțiune din cea mai bună rasă. Și mai am și șaizeci de mii de războinici aleși din fiecare ordin cu miile, care sunt toți curajoși și înzestrați cu vitejie ca eroii, care beau lapte și mănâncă orez bun și care au toți pieptul lat. Cu această bogăție, O, rege, voi paria cu tine.”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceasta, Sakuni, gata să joace zarurile, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat!”

Yudhishthira a spus: „Am patru sute de *Nidis* (bijuterii de mare valoare) învelite în foi de cupru și fier. Fiecare dintre ele este egal cu cinci *draunikas* din cel mai scump și mai pur aur sub formă de foi din specia *Jatarupa*. Cu această avere, O, rege, voi paria cu tine.”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceasta, Sakuni, gata să joace zaruri, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat!”

SECȚIUNEA LXI

Vaisampayana a spus: În timpul acestui joc de noroc, care cu siguranță va aduce ruina totală (asupra lui Yudhishthira), Vidura, cel care risipește toate îndoielile, (adresându-se lui Dhritarashtra) a spus: „O, mare rege, O, tu, din neamul Bharata, ascultă ce-ți spun, chiar dacă cuvintele mele nu-ți vor fi pe plac, asemenea medicamentelor pentru cel bolnav și pe moarte. Când acest Duryodhana cu mintea păcătoasă a plâns, imediat după naștere, discordant ca un șacal, era bine cunoscut că el fusese destinat să aducă distrugerea neamului Bharata. Știi, O, rege, că el va fi cauza morții voastre tuturor. Un șacal trăiește în casa ta, O, rege, sub forma lui Duryodhana. Tu nu știi acest lucru din cauza nebuniei tale. Ascultă acum cuvintele poetului (Sukra) pe care le voi cita. Cei care culeg miere (în munți), după ce au primit ceea ce caută, nu observă că sunt pe punctul de a cădea. Urcând pe înălțimi periculoase, absorbiți în căutarea a ceea ce doresc, cad și se întâlnesc cu distrugerea. Și acest Duryodhana, înnebunit de jocul de zaruri, ca și culegătorul de miere, absorbit în ceea ce caută, nu observă consecințele. Făcându-și dușmani din acești mari războinici, el nu vede căderea care îl așteaptă. Tu știi, O, tu, cel cu mare înțelepciune, că printre Bhojas, ei au abandonat, pentru binele cetățenilor, un fiu care era nevrednic de neamul lor. Andhakas, Yadavas și Bhojas s-au unit și l-au abandonat pe Kansa. Și după aceea, când, la porunca întregului trib, același Kansa a fost ucis de Krishna, ucigașul dușmanilor, toți bărbații tribului au devenit extrem de fericiți timp de o sută de ani. Așadar, la porunca ta, lasă-l pe Arjuna să-l ucidă pe acest Suyodhana. Și, ca urmare a uciderii acestui nenorocit, lasă-i pe Kuru să se bucure și să-și petreacă zilele în fericire. În schimbul unei ciori, O, mare rege, cumpără acești păuni — Pandava; și în schimbul unui șacal, cumpără acești tigri. Pentru binele unei familii, un membru poate fi sacrificat; pentru binele unui sat, O familie poate fi sacrificată; pentru binele unei provincii, un sat poate fi sacrificat; și pentru binele sufletului propriu, întreaga lume poate fi sacrificată. Chiar și acest lucru l-a spus însuși Kavya, cel atotștiutor, familiarizat cu gândurile fiecărei creaturi și sursă de teroare pentru toți dușmanii, marilor *Asura*, pentru a-i convinge să-l abandoneze pe Jambha în momentul nașterii sale. Se spune că un anumit rege, după ce a făcut ca o serie de păsări sălbatice care vomitau aur să se stabilească în

propria sa casă, le-a ucis ulterior din ispită. O, ucigaș al dușmanilor, orbit de ispită și de dorința de plăcere, pentru aur, regele a distrus în același timp atât câștigurile sale prezente, cât și pe cele viitoare. De aceea, O, rege, nu-i urmări pe Pandavi din dorința de profit, la fel ca regele din poveste. Căci atunci, orbit de nebunie, vei trebui să te căiești mai târziu, la fel ca persoana care a ucis păsările. Ca un vânzător de flori care culege (multe flori) din grădina copacilor pe care îi îngrijește cu dragoste zi de zi, continuă, O, Bharata, să culegi flori zi de zi de la Pandavi. Nu-i arde până la rădăcini ca o briză care produce foc și reduce totul la cărbune negru. Nu te duce, O, rege, în tărâmul lui Yama, cu fiii și trupele tale, căci cine este acolo capabil să lupte cu fiii lui Pritha, împreună? Ca să nu mai vorbim de alții, este oare capabil să facă acest lucru chiar șeful celor cerești, care se află în fruntea celor cerești?”

SECȚIUNEA LXII

Vidura a spus: «Jocurile de noroc sunt rădăcina disensiunilor. Ele provoacă dezbinare. Consecințele lor sunt îngrozitoare. Cu toate acestea, recurgând la ele, Duryodhana, fiul lui Dhritarashtra, își creează o dușmănie aprigă. Descendenții lui Pratipa și Santanu, cu trupele lor feroce și aliații lor, Vahlikas, vor fi distruși pentru păcatele lui Duryodhana. Duryodhana, ca urmare a acestei intoxicări, alungă cu forța norocul și prosperitatea din regatul său, la fel ca un taur furios care își rupe singur coarnele. Acea persoană curajoasă și învățată care, ignorându-și propria previziune, urmează, O, rege, (înclinația) inimii altui om, se scufundă într-o suferință teribilă, la fel ca cel care se aruncă în mare într-o barcă condusă de un copil. Duryodhana joacă jocuri de noroc cu fiul lui Pandu, iar tu ești în extaz că el câștigă. Și este un astfel de succes care naște războiul, care se sfârșește cu distrugerea oamenilor. Această fascinație (pentru jocurile de noroc) pe care ai conceput-o bine nu duce decât la rezultate cumplite. Astfel, prin aceste sfaturi, ai adus pur și simplu o mare suferință în inima ta. Și această ceartă a ta cu Yudhishthira, care îți este atât de apropiat, chiar dacă nu ai prevăzut-o, este totuși aprobată de tine. Ascultați, voi, fiii lui Santanu, voi, descendenții lui Pratipa, care sunteți acum în această adunare a Kauravilor, aceste cuvinte de înțelepciune. Nu intrați în focul teribil care a izbucnit în urma nenorocitului. Când Ajatasatru, fiul lui Pandu, îmbătat de zaruri, dă frâu liber mâniei sale, iar Vrikodara și Arjuna și gemenii (fac la fel), cine vă va fi refugiu în acea oră de confuzie? O, mare rege, tu însuți ești o mină de bogăție. Poți câștiga (prin alte mijloace) la fel de multă bogăție pe cât încerci să câștigi prin jocuri de noroc. Ce câștigi prin a le lua Pandavilor bogăția lor imensă? Câștigă-i pe Pandavi înșiși, care vor fi pentru tine mai mult decât toată bogăția pe care o au. Cu toții cunoaștem priceperea lui Suvala în joc. Acest rege al dealurilor cunoaște multe metode nefaste în jocurile de noroc. Lasă-l pe Sakuni să se întoarcă de unde a venit. Nu te războiu, O, Bharata, cu fiii lui Pandu!»

SECȚIUNEA LXIII

Duryodhana a spus: O Kshatta, tu te lauzi mereu cu faima dușmanilor noștri, disprețuind pe fiii lui Dhritarashtra. Noi știm, O, Vidura, pe cine iubești cu adevărat. Tu ne disprețuiești mereu ca pe niște copii. Omul acela este sincer, care dorește succesul celor care îi sunt apropiați și înfrângerea celor care nu îi sunt favoriți. Laudele și criticile sale sunt aplicate în consecință. Limba și mintea ta îți trădează inima. Dar ostilitatea pe care o arăți în vorbire este chiar mai mare decât cea din inima ta. Ai fost prețuit de noi ca un șarpe în poala noastră. Ca o pisică, îi dorești răul celui care te prețuiește. Înțelepții au spus că nu există păcat mai grav decât acela de a-ți răni stăpânul. Cum se face, O, Kshatta, că nu te temi de acest păcat? După ce ne-am învins dușmanii, am obținut mari avantaje. Nu folosi cuvinte dure în ceea ce ne privește. Tu ești întotdeauna dispus să faci pace cu dușmanii. Și din acest motiv ne urăști mereu. Un om devine dușman prin cuvintele iertabile pe care le rostește. Apoi, lăudând dușmanul, nu ar trebui divulgate secretele propriului partid. (Tu, însă, încalci această regulă). De aceea, parazitule, de ce ne împiedici atât de mult? Spui orice dorești. Nu ne insulta. Îți cunoaștem gândurile. Du-te și învață stând la picioarele bătrânilor. Păstrează-ți reputația pe care ți-ai câștigat-o. Nu te amesteca în treburile altora. Nu-ți imagina că ești șeful

nostru. Nu ne spune mereu cuvinte dure, O, Vidura. Nu-ți cerem ce este spre binele nostru. Încetează, nu-i irita pe cei care au îndurat deja prea mult din partea ta. Există un singur Stăpân, nu al doilea. El stăpânește chiar și copilul care se află în pântecele mamei. Eu sunt controlat de El. Ca apa care curge mereu în jos, eu acționez exact așa cum El mă îndrumă. Cel care își sparge capul de un zid de piatră și cel care hrănește un șarpe sunt ghidați în acțiunile lor de propriul lor intelect. (Prin urmare, în această chestiune, eu sunt ghidat de propria mea inteligență). Cel care caută să-i controleze pe alții cu forța devine un dușman. Cu toate acestea, când sfatul este oferit într-un spirit prietenos, cei învățați îl acceptă. Cel care a dat foc unui obiect atât de inflamabil precum camforul nu vede cenușa acestuia. Dacă aleargă imediat să-l stingă. Nu trebuie să dai adăpost altcuiva care este prietenul dușmanilor tăi, altcuiva care este mereu gelos pe protectorul tău sau altcuiva care are o minte rea. De aceea, O, Vidura, du-te unde dorești. O soție necastă, oricât de bine tratată ar fi, își părăsește totuși soțul.

Vidura, adresându-se lui Dhritarashtra, a spus: O, monarhule, spune-ne (imparțial), ca un martor, ce părere ai despre comportamentul celor care își abandonează astfel servitorii pentru a le da instrucțiuni. Inimile regilor sunt, într-adevăr, foarte nestatornice. Acordând protecție la început, ei lovesc cu bâtele la sfârșit. O, prinț (Duryodhana), tu te consideri matur din punct de vedere intelectual, iar tu, O, tu, cel cu inima rea, mă consideri un copil. Dar ia în considerare că cel care, după ce a acceptat pe cineva ca prieten, îi găsește ulterior defecte, este un copil. Un om cu inima rea nu poate fi adus niciodată pe calea dreptății, la fel ca o soție necastă în casa unei persoane de viță nobilă. Cu siguranță, învățătura nu este pe placul acestui taur al neamului Bharata, așa cum un soț de șaizeci de ani nu este pe placul unei tinere domnișoare. După aceasta, O, rege, dacă dorești să auzi cuvinte care să-ți fie pe plac, în ceea ce privește toate faptele bune sau rele, întreabă femeile, idioții, infirmii sau persoanele de acest fel. Un om păcătos care rostește cuvinte plăcute poate fi găsit în această lume. Dar un vorbitor de cuvinte neplăcute, deși sună ca un regim, sau un ascultător al acestora, este foarte rar. El este într-adevăr adevăratul aliat al regelui, care, fără a ține seama de ceea ce este plăcut sau neplăcut pentru stăpânul său, se comportă virtuos și rostește ceea ce poate fi neplăcut, dar necesar ca regim. O, mare rege, bea ceea ce cei cinstiți beau și cei necinstiți evită, și anume umilința, care este ca un medicament amar, înțepător, arzător, neintoxicant, neplăcut și revoltător. Și, bând-o, O, rege, recâștigă-ți sobrietatea. Îi doresc întotdeauna lui Dhritarashtra și fiilor săi bogăție și faimă. Orice ți s-ar întâmpla, aici mă înclin în fața ta (și îmi iau rămas bun). Fie ca brahmanii să-mi dorească bine. O, fiu al lui Kuru, aceasta este lecția pe care o insuflu cu grijă, că înțelepții nu ar trebui să înfurie niciodată pe cei care au venin în priviri, precum viperele!

SECȚIUNEA LXIV

Sakuni a spus: — Tu, Yudhishthira, ai pierdut o mare parte din averea Pandavilor. Dacă mai ai ceva ce nu ai pierdut încă, fiul lui Kunti, spune-ne ce anume!”

Yudhishthira a spus: — Fiul lui Suvala, știu că am o avere nemăsurată. Dar de ce, O, Sakuni, mă întrebi despre averea mea? Pune în joc zeci de mii și milioane și milioane și zeci de milioane și sute de milioane și zeci de miliarde și sute de miliarde și trilioane și zeci de trilioane și sute de trilioane și zeci de cvadrilioane și sute de cvadrilioane și chiar mai multă avere. Eu am la fel de multă. Cu acea avere, O, rege, voi juca cu tine.

Vaisampayana a spus: Auzind aceasta, Sakuni, gata cu zarurile, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat!”

Yudhishthira a spus: Eu am, O, fiu al lui Suvala, vite și cai nemăsurați, vaci cu viței, capre și oi în țara care se întinde de la Parnasa până la malul estic al Sindu. Cu această bogăție, O, rege, voi juca cu tine.

Vaisampayana a spus: Auzind aceasta, Sakuni, pregătit cu zarurile, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat!”

Yudhishthira a spus: „Eu am orașul meu, țara, pământul, averea tuturor celor care locuiesc acolo, cu excepția brahmanilor, și toate aceste persoane, cu excepția brahmanilor, care mi-au rămas. Cu această avere, O, rege, voi juca cu tine.”

Vaisampayana a spus: Auzind aceasta, Sakuni, pregătit cu zarurile, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată! Am câștigat”.

Yudhishthira a spus: Acești prinți de aici, O, rege, care arată strălucitori în podoabele lor, cerceii lor, *Nishkas* și toate podoabele regale pe care le poartă, sunt acum averea mea. Cu această avere, O, rege, mă joc cu tine.

Vaisampayana a spus: Auzind aceasta, Sakuni, pregătit cu zarurile sale, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată! I-am câștigat”.

Yudhishthira a spus: „Acest Nakula de aici, cu brațe puternice și gât de leu, cu ochi roșii și înzestrat cu tinerețe, este acum miza mea. Știi că el este averea mea”.

Sakuni a spus: „O, rege Yudhishthira, prințul Nakula îți este drag. El este deja sub supunerea noastră. Cu cine (ca mizã) vei juca acum?”

Vaisampayana a spus: Spunând aceasta, Sakuni a aruncat zarurile și i-a spus lui Yudhishthira: „Iată! El a fost câștigat de noi.”

Yudhishthira a spus: „Acest Sahadeva administrează dreptatea. El și-a câștigat, de asemenea, o reputație pentru învățătura sa în această lume. Oricât de nedemn ar fi să fie mizat în joc, cu el ca mizã voi juca, cu un obiect atât de drag, de parcă el nu ar fi așa!”

Vaisampayana a spus: Auzind aceasta, Sakuni, gata cu zarurile, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată! Am câștigat”.

Sakuni a continuat: „O, rege, fiii lui Madri, dragi ție, au fost câștigați amândoi de mine. Se pare, totuși, că Bhimasena și Dhananjaya sunt foarte apreciați de tine”.

Yudhishthira a spus: „Nenorocitule! Acționezi păcătos încercând să creezi dezbinare între noi, care suntem toți de aceeași părere, fără să ții cont de moralitate.”

Sakuni a spus: „Cel care este beat cade într-o groapă (iadul) și rămâne acolo, lipsit de puterea de a se mișca. Tu, O, rege, ești mai în vârstă decât noi și ai cele mai înalte realizări. O, taur al neamului Bharata, eu (îți cer iertare și) mă închin ție. Tu știi, O, Yudhishthira, că jucătorii, în timp ce sunt excitați de joc, rostesc astfel de deliruri pe care nu le rostesc niciodată în momentele de veghe și nici măcar în vis.”

Yudhishthira a spus: „Cel care ne duce ca o barcă pe celălalt mal al mării bătăliei, cel care este mereu victorios asupra dușmanilor, prințul care este înzestrat cu o mare activitate, cel care este singurul erou din această lume, (este aici). Cu Falguna ca mizã, însă, nemeritată să fie astfel, voi juca acum cu tine.”

Vaisampayana a spus: Auzind aceasta, Sakuni, gata cu zarurile, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată! Am câștigat.”

Sakuni a continuat: Acestul, cel mai bun dintre toți arcașii, acest fiu al lui Pandu, capabil să-și folosească ambele mâini cu aceeași activitate, a fost acum câștigat de mine. O, joacă-te acum cu averea care ți-a mai rămas, chiar și cu Bhima, dragul tău frate, ca miză, O, fiu al lui Pandu.

Yudhishthira a spus: „O, rege, oricât de nedemn ar fi să fie pus în joc, voi juca acum cu tine, punând în joc pe Bhimasena, prințul care este liderul nostru, cel mai bun în luptă, asemenea celui care mânuiește fulgerul, singurul dușman al Danavilor, cel cu suflet înalt, cu gât de leu, sprâncene arcuite și ochi care privesc din colțul ochiului, care nu poate suporta o insultă, care nu are egal în putere în lume, care este cel mai bun dintre toți mânuitorii de buzdugan și care îi zdrobește pe toți dușmanii."

Vaisampayana a spus: Auzind aceasta, Sakuni, pregătit cu zarurile și adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câștigat".

Sakuni a continuat: „Tu, O, fiu al lui Kunti, ai pierdut multe bogății, cai și elefanți, precum și pe frații tăi. Spune-mi, dacă mai ai ceva ce nu ai pierdut".

Yudhishthira a spus: „Eu singur, cel mai mare dintre frații mei și drag lor, sunt încă neînvins. Câștigat de tine, voi face ceea ce trebuie să facă cel care este câștigat."

Vaisampayana a spus: Auzind aceasta, Sakuni, pregătit cu zarurile, adoptând mijloace necinstite, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată! Am câștigat."

Sakuni a continuat: „Ți-ai permis să fii învins. Acest lucru este foarte păcătos. Mai ai încă bogății, O, rege. Prin urmare, faptul că te-ai pierdut pe tine însuți este cu siguranță păcătos."

Vaisampayana a continuat: După ce a spus aceasta, Sakuni, priceput la zaruri, le-a spus tuturor regilor curajoși prezenți acolo că i-a învins, unul după altul, pe toți Pandava. Fiul lui Suvala s-a adresat apoi lui Yudhishthira și a spus: „O, rege, mai este încă un pariu drag ție care nu a fost încă câștigat. Pune la bătaie pe Krishna, prințesa din Panchala. Câștigă-te înapoi prin ea."

Yudhishthira a spus: Cu Draupadi ca miză, care nu este nici scundă, nici înaltă, nici slabă, nici corpolentă, și care are buclele albastre, voi juca acum cu tine. Cu ochi ca frunzele lotusului de toamnă și parfumată ca lotusul de toamnă, egală în frumusețe cu Lakshmi, care se bucură de lotușii de toamnă, și cu Sree însăși în simetrie și grație, ea este o femeie pe care un bărbat și-ar dori-o ca soție, datorită blândeții inimii, bogăției frumuseții și virtuților. Dotată cu toate calitățile, plină de compasiune și cu vorbă dulce, ea este o femeie pe care un bărbat și-ar dori-o ca soție, datorită aptitudinii sale de a dobândi virtute, plăcere și bogăție. Culcându-se ultima și trezindu-se prima, ea are grijă de toți, până la văcari și păstori. Chiar și fața ei, când este acoperită de sudoare, arată ca lotusul sau iasomia. Cu talia subțire ca a unei viespi, cu părul lung și ondulat, cu buze roșii și corp fără puf, este prințesa din Panchala. O, rege, făcând-o pe Draupadi, cu talia subțire, care este chiar ca miza mea, voi juca cu tine, O, fiu al lui Suvala.

Vaisampayana a continuat: Când inteligentul rege Yudhishthira cel drept a vorbit astfel, toate persoanele în vârstă care se aflau în adunare au exclamat „*Fie !*" "*Fie !*". Întreaga adunare era agitată, iar regii prezenți acolo au cedat cu toții durerii. Bhishma, Drona și Kripa erau acoperiți de transpirație. Iar Vidura, ținându-și capul între mâini, stătea ca unul care își pierduse mințile. Stătea cu fața în jos, lăsându-se pradă reflecțiilor și suspinând ca un șarpe. Dar Dhritarashtra, bucuros în sufletul său, întreba repetat: „A fost câștigată miza?" „A fost câștigată miza?" și nu-și putea ascunde emoțiile. Karna, Dussassana și ceilalți râdeau cu voce tare, în timp ce lacrimile începeau să curgă din ochii tuturor celor prezenți în adunare. Iar fiul lui Suvala, mândru de succes și agitat de emoție,

repeta: „Ai o mizã, dragă mie, etc.” și spunea: „Iată! Am câștigat” și luă zarurile care fuseseră aruncate.

SECȚIUNEA LXV

Duryodhana a spus: „Vino, Kshatta, adu-o aici pe Draupadi, soția dragă și iubită a Pandavilor. Las-o să mãture camerele, oblig-o să facă asta și las-o pe nefericita să stea acolo unde sunt servitoarele noastre.”

Vidura a spus: Nu știi, O, nenorocitule, că rostind astfel de cuvinte dure te legi singur cu funii? Nu înțelegi că te afli la marginea prăpastiei? Nu știi că fiind o căprioară provoci furia atâtor tigri? Șerpi cu venin mortal, provocați la mânie, se află deasupra capului tău! Nenorocitule, nu-i mai provoca, ca să nu ajungi în tărâmul lui Yama. În opinia mea, sclavia nu se aplică lui Krishna, întrucât ea a fost pusă în joc de rege după ce acesta s-a pierdut pe sine și a încetat să mai fie stăpânul său. Precum bambusul care dă roade doar când este pe cale să moară, fiul lui Dhritarashtra câștigă această comoară la joc. Îmbătat, el nu percepe nici în aceste ultime clipe ale sale că zarurile aduc dușmănie și teroare înfricoșătoare. Niciun om nu ar trebui să rostească cuvinte dure și să rănească inimile celorlalți. Niciun om nu ar trebui să-și subjuge dușmanii cu zaruri și alte mijloace necinstite. Nimeni nu ar trebui să rostească cuvinte care sunt dezaprobate de *Vede* și care duc la iad și îi supără pe ceilalți. Cineva rostește cuvinte dure. Înțepați de ele, alții ard zi și noapte. Aceste cuvinte străpung inima celuilalt. Prin urmare, cei învățați nu ar trebui să le rostească niciodată, îndreptându-le către alții. Odată, o capră a înghițit un cârlig și, când a fost străpunsă de acesta, vânătorul a așezat capul animalului pe pământ și i-a sfâșiat gâtul în mod îngrozitor pentru a-l scoate. De aceea, O, Duryodhana, nu înghiți averea Pandavilor. Nu-i face dușmanii tăi. Fiii lui Pritha nu folosesc niciodată astfel de cuvinte. Numai oamenii de joasă speță, care sunt ca niște câini, folosesc cuvinte dure față de toate clasele de oameni, adică cei care s-au retras în pădure, cei care duc o viață domestică, cei angajați în devoțiuni ascetice și cei care sunt foarte învățați. Vai! Fiul lui Dhritarashtra nu știe că necinstea este una dintre porțile înfricoșătoare ale iadului. Vai! Mulți dintre Kuru, printre care și Dussasana, l-au urmat pe calea necinstei în această chestiune a jocului de zaruri. Chiar dacă tărtăcuțele se pot scufunda și pietrele pot pluti, iar bărcile se pot scufunda întotdeauna în apă, totuși acest rege nebun, fiul lui Dhritarashtra, nu ascultă cuvintele mele, care sunt ca un regim pentru el. Fără îndoială, el va fi cauza distrugerii Kuru. Când cuvintele de înțelepciune rostite de prieteni, care sunt ca un regim potrivit, nu sunt ascultate, ci, dimpotrivă, ispita este în creștere, o distrugere înfricoșătoare și universală va cuprinde cu siguranță toți Kurușii.

SECȚIUNEA LXVI

Vaisampayana a spus: Îmbătat de mândrie, fiul lui Dhritarashtra a spus: „Rușine lui Kshatta!” Și, aruncând o privire către Pratikamin, care se afla în preajmă, i-a poruncit, în fața tuturor bătrânilor venerabili: „Du-te, Pratikamin, și adu-o pe Draupadi aici. Nu ai de ce să te temi de fiii lui Pandu. Numai Vidura este cuprins de teamă. În plus, el nu ne dorește niciodată prosperitatea!”

Vaisampayana a continuat: Primind această poruncă, Pratikamin, care era din casta *Suta*, auzind cuvintele regelui, s-a grăbit și, intrând în locuința Pandavilor, ca un câine în bârlogul leului, s-a apropiat de regina fiilor lui Pandu. Și el a spus: „Yudhishthira fiind îmbătat de zaruri, Duryodhana, O, Draupadi, te-a câștigat. Vino acum, așadar, în lăcașul lui Dhritarashtra. Te voi lua, O, Yajnaseni, și te voi pune să faci niște munci umile.”

Draupadi a spus: „De ce, O, Pratikamin, spui așa? Ce prinț joacă mizând pe soția sa? Regele era cu siguranță îmbătat de zaruri. Altfel, nu ar fi putut găsi alt obiect pe care să-l mizeze?”

Pratikamin a spus: „Când nu mai avea nimic altceva de mizat, atunci Ajatasatru, fiul lui Pandu, te-a mizat pe tine. Regele şi-a mizat mai întâi fraţii, apoi pe sine însuşi, iar apoi pe tine, O, prinţesă".

Draupadi a spus: „O, fiu al neamului Suta, du-te şi întreabă-l pe jucătorul de noroc prezent în adunare pe cine a pierdut mai întâi, pe el însuşi sau pe mine. După ce afli acest lucru, vino aici şi ia-mă cu tine, O, fiu al neamului Suta."

Vaisampayana a continuat: Mesagerul s-a întors la adunare şi le-a relatat tuturor celor prezenţi cuvintele lui Draupadi. Şi i-a spus lui Yudhishthira, care stătea în mijlocul regilor, următoarele cuvinte: Draupadi te-a întrebat: „Al cui stăpân erai în momentul în care m-ai pierdut la joc? Te-ai pierdut mai întâi pe tine sau pe mine?" Yudhishthira, însă, stătea acolo ca un nebun, lipsit de raţiune, şi nu i-a dat niciun răspuns, bun sau rău, lui Suta. **Duryodhana a spus atunci**: „Să vină prinţesa din Panchala aici şi să-şi pună întrebarea. Să audă toată lumea din adunare cuvintele care se vor schimba între ea şi Yudhishthira".

Vaisampayana a continuat: Mesagerul, ascultând porunca lui Duryodhana, s-a dus din nou la palat, foarte întristat, şi i-a spus lui Draupadi: „O, prinţesă, cei din adunare te cheamă. Se pare că sfârşitul Kauravas este aproape. Când Duryodhana, O, prinţesă, te va duce în faţa adunării, acest rege slab de minte nu va mai putea să-şi protejeze prosperitatea".

Draupadi a spus: Marele hotărâtor al lumii a hotărât într-adevăr astfel. Fericirea şi nefericirea îi vizitează atât pe cei înţelepţi, cât şi pe cei neînţelepţi. Cu toate acestea, s-a spus că moralitatea este cel mai înalt obiectiv din lume. Dacă este preţuită, aceasta ne va aduce cu siguranţă binecuvântări. Să nu lăsăm moralitatea să abandoneze acum Kauravas. Întoarce-te la cei prezenţi în adunare şi repetă-le cuvintele mele, în concordanţă cu moralitatea. Sunt gata să fac ceea ce îmi vor spune cu siguranţă acei bătrâni şi virtuoşi, cunoscători ai moralităţii.

Vaisampayana a continuat: Suta, auzind aceste cuvinte ale lui Yajnaseni, s-a întors la adunare şi a repetat cuvintele lui Draupadi. Dar toţi stăteau cu feţele în jos, fără să scoată un cuvânt, cunoscând dorinţa şi hotărârea fiului lui Dhritarashtra.

Yudhishthira, însă, O, taur al neamului Bharata, auzind de intenţiile lui Duryodhana, a trimis un mesager de încredere la Draupadi, dându-i instrucţiuni ca, deşi era îmbrăcată într-o singură bucată de pânză, cu buricul la vedere, din cauza faptului că îi venise ciclul, să se prezinte în faţa socrului ei plângând amar. Şi acel mesager inteligent, O, rege, după ce s-a dus repede la reşedinţa lui Draupadi, i-a comunicat intenţiile lui Yudhishthira. Între timp, iluştrii Pandavi, îndureraţi şi trişti, şi legaţi de promisiune, nu puteau decide ce să facă. Şi aruncându-şi privirea asupra lor, regele Duryodhana, bucuros în sufletul său, s-a adresat lui Suta şi a spus: *„O, Pratikamin*, adu-o aici. Lasă-i pe Kauravas să-i răspundă la întrebare în faţa ei." *Suta*, ascultând porunca lui, dar îngrozit de (posibila) mânie a fiicei lui Drupada, uitând de reputaţia sa de om inteligent, le-a spus din nou celor din adunare: „Ce să-i spun lui Krishna?"

Duryodhana, auzind aceasta, a spus: "O, Dussasana, acest fiu al lui Suta al meu, cu puţină inteligenţă, se teme de Vrikodara. De aceea, du-te tu însuţi şi adu cu forţa aici fiica lui Yajnasena. Duşmanii noştri depind în prezent de voinţa noastră. Ce-ţi pot face ei?" Auzind porunca fratelui său, prinţul Dussasana s-a ridicat cu ochii roşii de sânge şi, intrând în lăcaşul acelor mari războinici, i-a spus prinţesei aceste cuvinte: „Vino, vino, O, Krishna, prinţesă a Panchalei, ai fost cucerită de noi. Şi tu, cu ochii mari ca frunzele de lotus, vino acum şi acceptă-i pe Kuru ca stăpâni ai tăi. Ai fost cucerită în mod virtuos, vino la adunare." La aceste cuvinte, Draupadi, ridicându-se cu mare suferinţă, şi-a frecat faţa palidă cu mâinile şi, îndurerată, a alergat la locul unde se aflau doamnele din casa lui Dhritarashtra. La auzul acestor cuvinte, Dussasana, răcnind de furie, a alergat după ea şi

a apucat-o pe regină de părul ei lung, albastru și ondulat. Vai! Acel păr care fusese stropit cu apă sfințită cu *mantre* în marele sacrificiu *Rajasuya* era acum apucat cu forța de fiul lui Dhritarashtra, care nu ținea seama de vitejia Pandavilor. Și Dussasana, târând-o pe Krishna cu părul lung în fața adunării – de parcă ea ar fi fost neajutorată, deși avea protectori puternici – și trăgând-o, o făcu să tremure ca un bananier în furtună. Și târâtă de el, cu corpul aplecat, ea strigă slab: „Nenorocitule! Nu se cuvine să mă aduci în fața adunării. Mi-a venit ciclul și acum sunt îmbrăcată într-o singură piesă de îmbrăcăminte." Dar Dussasana, trăgând-o cu forța pe Draupadi de părul ei negru, în timp ce ea se ruga cu milă către Krishna și Vishnu, care erau Narayana și Nara (pe pământ), i-a spus: „Fie că ți-a venit vremea sau nu, fie că ești îmbrăcată într-o singură bucată de pânză sau complet goală, odată ce ai fost câștigată la zaruri și ai devenit sclava noastră, vei trăi printre servitoarele noastre, după cum dorești."

Vaisampayana a continuat: Cu părul răvășit și jumătate din veșmântul desfăcut, târâtă în tot acest timp de Dussasana, modestul Krishna, cuprins de furie, a spus cu voce slabă: „În această adunare se află persoane versate în toate ramurile învățăturii dedicate îndeplinirii sacrificiilor și altor rituri, toate egale cu Indra, persoane dintre care unele sunt cu adevărat superioare mie, iar altele merită să fie respectate ca atare. Nu pot rămâne în fața lor în această stare. O, nenorocitule! O, tu, cel cu fapte crude, nu mă târâi așa. Nu mă descoperi așa. Prinții (stăpânii mei) nu te vor ierta, chiar dacă ai pe zei înșiși cu Indra ca aliați. Ilustrul fiu al lui Dharma este acum legat de obligațiile moralității. Moralitatea, însă, este subtilă. Numai cei care posedă o mare claritate a viziunii o pot constata. Nici măcar în vorbire nu sunt dispus să recunosc o fărâmă de vină în faptul că stăpânul meu și-a uitat virtuțile. Tu mă târăști pe mine, care sunt în perioada mea, în fața acestor eroi Kuru. Acesta este cu adevărat un act nedemn. Dar nimeni de aici nu te mustră. Cu siguranță, toți aceștia sunt de aceeași părere cu tine. O, rușine! Cu adevărat, virtutea Bharata a dispărut! Cu adevărat a dispărut și obiceiul celor familiarizați cu practica Kshatriya! Altfel, acești Kuru din această adunare nu ar fi privit niciodată în tăcere acest act care depășește limitele practicilor lor. Oh! Atât Drona, cât și Bhishma și-au pierdut energia, la fel și nobilul Kshatta, și la fel și acest rege. Altfel, de ce acești înaintași ai bătrânilor Kuru privesc în tăcere această mare crimă?"

Vaisampayana a continuat: Astfel, Krishna, cu talia subțire, a plâns de durere în acea adunare. Și aruncând o privire asupra domnilor ei înfuriați – Pandava – care erau cuprinși de o mânie teribilă, ea i-a inflamat și mai mult cu acea privire a ei. Și ei nu erau atât de îndureraţi pentru că fuseseră jefuiți de regatul lor, de bogăția lor, de pietrele lor prețioase, cât de acea privire a lui Krishna, mișcată de modestie și furie. Iar Dussasana, văzând-o pe Krishna privindu-și stăpânii neajutorați, a tras-o și mai tare și i s-a adresat: „Sclavă, sclavă" și a râs cu voce tare. La aceste cuvinte, Karna s-a bucurat foarte mult și le-a aprobat râzând cu voce tare. Și Sakuni, fiul lui Suvala, regele Gandhara, l-a aplaudat în mod similar pe Dussasana. Și dintre toți cei care se aflau în adunare, cu excepția acestor trei și a lui Duryodhana, toți erau cuprinși de tristețe văzând cum Krishna era târât în fața adunării. Văzând toate acestea, Bhishma a spus: „O, binecuvântatule, moralitatea este subtilă. Prin urmare, nu pot decide în mod corespunzător această chestiune pe care ai ridicat-o, văzând că, pe de o parte, cel care nu are avere nu poate miza averea altora, iar pe de altă parte, soțiile sunt întotdeauna sub ordinele și la dispoziția stăpânilor lor. Yudhishthira poate renunța la întreaga lume plină de bogății, dar nu va sacrifica niciodată moralitatea." Fiul lui Pandu a spus: «„Sunt învins". Prin urmare, nu pot decide această chestiune. Sakuni nu are egal printre oameni la jocul de zaruri. Fiul lui Kunti a pariat totuși de bunăvoie cu el. Ilustrul Yudhishthira nu consideră că Sakuni a jucat în mod înșelător cu el. Prin urmare, nu pot decide această chestiune».

Draupadi a spus: Regele a fost chemat la această adunare și, deși nu avea niciun talent la zaruri, a fost obligat să joace cu jucători pricepuți, răi, înșelători și disperați. Cum se poate spune atunci că a pariat voluntar? Șeful Pandavilor a fost privat de simțuri de către niște nemernici cu comportament înșelător și instincte necurate, care au acționat împreună, și apoi a fost învins. El nu a putut să le înțeleagă trucurile, dar acum a făcut-o. Aici, în această adunare, se află Kurușii, care sunt

stăpânii atât ai fiilor lor, cât și ai nurorilor lor! Fie ca toți, reflectând bine la cuvintele mele, să decidă în mod corespunzător asupra punctului pe care l-am ridicat.

Vaisampayana a continuat: „Către Krishna, care plângea și suspina jalnic, privind uneori spre stăpânul ei neajutorat, Dussasana a rostit multe cuvinte neplăcute și dure. Și văzând-o pe ea, care era atunci în perioada ei, târâtă astfel, cu hainele de sus desfăcute, văzând-o în acea stare pe care nu o merita, Vrikodara, chinuit dincolo de puterea de a îndura, cu ochii ațintiți asupra lui Yudhishthira, a cedat mâniei."

Bhima a spus: — O, Yudhishthira, jucătorii de noroc au în casele lor multe femei de caracter ușuratic. Ei nu pariază nici măcar pe femeile care le poartă dragoste. Orice bogăție și alte obiecte de valoare le-a dat regele Kasi, orice pietre prețioase, animale, bogății, armuri și arme le-au dat alți regi ai pământului, regatul nostru, tu însuți și noi înșine, toate au fost câștigate de dușmani. Toate acestea nu mi-au stârnit mânia, pentru că tu ești stăpânul nostru. Totuși, consider că acest act de a o pune în joc pe Draupadi este extrem de nepotrivit. Această fată nevinovată nu merită un astfel de tratament. Avându-i pe Pandavi ca stăpâni, numai din cauza ta este ea persecutată astfel de către Kaurava, care sunt josnici, disprețuitori, cruzi și răutăcioși. Din cauza ei, O, rege, mânia mea cade asupra ta. Îți voi arde mâinile. Sahadeva, adu niște foc.

Auzind aceasta, Arjuna a spus: „Tu, Bhimasena, nu ai rostit niciodată astfel de cuvinte. Cu siguranță, înalta ta moralitate a fost distrusă de acești dușmani cruzi. Nu ar trebui să îndeplinești dorințele inamicului. Practică cea mai înaltă moralitate. Cui îi prinde să-și calce în picioare virtuosul frate mai mare? Regele a fost chemat de dușman și, amintindu-și obiceiurile Kshatriyilor, a jucat zaruri împotriva voinței sale. Acest lucru contribuie cu siguranță la marea noastră faimă."

Bhima a spus: „Dacă nu aș fi știut, O, Dhananjaya, că regele a acționat conform obiceiurilor Kshatriya, atunci i-aș fi luat mâinile cu forța și le-aș fi ars într-un foc aprins".

Vaisampayana a continuat: Văzând că Pandavii erau atât de îndurerați și că prințesa din Panchala era la fel de afectată, Vikarna, fiul lui Dhritarashtra, a spus: „O, regi, răspundeți la întrebarea pusă de Yajnaseni. Dacă nu judecăm o chestiune care ne-a fost înaintată, cu toții vom ajunge cu siguranță în iad fără întârziere. Cum se face că Bhishma și Dhritarashtra, cei mai în vârstă dintre Kuru, precum și Vidura, cel cu sufletul înalt, nu spun nimic? Fiul lui Bharadwaja, care este învățătorul nostru, precum și Kripa, sunt aici. De ce acești cei mai buni dintre cei regenerați nu răspund la întrebare? Să răspundă la această întrebare, în conformitate cu judecata lor, și ceilalți regi adunați aici din toate direcțiile, lăsând deoparte toate motivele de câștig și mânie. Voi, regilor, răspundeți la întrebarea pusă de această fiică binecuvântată a regelui Drupada și declarați, după ce vă gândiți bine, de partea cui sunteți fiecare dintre voi. Astfel, Vikarna s-a adresat în repetate rânduri celor prezenți în adunare. Dar regii nu i-au răspuns niciun cuvânt, nici bun, nici rău. Și Vikarna, după ce a apelat în repetate rânduri la toți regii, a început să-și frece mâinile și să suspine ca un șarpe. Și, în cele din urmă, prințul a spus: „Voi, regii pământului, voi, Kauravas, indiferent dacă răspundeți sau nu la această întrebare, voi spune ceea ce consider drept și potrivit. Voi, cei mai de seamă dintre oameni, s-a spus că vânătoarea, băutura, jocurile de noroc și prea multă plăcere cu femeile sunt cele patru vicii ale regilor. Omul care este dependent de acestea trăiește renunțând la virtute. Și oamenii nu consideră că faptele săvârșite de o persoană care se angajează în astfel de activități necorespunzătoare au vreo autoritate. Acest fiu al lui Pandu, în timp ce era profund angajat într-una dintre aceste fapte vicioase, îndemnat de jucătorii înșelători, a pus-o pe Draupadi la bătaie. Inocenta Draupadi este, în plus, soția comună a tuturor fiilor lui Pandu. Și regele, după ce s-a pierdut pe sine însuși, a oferit-o pe ea ca miză. Iar Suvala, dorind el însuși o miză, l-a convins pe rege să o pună pe Krishna ca miză. Reflectând asupra tuturor acestor circumstanțe, eu consider că Draupadi nu a fost câștigată."

Auzind aceste cuvinte, un zgomot puternic s-a ridicat din rândul celor prezenți în acea adunare. Și toți l-au aplaudat pe Vikarna și l-au criticat pe fiul lui Suvala. Și la acel sunet, fiul lui Radha, lipsit de simțuri de furie, fluturând brațele sale bine conturate, a rostit aceste cuvinte: „O, Vikarna, multe condiții opuse și inconsistente sunt vizibile în această adunare. La fel cum focul produs dintr-un buștean consumă buștеanul însuși, mânia ta te va consuma pe tine. Aceste personalități de aici, deși îndemnate de Krishna, nu au rostit niciun cuvânt. Toți consideră că fiica lui Drupada a fost câștigată în mod corect. Numai tu, O, fiu al lui Dhritarashtra, din cauza vârstei tale imature, ești plin de mânie, pentru că, deși ești doar un băiat, vorbești în adunare ca și cum ai fi bătrân. O, frate mai mic al lui Duryodhana, tu nu știi ce este cu adevărat moralitatea, pentru că spui ca un nebun că această Krishna, care a fost (în mod corect) câștigată, nu a fost câștigată deloc. O, fiu al lui Dhritarashtra, cum poți considera că Krishna nu a fost câștigată, când cel mai mare dintre Pandavi a pus în joc toate posesiunile sale în fața acestei adunări? O, taur al neamului Bharata, Draupadi este inclusă în toate posesiunile (lui Yudhishthira). De aceea, de ce îl consideri pe Krishna, care a fost câștigată în mod corect, ca nefiind câștigată? Draupadi a fost menționată (de Suvala) și aprobată ca miză de către Pandavi. Atunci, din ce motiv o mai consideri ca nefiind câștigată? Sau, dacă crezi că aducerea ei aici îmbrăcată într-o singură bucată de pânză este o acțiune nepotrivită, ascultă câteva motive excelente pe care ți le voi da. O, fiu al neamului Kuru, zeii au hotărât ca o femeie să aibă un singur soț. Această Draupadi, însă, are mulți soți. Prin urmare, este cert că ea este o femeie necastă. Prin urmare, aducerea ei în această adunare, chiar dacă este îmbrăcată într-o singură bucată de pânză, și chiar dezvelirea ei nu este deloc un act care ar putea provoca surprindere. Orice avere aveau Pandavii – ea însăși și acești Pandavi – a fost câștigată în mod drept de fiul lui Suvala. O, Dussasana, acest Vikarna care rostește cuvinte de (aparentă) înțelepciune nu este decât un băiat. Scoateți hainele Pandavilor, precum și îmbrăcămintea Draupadiei.” Auzind aceste cuvinte, Pandavii, O Bharata, și-au scos hainele de sus și, aruncându-le jos, s-au așezat în acea adunare. Apoi Dussasana, O rege, apucând cu forța îmbrăcămintea Draupadiei în fața tuturor, a început să i-o smulgă de pe corp.

Vaisampayana a continuat: Când hainele lui Draupadi erau astfel smulse, gândul lui Hari (și ea însăși a strigat cu voce tare, spunând): „O, Govinda, O, tu care locuiești în Dwaraka, O, Krishna, O, tu care iubești păstorițele (din Vrindavana). O, Kesava, nu vezi că Kauravas mă umilesc? O, Doamne, O, soț al lui Lakshmi, O, Doamne al Vraja (Vrindavana), O, distrugător al tuturor suferințelor, O, Janarddana, salvează-mă pe mine, care mă scufund în Oceanul Kaurava. O Krishna, O Krishna, O tu, mare yoghin, tu, sufletul universului, tu, creatorul tuturor lucrurilor, O Govinda, salvează-mă pe mine, care sunt în suferință, care îmi pierd simțurile în mijlocul Kurusilor.” Astfel, acea doamnă afectată, încă strălucitoare în frumusețea ei, O rege, acoperindu-și fața, a strigat cu voce tare, gândindu-se la Krishna, la Hari, la stăpânul celor trei lumi. Auzind cuvintele lui Draupadi, Krishna a fost profund mișcat. Și părăsind scaunul său, cel binevoitor, din compasiune, a ajuns acolo pe jos. Și în timp ce Yajnaseni striga cu voce tare către Krishna, numit și Vishnu și Hari și Nara pentru protecție, ilustrul Dharma, rămânând nevăzut, a acoperit-o cu haine excelente de multe culori. Și, O, monarhule, pe măsură ce hainele lui Draupadi erau smulse, după ce una era scoasă, alta de același fel apărea acoperind-o. Și astfel a continuat până când s-au văzut multe haine. Și, O, înălțatule, datorită protecției lui Dharma, sute și sute de haine de multe culori au fost scoase de pe persoana lui Draupadi. Și atunci s-a ridicat un zgomot puternic, alcătuit din multe, multe voci. Iar regii prezenți în acea adunare, văzând cea mai extraordinară priveliște din lume, au început să o aplaude pe Draupadi și să-l condamne pe fiul lui Dhritarashtra. Atunci Bhima, strângând pumnii și cu buzele tremurând de furie, a jurat în mijlocul tuturor acelor regi un jurământ teribil, cu voce tare.

Și Bhima a spus: — Ascultați aceste cuvinte ale mele, voi, Kshatriya ai lumii. Cuvinte ca acestea nu au fost rostite niciodată de alți oameni și nici nu vor fi rostite vreodată de cineva în viitor. Voi, stăpâni ai pământului, dacă după ce am rostit aceste cuvinte nu le voi împlini, să nu obțin regiunea strămoșilor mei decedați. Dacă în luptă, cu forța brută, voi sfâșia pieptul acestui ticălos,

acest nemernic rău intenționat din neamul Bharata, și nu voi bea sângele lui, să nu obțin regiunea strămoșilor mei.

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte teribile ale lui Bhima, care i-au făcut pe ascultători să se înfioare, toți cei prezenți l-au aplaudat și l-au condamnat pe fiul lui Dhritarashtra. Și când s-a adunat o grămadă de haine în acea adunare, toate smulse de pe Draupadi, Dussasana, obosit și rușinat, s-a așezat. Văzând fiii lui Kunti în acea stare, persoanele – acei zei printre oameni – care se aflau în acea adunare au rostit cu toții cuvântul „Fie!" (adresat fiului lui Dhritarashtra). Și vocile unite ale tuturor au devenit atât de puternice încât au făcut părul de pe capul tuturor celor care le-au auzit să se ridice în picioare. Și toți oamenii cinstiți care se aflau în acea adunare au început să spună: „Vai! Kauravas nu răspund la întrebarea care le-a fost pusă de Draupadi. Și toți îl condamnau pe Dhritarashtra, făcând un zgomot puternic." Atunci Vidura, maestrul științei moralității, fluturând mâinile și reducând pe toți la tăcere, a rostit aceste cuvinte: „Voi, cei care sunteți în această adunare, Draupadi a pus întrebarea și plânge neajutorată. Voi nu îi răspundeți. Virtutea și moralitatea sunt persecutate de un astfel de comportament. O persoană afectată se apropie de o adunare de oameni buni, ca una care este consumată de foc. Cei care se află în adunare sting acel foc și o răcoresc prin adevăr și moralitate. Persoana afectată întreabă adunarea despre drepturile sale, așa cum sunt sancționate de moralitate. Cei care se află în adunare ar trebui, neimpresionați de interes și mânie, să răspundă la întrebare. Voi, regilor, Vikarna ați răspuns la întrebare, conform propriilor cunoștințe și judecăți. Și voi ar trebui să răspundeți așa cum considerați potrivit. Cunoscând regulile moralității și participând la o adunare, cel care nu răspunde la o întrebare pusă, se face vinovat de jumătate din vina care se atribuie unei minciuni. Pe de altă parte, cel care, cunoscând regulile moralității și participând la o adunare, răspunde fals, se face cu siguranță vinovat de păcatul minciunii. Cei învățați citează ca exemplu în acest sens vechea poveste a lui Prahlada și a fiului lui Ansirasa."

Pe vremuri, exista un șef al Daityas pe nume Prahlada. El avea un fiu pe nume Virochana. Și Virochana, pentru a obține o mireasă, s-a certat cu Sudhanwan, fiul lui Angiras. Am auzit că ei și-au pariat reciproc viețile, spunând: „Eu sunt superior", "Eu sunt superior", pentru a obține o mireasă. Și după ce s-au certat astfel, amândoi l-au numit pe Prahlada arbitru pentru a decide între ei. Și l-au întrebat, spunând: „Cine dintre noi este superior (celuilalt)? Răspunde la această întrebare. Nu minți." Speriat de această ceartă, Prahlada și-a îndreptat privirea spre Sudhanwan. Iar Sudhanwan, înfuriat, arzând ca *mace*-ul lui Yama, i-a spus: „Dacă răspunzi fals sau nu răspunzi deloc, capul tău va fi despicat în o sută de bucăți de către cel care mânuiește fulgerul cu fulgerul său." Astfel abordat de Sudhanwan, Daitya, tremurând ca o frunză de smochin, s-a dus la Kasyapa, cel cu mare energie, pentru a se sfătui cu el. **Și Prahlada a spus**: „Tu, O, ilustru și înălțatule, ești pe deplin familiarizat cu regulile moralității care ar trebui să-i ghideze atât pe zei, cât și pe *Asuri* și Brahmani. Aici, însă, este o situație de mare dificultate în ceea ce privește datoria. Spune-mi, te rog, ce regiuni pot fi obținute de cei care, atunci când li se pune o întrebare, nu răspund sau răspund fals." **Kasyapa a răspuns astfel**: „Cel care știe, dar nu răspunde la o întrebare din ispită, mânie sau frică, aruncă asupra sa o mie de lațuri ale lui Varuna. Iar persoana care, citată ca martor în legătură cu orice chestiune de cunoaștere oculară sau auditivă, vorbește neglijent, aruncă o mie de lațuri ale lui Varuna asupra propriei persoane. La sfârșitul unui an întreg, un astfel de laț este slăbit. Prin urmare, cel care știe ar trebui să spună adevărul fără să ascundă nimic. Dacă virtutea, străpunsă de păcat, se repară într-o adunare (pentru ajutor), este datoria fiecăruia din adunare să scoată săgeata, altfel ei înșiși vor fi străpunși de ea. Într-o adunare în care un act cu adevărat condamnabil nu este mustrat, jumătate din demeritul acelui act se atașează de capul acelei adunări, un sfert de persoana care acționează condamnabil și un sfert de ceilalți care sunt acolo. Pe de altă parte, în acea adunare, când cel care merită mustrare este mustrat, conducătorul adunării este eliberat de toate păcatele, iar ceilalți membri nu sunt nici ei vinovați. Numai autorul faptei este responsabil pentru aceasta. O Prahlada, cei care răspund fals celor care îi întreabă despre moralitate distrug faptele meritorii ale celor șapte generații superioare și ale celor șapte generații inferioare. Durerea celui care și-a pierdut

toată averea, a celui care și-a pierdut un fiu, a celui care are datorii, a celui care este separat de tovarășii săi, a unei femei care și-a pierdut soțul, a celui care a pierdut totul ca urmare a cererii regelui, a unei femei care este sterilă, a celui care a fost devorat de un tigru (în timpul ultimelor sale lupte în ghearele tigrului), a celui care este co-soție și a celui care a fost privat de proprietatea sa de către martori falși, au fost considerate de zei ca fiind uniforme în grad. Aceste diferite tipuri de durere sunt ale celui care vorbește fals. O persoană devine martor ca urmare a faptului că a văzut, a auzit și a înțeles un lucru. Prin urmare, un martor trebuie să spună întotdeauna adevărul. Un martor care spune adevărul nu își pierde niciodată meritele religioase și nici posesiunile pământești." Auzind aceste cuvinte ale lui Kasyapa, Prahlada i-a spus fiului său: „Sudhanwan este superior ție, așa cum, într-adevăr, (tatăl său) Angiras este superior mie. Și mama lui Sudhanwan este superioară mamei tale. Prin urmare, O Virochana, acest Sudhanwan este acum stăpânul vieții." La aceste cuvinte ale lui Prahlada, Sudhanwan a spus: „Deoarece, neclintit de afecțiunea pentru copilul tău, ai aderat la virtute, poruncesc ca acest fiu al tău să trăiască o sută de ani."

Vidura a continuat: „Toate persoanele prezente în această adunare, care ascultă aceste înalte adevăruri ale moralității, să reflecteze asupra răspunsului la întrebarea pusă de Draupadi".

Vaisampayana a continuat: Regii care erau acolo și auzeau aceste cuvinte ale lui Vidura nu au răspuns nimic, doar Karna i-a vorbit lui Dussasana, spunându-i: „Du-o pe această servitoare Krishna în apartamentele interioare". Și atunci Dussasana a început să o târască în fața tuturor spectatorilor pe neajutorata și modestă Draupadi, care tremura și plângea jalnic către Pandavas, stăpânii ei.

SECȚIUNEA LXVIII

Draupadi spuse: "Așteaptă puțin, tu, cel mai rău dintre oameni, tu, Dussasana cu mintea răutăcioasă. Am o faptă de îndeplinit, o datorie înaltă pe care nu am îndeplinit-o încă. Trasă cu forța de brațele puternice ale acestui nenorocit, am fost lipsită de simțuri. Îi salut pe acești venerabili bătrâni din adunarea Kurus. Faptul că nu am putut face acest lucru înainte nu poate fi vina mea."

Vaisampayana a spus: Târâtă cu o forță mai mare decât înainte, Draupadi, afectată și neajutorată, nedemnă de un astfel de tratament, căzând la pământ, a plâns astfel în adunarea Kurus:

> „Vai, doar o singură dată, cu ocazia *Swayamvara*, am fost privită de regii adunați în amfiteatru, și niciodată după aceea. Astăzi sunt adusă în fața acestei adunări. Cea pe care nici vântul și nici soarele nu o văzuseră vreodată în palatul ei se află astăzi în fața acestei adunări și este expusă privirilor mulțimii. Vai, cea pe care fiii lui Pandu nu o puteau lăsa, cât timp se afla în palatul ei, să fie atinsă nici măcar de vânt, este astăzi lăsată de Pandavi să fie apucată și târâtă de acest nenorocit. Vai, acești Kauravas permit, de asemenea, ca nora lor, atât de nevrednică de un astfel de tratament, să fie astfel chinuită în fața lor. Se pare că vremurile sunt întoarse pe dos. Ce poate fi mai dureros pentru mine decât faptul că, deși sunt de viță nobilă și castă, sunt totuși obligată să intru în această curte publică? Unde este virtutea pentru care erau renumiți acești regi? S-a auzit că regii din vechime nu-și aduceau niciodată soțiile în curtea publică. Vai, acest obicei veșnic a dispărut dintre Kauravas. Altfel, cum se face că soția castă a Pandavas, sora fiului lui Prishata, prietena lui Vasudeva, este adusă în fața acestei adunări? Voi, Kauravas, eu sunt soția căsătorită a regelui Yudhishthira cel drept, provenind din aceeași dinastie din care făcea parte regele. Spuneți-mi acum dacă sunt o servitoare sau altceva. Voi accepta cu bucurie răspunsul vostru. Acest mizerabil, acest distrugător al numelui Kurus, mă chinuie teribil. Voi, Kauravas, nu mai pot suporta. Voi, regi, doresc să-mi răspundeți dacă mă considerați câștigătoare sau nu. Voi accepta verdictul vostru, oricare ar fi el. "

Auzind aceste cuvinte, Bhishma a răspuns: „Am spus deja, O, binecuvântatule, că calea moralității este subtilă. Chiar și înțelepții iluștri din această lume nu o înțeleg întotdeauna. Ceea ce un om puternic numește moralitate în această lume este considerat astfel de către alții, oricare ar fi adevărata sa natură; dar ceea ce un om slab numește moralitate este rareori considerat astfel, chiar dacă este cea mai înaltă moralitate. Datorită importanței problemei în cauză, datorită complexității și subtilității ei, nu pot răspunde cu certitudine la întrebarea pe care mi-ai pus-o. Cu toate acestea, este cert că, întrucât toți Kurușii au devenit sclavii lăcomiei și nebuniei, distrugerea rasei noastre nu va avea loc într-un viitor îndepărtat. O, binecuvântată, familia în care ai fost primită ca noră este de așa natură încât cei care se nasc în ea, oricât de mult ar fi afectați de calamități, nu se abat niciodată de la căile virtuții și moralității. O, prințesă a Panchalei, și această conduită a ta, și anume că, deși scufundată în suferință, îți îndrepți în continuare privirea spre virtute și moralitate, este cu siguranță demnă de tine. Aceste persoane, Drona și alții, de vârstă matură și familiarizați cu moralitatea, stau cu capul în jos ca niște oameni morți, cu trupuri din care viața s-a retras. Mi se pare, totuși, că Yudhishthira este o autoritate în această chestiune. Se cuvine ca el să declare dacă ești câștigată sau nu.”

SECȚIUNEA LXIX

Vaisampayana a spus: Regii prezenți în acea adunare, din cauza lui Duryodhana, nu au scos niciun cuvânt, bun sau rău, deși o vedeau pe Draupadi plângând jalnic de durere ca o femelă de vultur pescar și apelând repetat la ei. Iar fiul lui Dhritarashtra, văzând că acei regi și fiii și nepoții regilor rămâneau tăcuți, zâmbi ușor și, adresându-se fiicei regelui Panchala, spuse: „O, Yajnaseni, întrebarea pe care ai pus-o depinde de soții tăi — de Bhima, cel cu putere mare, de Arjuna, de Nakula, de Sahadeva. Lasă-i pe ei să-ți răspundă la întrebare. O, Panchali, lasă-i, de dragul tău, să declare în fața acestor oameni respectabili că Yudhishthira nu este stăpânul lor, lasă-i astfel să-l facă pe regele Yudhishthira, cel drept, un mincinos. Atunci vei fi eliberată din condiția de sclavie. Lasă-l pe ilustrul fiu al lui Dharma, care aderă mereu la virtute, care este chiar ca Indra, să declare el însuși dacă nu este stăpânul tău. La cuvintele lui, acceptă-i fără întârziere pe Pandavi sau pe noi. Într-adevăr, toți Kaurava prezenți în această adunare plutesc în oceanul suferinței tale. Înzestrați cu mărinimie, ei sunt incapabili să-ți răspundă la întrebare, privindu-ți nefericiții soți.”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale regelui Kuru, toți cei prezenți în adunare au aplaudat cu putere. Și strigând în semn de aprobare, își făceau semne unii altora prin mișcări ale ochilor și ale buzelor. Iar printre cei care se aflau acolo se auzeau sunete de suferință, precum „O!” și „Vai!”. Și la aceste cuvinte ale lui Duryodhana, atât de încântătoare (pentru partizanii săi), Kauravașii prezenți în acea adunare au devenit extrem de bucuroși. Iar regii, cu fețele întoarse în lateral, îl priveau pe Yudhishthira, familiarizat cu regulile moralității, curioși să audă ce va spune. Și toți cei prezenți în adunare au devenit curioși să audă ce vor spune Arjuna, fiul lui Pandu, care nu a fost niciodată învins în luptă, Bhimasena și gemenii. Și când zumzetul agitat al multor voci s-a potolit, Bhimasena, fluturând brațele sale puternice și bine făcute, unse cu pastă de santal, a rostit aceste cuvinte: „Dacă acest rege cu suflet înalt, Yudhishthira cel drept, care este fratele nostru mai mare, nu ar fi fost stăpânul nostru, nu am fi iertat niciodată rasa Kuru (pentru toate acestea). El este stăpânul tuturor meritelor noastre religioase și ascetice, stăpânul chiar și al vieților noastre. Dacă el se consideră cucerit, atunci și noi toți am fost cuceriți. Dacă nu ar fi așa, cine dintre creaturile care ating pământul cu picioarele și sunt muritoare ar putea scăpa cu viață după ce a atins buclele prințesei din Panchala? Priviți aceste brațe puternice și bine făcute ale mele, asemănătoare cu buzdugane de fier. Odată ajuns între ele, nici chiar cel care a adus o sută de sacrificii nu este în stare să scape. Legat de virtuți și de respectul cuvenit fratelui nostru mai mare și îndemnat în repetate rânduri de Arjuna să rămân tăcut, nu fac nimic teribil. Dacă însă voi primi porunca regelui Yudhishthira cel drept, îi voi ucide pe acești nenorociți de fii ai lui Dhritarashtra, folosind palma în locul sabiei, precum un leu care ucide o mulțime de animale mici.”

Vaisampayana a continuat: Către Bhima, care rostise aceste cuvinte, Bhishma, Drona şi Vidura au spus: „Abţine-te, O, Bhima. Totul este posibil pentru tine.”

SECŢIUNEA LXX

Karna a spus: Dintre toate persoanele din adunare, trei, şi anume Bhishma, Vidura şi preceptorul Kurus (Drona) par a fi independente; pentru că ei vorbesc întotdeauna despre stăpânul lor ca fiind rău, îl critică mereu şi nu-i doresc niciodată prosperitate. O, excelentă, sclavul, fiul şi soţia sunt întotdeauna dependenţi. Ei nu pot câştiga avere, pentru că tot ce câştigă aparţine stăpânului lor. Tu eşti soţia unui sclav incapabil să posede ceva pe cont propriu. Du-te acum în apartamentele interioare ale regelui Dhritarashtra şi slujeşte rudele regelui. Îţi indicăm că aceasta este acum treaba ta. Şi, O, prinţesă, toţi fiii lui Dhritarashtra şi nu fiii lui Pritha sunt acum stăpânii tăi. O, frumoasă, alege-ţi acum un alt soţ, unul care nu te va face sclavă prin jocuri de noroc. Este bine cunoscut faptul că femeile, în special cele care sunt sclave, nu sunt condamnabile dacă procedează cu libertate în alegerea soţilor. De aceea, fă acest lucru. Nakula a fost cucerit, la fel şi Bhimasena, şi Yudhishthira, şi Sahadeva, şi Arjuna. Şi, O, Yajnaseni, acum eşti sclavă. Soţii tăi, care sunt sclavi, nu mai pot continua să fie stăpânii tăi. Vai, oare fiul lui Pritha nu consideră că viaţa, vitejia şi bărbăţia sunt inutile, de vreme ce o oferă pe această fiică a lui Drupada, regele Panchala, în faţa întregii adunări, ca miză la zaruri?

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte, furiosul Bhima a răsuflat greu, o imagine a suferinţei. Supus regelui şi legat de virtute şi datorie, arzând totul cu ochii aprinşi de furie, el a spus: „O, rege, nu pot fi supărat pe cuvintele acestui fiu al lui Suta, pentru că noi am intrat cu adevărat în starea de servitute. Dar, O, rege, ar fi putut duşmanii noştri să-mi spună asta, dacă tu nu ai fi riscat s-o pierzi pe această prinţesă?”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Bhimasena, regele Duryodhana s-a adresat lui Yudhishthira, care era tăcut şi lipsit de simţuri, spunând: „O, rege, atât Bhima, cât şi Arjuna, precum şi gemenii, se află sub stăpânirea ta. Răspunde la întrebarea (care ţi-a fost adresată de Draupadi). Spune dacă îl consideri pe Krishna neînvins”. Şi după ce i-a vorbit astfel fiului lui Kunti, Duryodhana, dorind să-l încurajeze pe fiul lui Radha şi să-l insulte pe Bhima, şi-a descoperit repede coapsa stângă, care era ca tulpina unui copac de bananier sau trunchiul unui elefant şi care era înfrumuseţată cu toate semnele de bun augur şi înzestrată cu puterea tunetului, şi i-a arătat-o lui Draupadi chiar în faţa ei. Văzând aceasta, Bhimasena şi-a mărit ochii roşii şi i-a spus lui Duryodhana în mijlocul tuturor acelor regi, parcă străpungându-i (cu cuvintele sale ascuţite ca săgeţile): „Să nu ajungă Vrikodara în tărâmurile obţinute de strămoşii săi, dacă nu-ţi va rupe coapsa aceea în marea bătălie.” Şi scântei de foc au început să fie emise din fiecare organ al simţurilor lui Bhima, plin de mânie, ca cele care ies din fiecare crăpătură şi orificiu din corpul unui copac în flăcări.

Vidura s-a adresat atunci tuturor, spunând: „Voi, regii din neamul lui Pratipa, priviţi marele pericol care vine din partea lui Bhimasena. Ştiţi cu certitudine că această mare calamitate care ameninţă să se abată asupra Bharata a fost trimisă chiar de Destinul însuşi. Fiii lui Dhritarashtra au jucat într-adevăr la zaruri, fără a ţine seama de niciun fel de consideraţii. Chiar şi acum se ceartă în această adunare din cauza unei doamne (din casa regală). Prosperitatea regatului nostru a ajuns la sfârşit. Din păcate, Kauravas sunt chiar acum angajaţi în consultări păcătoase. Voi, Kauravas, luaţi la inimă acest înalt precept pe care îl declar. Dacă virtutea este persecutată, întreaga adunare devine poluată. Dacă Yudhishthira ar fi pariat-o înainte de a fi câştigat el însuşi, ar fi fost cu siguranţă considerat stăpânul ei. Dacă, însă, o persoană pariază ceva într-un moment în care ea însăşi este incapabilă să deţină vreo avere, a câştiga este ca şi cum ai obţine avere într-un vis. Ascultând cuvintele regelui Gandhara, nu vă abateţi de la acest adevăr incontestabil.”

Duryodhana, auzind astfel cuvintele lui Vidura, a spus: „Sunt dispus să respect cuvintele lui Bhima, ale lui Arjuna şi ale gemenilor. Să spună ei că Yudhishthira nu este stăpânul lor. Yajnaseni va fi atunci eliberată din starea ei de robie."

Arjuna a spus atunci: „Acest ilustru fiu al lui Kunti, regele Yudhishthira cel drept, era cu siguranţă stăpânul nostru înainte de a începe să joace. Dar, după ce s-a pierdut pe sine, să judece toţi Kauravas cui ar putea să-i fie stăpân după aceea."

Vaisampayana a continuat: Chiar atunci, un şacal a început să urle tare în camera *homa* a palatului regelui Dhritarashtra. Şi, O, rege, măgarii au început să ragă în răspuns la urletul şacalului. Şi păsări înfricoşătoare, din toate părţile, au început să răspundă cu strigătele lor. Vidura, care era familiarizat cu toate lucrurile, şi fiica lui Suvala au înţeles amândoi semnificaţia acelor sunete înfricoşătoare. Iar Bhishma şi Drona şi învăţatul Gautama au strigat tare: „*Swashti* ! *Swashti*!" Atunci Gandhari şi învăţatul Vidura, văzând acel semn înfricoşător, i-au povestit totul regelui, cu mare durere. Iar regele (Dhritarashtra) a spus atunci:

> "Tu, Duryodhana cu mintea răutăcioasă, tu, nenorocitule, distrugerea te-a cuprins deja când insulţi cu astfel de cuvinte soţia acestor tauri dintre Kuru, în special pe soţia lor Draupadi." Şi după ce a rostit aceste cuvinte, înţeleptul Dhritarashtra, înzestrat cu cunoaştere, reflectând cu ajutorul înţelepciunii sale şi dorind să-şi salveze rudele şi prietenii de la distrugere, a început să o consoleze pe Krishna, prinţesa din Panchala, şi adresându-se ei, monarhul a spus: „Cere-mi orice binecuvântare, O, prinţesă din Panchala, pe care o doreşti, castă şi devotată virtuţii, tu eşti prima dintre toate nurorile mele."

Draupadi a spus: „O, taur al neamului Bharata, dacă îmi vei acorda o favoare, îţi cer ca frumosul Yudhishthira, ascultător de orice datorie, să fie eliberat din sclavie. Nu lăsa copiii nechibzuiţi să-l numească pe fiul meu Prativindhya, înzestrat cu o mare energie a minţii, fiul unei sclave. Fiind un prinţ, atât de superior tuturor oamenilor şi crescut de regi, nu este potrivit ca el să fie numit copilul unui sclav."

Dhritarashtra i-a spus: „O, binecuvântată, fie cum spui tu. O, excelentă, cere-mi încă o favoare, căci ţi-o voi acorda. Inima mea este dispusă să-ţi acorde o a doua favoare. Nu meriţi doar o singură favoare."

Draupadi a spus: „Îţi cer, O, rege, ca Bhimasena şi Dhananjaya şi gemenii, împreună cu carele şi arcurile lor, să fie eliberaţi din robie şi să-şi recâştige libertatea".

Dhritarashtra a spus: „O, fiică binecuvântată, fie cum doreşti. Cere o a treia binecuvântare, căci nu ai fost suficient onorată cu două binecuvântări. Virtuoasă în comportamentul tău, eşti cea mai importantă dintre toate nurorile mele."

Draupadi a spus: „O, cel mai bun dintre regi, O, ilustru, lăcomia aduce întotdeauna pierderea virtuţii. Nu merit o a treia favoare. De aceea nu îndrăznesc să cer niciuna. O, rege al regilor, s-a spus că un Vaisya poate cere o favoare; o doamnă Kshatriya, două favoruri; un bărbat Kshatriya, trei, iar un Brahmana, o sută. O, rege, aceşti soţi ai mei, eliberaţi din starea mizerabilă a sclaviei, vor putea atinge prosperitatea prin propriile lor fapte virtuoase!"

SECŢIUNEA LXXI

Karna a spus: „Nu am auzit niciodată de un astfel de act (ca cel al Draupadi) să fie săvârşit de vreuna dintre femeile renumite în această lume pentru frumuseţea lor. Când fiii lui Pandu şi Dhritarashtra erau cuprinşi de mânie, Draupadi a devenit pentru fiii lui Pandu salvarea lor. Într-

adevăr, prinţesa din Panchala, devenind ca o barcă pentru fiii lui Pandu, care se scufundau într-un ocean de suferinţă fără barcă, i-a adus în siguranţă la ţărm."

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Karna în mijlocul Kurus, şi anume că fiii lui Pandu au fost salvaţi de soţia lor, Bhimasena, furios şi profund îndurerat, i-a spus (lui Arjuna): „O, Dhananjaya, Devala a spus că în fiecare persoană există trei lumini, şi anume descendenţii, faptele şi învăţătura, pentru că din aceste trei a luat naştere creaţia. Când viaţa se stinge şi corpul devine impur şi este lepădat de rude, aceste trei lucruri devin utile pentru fiecare persoană. Dar lumina care se află în noi a fost întunecată de acest act de insultă adus soţiei noastre. Cum, O, Arjuna, poate un fiu născut din această soţie a noastră insultată să ne fie de folos?"

Arjuna a răspuns: „Persoanele superioare, O, Bharata, nu vorbesc niciodată despre cuvintele dure care pot fi sau nu rostite de oamenii inferiori. Persoanele care şi-au câştigat respectul, chiar dacă sunt capabile să riposteze, nu-şi amintesc faptele ostile comise de duşmanii lor, ci, dimpotrivă, preţuiesc doar faptele lor bune."

Bhima spuse: "O, rege, să ucid fără întârziere pe toţi aceşti duşmani adunaţi aici sau să-i distrug, O, Bharata, cu totul, în afara acestui palat? Sau ce nevoie mai este de cuvinte sau de porunci? Îi voi ucide pe toţi chiar acum, iar tu vei domni peste întreaga lume, O, rege, fără rival." Şi spunând acestea, Bhima, împreună cu fraţii săi mai mici, ca un leu în mijlocul unei turme de animale inferioare, arunca priviri furioase în jur. Dar Arjuna, cu faptele sale albe şi privirile sale atrăgătoare, a început să-şi liniştească fratele mai mare. Iar eroul cu braţe puternice şi înzestrat cu mare vitejie a început să ardă de furie. Şi, O, rege, acest foc a început să iasă din urechile lui Vrikodara şi din celelalte simţuri, cu fum, scântei şi flăcări. Şi faţa lui a devenit teribilă de privit, ca urmare a sprâncenelor sale încruntate, ca ale lui Yama însuşi, în momentul distrugerii universale. Atunci Yudhishthira l-a interzis pe puternicul erou, îmbrăţişându-l cu braţele sale şi spunându-i: „Nu fi aşa. Rămâi în tăcere şi pace." Şi, după ce l-a liniştit pe cel cu braţele puternice şi ochii roşii de mânie, regele s-a apropiat de unchiul său Dhritarashtra, cu mâinile împreunate în rugăminte.

SECŢIUNEA LXXII

Yudhishthira a spus: „O, rege, tu eşti stăpânul nostru. Porunceşte-ne ce să facem. O, Bharata, dorim să rămânem mereu supuşi ţie."

Dhritarashtra a răspuns: — O, Ajatasatru, fii binecuvântat. Du-te în pace şi siguranţă. La porunca mea, du-te şi stăpâneşte-ţi propriul regat cu averea ta. Şi, O, copilule, ia-ţi la inimă această poruncă a unui bătrân, acest sfat sănătos pe care ţi-l dau şi care este chiar un regim nutritiv. O, Yudhishthira, O, copilule, tu cunoşti calea subtilă a moralităţii. Posedând o mare înţelepciune, eşti şi umil, şi îi slujeşti pe cei bătrâni. Unde există inteligenţă, există şi îngăduinţă. De aceea, O, Bharata, urmează sfaturile păcii. Toporul cade pe lemn, nu pe piatră. (Tu eşti deschis la sfaturi, nu Duryodhana). Cei mai buni dintre oameni sunt cei care nu-şi amintesc faptele ostile ale duşmanilor lor; care văd doar meritele, nu greşelile duşmanilor lor; şi care nu intră niciodată în ostilităţi. Cei buni îşi amintesc doar faptele bune ale duşmanilor lor şi nu faptele ostile pe care duşmanii lor le-ar fi putut face împotriva lor. În plus, cei buni fac bine altora fără a aştepta nimic bun în schimb. O, Yudhishthira, numai cei mai răi dintre oameni rostesc cuvinte dure în certuri; în timp ce cei indiferenţi răspund la astfel de cuvinte atunci când sunt rostite de alţii. Dar cei buni şi înţelepţi nu se gândesc niciodată la astfel de cuvinte dure şi nu le recapitulează, nepăsându-le dacă acestea au fost sau nu rostite de duşmanii lor. Cei care sunt buni, având în vedere starea propriilor sentimente, pot înţelege sentimentele altora şi, prin urmare, îşi amintesc doar faptele bune şi nu actele de ostilitate ale duşmanilor lor. Ai acţionat la fel ca oamenii buni cu înfăţişare plăcută, care nu depăşesc limitele virtuţii, bogăţiei, plăcerii şi mântuirii. O, copilule, nu-ţi aminti cuvintele dure ale lui Duryodhana. Priveşte-o pe mama ta Gandhari şi pe mine, dacă doreşti să-ţi aminteşti numai ceea ce este bun. O

Bharata, privește-mă pe mine, care sunt tatăl tău și sunt bătrân și orb, dar încă în viață. Pentru a-mi vedea prietenii și pentru a examina puterea și slăbiciunea copiilor mei, am acceptat, din motive politice, ca această partidă de zaruri să continue. O, rege, cei dintre Kuru care te au pe tine ca conducător și pe inteligentul Vidura, versat în toate ramurile învățăturii, ca sfătuitor, nu au, într-adevăr, nimic de care să se întristeze. În tine se află virtutea, în Arjuna se află răbdarea, în Bhimasena se află vitejia, iar în gemeni, cei mai de seamă dintre oameni, se află respectul pur pentru superiori. Fii binecuvântat, O, Ajatasatru. Întoarce-te la Khandavaprastha și lasă să fie iubire frățească între tine și verii tăi. Lasă-ți inima să fie mereu fixată pe virtute.

Vaisampayana a continuat: „Cel mai important dintre Bharatas, regele Yudhishthira cel drept, după ce a fost abordat astfel de unchiul său, după ce a îndeplinit toate ceremoniile de politețe, a pornit împreună cu frații săi spre Khandavaprastha. Însoțiți de Draupadi și urcând în carele lor, care erau toate de culoarea norilor, cu inima veselă, au pornit cu toții spre cel mai bun dintre orașe, numit Indraprastha."

SECȚIUNEA LXXIII

Janamejaya spuse: „Cum s-au simțit fiii lui Dhritarashtra când au aflat că Pandavii, cu permisiunea lui Dhritarashtra, părăsiseră Hastinapore cu toate bogățiile și bijuteriile lor?"

Vaisampayana a spus: O, rege, aflând că Pandavii fuseseră lăsați de înțeleptul Dhritarashtra să se întoarcă în capitala lor, Dussasana s-a dus fără întârziere la fratele său. Și, O, taur al neamului Bharata, ajuns în fața lui Duryodhana împreună cu consilierul său, prințul, copleșit de durere, a început să spună: „Voi, războinici puternici, ceea ce am câștigat după atâtea greutăți, bătrânul (tatăl nostru) a aruncat. Să știți că el a cedat întreaga avere dușmanilor." La auzul acestor cuvinte, Duryodhana, Karna și Sakuni, fiul lui Suvala, toți trei conduși de vanitate, s-au unit și, dorind să contracareze planurile fiilor lui Pandu, s-au apropiat în grabă și l-au văzut în particular pe înțeleptul rege Dhritarashtra, fiul lui Vichitravirya, și i-au spus aceste cuvinte plăcute și viclene. Duryodhana a spus:

> «Nu ai auzit, O, rege, ce a spus învățatul Vrihaspati, învățătorul celor cerești, în timpul sfaturilor date lui Sakra despre muritori și politică? Iată, O, ucigaș al dușmanilor, cuvintele lui Vrihaspati: „Acei dușmani care fac mereu rău prin stratageme sau forță trebuie uciși cu orice preț". Dacă, așadar, cu bogăția Pandavilor îi satisfacem pe regii pământului și apoi luptăm cu fiii lui Pandu, ce reversuri ne pot lovi? Când cineva a pus pe gâtul și pe spatele său șerpi veninoși plini de mânie pentru a-i aduce distrugerea, este oare posibil să-i scoată? Înarmați și așezați pe carele lor, fiii furioși ai lui Pandu, asemenea șerpilor veninoși și plini de mânie, ne vor anihila cu siguranță, O, tată. Chiar și acum, Arjuna înaintează, îmbrăcat în zale și înarmat cu două tolbe, ridicând frecvent *Gandiva*, respirând greu și aruncând priviri furioase în jur. Am auzit (de asemenea) că Vrikodara, ordonând în grabă să-i fie pregătit carul și urcând în el, înaintează, învârtind frecvent buzduganul său greu. Nakula merge și el, cu sabia în mână și scutul semicircular în mână. Iar Sahadeva și regele (Yudhishthira) au făcut semne care arată clar intențiile lor. După ce s-au urcat în carele lor pline cu tot felul de arme, își biciuiesc caii (pentru a pleca repede spre Khandava) și își adună forțele. Persecutați astfel de noi, ei sunt incapabili să ne ierte aceste răni. Cine dintre ei va ierta insulta adusă lui Draupadi? Fii binecuvântat. Vom juca din nou cu fiul lui Pandu pentru a-i trimite în exil. O, taur printre oameni, suntem capabili să-i aducem astfel sub stăpânirea noastră. Îmbrăcați în piei, fie noi, fie ei, învinși la zaruri, ne vom retrage în pădure pentru doisprezece ani. Al treisprezecelea an va trebui petrecut într-o țară locuită, fără a fi recunoscuți; iar dacă vom fi recunoscuți, consecința va fi un exil de încă doisprezece ani. Fie noi, fie ei vom trăi astfel. Să înceapă jocul, aruncând zarurile, să joace încă o dată fiii lui Pandu. O, taur al neamului Bharata, O, rege, chiar și aceasta este datoria noastră supremă.

Acest Sakuni cunoaște bine întreaga știință a zarurilor. Chiar dacă vor reuși să respecte acest jurământ timp de treisprezece ani, noi vom fi între timp bine înrădăcinați în regat și vom încheia alianțe, vom aduna o armată vastă și invincibilă și îi vom menține mulțumiți, astfel încât, O, rege, să-i învingem pe fiii lui Pandu dacă vor reapărea. Lasă acest plan să-ți fie pe plac, O, ucigaș al dușmanilor.»

Dhritarashtra a spus: „Aduceți-i înapoi pe Pandavi, chiar dacă au plecat departe. Lăsați-i să vină din nou să arunce zarurile."

Vaisampayana a continuat: Atunci Drona, Somadatta și Valhika, Gautama, Vidura, fiul lui Drona, și puternicul fiu al lui Dhritarashtra din căsătoria cu soția sa Vaisya, Bhurisravas, și Bhishma, și puternicul războinic Vikarna, au spus cu toții: „Să nu înceapă jocul. Să fie pace." Dar Dhritarashtra, părtinitor față de fiii săi, ignorând sfaturile tuturor prietenilor și rudelor sale înțelepte, i-a chemat pe fiii lui Pandu.

SECȚIUNEA LXXIV

Vaisampayana a spus: O, monarhule, atunci virtuoasa Gandhari, copleșită de durere din cauza afecțiunii pe care o nutrea pentru fiii ei, s-a adresat regelui Dhritarashtra și a spus: «Când s-a născut Duryodhana, Vidura, cel de mare inteligență, a spus: „Este bine să trimitem această rușine a neamului în lumea cealaltă. El plângea repetat și disonant ca un șacal. Este sigur că el va aduce distrugerea neamului nostru. Ia aminte la aceasta, O, rege al Kurus. O, Bharata, nu te scufunda, din vina ta, într-un ocean de calamități. O, stăpâne, nu da aprobarea ta sfaturilor celor răi și imaturi. Nu fi tu cauza distrugerii teribile a acestei rase. Cine va sparge un dig care a fost finalizat sau va reaprinde un incendiu care a fost stins? O, taur al rasei Bharata, cine va provoca pe fiii pașnici ai lui Pritha? Tu îți amintești, O, Ajamida, totul, dar totuși îți voi atrage atenția asupra acestui lucru. Scripturile nu pot controla niciodată pe cei răi, în bine sau în rău. Și, O, rege, o persoană cu o înțelegere imatură nu va acționa niciodată ca una matură. Lasă-ți fiii să te urmeze ca lider al lor. Nu-i lăsa să se despartă de tine pentru totdeauna (prin pierderea vieții). De aceea, la cuvântul meu, O, rege, abandonează acest nenorocit al neamului nostru. Tu nu ai putut, O, rege, din afecțiune părintească, să o faci înainte. Știi că a sosit timpul distrugerii neamului prin el. Nu greși, O, rege. Lasă-ți mintea, călăuzită de sfaturile păcii, virtuții și politicii adevărate, să fie ceea ce este în mod natural. Prosperitatea dobândită cu ajutorul faptelor rele este distrusă repede, în timp ce cea câștigată prin mijloace blânde prinde rădăcini și se transmite din generație în generație."»

Regele, astfel abordat de Gandhari, care i-a arătat în astfel de cuvinte calea virtuții, i-a răspuns, zicând: "Dacă distrugerea neamului nostru a sosit, să se întâmple fără împiedicare. Nu sunt în stare să o împiedic. Să fie după cum doresc ei (acești fii ai mei). Să se întoarcă Pandavii. Și să joace din nou fiii mei cu fiii lui Pandu."

SECȚIUNEA LXXV

Vaisampayana a spus: Mesagerul regal, în conformitate cu poruncile inteligentului rege Dhritarashtra, venind la Yudhishthira, fiul lui Pritha, care până atunci parcursese un drum lung, s-a adresat monarhului și a spus: «Iată cuvintele unchiului tău, care îți este ca un tată, O, Bharata, rostite către tine: „Adunarea este gata. O, fiu al lui Pandu, O, rege Yudhisthira, vino și aruncă zarurile"».

Yudhishthira a spus: „Creaturile obțin roade bune și rele în funcție de voința Celui care a creat lumea. Aceste roade sunt inevitabile, indiferent dacă joc sau nu. Aceasta este o chemare la zaruri; este, în plus, porunca bătrânului rege. Deși știu că se va dovedi distructiv pentru mine, totuși nu pot refuza".

Vaisampayana a continuat: Deşi un animal (viu) făcut din aur era o imposibilitate, Rama s-a lăsat ispitit de un cerb (auriu). Într-adevăr, minţile oamenilor asupra cărora planează calamităţi au devenit tulburate şi dezordonate. Yudhishthira, aşadar, după ce a rostit aceste cuvinte, s-a întors împreună cu fraţii săi. Şi ştiind foarte bine înşelăciunea practică de Sakuni, fiul lui Pritha s-a întors să joace din nou zaruri cu el. Aceşti războinici puternici au intrat din nou în adunare, îndurerând inimile tuturor prietenilor lor. Şi, constrânşi de soartă, s-au aşezat din nou la masă pentru a juca în vederea distrugerii lor.

Sakuni a spus atunci: — Bătrânul rege v-a redat toată averea. Asta este bine. Dar, O, taur al neamului Bharata, ascultă-mă, există o miză de mare valoare. Fie că veţi fi învinşi de voi la zaruri, îmbrăcaţi în piei de cerb, vom intra în marea pădure şi vom trăi acolo timp de doisprezece ani, petrecând tot al treisprezecelea an într-o regiune locuită, fără a fi recunoscuţi, iar dacă vom fi recunoscuţi, ne vom întoarce la un exil de încă doisprezece ani; fie că veţi fi învinşi de noi, îmbrăcaţi în piei de cerb, veţi trăi împreună cu Krishna timp de doisprezece ani în pădure, petrecând tot al treisprezecelea an fără a fi recunoscuţi, într-o regiune locuită. Dacă veţi fi recunoscuţi, consecinţa va fi un exil de încă doisprezece ani. La expirarea celui de-al treisprezecelea an, fiecare va primi regatul celuilalt. O, Yudhishthira, cu această hotărâre, joacă cu noi, O, Bharata, aruncând zarurile.

La auzul acestor cuvinte, cei care se aflau în adunare, ridicând braţele, au spus cu mare îngrijorare şi din puterea sentimentelor lor aceste cuvinte: „Vai, prietenii lui Duryodhana nu îl avertizează despre marele pericol în care se află. Indiferent dacă el, O, taur printre Bharatas (Dhritarashtra), înţelege sau nu, din proprie iniţiativă, este datoria ta să îi spui clar.”

Vaisampayana a continuat: Regele Yudhishthira, chiar şi auzind aceste diverse remarci, din ruşine şi din simţul virtuţii, s-a aşezat din nou la jocul de zaruri. Şi deşi era dotat cu o mare inteligenţă şi cunoştea pe deplin consecinţele, a început din nou să joace, ca şi cum ar fi ştiut că distrugerea Kurus era iminentă.

Şi Yudhishthira a spus: „Cum poate, O, Sakuni, un rege ca mine, care respectă întotdeauna obiceiurile propriului său ordin, să refuze când este chemat la jocul de zaruri? De aceea joc cu tine.”

Sakuni a răspuns: „Avem multe vaci şi cai, vaci de lapte şi un număr infinit de capre şi oi; şi elefanţi şi comori şi aur şi sclavi, atât bărbaţi, cât şi femei. Toate acestea au fost mizate de noi înainte, dar acum să fie aceasta miza noastră, şi anume exilul în pădure — fiind învinşi, fie voi, fie noi vom locui în pădure (timp de doisprezece ani), iar în al treisprezecelea an, necunoscuţi, într-un loc locuit. Voi, tauri printre oameni, cu această hotărâre, vom juca.”

O, Bharata, această propunere privind şederea în pădure a fost rostită o singură dată. Fiul lui Pritha, însă, a acceptat-o, iar Sakuni a luat zarurile. Şi aruncându-le, i-a spus lui Yudhishthira: „Iată, am câştigat”.

SECŢIUNEA LXXVI

Vaisampayana a spus: Atunci, fiii învinşi ai lui Pritha s-au pregătit pentru exilul lor în pădure. Şi ei, unul după altul, în ordinea cuvenită, şi-au lepădat veşmintele regale şi s-au îmbrăcat în piei de cerb. Iar Dussasana, văzându-i pe acei pedepsitori ai duşmanilor, îmbrăcaţi în piei de cerb, lipsiţi de regatul lor şi gata să plece în exil, a exclamat: „Suveranitatea absolută a ilustrului rege Duryodhana a început. Fiii lui Pandu au fost învinşi şi cufundaţi într-o mare suferinţă. Acum am atins scopul, fie pe căi largi, fie pe căi înguste. Pentru că astăzi, devenind superiori duşmanilor noştri în ceea ce priveşte prosperitatea, precum şi durata domniei, am devenit demni de lauda

oamenilor. Fiii lui Pritha au fost cu toţii aruncaţi de noi în iadul veşnic. Au fost privaţi de fericire şi de regat pentru totdeauna. Cei care, mândri de bogăţia lor, râdeau batjocoritor de fiul lui Dhritarashtra, vor trebui acum să se retragă în pădure, învinşi şi privaţi de noi de toată bogăţia lor. Să-şi dea jos acum armurile lor pestriţe, veşmintele lor strălucitoare de factură celestială, şi să se îmbrace cu toţii în piei de cerb, conform pariului pe care l-au acceptat de la fiul lui Suvala. Cei care se lăudau mereu că nu au egali în întreaga lume, vor şti şi se vor considera acum, în această calamitate a lor, ca nişte boabe de susan fără miez. Deşi în aceste veşminte Pandavii par a fi persoane înţelepte şi puternice, instalate într-un sacrificiu, totuşi, purtând astfel de veşminte, ei par a fi persoane care nu au dreptul să îndeplinească sacrificii. Înţeleptul Yajnasena din neamul Somake, care şi-a dat fiica — prinţesa din Panchala — fiilor lui Pandu, a acţionat în mod nefericit pentru soţii lui Yajnaseni — aceşti fii ai lui Pritha sunt ca nişte eunuci. Şi, O, Yajnaseni, ce bucurie vei avea când îi vei vedea în pădure pe soţii tăi îmbrăcaţi în piei şi zdrenţe uzate, lipsiţi de bogăţie şi de posesiuni. Alege-ţi un soţ, pe oricine îţi place, dintre toţi cei prezenţi aici. Aceşti Kuru adunaţi aici sunt toţi îngăduitori şi stăpâni pe sine şi posedă mari bogăţii. Alege-ţi unul dintre aceştia ca stăpân, pentru ca această mare calamitate să nu te tragă în mizerie. Fiii lui Pandu sunt acum ca boabele de susan fără miez, ca animalele de spectacol învelite în piei sau ca boabele de orez fără miez. De ce ai mai aştepta pe fiii căzuţi ai lui Pandu? Deşert este efortul depus pentru a presa boabele de susan lipsite de miez!”

Astfel, Dussasana, fiul lui Dhritarashtra, a rostit în faţa Pandavilor cuvinte dure, de o cruzime extremă. Auzindu-le, Bhima, care nu putea să-şi stăpânească furia, s-a apropiat brusc de prinţ ca un leu himalayan de un şacal şi l-a mustrat cu voce tare şi severă, spunându-i: „Ticălos răuvoitor, de ce te dezlănţui cu cuvinte pe care numai cei păcătoşi le rostesc? Te lauzi astfel în mijlocul regilor, avansat cum eşti de priceperea regelui Gandhara. Aşa cum tu ne străpungi inimile cu cuvintele tale ascuţite ca săgeţile, aşa îţi voi străpunge şi eu inima în luptă, amintindu-ţi toate acestea. Şi pe cei care, din mânie sau lăcomie, te urmează ca protectori ai tăi, îi voi trimite şi pe ei în lăcaşul lui Yama, împreună cu descendenţii şi rudele lor. "

Vaisampayana a continuat: Către Bhima, îmbrăcat în piei de cerb şi rostind aceste cuvinte de mânie fără a face nimic, pentru că nu putea devia de la calea virtuţii, Dussasana, abandonând orice simţ al ruşinii, dansând în jurul Kurus, a strigat cu voce tare: „O, vacă! O, vacă!”

Bhima a spus încă o dată: „Nenorocitule, îndrăzneşti, O, Dussasana, să foloseşti cuvinte atât de dure? Cine are dreptul să se laude, după ce a câştigat avere prin mijloace necinstite? Îţi spun că, dacă Vrikodara, fiul lui Pritha, nu-ţi va bea sângele, străpungându-ţi pieptul în luptă, să nu ajungă în tărâmurile fericirii. Îţi spun sincer că, ucigând pe fiii lui Dhritarashtra, ochii tuturor războinicilor, îmi voi potoli mânia destul de curând.”

Vaisampayana a continuat: Şi în timp ce Pandavii se îndepărtau de adunare, răul rege Duryodhana, cuprins de bucurie, a imitat cu paşii săi mersul jucăuş al lui Bhima, asemănător celui al unui leu. Atunci Vrikodara, întorcându-se pe jumătate spre rege, a spus: „Nu crede, nebunule, că prin aceasta vei câştiga vreo ascendenţă asupra mea. Te voi ucide în curând, împreună cu toţi adepţii tăi, şi îţi voi răspunde, amintindu-ţi toate acestea.” Văzând această insultă adusă lui, puternicul şi mândrul Bhima, reprimându-şi furia crescândă şi urmând paşii lui Yudhishthira, a rostit şi el aceste cuvinte în timp ce ieşea din curtea Kaurava: „Îl voi ucide pe Duryodhana, iar Dhananjaya îl va ucide pe Karna, iar Sahadeva îl va ucide pe Sakuni, acel jucător de zaruri. Repet şi eu în această adunare aceste cuvinte mândre pe care zeii le vor împlini cu siguranţă, dacă vreodată ne vom angaja în luptă cu Kuruşii, îl voi ucide pe acest mizerabil Duryodhana în luptă cu buzduganul meu şi, după ce îl voi doborî la pământ, îmi voi pune piciorul pe capul lui. Şi în ceea ce priveşte această (alta) persoană răutăcioasă — Dussasana, care este îndrăzneţ în vorbire, îi voi bea sângele ca un leu.”

Şi Arjuna a spus: — O, Bhima, hotărârile oamenilor superiori nu se cunosc doar prin

cuvinte. În al paisprezecelea an de la această zi, ei vor vedea ce se va întâmpla.

Şi Bhima a spus din nou: — Pământul va bea sângele lui Duryodhana, al lui Karna, al răului Sakuni şi al lui Dussasana, care este al patrulea.

Şi Arjuna a spus: „O, Bhima, voi face cum îmi porunceşti şi îl voi ucide în luptă pe acest Karna atât de răutăcios, gelos, aspru şi vanitos. Pentru a face ceea ce este pe placul lui Bhima, Arjuna jură că îl va ucide în luptă cu săgeţile sale pe acest Karna şi pe toţi adepţii săi. Şi voi trimite în tărâmurile lui Yama şi pe toţi ceilalţi regi care, din prostie, vor lupta împotriva mea. Munţii Himavat ar putea fi mutaţi din locul lor, creatorul zilei şi-ar putea pierde strălucirea, luna şi-ar putea pierde răcoarea, dar jurământul meu va rămâne veşnic. Şi toate acestea se vor întâmpla cu siguranţă dacă, în al paisprezecelea an de la aceasta, Duryodhana nu ne va înapoia cu respectul cuvenit regatul nostru."

Vaisampayana a continuat: După ce Arjuna a spus aceasta, Sahadeva, frumosul fiu al lui Madri, înzestrat cu o mare energie, dorind să-l ucidă pe Sakuni, fluturând braţele sale puternice şi suspinând ca un şarpe, a exclamat, cu ochii roşii de furie: „Tu, ruşine a regilor Gandhara, cei pe care îi consideri învinşi nu sunt de fapt aşa. Aceia sunt chiar săgeţi ascuţite, ale căror răni ţi-au pus viaţa în pericol în luptă. Voi îndeplini cu siguranţă tot ceea ce Bhima a spus referindu-se la tine şi la toţi adepţii tăi. Dacă ai ceva de făcut, fă-o înainte să vină acea zi. Te voi ucide cu siguranţă în luptă, împreună cu toţi adepţii tăi, destul de curând, dacă tu, O, fiu al lui Suvala, vei rămâne în lumină, conform obiceiului Kshatriya."

Apoi, O, monarhule, auzind aceste cuvinte ale lui Sahadeva, Nakula, cel mai chipeş dintre bărbaţi, a rostit aceste cuvinte: „Cu siguranţă îi voi trimite în lăcaşul lui Yama pe toţi acei fii răi ai lui Dhritarashtra, care, dorind moartea şi împinşi de soartă, dar şi mişcaţi de dorinţa de a face ceea ce îi place lui Duryodhana, au folosit cuvinte dure şi jignitoare faţă de această fiică a lui Yajnasena la partida de jocuri de noroc. În curând, la porunca lui Yudhishthira şi amintindu-mi nedreptăţile făcute lui Draupadi, voi face ca pământul să fie lipsit de fiii lui Dhritarashtra".

Vaisampayana a continuat: „Şi acei tigri printre oameni, toţi înzestraţi cu braţe lungi, după ce şi-au luat astfel angajamente virtuoase, s-au apropiat de regele Dhritarashtra".

SECŢIUNEA LXXVII

Yudhishthira a spus: Îmi iau rămas bun de la toţi Bharata, de la străbunicul meu (Bhishma), de la regele Somadatta, de la marele rege Vahlika, de la Drona, Kripa, de la toţi ceilalţi regi, de la Aswathaman, Vidura, Dhritarashtra, de la toţi fiii lui Dhritarashtra, Yayutsu, Sanjaya şi de la toţi curtenii. Vă urez drum bun tuturor şi vă voi revedea la întoarcere.

Vaisampayana a continuat: Copleşiţi de ruşine, niciunul dintre cei prezenţi acolo nu a putut să-i spună nimic lui Yudhishthira. În inimile lor, însă, se rugau pentru bunăstarea acelui prinţ inteligent.

Vidura a spus atunci: „Venerabila Pritha este prinţesă din naştere. Nu se cuvine ca ea să meargă în pădure. Delicată, bătrână şi cunoscută pentru fericirea ei, binecuvântata va trăi, respectată de mine, în locuinţa mea. Ştiţi acest lucru, voi, fiii lui Pandu. Şi fie ca siguranţa să fie mereu a voastră."

Vaisampayana a continuat: Pandavii au spus atunci: „O, tu, cel fără păcat, fie cum spui tu. Tu eşti unchiul nostru şi, prin urmare, ca şi tatăl nostru. Noi toţi îţi suntem ascultători. Tu eşti, O,

învățatule, superiorul nostru cel mai respectat. Noi ar trebui să ascultăm întotdeauna ceea ce alegi să poruncești. Și, O, tu, cel cu suflet înalt, poruncește orice altceva mai rămâne de făcut".

Vidura a răspuns: — O, Yudhishthira, O, taur al neamului Bharata, să știi că aceasta este părerea mea: cel care este învins prin mijloace păcătoase nu trebuie să sufere din cauza unei astfel de înfrângeri. Tu cunoști toate regulile moralității; Dhananjaya este mereu victorios în luptă; Bhimasena este ucigașul dușmanilor; Nakula este cel care adună bogății; Sahadeva are talente administrative, Dhaumya este cel mai versat în *Vedas*; iar Draupadi, cu comportamentul ei exemplar, este versată în virtute și economie. Voi sunteți atașați unul de celălalt și vă bucurați la vederea celuilalt, iar dușmanii nu vă pot despărți unul de celălalt, și voi sunteți mulțumiți. Prin urmare, cine nu vă va invidia? O Bharata, această abstracție răbdătoare de la posesia lumii îți va fi de mare folos. Niciun dușman, chiar dacă ar fi egal cu Sakra însuși, nu va putea să o suporte. În trecut, ai fost instruit pe munții Himavat de Meru Savarni; în orașul Varanavata de Krishna Dwaipayana; pe stânca Bhrigu de Rama; și pe malurile Dhrishadwati de Sambhu însuși. Ai ascultat, de asemenea, învățăturile marelui *Rishi* Asita pe dealurile Anjana; și ai devenit discipolul lui Bhrigu pe malurile Kalmashi. Narada și preotul tău Dhaumya vor deveni acum învățătorii tăi. În ceea ce privește lumea de dincolo, nu renunța la aceste învățături excelente pe care le-ai obținut de la *Rishi*. O, fiu al lui Pandu, tu îl depășești în inteligență chiar și pe Pururavas, fiul lui Ila; în forță, pe toți ceilalți monarhi; și în virtute, chiar și pe *Rishi*. De aceea, hotărăște-te cu sinceritate să câștigi victoria, care aparține lui Indra; să-ți controlezi mânia, care aparține lui Yama; să dai în caritate, care aparține lui Kuvera; și să controlezi toate pasiunile, care aparțin lui Varuna. Și, O, Bharata, obține puterea de a bucura de la lună, puterea de a susține totul de la apă; răbdarea de la pământ; energia de la întregul disc solar; puterea de la vânturi și bogăția de la celelalte elemente. Fie ca bunăstarea și imunitatea la boli să fie ale tale; sper să te văd întorcându-te. Și, O Yudhishthira, acționează corect și cuviincios în toate anotimpurile, în cele de suferință, în cele de dificultate, într-adevăr, în toate privințele, O fiu al lui Kunti, cu permisiunea noastră, pleacă de aici. O Bharata, binecuvântarea să fie a ta. Nimeni nu poate spune că ai făcut ceva păcătos înainte. Sperăm să te vedem, prin urmare, întorcându-te în siguranță și încununat de succes.

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de Vidura, Yudhishthira, fiul lui Pandu, cu vitejie de neînvins, a spus: „Așa să fie", s-a închinat profund în fața lui Bhishma și Drona și a plecat.

SECȚIUNEA LXXVIII

Vaisampayana a spus: Apoi, când Draupadi era pe punctul de a pleca, s-a dus la ilustra Pritha și i-a cerut permisiunea. De asemenea, a cerut permisiunea și celorlalte doamne din gospodărie, care erau toate cuprinse de durere. După ce le-a salutat și le-a îmbrățișat pe fiecare după cum merita, a dorit să plece. Atunci, în apartamentele interioare ale Pandavilor s-a auzit un plâns puternic de durere. Iar Kunti, teribil de îndurerată la vederea lui Draupadi în ajunul călătoriei sale, a rostit aceste cuvinte cu vocea sufocată de durere:

> „O, copilă, nu te întrista că această mare nenorocire te-a lovit. Ești bine familiarizată cu îndatoririle sexului feminin, iar comportamentul și conduita ta sunt așa cum ar trebui să fie. Nu se cuvine, O, tu, cu zâmbetul dulce, să te învăț îndatoririle tale față de stăpânii tăi. Ești castă și realizată, iar calitățile tale au împodobit neamul din care te naști, precum și neamul în care ai fost primită prin căsătorie. Norocoși sunt Kauravas că nu au fost arși de mânia ta. O, copilă, mergi în siguranță, binecuvântată de rugăciunile mele. Femeile bune nu-și lasă niciodată inimile să sufere pentru ceea ce este inevitabil. Protejată de virtutea care este superioară tuturor lucrurilor, în curând vei obține norocul. În timp ce trăiești în pădure, ai grijă de copilul meu Sahadeva. Vezi să nu-i cedeze inima sub această mare nenorocire."

Spunând «Așa să fie!», prințesa Draupadi, scăldată în lacrimi, îmbrăcată într-o singură bucată de pânză, pătată cu sânge, și cu părul răvășit, și-a părăsit soacra. Și, în timp ce pleca plângând și jelind, Pritha însăși, cuprinsă de durere, a urmat-o. Nu mersese departe când și-a văzut fiii lipsiți de podoabe și haine, cu trupurile îmbrăcate în piei de cerb și cu capetele plecate de rușine. Și i-a văzut înconjurați de dușmani bucuroși și compătimiți de prieteni. Plină de afecțiune părintească, Kunti s-a apropiat de fiii ei în acea stare și, îmbrățișându-i pe toți, cu vocea sufocată de durere, a rostit aceste cuvinte:

„Sunteți virtuoși și bine crescuți, și înzestrați cu toate calitățile excelente și comportamentul respectuos. Sunteți cu toții mărinimoși și dedicați serviciului superiorilor voștri. Și sunteți, de asemenea, devotați zeilor și îndeplinirii sacrificiilor. De ce, atunci, v-a lovit această calamitate? De unde vine această schimbare a sorții? Nu văd prin răutatea cui v-a lovit acest păcat. Vai, eu v-am adus pe lume. Toate acestea trebuie să se datoreze ghinionului meu. Din această cauză ați fost loviți de această calamitate, deși sunteți cu toții înzestrați cu virtuți excelente. Nu vă lipsește energia, vitejia, forța, fermitatea și puterea. Cum veți trăi acum, pierzându-vă averea și posesiunile, săraci în pădurile fără poteci? Dacă aș fi știut dinainte că sunteți destinați să trăiți în păduri, nu aș fi venit din munții Satasringa la Hastinapore după moartea lui Pandit. Tatăl tău a fost norocos, după cum consider acum, pentru că a cules cu adevărat roadele ascetismului său și a fost înzestrat cu clarviziune, întrucât a nutrit dorința de a se înălța la ceruri, fără a simți vreo durere din cauza fiilor săi. Norocoasă a fost și virtuoasa Madri, după cum o consider astăzi, care se pare că a avut o presimțire a ceea ce urma să se întâmple și care, din această cauză, a obținut calea înaltă a eliberării și toate binecuvântările care o însoțesc. Madri mă considera pe mine sprijinul ei, iar mintea și afecțiunea ei erau mereu îndreptate spre mine. O, rușine dorinței mele de viață, din cauza căreia suferiți toate aceste necazuri. Copii, sunteți cu toții minunați și dragi mie. V-am obținut după multe suferințe. Nu vă pot părăsi. Voi merge cu voi. Vai, O, Krishna, (Draupadi), de ce mă părăsești așa? Tot ce are viață este sortit să piară. Oare *Dhata* (Brahma) însuși a uitat să-mi hotărască moartea? Poate că așa este și, de aceea, viața nu mă părăsește. O Krishna, O tu care locuiești în Dwaraka, o frate mai mic al lui Sankarshana, unde ești? De ce nu mă eliberezi pe mine și pe acești oameni minunați de o astfel de suferință? Se spune că tu, care ești fără început și fără sfârșit, îi eliberezi pe cei care se gândesc la tine. De ce această zicală devine neadevărată? Fiii mei sunt mereu atașați de virtute, noblețe, renume și vitejie. Ei nu merită să sufere nenorociri. O, arată-le milă. Vai, când există în neamul nostru bătrâni precum Bhishma, Drona și Kripa, toți cunoscători ai moralității și ai științei treburilor lumești, cum ar putea să se întâmple o astfel de calamitate? O, Pandu, O, rege, unde ești? De ce suporți în tăcere ca bunii tăi copii să fie trimiși în exil, învinși la zaruri? O, Sahadeva, renunță să pleci. Tu ești copilul meu cel mai drag, mai de preț, O, fiu al lui Madri, decât propriul meu trup. Nu mă părăsi. Se cuvine să ai puțină bunătate pentru mine. Legat de virtuți, lasă-i pe frații tăi să plece. Dar atunci, câștigă-ți virtutea care izvorăște din a mă sluji.”

Vaisampayana a continuat: Pandavii și-au consolat mama plângând și, cu inimile copleșite de durere, au pornit spre pădure. Și Vidura, la rândul său, foarte îndurerat, a consolat-o pe Kunti cu argumente și a condus-o încet spre casa lui. Iar doamnele din casa lui Dhritarashtra, auzind tot ce se întâmplase, adică exilul (Pandavilor) și târâtrea lui Krishna în adunarea unde prinții jucaseră, au plâns cu voce tare, blamând pe Kauravas. Și doamnele din casa regală au stat tăcute multă vreme, acoperindu-și fețele ca de lotus cu mâinile lor frumoase. Și regele Dhritarashtra, gândindu-se și el la pericolele care îi amenințau pe fiii săi, a devenit pradă anxietății și nu a mai putut să se bucure de liniște sufletească. Meditând cu anxietate la tot ce se întâmplase și cu mintea lipsită de echilibru din cauza durerii, el a trimis un mesager la Vidura, spunând: „Cheamă-l pe Kshatta la mine fără întârziere”.

La această chemare, Vidura a venit repede la palatul lui Dhritarashtra. Iar de îndată ce a sosit, monarhul l-a întrebat cu mare neliniște cum au părăsit Pandavii Hastinapore.

SECȚIUNEA LXXIX

Vaisampayana a spus: De îndată ce Vidura, dotat cu o mare clarviziune, a venit la el, regele Dhritarashtra, fiul lui Amvika, l-a întrebat timid pe fratele său: „Cum se descurcă Yudhishthira, fiul lui Dharma? Și cum se descurcă Arjuna? Și cum se descurcă gemenii lui Madri? Și cum se descurcă, O, Kshatta, Dhaumya? Și cum se descurcă ilustra Draupadi? Doresc să aud totul, O, Kshatta; descrie-mi toate faptele lor.”

Vidura a răspuns: Yudhishthira, fiul lui Kunti, a plecat acoperindu-și fața cu haina. Iar Bhima, O, rege, a plecat privindu-și brațele puternice. Iar Jishnu (Arjuna) a plecat, urmând regele și împrăștiind nisip în jur. Iar Sahadeva, fiul lui Madri, a plecat murdărindu-și fața, iar Nakula, cel mai frumos dintre bărbați, O, rege, a plecat, murdărindu-se cu praf și cu inima plină de mare suferință. Iar frumoasa Krishna, cu ochii mari, a plecat, acoperindu-și fața cu părul ei răvășit, mergând în urma regelui, plângând și cu lacrimi în ochi. Și, O, monarhule, Dhaumya merge pe drum, cu iarbă *kusa* în mână, rostind *mantrele* înfricoșătoare ale *Sama Veda* care se referă la *Yama*!

Dhritarashtra a întrebat: „Spune-mi, O, Vidura, de ce Pandavii părăsesc Hastinapore în ținute atât de variate?”

Vidura a răspuns: — Deși persecutat de fiii tăi și jefuit de regatul și averea sa, mintea înțeleptului rege Yudhishthira cel drept nu s-a abătut încă de la calea virtuții. Regele Yudhishthira este întotdeauna bun, O, Bharata, cu copiii tăi. Deși lipsit (de regatul și posesiunile sale) prin mijloace necinstite, plin de mânie cum este, el nu deschide ochii. „Nu ar trebui să-i ard pe oameni privindu-i cu ochi furioși”, gândind astfel, fiul regal al lui Pandu pleacă acoperindu-și fața. Ascultă-mă, O, taur al neamului Bharata, și îți voi spune de ce Bhima pleacă astfel. „Nu există nimeni egal cu mine în forța brațelor”, gândind astfel, Bhima pleacă întinzându-și repetat brațele puternice. Și, O, rege, mândru de forța brațelor sale, Vrikodara merge, arătându-le și dorind să facă dușmanilor săi fapte demne de aceste brațe. Iar Arjuna, fiul lui Kunti, capabil să-și folosească ambele brațe (în mânuirea *Gandivei*), urmează pașii lui Yudhishthira, împrăștiind boabe de nisip simbolice pentru săgețile pe care le va arunca în luptă. O Bharata, el indică faptul că, așa cum împrăștie cu ușurință boabele de nisip, la fel va ploua cu săgeți cu ușurință perfectă asupra dușmanului (în timpul bătăliei). Iar Sahadeva merge murdărindu-și dantela, gândindu-se: „Nimeni nu mă va recunoaște în această zi de necaz”. Și, O, înălțatule, Nakula se murdărește cu praf gândindu-se: „Altfel, voi fura inimile doamnelor care se vor uita la mine”. Iar Draupadi merge, îmbrăcată într-o bucată de pânză pătată, cu părul răvășit și plângând, semnificând: „Soțiile celor pentru care am ajuns în această situație dificilă vor fi private, peste paisprezece ani, de soți, fii, rude și persoane dragi și vor fi pătate cu sânge, cu părul răvășit și toate în perioada menstruală, vor intra în Hastinapore după ce vor oferi jertfe de apă (spre spiritele celor pe care i-au pierdut).” Și, O, Bharata, învățatul Dhaumya, cu pasiunile sub control deplin, ținând iarba *kusa* în mână și îndreptând-o spre sud-vest, merge înainte, cântând *mantrele* din *Santa Veda* care se referă la *Yama*. Și, O, monarhule, acel învățat Brahamana merge, semnificând, de asemenea, ”Când Bharata vor fi uciși în luptă, preoții Kuru vor cânta astfel *mantrele* Soma (în beneficiul celor decedați)”. Iar cetățenii, afectați de o mare durere, strigă în repetate rânduri: „Vai, vai, iată că stăpânii noștri pleacă! O, rușine să le fie bătrânilor Kuru care s-au comportat ca niște copii proști, alungându-i pe moștenitorii lui Pandu doar din lăcomie. Vai, despărțiți de fiul lui Pandu, vom rămâne cu toții fără stăpân. Ce dragoste putem purta față de cei răi și lacomi Kurus?” Astfel, O, rege, fiii lui Kunti, înzestrați cu o mare energie a minții, au plecat, indicând, prin comportament și semne, hotărârile din inimile lor. Și pe măsură ce acești oameni de seamă plecau din Hastinapore, fulgere au apărut pe cer, deși nu erau nori, iar pământul a început să se cutremure. Și Rahu a venit să devoreze Soarele, deși nu era ziua conjuncției. Și

meteoriții au început să cadă, păstrând orașul în dreapta lor. Și șacalii, vulturii, corbii și alte animale și păsări carnivore au început să țipe și să strige din templele zeilor și din vârfurile copacilor sacri, de pe ziduri și de pe acoperișurile caselor. Și aceste semne extraordinare și calamitante, O, rege, au fost văzute și auzite, indicând distrugerea Bharatilor ca urmare a sfaturilor tale rele.

Vaisampayana a continuat: Și, O, monarhule, în timp ce regele Dhritarashtra și înțeleptul Vidura vorbeau astfel între ei, în adunarea Kauravas și sub ochii tuturor, a apărut cel mai bun dintre *Rishis* cerești. Și apelând în fața tuturor, el a rostit aceste cuvinte teribile: „În al paisprezecelea an de acum încolo, Kauravas, ca urmare a greșelii lui Duryodhana, vor fi toți distruși de puterea lui Bhima și Arjuna". Și după ce a spus aceasta, cel mai bun dintre *Rishis* cerești, împodobit cu grația vedică de neegalat, trecând prin ceruri, a dispărut de pe scenă. Atunci Duryodhana, Karna și Sakuni, fiul lui Suvala, considerându-l pe Drona singurul lor refugiu, i-au oferit regatul. Drona, adresându-se invidioșilor și furioșilor Duryodhana, Dussasana, Karna și tuturor Bharata, a spus: „Brahamana au spus că Pandava, fiind de origine celestă, nu pot fi uciși. Cu toate acestea, fiii lui Dhritarashtra, împreună cu toți regii, mi-au cerut cu sinceritate și cu respect protecția, așa că voi avea grijă de ei cât de bine pot. Destinul este suprem, nu-i pot abandona. Fiii lui Pandu, învinși la zaruri, pleacă în exil, conform promisiunii făcute. Vor trăi în pădure timp de doisprezece ani. Practicând modul de viață *Brahmacharyya* în această perioadă, se vor întoarce plini de mânie și, spre marea noastră durere, se vor răzbuna pe dușmanii lor. Eu îl privasem anterior pe Drupada de regatul său într-o dispută amicală. Jefuit de regatul său de către mine, O, Bharata, regele a adus un sacrificiu pentru a obține un fiu (care să mă ucidă). Ajutat de puterea ascetică a lui Yaja și Upayaja, Drupada a obținut din focul (sacrificial) un fiu numit Dhrishtadyumna și o fiică, și anume, impecabila Krishna, amândoi răsăriți din platforma sacrificială. Acel Dhrishtadyumna este cumnatul fiilor lui Pandu prin căsătorie și drag lor. De aceea, pentru el am multă teamă. De origine celestă și strălucitor ca focul, el s-a născut cu arc, săgeți și îmbrăcat în zale. Eu sunt o ființă muritoare. De aceea, de el mă tem foarte mult. Ucigașul tuturor dușmanilor, fiul lui Parshatta, a luat partea Pandavilor. Îmi voi pierde viața dacă el și cu mine ne vom întâlni vreodată în luptă. Ce durere poate fi mai mare pentru mine în această lume decât aceasta, voi, Kauravas, că Dhrishtadyumna este ucigașul destinat al lui Drona — această credință este generală. Că s-a născut pentru a mă ucide am auzit și este cunoscut pe scară largă și în lume. Pentru tine, O Duryodhana, acea teribilă perioadă de distrugere este aproape. Fă fără pierdere de timp ceea ce poate fi benefic pentru tine. Nu crede că totul s-a împlinit odată cu trimiterea Pandavilor în exil. Fericirea ta va dura doar o clipă, la fel cum iarna umbra vârfului palmierului se odihnește (pentru scurt timp) la baza lui. Adu diverse sacrificii, bucură-te și dăruiește, O Bharata, tot ce-ți place. În al paisprezecelea an de acum încolo, o mare calamitate te va copleși."

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Drona, Dhritarashtra a spus: „O, Kshatta, învățătorul a rostit adevărul. Du-te și adu-i înapoi pe Pandavi. Dacă nu se întorc, lasă-i să plece tratați cu respect și afecțiune. Lasă-i pe fiii mei să plece cu arme, care și infanterie, bucurându-se de toate lucrurile bune."

SECȚIUNEA LXXX

Vaisampayana a spus: Învins la zaruri, după ce Pandavii au plecat în pădure, Dhritarashtra, O, rege, a fost copleșit de anxietate. Și în timp ce stătea neliniștit de anxietate și suspinând de durere, Sanjaya s-a apropiat de el și i-a spus: „O, stăpân al pământului, acum că ai obținut întregul pământ cu toate bogățiile sale și i-ai trimis pe fiii lui Pandu în exil, de ce te întristezi atât, O, rege?"

Dhritarashtra a spus: „Ce nu au de ce să se întristeze cei care vor trebui să se confrunte în luptă cu acei tauri printre războinici – fiii lui Pandu – luptând pe care mari și ajutați de aliați?"

Sanjaya a spus: — O, rege, toată această mare ostilitate este inevitabilă din cauza acțiunii

tale greşite, iar aceasta va duce cu siguranţă la distrugerea totală a întregii lumi. Interzis de Bhishma, de Drona şi de Vidura, fiul tău rău şi nerușinat, Duryodhana, şi-a trimis mesagerul Suta, poruncindu-i să o aducă în faţa curţii pe iubita şi virtuoasa soţie a Pandavilor. Zeii îi lipsesc mai întâi de raţiune pe cei cărora le trimit înfrângerea şi rușinea. De aceea, o astfel de persoană vede lucrurile într-o lumină ciudată. Când distrugerea este iminentă, răul apare ca bun pentru mintea poluată de păcat, iar omul se agaţă ferm de el. Ceea ce este nepotrivit apare ca potrivit, iar ceea ce este potrivit apare ca nepotrivit pentru omul care este pe cale să fie copleşit de distrugere, iar răul şi nepotrivirea sunt ceea ce îi place. Momentul care aduce distrugerea nu vine cu o bâtă ridicată şi nu sparge capul cuiva. Pe de altă parte, particularitatea unui astfel de moment este că îl face pe om să vadă răul în bine şi binele în rău. Nenorociţii au adus asupra lor această distrugere teribilă, totală şi oribilă, târând-o pe neajutorata prinţesă din Panchala în faţa curţii. Cine altcineva decât Duryodhana, acel fals jucător de zaruri, ar fi putut aduce în adunare, cu insulte, pe fiica lui Drupada, înzestrată cu frumuseţe şi inteligenţă, familiarizată cu toate regulile moralităţii şi datoriei, şi care nu provenea din pântecele unei femei, ci din focul sacru? Frumoasa Krishna, aflată atunci în perioada ei fertilă, îmbrăcată într-o singură bucată de pânză pătată, când a fost adusă în faţa curţii, şi-a îndreptat privirea spre Pandavi. Ea i-a văzut, însă, jefuiţi de bogăţia lor, de regatul lor, chiar şi de îmbrăcămintea lor, de frumuseţea lor, de orice bucurie, şi cufundaţi într-o stare de sclavie. Legaţi de virtute, ei erau atunci incapabili să-şi exercite vitejia. Şi în faţa tuturor regilor adunaţi, Duryodhana şi Karna au rostit cuvinte crude şi dure către Krishna, care era îndurerată şi înfuriată, nemeritând un astfel de tratament. O, monarhule, toate acestea mi se par a fi un semn prevestitor al unor consecinţe înfricoşătoare.

Dhritarashtra a spus: O, Sanjaya, privirile fiicei îndurerate a lui Drupada ar putea consuma întreaga lume. Este oare posibil ca măcar unul dintre fiii mei să supravieţuiască? Soţiile Bharateilor, alăturându-se lui Gandhari la vederea virtuosului Krishna, soţia Pandavilor, înzestrată cu frumuseţe şi tinereţe, târâtă în curte, au izbucnit în plânsete îngrozitoare. Chiar şi acum, împreună cu toţi supuşii mei, plâng în fiecare zi. Înfuriaţi de tratamentul rău aplicat lui Draupadi, brahmanii nu au mai îndeplinit în acea seară ceremonia *Agnihotra*. Vânturile au suflat cu putere, aşa cum au făcut-o în momentul dizolvării universale. A fost şi o furtună teribilă. Meteoriţi au căzut din cer, iar Rahu, înghiţind Soarele în mod neaşteptat, a alarmat teribil oamenii. Carele noastre de război au luat foc brusc, iar toate steagurile lor au căzut, prefigurând un rău pentru Bharatas. Şacalii au început să urle înfricoşător din interiorul camerei sacre a focului lui Duryodhana, iar măgarii din toate direcţiile au început să ragă în răspuns. Atunci Bhishma şi Drona, Kripa, Somadatta şi înaltul Vahlika au părăsit adunarea. Atunci, la sfatul lui Vidura, m-am adresat lui Krishna şi i-am spus: „Îţi voi acorda binecuvântări, O, Krishna, orice ai cere”. Prinţesa din Panchala m-a implorat să eliberez Pandavii. Din proprie iniţiativă, i-am eliberat pe Pandavi, poruncindu-le să se întoarcă (în capitala lor) cu carele lor şi cu arcurile şi săgeţile lor. **Atunci Vidura mi-a spus**: „Chiar şi acest lucru va duce la distrugerea neamului Bharata, adică faptul că ai târât-o pe Krishna în faţa curţii. Această fiică a regelui Panchala este însăşi Sree, cea fără de prihană. De origine celestă, ea este soţia Pandavilor. Fiii furioşi ai lui Pandu nu vor ierta niciodată această insultă adusă ei. Nici puternicii arcaşi ai neamului Vrishni, nici puternicii războinici dintre Panchala nu vor suferi acest lucru în tăcere. Susţinut de Vasudeva, cu priceperea sa neînvinsă, Arjuna se va întoarce cu siguranţă, înconjurat de oastea Panchala. Şi acel războinic puternic dintre ei, Bhimasena, înzestrat cu o forţă nemaiîntâlnită, se va întoarce şi el, învârtindu-şi buzduganul ca Yama însuşi cu ciocanul său. Aceşti regi abia vor putea suporta forţa buzduganului lui Bhima. De aceea, O, rege, nu ostilitatea, ci pacea veşnică cu fiii lui Pandu mi se pare a fi cea mai bună soluţie. Fiii lui Pandu sunt întotdeauna mai puternici decât cei ai lui Kuru. Ştii, O, rege, că ilustrul şi puternicul rege Jarasandha a fost ucis în luptă de Bhima doar cu mâinile goale. De aceea, O, taur al neamului Bharata, se cuvine să faci pace cu fiii lui Pandu. Fără niciun fel de scrupule, uneşte cele două părţi, O, rege. Şi dacă vei acţiona în acest fel, vei avea cu siguranţă noroc, O, rege. Astfel, O, fiu al lui Gavalgani, Vidura mi s-a adresat cu cuvinte pline de virtute şi folos. Şi eu nu am acceptat acest sfat, mişcat de afecţiunea pentru fiul meu.”

SFÂRŞITUL SABHA PARVA

ANEXĂ

Arborele genealogic
Descendenţa Bharata/Puru

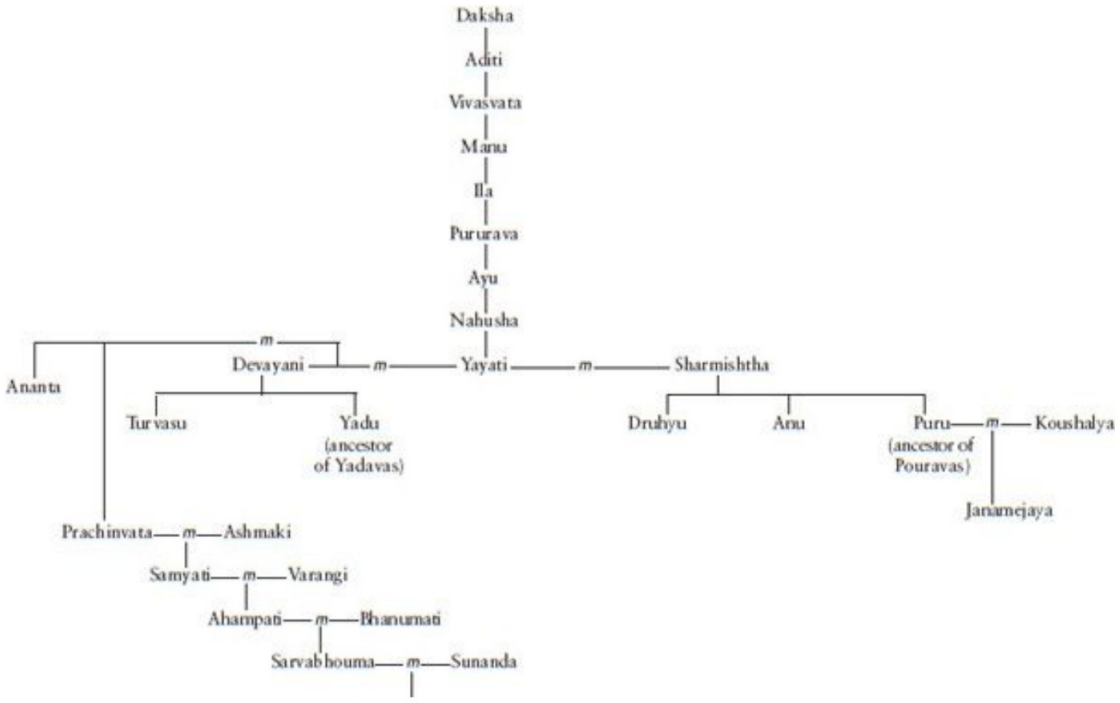

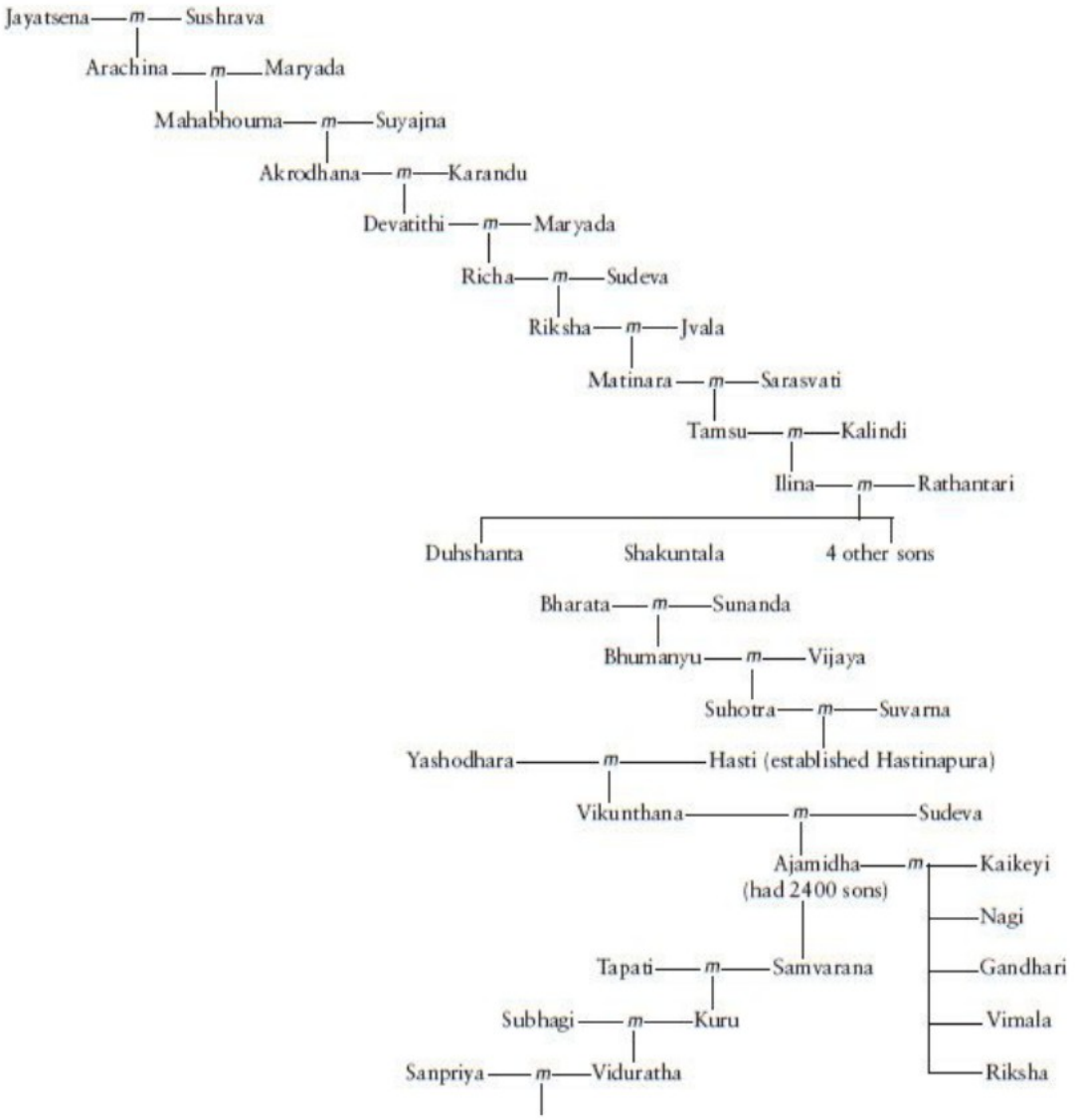
Jayatsena — m — Sushrava
Arachina — m — Maryada
Mahabhouma — m — Suyajna
Akrodhana — m — Karandu
Devatithi — m — Maryada
Richa — m — Sudeva
Riksha — m — Jvala
Matinara — m — Sarasvati
Tamsu — m — Kalindi
Ilina — m — Rathantari
Duhshanta
Shakuntala
4 other sons
Bharata — m — Sunanda
Bhumanyu — m — Vijaya
Suhotra — m — Suvarna
Yashodhara — m — Hasti (established Hastinapura)
Vikunthana — m — Sudeva
Ajamidha — m — Kaikeyi
(had 2400 sons)
Nagi
Gandhari
Vimala
Riksha
Tapati — m — Samvarana
Subhagi — m — Kuru
Sanpriya — m — Viduratha

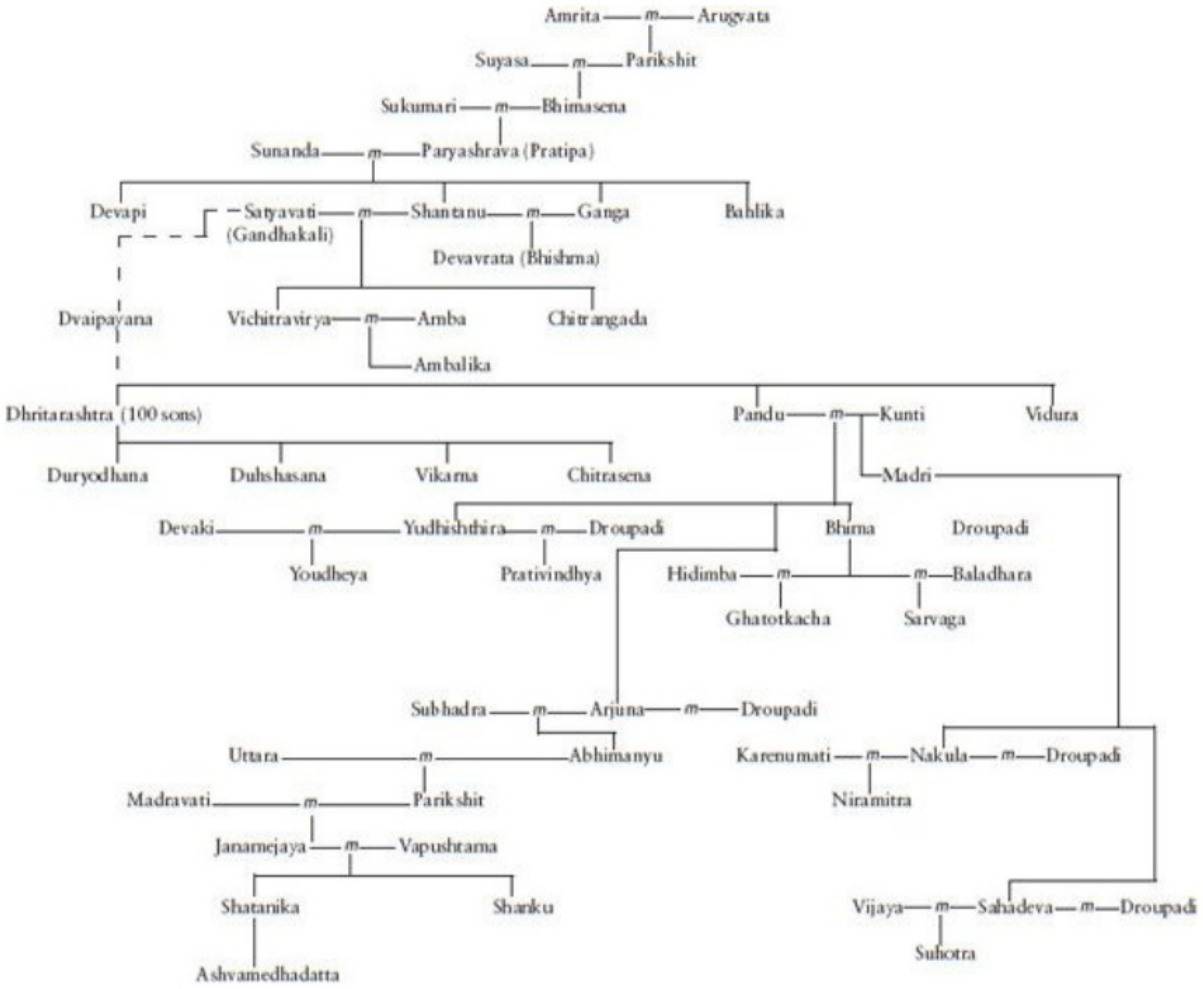

TRADUCERE REALIZATĂ CU:

DeepL Translator